

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Yıl: 22 / Sayı: 255 / Mart 2003

ARTIK HALKLARIN KONUŞMA ZAMANIDIR

Artık halkların konuşma zamanıdır

Artık halklar dış güçlerin Ortadoğu'da cirit atmasını istemiyor. Çeşitli güçlerin gelerek kendi üzerinde egemenlik kurmasını, iradesini kırmasını istemiyor. Ortadoğu halklarının böyle bir onuru ve gururu olduğunu biliyoruz, ama Ortadoğu'da siyaset yapanlar, halkların bu onuruna, bu gururuna uygun bir sorumluluk, bir öncülük yapamıyor.

Devamı 2'de

Newroz ruhu gerçek bir serhildan ruhudur

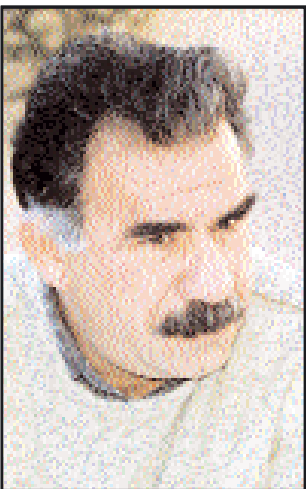
Zaman, serhildan zamanıdır. Halkın Newroz Bayramı gün-
cel gerçekliğiyle bir serhildan bayramıdır. Dolayısıyla bütün halkı serhildana çekmek, halkın serhildanına böyle büyük anlamlar yüklemek, bunun için gerekli bilinci, duyarlılığı ve çabayı göstermek en temel görevimizdir.

Devamı 6'da

Ortadoğu kendi tarihiyle hesaplaşıyor

KADEK her koşulda demokratik kurtuluş çizgisini esas alacaktır. Halkların demokratik birlik çözümünü stratejik görev olarak görecektir. ABD'nin kendi yarattığı rejimleri tasfiye etmesinin ortaya çıkardığı yeni koşulları, demokratik kurtuluş çizgisinin gerçekleştirilmesi temelinde değerlendirecektir.

KADEK Genel BK Üyesi Cemil Bayık ile röportaj 14'te

PKK TARİHİNİ İYİ BİLMEYENLER PKK KİŞİLİĞİNİ DOĞRU TEMSİL EDEMEZLER

ABDULLAH ÖCALAN

Her zaman yeni başlangıçlar yapmak gerekiyor. Hatta PKK'lileşme bile bir anlamda yeniden ele alınıyor. Yeni bir PKK yaratalım derken bunu kast ettim. Yeniden PKK'lileşmek neden mümkündür? Çünkü henüz canlı bir tarihin içindeyiz ve tarihi yeni yazıyoruz. O açıdan da PKK'lileşmek her an mümkündür.

Tarihi, geçmişe ait bir bilgi birikimi gibi görmek gerekir. Tarih şu andır, önümüzdeki dönemin bilinci ve tavrıdır. Bir öncü örgüt olan PKK'nin yasalarına ve özelliklerine tam ulaşamazsak, ondan sonrasına adım atamayız; atarsak daha kötüsü başımıza gelebilir ve çabalarımıza yazık olur.

16'da

İçindekiler

'Meşru Savunma' çizgisi
demokratik sosyalizmin zor anlayışıdır
10'da

"Kadının tarihle hesaplaşması"
20'de

Newrozlaşan Kürt halkı
Newrozlaşan Ortadoğu halkını yaratacaktır
21'de

Dış ilişkiler ve diplomasi faaliyetleri -I-
24'te

Fedakarlıklarıyla özgür yaşama köprü oldular
(Şehit sicilleri)
30'da

Şehitlerimizin anıları gerçek güç kaynağımızdır
(Çığda şehit düşen 11 arkadaşın anısına)
32'de

Özgürlük Önderimize (Newroz mesajları)
35'te

ARTIK HALKLARIN KONUŞMA ZAMANIDIR

ABD Ortadoğu'ya yönelik emperyalist savaşını başlattı. ABD'nin neden müdahale ettiğini değerlendireceğiz. Ancak bu müdahaleyi en fazla da Ortadoğu halkları sorgulaması gerekiyor. Dış güçler bölgeye müdahale ediyor? Bunun nedenleri nedir? Üzerinde durulması gerekiyor. Eğer bu müdahalenin nedenleri üzerinde duramazsak ve bunları gideremezsek dış güçler, emperyalist güçler geçmişte ve günümüzde olduğu gibi yarın da bölge üzerinde oyun oynamaya devam ederler. Ortadoğu halklarına dün olduğu gibi yine acı çektirirler. Dolayısıyla ABD neden müdahale ediyor diye kızmaktan ziyade, kendimizi sorgulamamak, Ortadoğu halklarının kendi üzerine düşen görevleri, sorumlulukları görmemek yanlış oluyor. Başkası kötü de olur, başkası emperyalist de olur, bölge halklarının üzerinde egemenlik de kurmak ister, ama bu zemini neden buluyorlar? Bu tür müdahalelere rahatlıkla nasıl giriyorlar? Bunları görmek ve bu tür müdahalelerin önüne geçmek Ortadoğu halklarının görevidir.

Artık halklar dış güçlerin Ortadoğu'da cirrit atmasını istemiyor. Çeşitli güçlerin gelerek kendi üzerinde egemenlik kurmasını, iradesini kırmasını istemiyor. Ortadoğu halklarının böyle bir onuru ve gururu olduğunu biliyoruz, ama Ortadoğu'da siyaset yapanlar, halkları temsil ettiğini söyleyenler halkların bu onuruna, bu gururuna uygun bir sorumluluk, bir öncülük yapamıyor. Yüzyıllardır süren kara kadehin kırılmasını sağlayamıyorlar. Bu açıdan bu müdahaleyi *"bir musibet bin nashi-hatten iyidir"* özdeyişine uygun olarak değerlendirmemiz, sonuçlar çıkarmamız gerekiyor.

Güce dayalı etkin olma anlayışı büyük trajedileri ortaya çıkardı

ABD'nin neden müdahale ettiği açıktır, dünyaya egemen olmak istiyor; küreselleşen dünyada tek güç olma arzusunda. Giderek küçülen bu dünyaya bir gücün hakim olması gerektiğini düşünüyor. Böyle bir saplantı içinde. Dünyadaki ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal olarak meydana gelen gelişmelerden ABD ters sonuçlar çıkarıyor. Dünyada demokratikleşme gelişirken, güç odakları demokratik anlayışa paralel olarak dağılırken, ABD ise tersine güç odaklarının merkezileşmesini ve bütün gücün kendi elinde birleştirilmesini arzuluyor. Bunun ABD'nin dünyadaki gelişmeleri tersine okuduğu, dünyadaki ekonomik, sosyal, kültürel gelişmelerden demokratikleşmeyi değil de bir despot gibi herkesin hakkının, hukukunun, yetkisinin ne olduğunu belirlemesi gereken bir güce ihtiyaç olduğu sonucunu çıkarıyor. Bunun 20. yüzyıl zihniyeti olduğu açıktır. 20. yüzyılda askeri, siyasi gücü olanlar bu güçlerine dayanarak dünyada etkili olmak istedi. Nitekim güce dayanarak etkin olma anlayışı insanlığın yaşadığı en büyük savaşları ortaya çıkardığı gibi, bu dünya savaşları dışında, yerel gücü elinde tutan despotlar halklara kan kusturdular. ABD'nin dünyada bugün hakim kılmak istediği düzen bu anlayışın devamıdır. Aslında ABD'nin 20. yüzyıldan kalan

bu zihniyeti, bir yönüyle de ABD devletinin, siyasal sisteminin kişiliği oluyor. ABD de kuruluşunda güç kimde ise onun etkili olduğu bir dönem yaşadı. Avrupa'dan giden işsizler, güçsüzler, serseriler, lümpenler takımı güce dayanarak hakimiyet sağlamak istedi. Dolayısıyla ABD'nin siyasal kültüründe güce tapınma, gücün her şey olduğuna inanma vardır. 20. yüzyılda bu daha da pekişti. Bir nevi 20. yüzyıl zihniyeti ile ABD zihniyeti örtüştü. Bu örtüşme ABD'nin güce dayanan, gücü her şey gören zihniyette derinleşmesini, katılaşmasını, böyle bir zihniyete tapınmasını ortaya çıkardı. Öte yandan reel sosyalizmin yıkılışını bu zihniyetinin zaferi olarak değerlendirdi. Reel sosyalizmin yıkılışını kendi politikasının zaferi olarak değerlendiren, güce ve zorla hakim olma politikasına daha da sevdalandı. Reel sosyalizmin yıkılışından da ABD ters sonuç çıkardı. Aslında Sovyetler Birliği'nin yıkılması, halka dayanarak toplumu demokratikleştirerek değil de asker ve sivil bürokrasinin gücüne dayanarak toplu-

yetler Birliği'nin yıkılmasının aynı zamanda kendi geri zihniyetinin de yıkılması anlamına geldiğini görmedi. Bunun sonucunda yıkılan ve dağılan Sovyet sisteminin ortaya çıkardığı boşluğu doldurarak 'süper devletlerin süperi olayım, ultra süper bir güç olarak herkes bana biat etsin, bana boyun eğsin!' yaklaşımını tüm dünyaya dayatmak istedi. ABD'nin son 15 yıldır dünyaya dayatmak istediği politikanın esası budur.

Tabii ki dünyada tek süper güç olmak isterken, buna karşı giderek direnişler ortaya çıkmaya başladı. Özellikle Fransa ve Almanya'nın başını çektiği Avrupa ülkeleri ABD'nin süper güç olma ve dünyayı tek başına yönlendirme politikalarına itiraz ettiler. Dünyadaki uluslararası sistemin daha demokratik olmasını belirttiler. Tabii burada demokratikleşmeden söz ederken, burjuva emperyalist zihniyette bir demokratikleşme olarak anlamak gerekir. Nasıl ki kapitalizmin ilk geliştiği dönemlerde bir burjuva demokrasisi varsa, şimdi de demokrasi anlayışını,

11 Eylül olayları sistem içi çekişmelerin ikiz kulelerde patlamasıdır

Böyle bir anlayışı dünyaya hakim kılmak istediği dönemde 11 Eylül olayları meydana geldi. Aslında 11 Eylül olayları sistem içi çekişmelerin ortaya çıkardığı zayıflığın ikiz kulelerde patlamasıydı. Sistem içi çekişmenin boşluklarından yararlanarak ABD karşıtı güçler böyle bir darbe yapma imkanını buldular. ABD hem bu eylemin etkisiyle hem de bölgede ve dünyada kendisine karşı gelişen Amerikan karşıtlığını önlemek için harekete geçti. Çünkü bu ABD karşıtlığının ve ABD'yi dünyada frenleme politikasının kendisini bir süper güç olmaktan çıkararak daraltacağını gördü. 11 Eylül bu daraltmanın, baş aşağı giden bir noktası olarak ortaya çıktı. Bush yönetiminin 11 Eylül'den sonra *"Üçüncü dünya savaşını başlatıyorum"* demesi, süper güç olan ABD'nin bu baş aşağı gidişi görmesi ve buna karşı gösterdiği tepkidir.

“ABD’nin 20. yüzyılda kalan zihniyeti bir yönüyle de ABD devletinin, siyasal sisteminin kişiliği oluyor.

ABD de kuruluşunda güç kimde ise onun etkili olduğu bir dönem yaşadı. Avrupa’dan giden işsizler, güçsüzler, serseriler, lümpenler takımı güce dayanarak hakimiyet sağlamak

istedi. Dolayısıyla ABD’nin siyasal kültüründe güce tapınma, gücün her şey olduğuna inanma vardır.

ABD’nin son 15 yıldır dünyaya dayatmak istediği politikanın esası budur”

mu yönetme anlayışının iflasıydı. Lenin'in ve Ekim Devrimi'nin amaçlarına inanan halkların özgürlük ve demokrasi özlendelerini tahrik ederek, dünyada etkinliği sürdürme politikası yerine, nükleer ve konvansiyonel silahlara veya bu gücüne dayanarak dünyada etkin olmak isteyen bir siyasal zihniyet doğdu. Bu zihniyetin içerde ve dışardaki politikaları sosyalizme ters olduğu gibi, insanlığın o güne kadarki ortaya çıkardığı bilince de ters düşti. Hatta Batı Avrupa'daki kapitalist sistem içindeki demokratik gelişmelerin, emekçilerin mücadelesi sonucu ortaya çıkan özgürlük alanlarının daha gerisine düşerek çekiciliğini kaybetti, içten çürüdü ve dışardaki kuşatma sonucu da yıkıldı. ABD bu yıkılışı yalnızca kendi askeri ve siyasi gücüne dayanarak olduğunu sandı. Sovyetler Birliği'nin yıkılışının gerçek nedenlerini anlayamadı. Hatta Sov-

emperyalist büyük güçler arası bir demokrasi anlayışı olarak dünya sisteminde uygulamak istiyorlar. Avrupa'nın yaklaşımını böyle değerlendirmek doğrudur. Ancak ABD bunu kabul etmedi. Sermayenin azami kar yasası, en büyük kar eden güç olma düşüncesi, siyasette de azami hakim olma yasasını ve dürtüsünü yaşama geçirmektedir. “Siz sadece benim arkama dizilin, benim belirlediğim çerçevede dünya nimetlerinden yararlanın” dedi. Ancak diğer büyük güçler ABD'nin bu azami siyasi güç yasasının kendileri açısından bir adaletsizlik ve eşitsizlik olduğunu görerek bunu reddettiler. Hatta bu güçler “sen süper güç olmak istiyorsun, ama gücün, otoriten ve dünya koşulları buna imkan vermiyor. Sen kendini abartıyorsun” dediler. Buna rağmen ABD tek süper güç olma ve dünyayı yönetme anlayışından vazgeçmedi.

ABD dünya gerçekliğini göreceğine, dünyada huzur ve güvenin ancak daha adaletli, halkların çıkarlarını daha fazla dikkate alan bir sistemin kurulması gerektiğini anlama yerine, tersine 11 Eylül olaylarından da daha fazla hakim olma sonucunu çıkardı. Bırakalım halkların özlendilerini, halkların tepkilerini daha adaletli, daha eşitlikçi yaklaşımla gidermeyi; müttefikleri olan Batılı güçlerin emperyalist güçler arasında daha demokratik, daha paylaşımcı bir sistem kurma teklifini dahi elinin tersiyle itti.

11 Eylül olayları ABD'nin güce ve kuvvete dayanarak her şeye hakim olma anlayışını daha da derinleştirdi. İlk saldırısını Afganistan'a yaptı. 11 Eylül eylemlerinin ağırlığı, birçok sivil insana zarar vermesi, yine Afganistan rejiminin çok tutucu, muhafazakar ve gerici olması ABD'nin Afganistan'a müdahalesini kolaylaştı-

ran etkenler oldu. Öte yandan Batı Avrupa, ABD'nin bu acılı, bu tepkili durumunda ABD'nin yanında yer almayı tercih etti. Avrupa ve diğer güçler Afganistan'da ABD'nin yanında yer alarak, ABD'yi frenlemek arzusundaydılar. Onun tepkisini öfkisini gidererek daha makul bir anlayışa getirme çabası içinde oldular. Bu nedenle Afganistan müdahalesine çok büyük tepki gelmedi, hatta önemli düzeyde destek geldi. ABD bundan da yanlış sonuçlar çıkardı. Herkesin kendi gücünden korktuğunu, kendisinin dünyada her şeyi yapabileceğini, önüne gelen her şeyi ezebileceğini düşündü. Afganistan'daki rejimin çabuk yıkılmasından da cesaret alarak Irak'a saldırı hazırlıkları başlattı. Irak'ı teslim alma planları, programları ortaya çıkardı. Irak'ı teslim alarak Ortadoğu'da etkinliğini artırmak istiyordu. Kısa sürede Irak'ı çökertmesinin, yaratacağı prestijle süper bir güç olduğunu tüm dünyaya kabul ettirecekti. Böyle bir yaklaşımla hareket etti. Ancak Irak'ta tek başına hakim olmak ve bölgeye kendine göre çeki düzen verme anlayışı söz konusu olunca başta Avrupa olmak üzere, Rusya ve Çin açık tutum koydu. Bu tutumun manası Amerika'ya, “bu süper güç olma sevdasından vazgeç, bu dünyada yalnız sen yoksun, biz de varız” mesajını vererek ABD'yi doğruya getirme çabası idi. Ama ABD verilen bu mesajı da doğru anlamadı. Bunun sonucunda da ABD BM'den Irak'a müdahale kararı çıkaramadı. Kendine göre saldırganlığına meşruiyet bulmak istedi, ama bunu BM'deki devletler vermedi. BM'de Fransa'nın başını çektiği koalisyon, ABD'nin Irak'a saldırısına izin vermediği gibi, tutumlarıyla tavırlarıyla dünyada savaş karşıtı eğilimlerin gelişmesini de tahrik ettiler. Tabii bir taraftan insanlığın geldiği demokratik vicdan böyle kanlı bir savaş kabul etmezken, diğer yandan Fransa'nın savaş karşıtı gösterileri teşvik etmesi ve bu tutumuyla ABD karşıtlığını dünyada yaygınlaştırması giderek ABD'yi zorlayan bir durumu ortaya çıkardı. Ancak ABD geri adım atmadı. Bölgeye zaten bir güç yığılmıştı, BM'den bir karar çıkaracağını sanıyordu. Ne var ki beklentileri gerçekleşmedi. Fransa'nın başını çektiği koalisyonun dayatması karşısında geri adım atması, Irak'a saldırıdan vazgeçmesi aslında süper güç olma iddiasından vazgeçip Fransa'nın Almanya'nın başını çektiği güçlerin istediği yeni bir dünya sistemini kurma politikasını kabul etmiş olacaktı. ABD buna da hazır değildi. Bu güçlerin önerdiği yeni dünya sistemini kabul etme yerine, Irak'ı düşürerek avantaj sağlama, böylelikle süper güç olmasını, kazanacağı yeni mevzilerle kabul ettirme yolunu tercih etti.

Özgürlük ve demokrasi halkın mücadelesi ile kazanılır

ABD'nin Irak'a müdahalesi aslında dünya çapında güçlü- lüğünden değil, güçsüzlükten kaynaklandı. Varolan güçsüzlüğünü müdahale ederek, bunun sonucu Irak'ta kendisini yerleştirerek pozisyonunu güçlendirmek, böylece kendi etkinliğini sınırlamak isteyen güçlere karşı kendi gücünü göstermek, önüne koyduğu siyasal stratejiyi bölgede ve dünyada yerleştirmeyi amaç-

Serxwebûn'dan

“ABD’nin Irak’a demokrasi ve özgürlük getireceğim görüşleri kandırmacadır.

Kaldı ki öyle dışarıdan özgürlük ve demokrasi gelmez. Özgürlük ve demokrasi, halkın özgürlük ve demokrasi mücadelesi ile kazanılır. ABD eğer özgürlük ve demokrasi istiyorsa gerçekten bu ilkelere bağlıysa, savaşmadan da çeşitli biçimlerde de bu ülkelerde daha demokratik ve özgürlükçü rejimlerin iş başına gelmesini sağlayabilirdi”

ladı. ABD’nin Irak’a müdahalesini bu çerçevede değerlendirmek doğrudur.

ABD’nin dünyada etkin olma mücadelesini Saddam’ın diktatörlüğünü yıkmak, Irak’a özgürlük getirme biçiminde ortaya koyduğunu biliyoruz. Bunun dünyada egemenlik mücadelesini ve başlattığı ‘üçüncü dünya savaşı’ını kazanmak için ortaya koyduğu bir kılıf olduğu tartışmasızdır. Böyle bir yaklaşımla sözüm ona Irak halkında sempati uyandırarak, yine bölgede İranlılar gibi, Kürtler gibi Saddam’dan acı çekmiş halkları yanına alarak kendi dünya egemenliği politikasını yerleştirmek istemektedir. ABD’nin dünyaya, bölgeye özgürlük ve demokrasi getirmedikçe biliyoruz. ABD’nin onlarca başka devletle ilişkisi var, ilişkide olduğu devletlerin çoğu diktatör, baskıcı ve gerici. Bunlar üzerinde demokrasi baskısı yaptın mı, özgürlük baskısı yaptın mı diye ABD’ye sorarlar. ABD’nin bunlara vereceği cevap yoktur. Irak’ta Kürtleri kurtaracağını söylüyor. ABD’ye sen Kürt halkının en büyük örgütünün önderini, Başkan Apo’yu Türkiye’ye neden teslim ettin derler. Yine Kürdün adını bile inkar eden bir Türkiye rejimi olduğu halde, Kürt halkının mücadelesini anlayışla karşılama yerine, Türkiye’nin inkarcı politikalarını anlayışla karşılama, stratejik müttefiki olduğu Türkiye’nin Kürt halkı üzerindeki dünyada görülmemiş bu inkarcı baskıyı ve politikayı izlemesine göz yumduğu biliniyor. Eğer bir müdahale olacaksa ilk önce Kuveyt’e, Bahreyn’e, Suudi Arabistan’a olması gerekir. Herhalde bu rejimler Saddam’dan daha demokratik, daha az baskıcı değil. Belki de Saddam onlara göre biraz daha halkçı yönü olan bir liderdir. ABD desteğiyle İran’la savaşmış, Kürt halkı ile savaşmış, Kürt halkı üzerinde katliamlar yapmış bir lider olmasına rağmen, bu rejimlerle karşılaştırıldığında durum ortadadır. Bu açıdan ABD’nin Irak’a demokrasi getireceğim, özgürlük getireceğim görüşleri kandırmacadır. Kaldı ki, öyle dışarıdan özgürlük ve demokrasi gelmez. Özgürlük ve demokrasi, halkın özgürlük ve demokrasi mücadelesi ile kazanılır. ABD eğer özgürlük ve demokrasi istiyorsa gerçekten bu ilkelere bağlıysa, savaşmadan da çeşitli biçimlerde de bu ülkelerde daha demokratik, daha özgürlükçü rejim oluşmasını sağlamak açısından elinde birçok baskı unsuru var, baskı aracı vardır. Ama ABD’nin dünyanın hiçbir yerinde bunları kullandığına şahit olmadık. Sadece siyasal çıkarları, süper güç olmanın çıkarları, ihtiyacı olduğu zaman insan hakları, özgürlük ve demokrasi söylemini kullanıyor, ama kendi çıkarı gerektirdiği zaman ise bunları görmezlikten geliyor. Bu açıdan ABD’nin söylemlerinin tamamen kandırmaca olduğunu, dünyada buna inanacak hiç kimsenin olmadığını söyleyebiliriz.

Bunları söylerken ABD’nin ve İngiltere’nin, Fransa’nın ve Almanya’nın kendi içinde hiç demokrasi olmadığını, demokratik değerlerinin olmadığını söylemiyor. Amerika’da da, İngiltere’de de, Fransa’da da, Almanya’da da var, İtalya ve İspanya’da da var. Bunlar doğrudur. İngiltere yüzyılın başında “*güneş batmayan imparatorluk*” iken bile kendi içinde bazı burjuva demokratik değerleri vardı. Ya da şöyle diyebiliriz; Avrupa’daki kimi demokratik hakların Irak’ta ya da bölge ülkelerinde olduğunu söylemek de doğru değildir. Bölge ülkelerinin demokrasi ve özgürlük konusunda kusurlu olduğu açıktır. Ancak ABD’nin, İngiltere’nin, İspanya’nın, İtalya’nın kendi içinde belirli demokratik hakları uygulamasının varlığı bunların Irak’a ve bölgeye müdahalesinin özgürlük ve demokrasiden yoksun,

tamamen emperyalist kapitalist çıkarlara uygun yapıldığını gizleyemez. Kendi kamuoylarını bu yönlü kandırıyorlar. Tabii ki kendi ülkelerinde halkların ve emekçilerin mücadelesi ile belirli demokratik değerler oluşmuştur. Demokrasi ve özgürlük değerlerine saygılı olmak zorunda kalıyorlar. Tümünden bu hakları ortadan kaldıramıyorlar, ama çıkarları gereği kapitalist ülkelerin egemen sınıfları, halklar üzerinde baskıyı, sömürüyü, zulmü devam ettiriyor. Bunlar birbirlerini diştalayan gerçekler değil. Konumuz olmadığı için bu ikisi arasındaki aykırılıkları ya da uyumu değerlendirecek değiliz. Sadece varolan savaşın ABD’nin iddia ettiği gibi özgürlük ve demokrasi ile alakası olmadığını ortaya koymak için bunları belirtmiş bulunuyoruz.

ABD, Ortadoğu’daki halkların iradesini kırmaya çalışıyor

ABD’nin bugün dünyada izlediği siyasi ve askeri çizgi tüm dünya için tehlikelidir. 20. yüzyıl zihniyetini sürdüren anlayış olduğu için her an büyük çatışmalara yol açabilecek niteliktedir. Sorunları zorla şiddetle çözme anlayışını ABD’li yetkililer açıkça dillendiriyorlar. Caydırıcı olmak, karşıt taraf karşısında zayıf görünmemek biçiminde bir yaklaşımla saldırıları gerekçelendiriyorlar. Düşmanı güçlü olursan, zayıf gözükmezsen, kararlı olursan susturursun diyorlar. Bunun anlamı halklar üzerinde sürekli terör estirerek askeri ve siyasi baskı olarak göz dağı vermek, herkesin iradesini kırarak hiç kimsenin kendisine karşı çıkmamasını sağlamaktır. Bunun çağ dışı bir politika olduğu açıktır. Günümüzde yalnızca baskı ile, şiddetle, zor kullanarak insanları veya devletleri yanlış tutumlardan caydırma anlayışı geçmişti hatırlatıyor. Sorunların yalnızca silahlı şiddetle çözüldüğü insanlığın vahşet dönemi diyelim. Demokratik ve özgürlük anlayışının, evrensel hukuk ve adalet ölçülerinin yerleşmediği eski dünyada tek caydırıcı olan şiddet oluyordu.

İnsanlık yüzyıllar boyu dinler, kültürler ve felsefeler vasıtasıyla yönetimleri, devletleri yanlış şeylerden alıkoymaya çalıştılar. Ama yine de her devlet, her güç kendine göre başka gücün yanlışlığını ortadan kaldırmak için güç kullandı. Yanlışın, kötülüğün ölçütü nedir bu ayrı bir konudur. Herkes kendi çıkarına göre, kendi işine geleni yanlış ve doğru olarak ortaya koyuyor. Bizim burada belirtmek istediğimiz, ABD yetkililerinin barış çağrıları yapanlara ve savaşa hayır diyenlere karşı, savaş şiddeti, terörü daha da artırır diyenlere karşı savunduğu tehlikeli tezi ortaya koymaktır. Barış yanlıları demokratik yaklaşımın ve sorunları siyasal yollardan çözmenin birçok sorunu çözeceğini söylerken, güce tapınan ABD, her şeyin şiddetle çözüleceğini söylüyor ve bunu bir politika olarak dünyaya dayatıyor.

ABD’nin bu politikasını Ortadoğu halkları daha iyi anlayacak ve kavrayacak durumdur. Aslında bunu İsrail’in tek bir savaş bile kaybetmeme, her zaman güçlü olma ve böylelikle Ortadoğu halkları üzerinde baskıyı sürdürme stratejisinin, ABD tarafından dünyada uygulanması olarak görüyoruz. ABD’nin de dünya çapında politikası hiçbir savaş kaybetmeme, her zaman güçlü gözükme ve böylelikle de halklar üzerinde baskı kurmadır. ABD de İsrail gibi zayıf olmama, tek bir savaş kaybetmeme stratejisini benimsediği için şiddeti ve siyasal entrikaları uygulaması, halkları birbirine karşı kışkırtması, kendi muhataplarını veya hasım gördüklerini

birbirine düşürerek ya da onlar üzerinde çeşitli askeri, siyasi, ekonomik operasyonlar düzenleyerek zayıf düşürmesi söz konusudur. Çünkü hakim olma ve hiçbir gücün kendisi karşısında etkin olmasını kabul etmeme politikasının ortaya çıkacağı yöntemlerin de bunlardan başka olmayacağı açıktır. Biz bunu İsrail’in tüm Ortadoğu’da halklara, devletlere, insanlara karşı uyguladığı politikanın bir benzeri olarak görmekteyiz.

ABD irade kırmak istiyor. Bunu hem dünyadaki egemenliğini sürdürmek için yapıyor hem de Irak şahsında bölgede bir irade kırma operasyonu gerçekleştiriyor. Bunun da Ortadoğu halkları ve insanlık açısından kabul edilecek yanı yoktur. Özellikle İran İslam Devrimi, Başkan Apo’nun öncülüğünde gelişen Kürt ulusal özgürlük hareketi, Filistin halkının direnişi ve Lübnan işgaline karşı direniş, bunlar Ortadoğu’da son 30 yılda halkların ortaya çıkardığı irade oluyor. Halklar bu mücadelele ile güven ve irade kazandılar; emperyalistlerin, büyük devletlerin her şeye muktedir olduğu anlayışını yıktılar. Halkların da bir güç olduğunu, isterlerse dünyanın en büyük güçlerine karşı da mücadele edilebileceğini, PKK’nin kanıtlatdığı gibi bölgenin en büyük ordularına, silahlı güçlerine karşı da mücadele edilebileceğini gösterdiler. İşte ABD, İran İslam Devrimi’nin, Özgürlük hareketimizin, Filistin direnişinin ve halkların mücadelesinin ortaya çıkardığı Ortadoğu iradesini kırmak istiyor. Çünkü Ortadoğu halkların irade kazanması, giderek emperyalistlerin bölgede etkinliği için bir tehlike haline geliyordu. Eğer bu irade gelişme gösterirse ileride dış güçlerin, emperyalist güçlerin bölgeden tümünden uzaklaşması gibi bir sonuç ortaya çıkabilirdi.

Başkan Apo’ya karşı '98’de başlatılan uluslararası komplo yalnız Kürt halkına karşı, PKK’ye karşı değil tüm Ortadoğu halklarına karşı bir komploydu. Başkan Apo Ortadoğu’da Kürt ulusal hareketi içerisinde ilk defa Ortadoğu halklarının kardeşliğine, birliğine dayanan, Ortadoğu kimliğini esas alan dış güçlerle ilişki içinde değil de Ortadoğu halkları ile kardeşlik ve birlik içinde Kürt sorununu çözmek isteyen bir çizgi geliştirdi. Kürt halkının bu yeni özgürlük çizgisi bütün Kürdistan’da önemli bir gelişme gösterdiği gibi, Ortadoğu halkları içerisinde de çok büyük bir sempati topladı. Kürt halkı ile birlik ve kardeşlik içinde yaşama duyguları gelişti. Başkan Apo’nun geliştirdiği bu özgürlük ve demokrasi çizgisi bölgede hakim güç olan ABD, İsrail ve Türkiye için tehlikeli olmaya başladı. Ortadoğu’nun en büyük askeri ve siyasi gücüne karşı verilen mücadele ve bu mücadelede kazanılan büyük başarılar bütün Ortadoğu halklarına güven ve irade kazandırıyordu. Bu mücadele halkların karşısındaki askeri ve siyasi güç ne olursa olsun mücadele verebileceğini, askeri ve siyasi alanda güçlü gözükene devletlere karşı başarı kazanabileceğini ortaya koyuyordu. Bu durum hem bölgede süper güç olarak etkili olmak isteyen ABD hem de onların müttefiklerini rahatsız ediyordu.

Öte yandan '20’lerde kurulan ve bugüne kadar süren bölge sistemi, halkların ve devletlerin birbirine karşı savaşıtırla-

rak emperyalist güçlerin hakimiyetlerine zemin sunma sistemiydi. Böl yönet politikası, halkları birbirine karşı kışkırt, zayıf düşür, onların üzerinde siyaset yap politikası on yıllardır sürdürülüyordu. İşte Başkan Apo halklarına birbirine karşı kışkırtılarak, devletlerin birbirine karşı savaşıtırlarak bölge üzerinde kurulmuş olan egemenlik sistemi yerine; halkların kardeşliğine, birliğine, demokratik ilişkisine dayanan, sorunları demokratik anlayış kardeşlik ve birlik içinde çözen bir sistem kurma mücadelesi verdi. Başkan Apo’nun bölgede geliştirmek istediği bu sistem önemli gelişmeler ortaya çıkardı. Eğer Başkan Apo’nun geliştirdiği sistemin önü alınamazsa emperyalist güçlerin bölgedeki dayanakları ileride tamamen ortadan kalkacaktı. Halkların kardeşliğine dayanan demokratik birlik çizgisi doğal olarak işbirlikçi güçleri, dış güçlere dayanan yönetimleri hükümetleri tasfiye edecekti. Onun yerine dış güçlere dayanan değil de halkların kardeşliğine birliğine dayanan bir sistem kurulacak bu da dış güçlerin bölgedeki ayaklarını tasfiye edecekti. Halkların birbirine kışkırtılması, devletlerin birbirine kışkırtılmasına dayanan büyük güçlerin politikası bölgede iflas edecekti. Bunu gören güçler komplo gerçekleştirdiler. Bu komplo esas uygulayıcısının ABD, İsrail ve İngiltere olduğunu, Türkiye’nin de inkarcı şövenist duygularla bu komplo içinde yer aldığını biliyoruz. O dönemin Cumhurbaşkanı Demirel’in itirafıyla “*Başkan Apo ABD’liler tarafından*” kendilerine teslim edilmiştir. Türkiye’nin, Başkan Apo’nun Türkiye’ye getirilmesinde herhangi bir rolü yoktur. Dolayısıyla bu komplo bölgede neyi amaçladığı daha iyi görülebilir.

Ortadoğu’da etkinlik kurmak için Kürt özgürlük hareketi zayıf düşürülecek, Başkan Apo’nun çizgisi tasfiye edilecek; ondan sonra başka yerlere müdahale edilerek Ortadoğu halklarının iradesi kırılacak ve böylelikle Ortadoğu’da halkların iradesinin kırıldığı, ABD’nin askeri ve siyasi gücüne tapınan, ona boyun eğen işbirlikçilerden oluşan bir yeni bölge düzeni kurulacaktı. Nitekim Başkan Apo kendisine karşı başlatılan komplounu Ortadoğu’ya yönelik olduğunu defalarca belirtti.

Halklar hiçbir zaman işbirlikçi ve uşak olmazlar

ABD müdahalesini bölgeye demokrasi ve özgürlük getirme olarak açıklıyor. Propagandasının esasını buna dayandırmış. Bölgedeki müdahalesine kılıf hazırlamak için bu söylemi tutturduğu açıktır. ABD yanlısı olmayan tüm çevrelerin değerlendirmesi böyledir. Ancak önemli olan bir husus var, ABD demokrasi ve özgürlük getireceğim derken, bunun ne olduğunu anlamakta önemlidir. Yalnızca bir kılıf olarak görmek yetmez. Bir yönüyle de Ortadoğu’da halkların demokrasisi, özgürlük özlemi geliyor, diğer yandan dünyada gelişen demokrasi ve özgürlük bilinci, demokratik özgür yaşam alanındaki gelişmeler Ortadoğu’yu etkiliyor. Özellikle bizim yürüttüğümüz özgürlük ve demokrasi hareketi batı işbirlikçiliğine ve taklitçiliğine dayanan bir değişim anlayışı yerine dünyada ortaya çıkan evrensel ilkelerle bütün insanlığın kazanımlarıyla, Ortadoğu gerçeğini, kimliğini birleştirip, Ortadoğu orijinine dayanan, Ortadoğu insanın gerçeklerini dikkate alan hatta Batı Avrupa ve dünyanın başka yerlerinde gelişen demokrasi ve özgürlük anlayışını daha da ileri götüren, daha da geliştiren bir özgürlük ve demokrasi çizgisi geliştirdi.

Başkan Apo’nun Demokratik Uygarlık Manifestosu’nda izah ettiği bu özgürlük ve demokrasi çizgisi maya tuttu. Özellikle Özgür kadın hareketinin geliştirilmesiyle özgürlük ve demokrasi gerçek ruhuna kavuştu. Hatta bu coğrafyanın yaşadığı kadın eksenli neolitik devrimin, neolitik yaşamın çağdaş biçimini içeren bir ideolojik yaklaşım ve politik tutum geliştirildi. İşte, hem dünyadaki gelişmeler hem de Başkan Apo’nun öncülüğünde geliştirilen özgürlük ve demokrasi hareketinin bütün Ortadoğu’yu etkilemesi yine Ortadoğu halklarının on yıllardır geliştirdiği demokrasi mücadelesi, demokratik devrim hareketi söylendiğinin aksine Ortadoğu’da da demokrasi ve özgürlük fikrini önemli düzeyde geliştirdi.

Demokrasi ve özgürlük düşüncesi, yaşamı ve anlayışı Ortadoğu halklarının da gündemine girdi. Belki otokratik, teokratik, oligarşik rejimler aşılamadı, bunlar ağırlıklı olarak varlığını sürdürüyor. Ama bunların pozisyonun, gücünün dayandığı temellerin on yıllar öncesi gibi olmadığı, tabanda bir özgürlük ve demokrasi özleminin geliştiği, bunların da durduramayacağı, aşamayacağı bir düzeyin ortaya çıktığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Tabii ki Ortadoğu halklarında gelişen demokrasi ve özgürlük bilincinde kimi farklılıkları var. Bunlar kendi orijinlerini de esas alıyorlar, kendi köklü büyük tarihlerine bağlılıkla, orada yaratılan değerlerle özgürlük ve demokrasi fikrini daha da zenginleştiriyorlar. Bunun çabasının, bunun kırırdanışının Ortadoğu’yu tarihine layık hale getirme anlayışlarının bir düzeyde geliştiğini görmek gerekiyor. Bu gelişmenin daha fazla olmamasının nedeni, dış baskıların müdahalelerin getirdiği gerilimlerdir, bunun yarattığı içe kapanıklıklardır.

Ortadoğu’nun kendi gerçeğinde de içe kapanma, dışa kapalılık, dogmatizm ve tutuculuk var. Bunlar doğru, bunlar gelişmeyi engelleyen esas etkenler, ama dış müdahaleler ve İsrail’in izlediği politika, demokrasi ve özgürlük alanındaki açılımlar yerine bu çatışma ve gerilime dayanarak kendini yaşatan oligarşik, teokratik ve otokratik rejimlerin varlığının da bu gelişmenin önünü alması durumu söz konusu. Şu açıktır, gerilimlerin, çatışmaların olduğu yerde her zaman dogmatik, tutucu, gerici rejimler yaşam bulur. İsrail-Filistin savaşı, bunun bir türlü çözülememesi, yine dış güçlerin bölgeye sürekli müdahaleler yapması, yine bugüne kadar Türkiye’de olduğu gibi bazı devletlerin dış güçlerin uzantısı, işbirlikçisi haline gelmesi, Ortadoğu’da askeri ve siyasi güce de dayanarak etkili olmak isteyen güçlere yaşam imkanı tanıyor. Tüm bunlara rağmen Ortadoğu halklarının kendi iç dinamikleri yine dışarıdan yaşanan değişimlerin Ortadoğu halklarını etkilemesi Başkan Apo’nun dediği gibi “*demokrasiyi ve özgürlükleri Ortadoğu’ya dayatmış bulunmaktadır.*” Bazılarının dediği gibi Ortadoğu çok gerici çok katı, hiç demokrasi ve özgürlük gelişmez konumda değildir. Bunlar Ortadoğu halklarını küçümseyen, kendilerini benmerkezde gören Batı’nın ya da batı zihniyetli kafaların değerlendirmesidir. Aksine günümüzde bilimsel teknik devrimin getirdiği imkanların da artmasıyla yine dış dünyaya gidiş gelişlerin hızlanması, artık toplumların ne kadar isteseler de dışa kapanmayacağı bir dünyada Ortadoğu halklarının özgürlük ve demokrasi özlemini artırmıştır. Hatta kendi geriliklerini sorgulamaya başladılar. Artık ‘bin yıllarca ileri düzeyde olan Ortadoğu neden bu kadar geri?’ sorusu sorulmaktadır. Sorunların demokratikleşme ile, Ortadoğu’da yaşanacak bir Rönesans ve re-

“Bu savaş İsrail’in tek bir savaş bile kaybetmeme, her zaman güçlü olma ve böylelikle Ortadoğu halkları üzerinde baskıyı sürdürme stratejisinin, ABD tarafından dünyada uygulanmasıdır. Bu sebeple şiddeti ve siyasal entrikaları uygulaması, halkları birbirine karşı kışkırtması, kendi muhataplarını veya hasım gördüklerini birbirine düşürerek ya da askeri, siyasi, ekonomik operasyonlar düzenleyerek

zayıf düşürmesi söz konusudur”

form ile çözüleceği gerçeği açık olarak görülmektedir.

Bu konuda arayışlar vardı. Başkan Apo Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda bu arayışları çok sistemli, teorik düzeye çıkardı. Başkan Apo bilimsel teknik devrimin dünyadaki gelişmelerin toplumlar üzerindeki etkisini ortaya koyuyor. Hiçbir toplumun bundan kaçınamayacağını söylüyor. Bu gerçekler de dikkate alındığında Ortadoğu halkları açısından da gelecekte böyle bir gelişme ortaya çıkacaktır. Bunun anlamı şu, demokrasi ve özgürlük Ortadoğu'da gelişince, ilerleyince bunun yarattığı toplumsal zemin işbirlikçiliğe ve uşaklığa izin vermeyecekti. Demokrasi ve özgürlüklerin geliştiği toplumda işbirlikçilik ve uşaklık yapmak kolay değildir. Halklar hiçbir zaman işbirlikçi ve uşak da olmazlar. Ancak halklar üzerinde baskı yaparak, zulüm yaparak yaşayan egemen güçler, işbirlikçiliğe ve uşaklığa dayanarak kendilerini yaşatmak isterler. Demokratikleşme ise işbirlikçiliğin, uşakçılığın sonunu getirir. Gerçek demokrasi ve özgürlük gelişimi bu sonucu ortaya çıkarır. Ortadoğu'nun kendi kaynaklarını reddetmeden, taklitçi olmadan, Rönesans ve reform yapması demokrasi ve özgürlüklerin geliştirilmesi, yeni bir güç merkezi olarak, uygarlık merkezi olarak ortaya çıkmasını beraberinde getirir. Ortadoğu'nun bu potansiyele fazlasıyla sahip olduğunu biliyoruz. Ortadoğu tarihi ve kültürü insanlık açısından en güçlü uygarlığı yaratacak genlere sahiptir.

Egemenler her zaman zayıf olana müdahale eder

ABD'nin müdahalesinin bir nedeni de köklü gelişebilecek bu demokrasi ve özgürlük hareketinin önünü almaktır. Süper güç olmak isteyen herkes Ortadoğu'ya hakim olmak ister. Ortadoğu'nun tarihten beri böyle bir özelliği var. ABD süper güç kültürüyle, haleti ruhiyesiyle Ortadoğu'nun bu gelişmeyle elinden kaymasını önlemek için harekete geçmiş kontrollü bir değişimi yaratmak ve böylelikle inisiyatif kazanmak istemektedir. Halkların özgürlük ve demokrasi hareketine karşı kontrollü değişimi geliştirmek istemektedir. Bu müdahaleyle belki hemen bugünden yarına gelmeyecek, ama Ortadoğu halklarının gündemine girmiş olan demokratik ve özgürlükçü gelişme yerine kendi kontrolünde bir değişimle işbirlikçi bir kesim yaratmak istemektedir. Batı değerlerini benimseyen, Batı değerleriyle yetişmiş, kendisini küçümseyen, Batı'ya tapma biçiminde ortaya çıkan bir işbirlikçi kesim, emperyalist sistemin daha rahat yerleşmesine zemin sunacaktır. Bunun ne kadar yerleşip yerleşmeyeceği ayrı bir konu, ama emperyalist güçlerin, Ortadoğu halklarını küçümseyen çevrelerin her yerde olduğu gibi Ortadoğu'da işte böyle kendine uşak, taklitçi, işbirlikçi sosyal kesimler, iktidarlar, çevrelerle yaratmak istediğini biliyoruz. ABD'nin müdahalesinin bir nedeni de budur.

Ortadoğu'daki halkların mevcut dinamizi hemen demokrasi ve özgürlük getirmez gibi bir itiraz da ortaya çıkabilir. Doğrudur hala otokratik, oligarşik, teokratik rejimler direnir. Hemen bugünden yarına Ortadoğu'yu tümünden demokratikleştirmek, özgürlüğü istenilen düzeyde geliştirmek kolay değildir. Daha zorluklar, sıkıntılar çekilecek ve mücadele edilecektir. Ama kontrollü gelen değişimin bölge sorunlarını çözemeyeceği, daha da karışık hale getireceği söylenebilir. Bu açıdan hemen gelme bile Ortadoğu halklarının kendi dinamikleriyle gelişecek sağlıklı, özgür ve demokrasi sorunlarının köklü çözümü açısından önemlidir. Ortadoğu halklarının kendi dinamikleriyle geliştireceği sağlıklı demokrasi ve özgürlükçü yapıyı engellemek çok tehlikelidir. Nitekim bu müdahale bu süreci biraz daha geriye itecektir. Kontrollü değişimi

“Ortadoğu halklarının kendi dinamikleriyle gelişecek sağlıklı demokrasi ve özgürlükçü

yapıyı engellemek çok tehlikelidir. Nitekim bu müdahale bu süreci biraz daha geriye itecektir.

Kontrollü değişimi yapmak isteyen güçler işbirlikçi güçlerle köklü değişimlerin önünü almaya

çalışacaklardır. Bu müdahaleyle biraz değişim olacak diyerek otokratik, teokratik, oligarşik rejimlerin bunu

yapmadığını söyleyerek ABD'nin müdahalesi alkışlanamaz, olumlu görülemez”

yapmak isteyen güçler işbirlikçi güçlerle köklü değişimlerin önünü almaya çalışacaklardır. Bu müdahaleyle biraz değişim olacak diyerek otokratik, teokratik, oligarşik rejimlerin bunu yapmadığını söyleyerek ABD'nin müdahalesi alkışlanamaz, olumlu görülemez.

Bizim açımızdan önemli husus ABD müdahalesi vesilesiyle yapılması gereken kendimizi sorgulamaktır. Bu müdahale yanlıştır, kabul edilemez, Ortadoğu halklarının iradesini kırmak için, kendi çıkarlarını korumak için geliyor demek çok fazla anlam ifade etmiyor. Öyleyse neden bu noktaya gelindi? Neden müdahale önlenmedi? Bu soruların cevabı önemlidir. Bu soruları sormak, tartışmak ABD müdahalesini meşrulaştırmak değildir. Ama görevler yapılmadığı zaman başkaları da geliyor müdahale ediyor. Ya da Ortadoğu halkları kendi sorunlarını çözemeyerek on yıllardır hatta yüz yıllardır dış güçlerin bölgeye müdahale etmesine olanak veriyor. Sormamız gereken başka sorular da var. Neden iki bin yıldır Ortadoğu halkları uygarlıktan geri kaldı, öncülüğü neden Batı dünyasına kapıldılar? ABD müdahalesiyle bunları da daha fazla sormak, tartışmak gerekiyor. Bunlar tartışılıyor, konuşuluyor, ama böyle bir zamanda konuşmak, tartışmak daha anlamlı daha öğretici ve daha dikkat çekicidir. Bu süreçte tartışmaların daha fazla pratik değeri olur ve toplumu etkileme, bilinçlendirme imkanı ortaya çıkarır. Dış müdahaleleri nasıl önleriz, nasıl bir Ortadoğu yaratırız ki, bir daha dış müdahaleler olmasın? Ortadoğu'da halkların kendi sorunlarını çözememesinin esas nedenleri, ayak bağları nelerdir? Böylelikle sorunu hep dışarıya yükleyen, başkasına yükleyen, başkasını suçlayan kolaycı, sıradan yaklaşımlardan kurtulup; Ortadoğu halklarına ve tarihine yakışacak, layık olacak bir sorumluluk duygusuyla, eleştirel özeleştiril bir tutumla geleceğin Ortadoğu'sunu yaratmanın tartışmalarını, değerlendirmelerini, kararlarını, pratikleşmelerini ortaya koymamız önemlidir.

Müdahalenin birinci zemini herkesin de bildiği ekonomik, sosyal ve bilim teknik alanda geri kalmaktır. Zaten her zaman güçlüler zayıflara müdahale eder. Askeri, ekonomik, siyasi gücü olanlar bilim ve teknoloji elinde bulunduranlar başka yerlere müdahale imkanı bulurlar. Günümüz hala sömürü dünyasıdır. Kim güçlüyse askeri, siyasi gücü varsa, bilim teknoloji yerindeyse sömürü kaynaklarını ele geçirmek ister. Öte yandan Ortadoğu'nun bir özelliği de sadece söylenildiği gibi ekonomik kaynakları değildir. Dünya da siyasal, askeri hakimiyet kurmak açısından da Ortadoğu'da etkinlik kurmak çok önemlidir. İlk çağda da böyleydi bugün de böyledir. Ortadoğu halkları, bilim teknikte, ekonomik ve sosyal yaşamda kendileri güçlü olduğu zaman bölgemiz bu coğrafyanın halklarının kontrolünde olmuş ya da bu coğrafyadan çıkan egemen güçler varlıklarını sürdürmüşlerdir. İran imparatorluklarının, Arap imparatorluklarının Hz. Muhammed'in öncülüğündeki Arap ve İslam Devrimi'nin yine Türklerin güçlü olduğu Osmanlı döneminde Ortadoğu, dış güçlerin değil, bölge güçlerinin kontrolünde olmuştur. Buradan çıkacak sonuç, ekonomik sosyal ve bilimsel teknik anlamda geriliğimizi sorgulamak ve bunu aşmaktır. Bu açıdan her şeyden önce geriliğimize neden olan dogmatik, tutucu ve bağnaz yanlarımızı ortadan kaldırmamız gerekiyor. Özellikle M.S 1000 yıllarından sonra islamiyette kapanan içtihat kapısıyla birlikte tutuculuk, dogmatizm bir düşünce tarzı haline gelmiştir. Yeni düşünceler ve fikirler ortaya çıkmıştır. Halbuki İslamiyet yeni fikirler, yeni düşüncelere engel bir din olarak çıkmadı. Yüzyıllarca islamiyeti yaşayan toplumlar bilimde teknikte geliştiler. Bunlar bilinen gerçeklerdir.

Başkan Apo'nun çözümleri Doğu'nun Batı'ya karşı savunmasıdır

Ancak çağa ayak uydurulamaması, Rönesans ve reform yapılamaması, islamiyet döneminin koşullarında ortaya çıkan her sözün dogma haline getirilmesi; Ortadoğu halklarını yalnızca dogmalar peşinde koşan, düşünce üretmeyen topluluklar halinde tutulması geriliklerin esas nedeni olmuştur. Bazılarının dediği gibi bu geriliğin nedenini islamiyete bağlamak yanlıştır. Ama islamiyeti tutuculaştıran, muhafazakarlaştıran, dogmalar yığını haline getiren anlayışlar da kırılamamıştır ve böylelikle işte Batı dünyasının belirttiği sorunların kaynağının islamiyette olduğu gibi bir sonuç ortaya çıkmıştır. Sorun müslüman olmak ya da müslüman karşıtı olmak değildir. Sorun, olguları kendi koşullarına göre doğru değerlendirmektir. İslamiyet kendi koşullarına göre Ortadoğu'da büyük bir devrimi, irade gelişmesini ifade ediyor. Bunu reddetmek mümkün değildir. An-

cak daha sonra islamiyetin din tüccarları tarafından, egemenler tarafından dogmalar yığını haline getirilmesi, bunun da en iyisi olarak ortaya konulması işlemi-yetin de, Ortadoğu halklarının da talih-sizliği olmuştur. Her şeyden önce islamiyeti bu hale getiren düşünceyi sosyal yaşam bilim ve teknolojinin geri kalmasına neden olan anlayışları aşmak önemlidir. İslamiyeti bir inanç ve kültür olarak korumak ve bu dini inanca halklar açısından ekonomik, sosyal ve kültürel alanda ilerlemeyi sağlayacak ön açıcı bir rol oynatmak önemlidir. İslamiyete halkların gelişimi için böyle bir ön açıcı rol oynatmak en büyük saygıdır. Bazı kuralların o dönemde ortaya konulan bazı sözlerin bugün aynen geçerli olduğunu söylemek, bunu dayatmak doğru olamaz. Bu açıdan islamın uygulama alanında bugün değişmesi gerekenlere, yorum gücümüzle çağı anlama gücüyle yeniden yön vermek, islamiyeti ortadan kaldırmak değildir. Sorun karşı olup olmamak değildir. Biz ne islamın bugünkü gibi devam etmesinden yanayız ne de tümünden karşısındayız. Biz bütün dinlere olduğu gibi islamiyete de hakkını vermek istiyoruz. Bütün dinlerin tarihte ve toplumdaki rolleri gibi islamın da rolünü görüyoruz ve bundan sonra da rol oynayabileceğini düşünerek islamiyetin yenilenmesi ve çağımıza uyarlanması gerekli olduğunu söylüyoruz. Ortadoğu'nun demokratikleşmesi için dinin bir Rönesansa ve reforma tabi tutulması gerekli olduğuna inanıyoruz. Ortadoğu halk tarihine, inançlar tarihine, inançları yaratan insanlarına bunun çabasını gösterenlere, Ortadoğu'yu yüzyıllar boyu dünyada öncü haline getirenlere saygı duyuyor, değer veriyoruz. Ortadoğu halklarına kimlik, kişilik kazandıran her şeye değer veriyoruz. Bunların içinde en önemli yer de islam peygamberine onun yoldaşlarına, onun devamcılarına ve onu doğru uygulayarak Ortadoğu halklarını uygarlık açısından etkili hale getirenlere, bu uygarlığı ve kültürü tüm dünyaya yayınlara oldukça saygılı yaklaşıyoruz. Ama Ortadoğu halkları olarak da mevcut durumumuzun sorgulanması gerektiğini düşünüyoruz. Bunu başkalarının bize dayatması değil, bizim yapmamız gerektiğini düşünüyoruz. Ya da işbirlikçi ve dış güçlerin değil, gerçekten halklarına bağlı olan tamamen Ortadoğu insanına saygı duyan ve dünyadaki evrensel gelişmeleri de kimliğini reddetmeden kendisine katabilen yeni bir Rönesans, re-

form hareketinin ihtiyacını söylüyoruz. Halklarımızın kendi gerçekleştireceği demokratik devrim ile böyle bir aşama geliştirerek Batı uygarlığının da önüne geçeceğine inanıyoruz. Bizim sorular sormamız cevaplar almamızın nedeni yalnızca ve yalnızca Ortadoğu halklarının geleceği kazanma isteminden ileri geliyor.

Ortadoğu halklarının bugün ezik olmasını dış güçlerin müdahalesine maruz kalmasını sindiremiyoruz. Bu olumsuzlukların cevabını aramaya çalışıyoruz. Bunlardan birincisi tabii ki düşünce düzeyinde bu cevabın aranmasıdır. Çünkü düşünce gücü bütün güçlerin önünde geliyor. Bu coğrafyanın yüzyıllarca, binyıllarca önde olmasının nedeni dünya çapında düşüncede önde olmalarından ileri geldi. İslamiyette aynı biçimde yüzyıllarca düşüncede öncülük yaptı. Geçmiş düşünceleri aşarak yeni bir düşünce derinliği ortaya çıkardı ve bu da büyük gelişme ortaya çıkardı. Bugün de düşünce düzeyinde bir zihniyet, vicdan devrimi yaratmak gerekiyor. Bunun en baştan islamın demokratikleşmesi, Ortadoğu'da Rönesans hareketiyle yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Söylediklerimiz bazılarının sapırdığı gibi islam karşıtlığı değildir. Aksine Ortadoğu'ya ve bütün değerlerine bağlılığın gereğidir. Başkan Apo Rönesans ve reformun nasıl yapılacağını, islamın nasıl demokratikleşmesi gerektiği konusunda birçok değerlendirme yapmıştır. Kendi yaptığı çözümleri ve ortaya koyduğu kitabı da, Batı'ya karşı Ortadoğu'nun savunması olarak değerlendirmiştir. Batı'ya karşı Mezopotamya çözümleri olarak değerlendirmiştir. Yeri gelmişken bunu bir daha Ortadoğu halklarına, demokratlarına, devrimcilerine belirtmeyi uygun görüyoruz.

Böyle bir Rönesans reform açısından yapılması gereken ilk şeylerden biri, milliyetçi anlayışları aşmaktır. Özellikle son iki yüzyıldır Ortadoğu'ya gelen milliyetçiliğin halklara çok şey verdiği söylenebilir. Belki kısmi bazı şeyler kazandırmıştır. Dış dünyada olup biten bazı şeylerin öğrenilmesini sağlamıştır. Dış dünyada gelişen bazı şeylerin alınmasıyla sosyal, kültürel, ekonomik alanda sınırlı değişimler ortaya çıkarmıştır. Ancak, ağırlıklı olarak milliyetçiliğin Ortadoğu halklarına zarar verdiğini, getirdiğinden daha fazlasını götürdüğünü söylememiz gerekiyor. Son iki yüzyılın özellikle son yüzyılın Ortadoğu halkları açısından kavga, dövüş, çatışma haline gelmesi, getirilmesi milliyetçi ideolojinin gericileştiği dönemde Ortadoğu'ya girmesinden kaynağını almaktadır. Avrupa'da ulusal devletlerin oluşumuna yardımcı olduğu gibi belirli bir demokratik temel de ortaya çıkardı. Milliyetçilik Avrupa'da aynı zamanda feodalizme karşı demokratik devrim anlamına geldi. Sadece ulusal değerler ortaya çıkarmadı, aynı zamanda gerçek uluslaşmayı ortaya çıkaran feodalizmi tasfiye etti. Onun yerine daha demokratik toplum olmanın temellerini ortaya çıkardı. Ancak Ortadoğu'ya gelen milliyetçilik yalnızca ulusal değerleri yücelten, ortaya çıkaran etkiler yaptı. Ama toplumların demokratikleşmesinde bir rol oynamadı. Milliyetçilik bu yönüyle Ortadoğu coğrafyasına girmedi. Bu durumda Avrupa'da halkların birbirine karşı çatışmasından, düşman olmasından daha keskin çatışmaları düşmanlıkları ortaya çıkardı.

Avrupa da halklar yüzyıllarca milliyetçiliğin etkisiyle birbirine girdi. I. ve II. Dünya Savaşlarının nedenleri de milliyetçilikti. Onlar demokratik devrimi yaşadıkları halde, o kadar büyük kavgalar, çatışmalar içerisine girdi. Belki onların çatışmaya girmesinde emperyalist olmaları, dünyayı paylaşmak istemelerinin rolü belirleyici oldu. Ancak farklı biçimde bu milliyetçilik Ortadoğu'da da şovenizmi körükledi. Bitmez çatışmalar ortaya çıkarak Ortadoğu'nun doğal dengelerini bozdu. Ortadoğu'nun tarihinde varolan doğal federasyon ilişkilerini bozarak, halklar arasında

“Başkan Apo’nun esareti Kürtler açısından bir kayıptır, ancak Başkan Apo’nun ideolojik politik çizgisi, ortaya çıkardığı Kürt halkı, yarattığı özgürlük hareketi kendisini yenileyen, yeniden üreten, mücadele eden bir güç olarak varlığını korumaya ve etkinliğini sürdürmeye devam etmiştir. Bugün görüldüğü gibi Irak konusunda Türkiye’nin bütün kaygısı Kürt sorunu olmaya devam etmektedir “

derin kopuşlar, güvensizlikler ortaya çıkardı. Bunlar özellikle emperyalizmin böl yönet politikasının işine geldi. Milliyetçilik tam da böl yönet politikasının ideolojik aracı olarak Ortadoğu’da rol oynadı. ‘ABD’nin müdahale ettiği bir dönemde neden bu kadar bölündük, parçalandık? Ortadoğu halkları neden bu kadar geri kaldı? Neden sorunlarımızı kendimiz çözemiyoruz da, birbirimize giriyoruz da bunu gerekçe yapan dış güçler müdahale ediyor. Ya da dış güçler müdahale ederken, Ortadoğu halkları bir araya gelemiyor, buna karşı ortak bir tutum takınmıyor?’ denilirse; bunun cevabı iki yüzyıldır Ortadoğu halklarının içine sokulan milliyetçilik fitnesidir. Milliyetçilik fitnesinin Ortadoğu halklarını getirdiği noktadır.

Ortadoğu, Kürt sorununun çözümsüzlüğünün cezasını yüzyıldır çekmektedirler

Milliyetçilik en fazla da biraz devlet olan Fars, Arap ve Türk gerçeğinden çok gelişti. Özellikle Türkiye gerçeğinden geliştirilen şovenizm ve milliyetçilik, Osmanlı dönemindeki büyük devlet olma arzularıyla birleşince başta Kürtler olmak üzere bölge halkları için tehlike arz eden bir durum ortaya çıkardı. Bu milliyetçilikten en fazla zarar görende de Kürt halkı oldu. özellikle Türkiye, İran, Irak ulusal devletler olarak kendilerini etkin kılma, diğer ulusların haklarını reddetme politikasıyla Kürtler üzerinde yoğun baskı kurdular. Bu milliyetçilik birinci derecede bin yıllardır birlikte yaşayan Arap, Fars ve Türklerle Kürtler arasında düşmanlık ortaya çıkardı. Özellikle İran, Irak ve Türkiye’nin Kürt halkına yaptığı haksızlıklar, zulümler bu haklar arasındaki soğukluğu beraberinde getirdi. Kürtler bu milliyetçilikten çok zarar gören bir halk oldu Ancak Arapların, Farsların ve Türklerin Kürtlere karşı düşmanlık getiren şoven milliyetçilikten çok fazla yarar gördükleri söylenemez.

Kürtler bölge devletleri tarafından baskı görünce, hiçbir ulusal demokratik hakkı kabul edilmeyince, zayıf bırakılınca bu durum dış güçlerin, bölge devletlerine ve halklarına karşı Kürtlerin kullanılmasına uygun zemin ortaya çıkardı. Kürtler de zayıf oldukları için, baskılar karşısında çaresiz kaldıkları için, dış güçlerden medet ummaya başladılar. Bölge devletleri milliyetçi ve inkarcı politika izlerken, Kürtler çok farklı politika üretecek durumda olmadıklarından dolayı, çeşitli güçlerle ilişkilenererek kendilerini korumaya gittiler. Aşiretçi feodal bir yapılanma içerisinde oldukları ve halka dayanmadıkları için bu zayıflıkları onları daha fazla işbirlikçi yaptı. Ideolojik olarak da aşiretçi feodalizmi aşamadıkları için, ilkel milliyetçilikten öteye gidemediler. Bölgede Kürt halkını ezen şöven milliyetçiliğe karşı farklı bir ideolojik politik yaklaşımla bu milliyetçiliği boşa çıkaracak ve mücadele edecek bir silah da ortaya çıkaramadılar. Bu durum son yüzyılda, Kürtlere bölge devletleri, halkları arasında çözüm üretmeyen çekişmeler ortaya çıkardı. Bölge devletleri Kürt inkarcılığıyla Kürtleri ortadan kaldırmak istediler. Kürt halkı da bu inkarcılığı

karşı çok fazla strateji ve programa sahip olmadan kendi varlığını korumak için defalarca isyan gerçekleştirdi. Ancak ne devletler Kürtleri tasfiye edebildi ne de Kürtler bu isyanlarda başarılı olup kendi varlıklarını kabul ettirebildiler. Böyle bir bastırma ve isyan kısır döngüsü içinde, devam eden çözümsüzlük, bölge ve Kürt halklarına çok kaybettirdi. En fazla da bu çatışmalardan, bu çözümsüzlükten dış güçler yararlandı. Tüm yüz yıl pratiği şunu ortaya çıkardı ki, Kürt sorununun çözümsüzlüğü kötülük tanrılarının Ortadoğu halklarına verdiği bir ceza gibidir. Yalnız Kürtler değil, tüm Ortadoğu halkları Kürt sorununun çözümsüzlüğünün cezasını yüzyıldır çekmektedirler.

Burada asıl sorumluluk İran, Irak ve Suriye’ye düşmektedir. Bu sorunu çözmeyerek kendilerini çıkmaza soktular. Türkiye Kürt korkusundan dolayı ABD ve İsrail’e mahkum oldu. Irak ve İran da bu sorunu çözemediği için bir türlü kendisini güç yapamadı. Hatta bölge devletlerinin politikasından dolayı başta İsrail olmak üzere birçok ülke Kürtleri kullandı, kullanmaya çalıştı. Tabii burada da sorumluluk İran’a ve Irak’a aittir. Bunu söylerken çeşitli Kürt örgütlerinin özellikle Irak’taki Kürt örgütlerinin, İsrail ve ABD ile olan ilişkilerini onaylamıyoruz. Bunun doğru bir çizgi olduğunu da savunmuyoruz. Bunun yerine Ortadoğu halklarıyla kardeşlik çizgisini sabırla izleselerdi en doğru işi yapmış olurlardı. Ancak bunları böyle bir işbirlikçi çizgiye götürmesini sağlayanın da, bölgedeki oligarşik, teokratik rejimler olduğunu görmek gerekiyor. Kendi kardeşlerinin sorunlarını çözemeyenlerin, ‘Kürtler neden şu ülkeyle, bu ülkeyle ilişkili kurdu, işbirliği yaptı’ diye suçlaması anlamsızdır. Bunu ancak Kürtlere baskı yapmayan, Kürt sorunununda çözüm isteyen, Kürtlerin doğal haklarının verilmesini savunanlar söyleyebilir. Bu konuda değerlendirmeye yapabilirler.

Irak bugün bir müdahale ile karşı karşıya. Bunda Kürt sorunun çözümsüzlüğünün payı çok fazladır. Eğer Irak Kürt sorunu çözseydi, geçmişte bu konuda büyük hatalar yapmasaydı, günlük politikalar için bir küçük askeri zafer kazanmak için Halepçe’ye kimyasal bomba atmasaydı, Irak’ın durumu farklı olabilirdi. Irak, Kürt gerçeğini belli düzeyde kabul etmeye yanaşmıştı. Bunu geliştirebilseydi, bu konuda cesaretli adımlar atabilseydi, şu anda dış güçlerin müdahale imkanlarını önemli oranda ortadan kaldırılabildi. Ne var ki, Irak bunu yapamadı. Kürt halkına yapılan yanlışlıklardan özür dileyerek Güney Kürdistanlı Kürtleri Irakla bütünleştiremedi. Doğru politika izleseydi, Kürtler içerisindeki işbirlikçi kesimlerin etkisiz kalmasını da sağlayabilirdi.

Kürt sorununun çözen bir Türkiye, Ortadoğu’nun en güçlü ülkesi olur

Kürt sorunununda bölge ülkeleri bugüne kadar sürdürdükleri yanlışlığı devam ettiriyorlar. Kürtlerin bir isyanını bastırdıkları zaman bu sorun çözülür sanıyorlar, kendilerini kandırıyorlar. Kendilerine göre bir üstünlük sağladıklarında

Kürt sorununun çözüldüğünü sanıyorlar. Bu durum yalnız Kürtlere değil, Kürtlere egemen olan ülkelere de fazlasıyla zarar veriyor. Irak defalarca Kürtlere savaşmış, çatışmış, biraz üstünlük sağladığında ‘bu sorunu bitirdim, hakim oldum’ diyerek Kürt sorununun gerçek ve uzun vadeli çözümü konusunda herhangi bir tutum ortaya koymamıştır. Ama bir süre sonra Kürt sorunu yeniden karşısına çıktığını görmüştür. Türkiye açısından da bu geçerli. Türkiye de defalarca isyanları bastırdım demiştir, ama sonunda Kürt sorunu karşısına yine çıkmıştır. Başkan Apo’nun öncülüğündeki PKK hareketi karşısında ekonomisini, sosyal yaşamını, diplomasisini, siyasetini bu savaş harcamış, bu savaş içerisinde tüketmiş, ama sonuç alamamıştır. Uluslararası kompo ile ABD Başkan Apo’yu kendisine teslim edince bu iş sona erdi, ben zafer kazandım diye kendisini kandırmıştır. Kısa süre içinde Başkan Apo’nun esaretinin kendisi için bir zafer olmadığını görmüştür. Başkan Apo’nun esareti Kürtler açısından bir kayıptır, ancak Başkan Apo’nun ideolojik politik çizgisi, ortaya çıkardığı Kürt halkı, yarattığı özgürlük hareketi kendisini yenileyen, yeniden üreten, mücadele eden bir güç olarak varlığını korumaya ve etkinliğini sürdürmeye devam etmiştir. Bugün görüldüğü gibi Irak konusunda Türkiye’nin bütün kaygısı Kürt sorunu olmaya devam etmektedir.

Türkiye’de Kürt inkarcılığı o kadar gelişkindir ki, Kürdü inkar etmek için her türlü uşaklığa ve işbirlikçiğe hazır durumdalar. Nitekim savaş karşıtlarının, demokratların, sanatçıların meclisi etkilemesi ve ABD askerlerine izin veren yasanın meclisten çıkmaması üzerine birçok yazar siyasetçi ve asker, neden bu yasayı çıkarmadık, neden Amerika uşaklığı yapmadık diye dövünüyorlar, ah vah ediyorlar. Bu yasayı reddedenleri neredeyse ihanetle suçlayacaklar. Kendileri işbirlikçilik uşaklık yaptıkları halde savaş karşıtlarını halinlikle suçlayacaklar. Bundan da görüldüğü ki, Kürt sorunu bölge ülkelerinin onuru da ortadan kaldırıyor. Kürt korkusundan dolayı doğru bir düşünce üretmiyorlar. Eğer Türkiye Kürt sorunu başkanı Apo’nun belirttiği şekilde demokratik özgür birlik çizgisinde çözseydi, böyle bir uşaklık için yalvarmayacak, hatta güçlenecekti. Bununla birlikte Türkiye Kürt sorunu demokratik yoldan çözdüğü için bu durum bölge için yeni bir dönem başlatacak. Başkan Apo’nun öncülük ettiği Kürt sorununun özgür birlik ve kardeşlik çözümü bütün Ortadoğu halklarına örnek olurdu ve böylelikle Kürt sorunu dış güçlerin kullanacağı ya da bölge ülkelerini zayıflatan bir konu olmaktan çıkar, bölge ülkelerini güçlendiren, bölgede demokrasi ve özgürlüğü geliştiren ve dış güçlerin de kullanmasına fırsat vermeyen bir düzeye ulaşırdı. Ancak Ortadoğu’da varolan milliyetçilik ve şovenizm Kürt sorunu halen çözemiyor. Şunu rahatlıkla belirtelim: Kürt sorunu çözen Türkiye kesinlikle ABD’ye uşaklık yapmaz, dış güçlerin uzantısı olmaz hatta tüm bölge ülkeleriyle doğru ilişki içinde olur. Türkiye’nin İsrail’e bu kadar bağlanmasının nedeni de Kürt sorundur. Bizimle yürüttüğü savaşta ABD’nin desteğini almak

için Türkiye kendisini daha fazla İsrail’e bağladı. Türkiye’nin en temel kaygısı olan Kürt sorunu ABD’nin desteğini almak için İsrail ile bile ilişki geliştirdi. Eğer Kürt sorunu çözseydi, böyle bir kaygıdan kurtulmuş olsaydı, İsrail’le de ilişkileri bu kadar derinleşmezdi.

Şunu iddia edebiliriz; bölgede İran, Irak, Türkiye, Suriye Kürt sorunu çözseydi, İsrail bu kadar güçlü olmazdı. Bu açıdan İsrail hiçbir zaman Kürt sorunu çözümlünü istemedi. Irak’ı olduğu gibi destekledi. Ama esas olarak Kürt sorunu çözümsüz bırakarak, Ortadoğu’nun istikrara kavuşmasını engelledi. Çünkü Kürt sorunu çözülseydi, Ortadoğu halkları arasında ilişkileri daha da gelişecekti. Ortadoğu’nun ekonomik sosyal gelişimi daha da artacaktı. Tüm bunlar da İsrail’in bölgedeki çekişme ve istikrarsızlığa dayanarak Filistin sorunundaki çözümsüz politikasını sürdürmesini engelleyecekti. Ne var ki, Kürt sorununun çözümsüzlüğünün bölgede yarattığı sürtüşmeler, çekişmeler ve bölge devletlerinin bir türlü istikrara kavuşamaması, İsrail’i rahatlatmış. Bu da Filistin sorunu ve bölge politikalarında daha rahat hareket etmesini ve ağırlığını koymasını beraberinde getirdi. Dolayısıyla Kürt sorunu denildiğinde soruna sadece bir Türkiye, Irak, İran sorunu olarak bakmak da yanlıştır.

Kürt sorununun çözümü bölge ülkelerinin huzura kavuşması anlamına geldiği gibi bölge ülkelerinin, otokratik, teokratik, oligarşik rejimlerin emperyalizme bağlılıklarının da ortadan kalkması anlamına gelecektir. Kürt sorunu çözmek en başta da demokratik zihniyete ulaşmaktır. Demokratik toplum anlayışına ulaşmaktır. Bunun anlamı da Kürt sorununun çözümü ile birlikte Ortadoğu’nun demokratik bir coğrafya haline gelmesidir. Demokratik coğrafya haline gelen Ortadoğu böylelikle demokrasinin, özgürlüklerin gelişeceği toplum olarak da sorunlarını daha kolay çözebilecek bir düzey yakalayacağını görmek gerekiyor. Ortadoğu ülkeleri Kürt sorunu çözseydi, demokrasi ve özgürlük sorunu gelişme gösterebilseydi, ABD bu gün Irak’a, şuraya buraya özgürlük getireceğim diye bir gerekçe elde edebilir miydi? ABD’dir gerekçe de bulur yalan da söyleyebilir denilebilir. Ama demokratikleşen ve Kürt sorunu çözen bir Ortadoğu’da ABD istediği kadar bu yalanı söylesin, bırakalım başkalarını inandırmayı böyle bir söylemin tutması bile akla gelmezdi. Söylenildiği andan itibaren geçerliliğini yitirirdi.

Demokrasi ve özgürlüğü halkların mücadeleleri getirir

Türkiye’de insan hakları deyince akla her şeyden önce Kürt sorunu geliyor. İnsan hakları savunucuları demokratik, güçler, özgürlükten ve demokrasi-den yana olan insanlar tabii ki Türkiye devletinin Kürtleri baskı altında tutmasından rahatsız olacak ve buna karşı çıkacaklar, Türkiye’nin bu inkarcı ve şoven politikalarından rahatsız olacak ve mücadele edecekler. Bu yalnız Kürt halkının değil, onların da mücadelesidir. Emperyalist güçler, Batılı güçler insan haklarından zaman zaman söz ediyor ve gündeme getiriyorlarsa, bu bir yerde insan hakları ihlali olmadığı anlamına gelmiyor. Türkiye’de dış güçler işlerine geldiği zaman Türkiye’yi destekliyorlar, Türk ve Kürt halkı üzerine de Türkiye devletinin her türlü baskıcı rejimine göz yumuyorlar, ama işlerine geldiği zaman da Türkiye’de Kürtler üzerine baskı yapılıyor, insan hakları sorunu var diyerek sorunları gündeme getiriyorlar. Bunu şunun için söylüyoruz: Eğer Kürt halkıyla demokratik özgür birlik kurulsaydı hem Ortadoğu ülkeleri kendi kardeşleri olan Kürtler üzerinde baskı kurma, onun haklarını reddetme gibi bir insanlık ayıbından kurtulacak hem de dış güçlerin Kürtler üzerine yapılan bu baskıları kullanma imkanını bulamayacaklardır. Bu açıdan tüm de-

mokratların, insan haklarından yana olan tüm kesimlerin, Ortadoğu’yu sevenlerin, Ortadoğu kimliğine sahip çıkanların yapması gereken en önemli şeylerden biri de, Kürt halkının ulusal demokratik haklarını sahiplenmektir. Kürt sorununun çözümünü istemek en iyi Arap, Fars ve Türk yurtseverliğidir. Kürt halkının özgürlüğünü savunmak, en iyi Ortadoğu kimliği savunuculuğudur. En iyi Ortadoğulu olmaktır. Kürt halkının özgürlüğünü savunmak, Kürt halkının demokratik haklarını savunmak, en iyi antiemperyalist olmaktır. Dış güçlerin Ortadoğu’ya müdahalesini önlemede en tutarlı kişiler, topluluklar olmaktadır. Bu açıdan Kürt halkının özgürlüğünü, Kürtlerin ulusal demokratik haklarını savunma konusunu çok geniş perspektiften ele almak gerekir. Kürtlerin hakkını savunmanın Arap, Türk, Fars halklarına, Ortadoğu tarihine neler kazandırdığını özellikle demokratların aydınların iyi değerlendirmesi, görmesi ve gerekeni de yapması gerekir.

Ne var ki şimdiye kadar gözler önünde olan bir sorunun çözümü konusunda aydınların, demokratların, Ortadoğu halklarının görevlerini yeterince yerine getirdiğini söyleyemeyiz. Hiç değilse ABD’nin müdahalesinin olduğu bugünde sorunlarımızı daha iyi görmenin, dış müdahalelere gerekçe olacak bütün sorunları ortadan kaldırma düşüncesini ve tutumunun ortaya konulması gerekmektedir. Ortadoğu aydınları demokratları şunu kabul etmek durumundadır ki; hiçbir insan, örgüt ve devlet kendi sorunlarını kendi iradesiyle çözmeden rüştünü ispatlayamaz. Bizler her şeyden önce dış dünyaya kendi sorunlarımızı kendimizin çözebileceğinin anlayışını göstermemiz gerekiyor. Bu konudaki kararlılığımızı göstermemiz gerekiyor. Ortadoğu sorunlarının çözümünün başkalarının iradesinde olmadığını, başkalarının üstüne vazife olmadığını, onları yalnız ve yalnız Ortadoğu halklarının çözebileceğini göstermemiz gerekmektedir.

Demek ki biz kendi sorunlarımızı kendimizin çözebileceğimizi ortaya koyamadığımız ve kendi sorunlarımızı doğru çözeemediğimiz için başkaları kalkıyor ve ukalaca gelip ‘sizin sorunlarınızı çözeceğim’ diyor. Bizim sorunlarımızı çözme iddiasında bulunuyor. Bilmem deniz ötesinin ABD’sinin, İngiltere’sinin veya başka ülkelerin gelip sizin sorunlarınızı çözeceğim demesi bile Ortadoğu halkları ve bizler açısından utanç vericidir. Bizlerin kendi durumumuzu sorgulamamız açısından bile böyle bir müdahale çok uyarıcı olmalıdır. Artık kendi sorunlarımızı kendimizin çözeceği iddiasında bulunmak, bunun gereklerini yerine getirmek, bunun çabası içine girmek hepimizin görevidir. Aksi halde ABD’ye dış güçlere küfretmenin hiçbir anlamının ve değerinin olmayacağını da hepimizin bilmesi gerekiyor.

Biz sorunlarımızı neden tartışamıyoruz, çünkü Ortadoğu’da demokrasi, özgürlükler geridir. Demokrasi ve özgürlüklerin geri olması bu sorunları açık ve net tartışmamızı engelliyor. Çözümünü bulmasını engelliyor. Şunu açıkça belirtelim; demokratik çözüm ancak halklar tarafından gündeme getirilebilir. Halktan kopuk yöneticiler bu işi yapamaz. Oligarşik, teokratik, otokratik, rejimler demokrasi ve özgürlüğü getiremez. Demokrasi ve özgürlüğü halkların mücadeleleri getirir. Ama bunun için de her şeyden önce aydınların doğru düşünceleri açık seçik ortaya koymaları ve tartışmaları gerekir. ABD, İngiliz müdahalesini başka müdahaleleri getiren, sorunları bulup açığa çıkarmamız gerekir. Sadece yöneticileri de sorumlu görmemek gerekir, halk olarak, aydınlar olarak, sanatçılar olarak, sosyalistler olarak, devrimciler, demokratlar olarak, inançlı insanlar olarak, adaletten haktan yana insanlar olarak görevlerimizi ne kadar yerine getiriyoruz? Bunların hepsinin sorgulanmasının zamanı gelmiştir.

“Kürtler bölge devletleri tarafından baskı görünce, hiçbir ulusal demokratik hakkı kabul edilmeyince, zayıf bırakılınca bu durum dış güçlerin, bölge devletlerine ve halklarına karşı Kürtlerin kullanılmasına uygun zemin yarattı. Kürtlerde zayıf oldukları, baskılar karşısında çaresiz kaldıkları için, dış güçlerden medet ummaya başladılar. Politika üretecek durumda olmadıklarından dolayı, çeşitli güçlerle ilişkilenererek kendilerini korumaya gittiler.”

NEWROZ RUHU GERÇEK BİR SERHİLDAN RUHUDUR

Değerli yoldaşlar

Ağır ve zorlu geçen bir kışın ardından yeni bir Newroz'a ulaştık. Uluslararası gericilik ve bölge için gerçek bir baharlaşmanın yeni bir başlangıcı olabilecek bu Newroz sürecinde, insanlığın yaşadığı tahripkar savaşların belki de en kanlısını dayattı. Bu yıl, Kürt halkının ve bölge halklarının yeni günü, yeni yıl başlangıcı ve özgürlük uğruna yürüttükleri mücadelenin sembolü olan Newroz'a amansız, sonuçları önceden tam görülemeyen, fakat bir değişim sürecinin ifadesi olduğu kesin olan bir savaşla giriliyor. Bu temelde KADEK Genel Başkanlık Konseyi ve Yönetim Kurulu olarak 2003 Newroz'unun savaşa karşı barış, diktatörlüğe karşı demokrasi, baskı ve egemenliğe karşı özgürlük, düşmanlık ve parçalanmaya karşı kardeşlik ve birlik günü olmasını, bu tür gelişmelere vesile olmasını diliyoruz. Bu temelde tüm halkımızın, Ortadoğu halklarının, insanlığın ve tüm yoldaşların Newroz özgürlük bayramını kutluyoruz.

2003 Newroz'u'nda bizi bugünlere getiren, insanlığa dayatılan korkunç savaşlar karşısında bile umudu üreten, geleceği gösteren, insanlık için hep iyi ve güzel şeyler düşünen ve bizi buna yönelten Başkan Apo'yu saygıyla selamlıyoruz.

Önderlik gerçekleştirmesinin, halkın özgürleşmesinin ve ulusal dirilişinin yaratıcıları ve teminatları olan kahraman şehitlerimizi; Mazlumları, Zekiyeleri, Berivanları, Ronahileri, Agitleri ve diğer tüm şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Değerli yoldaşlar

Uzun süredir beklenen yoğun bir siyasal ve diplomatik mücadeleyle bir biçimde hazırlanmaya çalışılan savaş, bu Newroz'da başladı. Savaşın adı Üçüncü Dünya Savaşı olarak konulmuştur. Bu savaşın dünya savaşlarını başlatan birincisinin ve taraflardan birinin savaşların anası olarak tanımlandığı Körfez Savaşı'nın bir devamı olduğu, Sovyetlerin çözülmesiyle başlayan değişim mücadelesi içinde ortaya çıktığı ve 11 Eylül sürecinin ortaya çıkardığı bir savaş olduğu kesindir. İnsanlık, bizim Newrozumuzu böyle ağır bir savaş içerisinde yaşıyor. Kürdistan'ın güneyi, şimdiden çatışma alanı haline gelmiş durumda; doğusu ve kuzeyi savaşın ağır etkisini yaşıyor ve her an silahlı çarpışmaların alanı haline gelebilir. Bütün halklar en azından geçen bir yıllık süre içerisinde yürütülen yoğun siyasal mücadelenin ve psikolojik savaşın etkisi altındaydılar. Mevcut durumda da bunun pratikleştiğini görünce insanlığın gelecekte nereye gideceği açısından derin bir endişe yaşıyorlar. Yoğun bir arayış, tartışma, geleceğe ilişkin yön çizme çabası ve bu temelde gelişen duyarlı ve canlı bir insanlık yaşamı var. Bu anlamda Newroz, 2003'te neredeyse bütün dünyada yaşanıyor. Dehakerin bölgeselleştiği, hatta uluslararasılaştığı, zulmün bu düzeye çıktığı bir ortamda Newrozlar da artık bölgesel olmaktan çıkarak uluslararası bir boyut kazanıyor, bir insanlık bayramı veya insanlığın özgürlük günü haline geliyor. Amed, Van, Qamişlo, Mahabat, Sine, Hewler ve Süleymaniye'de, yine yurtdışında milyonların katılımıyla coşkulu bir Newroz kutlaması yaşandı. Yeni güne ve yeni yıla ulaşma heyecanıyla Newroz Bayramı, bu yıl halkların, demokratik güçlerin ve tüm insanlığın savaşa karşı özgürlük günü gelecek arayış günü ola-

rak kutlanıyor. Newroz, savaşa karşı barış eylemliliğinin on milyonları, hatta yüz milyonları içine aldığı bir gün olarak yaşanıyor. Geçmişte olduğu gibi şimdi de Kürt halkı yediden yetmişe, kadını ve erkeğiyle geliştirdiği büyük Newroz serhildanı ve bayramının heyecanıyla; demokrasi ve özgürlük arayanların, bunlara ulaşma mücadelesi verenlerin önünde yer alıyor, özgür gelecek arayışına öncülük ediyor.

Newroz'un özgürlük ve demokrasi için yeni bir başlangıç günüdür

Sınıflı toplum uygarlığının başlangıcındaki en ağır zulme karşı özgürlükün sembolü veya özgürlük mücadelesinin başlangıcı olarak gelişen Newroz; sınıflı toplum uygarlığının aşılma sürecinde, onu aşma mücadelesinin en güçlü verildiği, en büyük tutku ve heyecanla yaşandığı bir gün oluyor. Bu bakımdan 2003 Newroz'u daha fazla anlam kazanarak evrenselleşmiş, daha geniş kesimlerin heyecanını yaşadığı bir bayram günü haline gelmiş durumdadır. Önderliğimizin, Newroz'un özgürlük ve demokrasi için yeni bir başlangıç olması dileği, halkların dayatılan savaşa ve yıkıma karşı barış, demokrasi ve özgürlük çılgınlıklarında, yine on milyonları içine alan kitle gösterilerinde gerçekleşmiş bulunuyor. Biz inanıyoruz ki, gericiliğin savaşı başlatma günü olarak seçtiği Newroz, başta Kürt halkı olmak üzere tüm halkların ve ilerici insanlığın özgürlük ve demokrasi uğrunda yeni bir mücadeleyi başlattıkları, dolayısıyla insanlığa savaşları dayatan uygarlık sisteminin aşılma sürecinin başlangıcı olacaktır. Şimdi-den insanların milyonlar halinde yaptıkları yürüyüşler, dile getirdikleri sloganlar, taşıdıkları heyecan örgütlenme ve geleceği yaratmada, kendi iradesine hükmetmede gösterdiği tutku bu durumu açıkça ifade ediyor. Newroz'u bu heyecanla, böyle bir duygu ve düşünce içerisinde yaşıyor ve bu temelde gelecek azmimizi, inancımızı bili-

yor, örgütlülüğümüzü ve mücadele tutkumuzu artırıyoruz.

Kuşkusuz daha farklı insanlık sorunları üzerinde durmak, geleceği daha başka biçimlerde ele almak, istenen bir durum olurdu. Ancak insanlığa dayatılan bu tahripkar savaş süreci, bizi de ister istemez bu süreci değerlendirmeye, özgürlük günü olan Newroz'u savaş karşısında barış, düşmanlık karşısında kardeşlik günü olarak anlamlandırmaya zorluyor. Bu bakımdan başlatılmış olan savaş durumu, bunun nedenleri ve yol açacağı olası gelişmeler, önemle dik-kate almamız gereken güçlerin yaklaşımları ve bizim politikalarımız hususları üzerinde durmak gerekiyor.

İyi biliyoruz ki, bu savaşa aslında 11 Eylül süreciyle girildi. Irak Savaşı, geçen bir yıl içerisinde adeta psikolojik ve siyasal bakımdan yaşandı. İnsanlık neredeyse her gün bir askeri müdahale olacak, silahlar konuşacakmış gibi diken üzerinde tutuldu. Bölge halkları böyle bir yaşam içerisine çekildi. Bu süreçte çok şey söylendi. Savaşın nedenleri ve değişik güçleri böyle bir savaş sürecine götüren politikalar üzerinde değerlendirmeler yapıldı. Biz de örgüt olarak kapsamlı değerlendirmeler yaptık. Son olarak savaş taktikleri ve planları üzerinde duruldu. Bu süreç, medyanın da etkisiyle insanlığa neredeyse dakika dakika yaşatıldı ve bu çatışma durumuna gelindi. Başlamış olan çatışma durumu üzerinde tartışmalar sürüyor. Daha önce çok daha şiddetli, şok edici bir askeri hareketin savaşı başlatacağı değerlendiriliyordu, fakat öyle olmadı. Çeşitli çevreler "neden böyle olmadı" diye değerlendirme yapıyorlar. Bazıları edinilen istihbarata dayalı olarak böyle hareket edildiğini söylerken, bazıları "uzun sürece yayılacağı için böyle bir başlangıç yapıldı" diyor. Fakat şöyle değerlendirmek daha doğrudur: Diplomatik süreç, askeri müdahale konumunda olan güçler açısından istenen sonucu vermedi. ABD, destek sağlamak için uzun süre çok yönlü bir çalışma içerisinde oldu. En azından uluslararası değeri

olan güçlerin karşıt konumdan çıkartılması için çalıştı. Bunların sonuç vermediği, karışıklığın bu siyasi ve diplomatik mücadele süreci içerisinde giderek daha çok gelişip netlik kazandığı, hatta uluslararası düzeyde yeni bir karışıklığın ortaya çıktığı ve bunun keskinleştiği bir ortamda, ABD, desteğini alabildiği güçlerle savaşı yürütmek durumunda kaldığı için bu biçimde başladı. Yani bu durum aslında istihbarat veya diğer nedenlerden çok, diplomatik sürecin tamamlanmasını ifade ediyor. Görüşmelerle ve başka yöntemlerle netleştirilemeyen tutumların böyle bir askeri çatışmanın başlangıcıyla netleştirilmesi hedefleniyor. Yaşanan, budur. Aslında ABD, herkesin daha net ve kesin tutum almasını, bir de kendisinin kesin kararlığını görerek, ona göre tutum belirlemesini sağlamak istiyor. Bu bakımdan savaş, tutum belirlemede daha etkili bir yöntem olarak görüldü.

Yaşanan yeni bir uluslararası sistem yaratma mücadelesidir

Mevcut durum ne kadar sürer? Çok uzun sürmeyeceği ifade edilebilir. Zaten bu birkaç günlük süreçte birçok güç tutumunu açıkladı, daha çok netlik oluştu. Giderek bu durumdan daha ileri bir askeri yoğunluğun gelişeceğini görmek lazım. Bu durum uzun sürmeden çatışmanın şiddeti artacaktır. Havadan çok şiddetli bir saldırı ve ardından bir kara savaşı gündeme gelecektir. Bunun geri dönüşü yoktur. Askeri yoğunluk her an gündeme gelebilir. Bunun böyle değerlendirilmesi, buna göre yaklaşım gösterilmesi en uygun olanıdır.

Değerli yoldaşlar

Her şeyden önce savaşın nedenleri üzerine bazı hususları belirtmek yararlı olacak. Elbette nedenlerini doğru tespit edebildiğimiz ölçüde yaşanan güncel çatışmayı iyi anlamak, dolayısıyla onun karşısında uygun politikalar ve mücadele taktikleri ge-

liştirmek mümkün olacaktır. Bu savaş, günümüzün ortaya çıkardığı bir olgu olmadığı gibi, bazılarının çokça belirttiği gibi bir Bush-Saddam çatışması veya bir Irak-ABD savaşı değildir. Kuşkusuz bunlar gerçeğin belli bir yönünü gösteriyor, ama savaşın kapsamlı bir tarihsel nedeninin olduğunu görmek, sınıflı toplum uygarlığıyla ilişkisini iyi bilince çıkarmak önem taşıyor. Başkan Apo, Demokratik Uygarlık Manifestosu'nda çok derin ve kapsamlı bir biçimde bunu yaptı. Son olarak da **"yaptığım, Mezopotamya uygarlığının çözülmesiydi"** dedi. Dolayısıyla güncel çatışma biçiminde yaşanan olayların tarihsel geçmişi derinliğine aydınlatılmış bulunuyor. Bu bakımdan Demokratik Uygarlık Manifestosu'nu bir kez daha okumamız gerekiyor.

İnsanlık için baskı, çatışma ve sömür-yü başlatan sürecin Basra, Bağdat ve Musul'da geliştiğini biliyoruz. Halkların üzerinde sınıf egemenliği ile cins egemenliği bu topraklar üzerinde gelişti ve sistem kazandı. Şimdi bütün egemenlikleri kendisinde toplayan, onların ortaya çıkardığı en büyük sistem olan güç ile bu gelişmelerin başlatıldığı saha arasında bir çatışma yaşanıyor. Nasıl ki sınıflı toplum uygarlığının sistemi burada başladıysa, şimdi de sınıflı toplum uygarlığının aşılma sürecinin çatışması burada yaşanıyor. Dolayısıyla günümüzde gündemleşen savaşın insanlığın Sümer'de başlattığı uygarlık tarihi ve uygarlık sisteminin gelişimiyle yakından bağlantısı vardır. Böyle bir uygarlığın aşılmasının şafağında, insanlığa yine bir çatışma ile bu aşma durumunu engelleyici bir mücadele dayatılmış oluyor. Diğer yandan bu savaşın uluslararası boyutları var. Savaş, sadece bir Irak-ABD savaşı değildir, aslında uluslararası düzeyde bir sistem savaşını ifade ediyor. Bunun '90'ların başındaki Körfez Savaşı'yla başladığını ve I. Dünya Savaşı'nın bir devamı olduğunu rahatlıkla belirtebiliriz.

Çok iyi biliyoruz ki, uygarlığın kapitalist aşaması dünya ölçüsünde bir uygarlık sistemi yarattı. O zamana kadar ki gelişmeler, yerkürenin tümünün uygarlığa açılmasını içermiyordu. Kapitalist uygarlık çağı, bütün yerküreyi sınıflı toplum uygarlığına açan, dolayısıyla ortak bir siyasi ve ekonomik sistemi içerisine alan gelişmenin yaratıcısı oldu. Bunun da 19. yüzyılın sonunda büyük bir hızla gelişerek 20. yüzyılın başında I. Dünya Savaşı'yla gerçekleştiğini biliyoruz. Bu savaş, yine Ortadoğu'da oldu. Mezopotamya, bu savaşın birinci dereceden yaşadığı toprak parçasıydı. Ekim Devrimi ve I. Dünya Savaşı temelinde oluşan uluslararası sistem, II. Dünya Savaşı'nda biraz daha şekil kazanarak '90'lara kadar geldi. Bu bakımdan '90'larda başlayan süreç, Körfez Savaşı ve onunla paralel gerçekleşen Sovyet sisteminin çözülüşü aslında I. Dünya Savaşı'nın oluşturduğu uluslararası sistemin aşılmasının başlangıcını ifade etti. 20. yüzyıl sistemini oluşturan Ekim Devrimi artık ortadan kalkmış, onun yarattığı gelişmeler kendisini yenileyip ilerletemediği için çözülmeye başlamış oluyordu. Geçen on yılı aşkın bir süre içerisinde Doğu Avrupa'da, Asya'da ve diğer alanlarda bu temelde önemli değişiklikler yaşandı. 11 Eylül aslında bu sürecin, 20. yüzyılın başında oluşan uluslararası sistemin aşılma sürecinin son adımını oluşturdu. Bu bütün Batı sisteminin yaşanan gelişmeler temelinde değişme gereğini ortaya çıkardı.

Şimdi gerçekleşen, böyle bir sistem değişimidir. Aslında Irak üzerinde başlayan savaş, 20. yüzyıl sisteminin bir bütün olarak aşılmasını, yani sonunun başlangıcını

“Kuşkusuz daha farklı insanlık sorunları üzerinde durmak, geleceği daha başka biçimlerde ele almak, istenen bir durum olurdu. Ancak insanlığa dayatılan bu tahripkar savaş süreci, bizi de ister istemez bu süreci değerlendirmeye, özgürlük günü olan Newroz'u savaş karşısında barış, düşmanlık karşısında kardeşlik günü olarak anlamlandırmaya zorluyor.”

oluşturuyor. Bugüne kadar değişik alanlar-da yaşanan aşlımlar ve değişim, şimdi sistemin temel alanındaki değişimi başlatıyor. Bu bakımdan süren mücadele, sadece iki devlet arasında ya da bir ülkede gerçekleşen bir mücadele olmaktan çok, yeni bir uluslararası sistem yaratma mücadelesi oluyor. Bu, açık olarak görüldü. Bu çatışmaya varana kadar geçen bir yıllık süre içerisinde uluslararası düzeyde önemli gelişmeler yaşandı. Sovyetler Birliği karşısında ortak bir blok veya sistem olan, Batı bloğu veya sistemi denilen yapı kendi içerisinde parçalandı. Ekim Devrimi temelinde II. Dünya Savaşı ardından Sovyetler ve ABD öncülüğünde oluşturulan uluslararası sistem şekillenmesi aşılmaya başlandı. Bir yandan ABD-İngiltere ittifakı oluşurken, buna karşı Fransa-Almanya ittifakı çok daha net ve belirgin bir güç haline geldi. Rusya, Çin ve Asya'nın diğer güçleri kendilerine göre uluslararası sistemin değişimine etki-de bulunur hale geldiler. Birleşmiş Milletler cemiyeti çatırıyor. Batı sisteminin Sovyetler karşısındaki güvenlik gücü olarak kurulduğu söylenen NATO işleyemiyor. Son otuz yılın en önemli gelişmesi ve Avrupa demokrasisinin en güçlü kurumlaşması olarak kabul edilen AB bu biçimde ikiye bölünmüş bulunuyor. Savaş başlamadan 20. yüzyılın ikinci yarısının I. ve II. Dünya Savaşları ardından oluşan uluslararası kurumlaşmaları, tartışmalı ve kendi içinde çatırdayan bir noktaya gelmiş durumdadır. Savaşın bunları daha da parçalayacağı ve işlevsiz hale getireceği, dolayısıyla II. Dünya Savaşı ardından oluşan uluslararası kurum ve kuruluşlarla uluslararası sistemin yürüyemeyeceği netleşmiştir. Yeni bir uluslararası sistem oluşacak. Bu savaş, böyle yeni bir uluslararası sistemin oluşmasını sağlayacak bir savaştır. Elbette savaşın bölgesel boyutları da var. Bu kadar tarihsel ve uluslararası kapsamı olan bir savaşın Ortadoğu'da, Irak ve Mezopotamya'da yaşanması bir tesadüf veya tercih değil, bir zorunluluktur. Savaşları yaratan ve insanlığı savaşlarla yüz yüze getiren uygarlık sistemi Mezopotamya'da doğup gelişti. I. Dünya Savaşı, yani kapitalist uygarlığın yarattığı ve uluslararası sistemi ortaya çıkartan savaş Ortadoğu'da yaşandı. Savaşın esas amacı Ortadoğu'nun bölünüp paylaşılması ve ele geçirilmesiydi. I. Dünya Savaşı, Avrupa'da oluşan itilaf ve ittifak devletleri tarafından esas itibarıyla uygarlığın beşığı olan, neolitikten başlamak üzere insanlık tarihinin tümünü yaşamış, dolayısıyla bütün tarihsel birikimi kendi üzerinde şekillendirmiş olan bu toprakların ele geçirilmesi, buralarda egemen olmak üzere yürütüldü. Dolayısıyla sonuçta Ortadoğu bölünüp parçalandı ve paylaşıldı. Ortadoğu üzerinde egemen olundu.

En büyük kavga Irak ve Mezopotamya üzerinde, ondan da öteye yerleşime ilk geçilen, ilk değer üretilen, neolitiğin başladığı topraklar üzerinde verildi. Unutmayalım ki, '14'te başlayan I. Dünya Savaşı tüm dünya için '18'de bitti, ama Mezopotamya için bitmedi, Kürdistan için hiç bitmedi. Bu topraklar üzerinde egemenlik kurma mücadelesi '25'e kadar hiç zayıflamadan, şu veya bu biçimde sürdü. I. Dünya Savaşının bittiği tarihi ve bu savaşa dayalı bir uluslararası sistemin oluşma durumunu Türkiye-Irak sınırının çizilmesini kabul eden 5 Haziran 1926 Anlaşması'yla gerçekleştirmiş bir olgu olarak görmek en doğru yaklaşımdır.

20. yüzyıl sistemi artık bitmiştir

Bölge bir değişim sürecine giriyor. Bu savaş, bir uluslararası sistemin üzerinde şekilleneceği sınırlar gerçeğini ortadan kaldırmış oluyor. Dolayısıyla savaşı sadece Bağdat'ta yaşanacak bir rejim değişikliği olarak değil, I. Dünya Savaşı'yla Ortadoğu'da oluşturulan statükoyu parçalayıp aşacak, dolayısıyla Ortadoğu sistemi ve statükosu üzerinde oluşan uluslararası sistemi değiştirecek bir savaş olarak görmek gerekiyor. Savaşı yürüten birinci taraf olarak ABD'nin bunu bir Üçüncü Dünya Savaşı olarak tanımlaması buradan ileri geliyor. Bu tanıma basite almamak gerekiyor. 11 Ey-

“Kuşkusuz ortaya çıkan savaş çok tahrip edicidir ve insanlık için tehditler içeriyor. Tarafların esneklikten yoksun olmaları, siyasi yöntemlerle değişim gücü gösterecek nitelikte bulunmamaları, dolayısıyla katı bir savaşı dayatmaları ciddi tehditler içeriyor. Savaşan tarafların ellerinde kitle imha silahları, kimyasal ve nükleer silahlar var. Bu bakımdan başta bölge halkları olmak üzere insanlık ciddi bir tehditle yüz yüzedir”

lül ardından ABD Başkanı “*Haçlı seferi gerek*” dediğinde bazıları şaşırılmışlardı. Hatta bu ifadeyi bir dil sürçmesi olarak değerlendirenler de oldu. Halbuki hiç de öyle değildi. Bunlar, bir gerçeği ifade ediyordu; 11 Eylül saldırılarına maruz kalmış olan ve ona karşı eyleme geçen tarafın, olayların kendisine yansıyışını ifade etmesini içeriyordu ki, bu gerçek şimdi daha iyi ortaya çıktı. Gerçekten de Irak'ta savaşan sadece Saddam Hüseyin rejimiyle ABD değildir. Bütün dünya şu veya bu biçimde savaşın içerisinde-dir, dolayısıyla savaş bütün insanlığı ilgilendiriyor. Bu anlamda 20 Mart 2003'te askeri çatışma olarak başlatılan, aslında Körfez Savaşı'ndan beri sürüp gelen bu savaş durumunu Ortadoğu'nun ve uluslararası düzeyin I. ve II. Dünya Savaşlarıyla oluşan sisteminin köklü bir biçimde aşılmasının başlangıcı olarak görmek gerekiyor. 20 Mart'ta ABD füzeleri harekete geçirilince eski bölge ve uluslararası düzeyi ifade eden yasalar ve hukuk sistemi kalmamıştır. Yepyeni bir durum var; her şey savaş kurallarına göre sürüyor ve savaş bu temelde bir değişimi içeriyor. Eski, parçalanmıştır. 20. yüzyıl sisteminin ölçüleri, kuralları ve hukuku artık geçerli değildir. Dolayısıyla insanlığın tarih içerisinde edindiği birikime ve ölçülere dayalı savaş kurallarını da içeren bir süreç yaşanıyor. Bu, giderek yeni bir sistem ortaya çıkartacak; bölge ve uluslararası düzey yeniden şekillenecektir. Artık eski Ortadoğu yoktur; Ortadoğu'nun eski sınırları, rejimleri ve statükosu bundan sonra olmayacaktır. 20. yüzyıl uluslararası sistemi de yoktur. Bunun yerine yeni bir uluslararası sistem oluşacaktır.

Böyle bir değişimin savaşsız, yani demokratik ve siyasal yöntemlerle gerçekleşmesi elbette tercih edilen idi. Birçok çevre bunu istedi ve böyle olması için çaba harcadı. Bizim arayışımız da böyleydi. Başkan Apo, Demokratik Uygarlık Manifestosu'yla bu değişim süreciyle eski sistemin insanlığın ulaştığı seviyeye denk değmediğini ve yaşadığı değişikleri çözme gücünde olmadığını, dolayısıyla aşılma zorunda olduğunu gösterdi. Değişimin, yenilenmenin, yeni bir uluslararası ve bölgesel sistemin ortaya çıkmasının demokratik siyasal yöntemlerle gerçekleşmesi gereğini de gösterdi. Bunun yol ve yöntemi, strateji ve taktiklerini ortaya koydu. Herkes için geçerli olan mücadele bilincini ortaya çıkardı. Dolayısıyla istenen, tercih edilen, insanlık için daha hayırlı olan, barış içerisinde, demokratik yöntemlerle ve siyasi mücadele temelinde bölge düzeyinde ve uluslararası dü-

zeyde sorunları çözmeyen, insanlığı ilerletmeyen eski sistemin, değişip yenilenmesi olurdu. İnsanlık için yararlı olan buydu. Ancak bu gerçekleşmemiştir.

Günümüzde geline nokta gösteriyor ki, insanlık hala demokratik siyasi yöntemlerle bütün sorunlarını çözemiyor. Demokratik siyasetin işlemesi önünde engel oluşturan güçler var. Bunlar, demokratik siyasete işlerlik kazandırmıyorlar, kemikleşmişler; kendileri bir tıkanmayı yaşadıkları gibi, insanlığa da yaşıatıyorlar. Savaş böyle bir kilitlenmenin olduğu, dolayısıyla değişiklerin demokratik siyasetle çözülemediği bir ortamda gündeme gelmiş oluyor. Dolayısıyla bu tıkanmayı kesinlikle çözecektir. Kuşkusuz zarar verici ve tahrip edici olacak, insanlığı ciddi bir biçimde tehdit edecektir. Fakat nedenlerini göz önüne getirdiğimizde bu savaşın eski statükoyu parça-parça edeceği, bölge düzeyinde ve uluslararası düzeyde insanlık için gerekli olan değişimi çok daha hızlı ve köklü yaşanılır kılacağı bir gerçektir.

Bölgesel ve uluslararası gericilik savaş dışı yöntemlerle demokratik siyasetin işleyişine, insanlığın ilerlemesine ve sorunlarını çözümlmesine hala izin vermiyor. Bu bakımdan yaşanan mücadele sürecinin, insanlık için felaket olan bu savaşları sona erdirecek bir savaş olmasını dilemek, bunun mücadelesini yürüterek böyle bir arayış ve değerlendirme içinde olmak gerekiyor.

Değerli yoldaşlar

Sonucu yeni bir bölge sistemi ve uluslararası sistem yaratmak olan bu savaşın kısa sürede sonuçlanacağını beklememek gerekir. Hangi sonuçları ne biçimde ortaya çıkaracağı konusunda net belirlemeler yapılamaz. Madem ki, bölge düzeyinde ve uluslararası düzeyde bu kadar köklü bir değişim gerçeğine dayanan bir savaş var; o zaman ne tür gelişmeler olabileceğine, çatışmaların nereye varacağına, askeri ve siyasi düzeyde neler yaşanacağına dair açık ve net ifadelerde bulunmak mümkün değildir. Bu anlamda yaşanan, sonucu fazla görülmeyen bir savaştır. Şunları biliyoruz: Yeni bir bölge oluşacak ve yeni bir uluslararası sistem gelişecektir. Ama bu ne tür çatışmalarla, hangi mücadelelerle, kimin eliyle, nerede, ne zaman ve nasıl gerçekleşecek; bunlara dair bir şey belirtmiyoruz. Bu bakımdan kapsamlı bir mücadele süreci başlamıştır diyebiliriz. Dolayısıyla sonucu mücadele eden güçlerin durumu, örgütlülükleri, mücadele tarzları ve ittifakları belirleye-

cektir. Hangi güç bu süreci doğru okur, yeterli politik tutum geliştirir, başarılı taktikler devreye koyarsa, o güç sonucun gerçekleşmesi üzerinde daha fazla etkiye buluncaktır. Bu bakımdan yaşanan, bir mücadele sürecidir; herkes için oldukça dikkatle, duyarlılıkla ve tedbirle izlenmesi gereken bir süreçtir. Bu, bütün dünyanın içine gireceği bir süreçtir. “Bağdat ele geçirilecek, orada yönetim değişecek ve eski duruma dönelecek” şeklinde değerlendirilemez. Bu, oldukça dar ve sığ bir yaklaşım olur; bu kadar kapsamlı bir çatışmayı ortaya çıkartan nedenleri anlamamayı ifade eder.

Saddam rejimi zayıf olanlara saldırı rejimiydi

Saddam Hüseyin rejimi kendine göre direniyor ve bir mücadele yürütüyor. Bu rejim kendisinden zayıf olanlara, yani güç getirdiklerine karşı bir saldırı rejimiydi. Saddam rejimi, bunu Kürtlere, bölgedeki birçok devlete ve halk topluluklarına karşı defalarca yaptı. Şimdi ise ondan daha güçlü olan bir devlet kendisine saldırıyor. Saddam Hüseyin rejimi de bunun karşısında bir tür direnişe geçmiş bulunuyor. Besbelli ki direnecek. Başka çaresi yoktur. Kendini değiştirerek insanlığın ve bölge halklarının gelişim gerçeğine uygun olarak yenileme gücü yoktur. Bu bakımdan son derece tutucu ve kemikleşmiş bir bölgesel gericilik olarak değerlendirmek gerekir. Dolayısıyla demokratik siyasetin işlemesini, siyasi yöntemlerin çözüm üretmesini engelledi ve savaşa neden oldu. Daha büyük bir gücün yönelttiği saldırı karşısında direnecektir. Yapısı gereği buna mahkumdur. Bu direniş nasıl bir direniştir? Çözüm üretecek bir direniş midir? Hayır. Bir sonuç yaratacak bir direniş midir? Hayır. Yeni sonuçların ortaya çıkması ve çözümlerin gündeme gelmesi için elbette vesile olacak, onun zeminini yaratacak, değişimin bölgede ve uluslararası planda çok köklü gerçekleşmesine objektif olarak vesile olacaktır. Bunu Körfez Savaşı'nda da yaptı. Aslında sınıflı toplum uygarlığının içerdiği değişikler Bağdat'ta böyle bir sistemi ortaya çıkartmış bulunuyor. Bu sistem kendine göre bir rol oynuyor. Fakat yürüttüğü mücadele, gösterdiği direniş çözüm üretecek veya sonuç yaratacak bir direniş değildir. Demokratik siyasal çözümlerin ortaya çıkmasına, insanlık için yeni gelişmelerin yaşanmasına, öncelikle de bölgenin köklü bir değişim geçirmesine vesile olabilir. Ama kendisi asla bir çözüm gücü veya çözüm

geliştirici bir sistem değildir. Kendini yenileme ve değiştirmeden yoksundur. Diktatörlük denilen, bu olsa gerek! Bu nedenle yıllarca bir güç olarak dünyanın ve bölgenin değişik güçleriyle çatışma içerisinde oldu ve bunları çözmek için herhangi bir adım atmadı. Dolayısıyla içine kapandı, daraldı; dar, milliyetçi, çıkarıcı politik duruş giderek daha büyük bir çatışmanın yaratıcısı oldu.

Kuşkusuz ortaya çıkan savaş çok tahrip edicidir ve insanlık için tehditler içeriyor. Tarafların esneklikten yoksun olmaları, siyasi yöntemlerle değişim gücü gösterecek nitelikte bulunmamaları, dolayısıyla katı bir savaşı dayatmaları ciddi tehditler içeriyor. Mevcut savaş durumunu basit ele almamalıyız. Savaşan tarafların ellerinde kitle imha silahları, kimyasal ve nükleer silahlar var. Bunları kullanabileceklerini söylerken birbirlerini tehdit ediyor gibi görünseler de, aslında insanlığı tehdit ediyorlar. Bu bakımdan başta bölge halkları olmak üzere insanlık ciddi bir tehditle yüz yüzedir. Savaş, ağır bir tahribat riskini kendi içinde yaşıyor. Artık değişimi daha derin kılacak, insanlığa yaşatabileceği kadar acı yaşatarak sona gidecektir. Bu durumu Irak rejiminin gerçeği olarak görmemek gerekir. Aslında bölge gericiliğinin bir gerçeğidir. İster Irak yönetimi gibi bireysel otokratik yönetimler, ister oligarşik diktatörlükler, ister teokratik diktatörlükler veya monarşiler olsun; Ortadoğu'daki gerici rejimlerin hepsi benzer özellikler taşıyor. Dolayısıyla demokratik siyasetin önünde engel konumundalar. Bunlar, değişiklerin siyasi yöntemlerle çözümünü engelleyerek bölgeyi çatışma içerisine sürüklediler. Dolayısıyla çatışmanın ardından parçalanacaklardır. Ortadoğu rejimlerinin sonunu getirecek süreç başlamıştır.

Saddam Hüseyin rejiminin özelliklerini iyi incelemek her zaman öğretici olacaktır. Çünkü Saddam Hüseyin rejimi sadece bölge gerçeği değil, sınıflı toplum uygarlığının veya erkek egemen uygarlık sisteminin ortaya çıkardığı bir sonuçtur. En üstte ABD'nin temsil ettiği uluslararası sistem de böyle değerlendiriyor. Bu bakımdan her ne kadar karşı taraflar gibi görünseler de, bölgedeki bu statükoyla çatışsa da, ABD sisteminin de böyle bir gericiliğin en kapsamlı gücü olduğundan kuşku duymamak gerekir. ABD-İngiltere ittifakının Saddam Hüseyin rejimi ve Ortadoğu sistemi ile çatışması, öz olarak onlardan farklı olduklarından dolayı değil; tam tersine Ortadoğu'da Ekim Devrimi temelinde bazı gelişmelerin yaşanmış olmasından, bir de Ortadoğu'nun uygarlık tarihine uygun bir kimliği ifade etmesinden kaynaklanıyor. Şimdi bununla çatışılıyor. 20. yüzyılda ortaya çıkartılan sonuçlar ve tarihsel olarak bölgenin iradi duruşu yok edilme isteniyor. Bu temelde Sümerlerden başlayan uygarlığın tümüne el koyacak bir yapı yaratılmak isteniyor.

ABD-İngiltere ittifakı, bunu demokratik siyasi yöntemlerle yapamadı. Onlar da savaşı dayattılar. Demokratik siyaseti işletecek güç ve esnekliğe sahip değiller. Bu bakımdan, uluslararası düzeyde bir gericilikle bölge gericiliği çatışıyor. ABD-İngiltere ittifakının bu askeri müdahaleyi başlatmasındaki hedefini, Irak'ı almak ve bölgeyi kendi çıkarları doğrultusunda yeniden düzenlemek olarak değerlendirmek gerekir. İngiltere, I. Dünya Savaşı içerisinde tam yapamadığını şimdi yapmak istiyor. O zaman gerçekleşen Ekim Devrimi'nin karşıt bir dünya sistemi oluşturma durumu yaşandı. Bu, bölgeyi çok yakından etkiledi. Dolayısıyla İngiltere 20. yüzyılın başında öngördüğü uluslararası sisteme, yani “güneşin batmadığı kraliyet imparatorluğu” hedefine ulaşamadı. Ancak II. Dünya Savaşı ardından ABD ile bu düzeyde bir ittifak yaparak egemenliğini sürdürdü. Şimdi, bu durumu aşmak istiyor, yani Ortadoğu'da Ekim Devrimi'ne dayalı olarak veya ondan etkilenecek yaşanan gelişmeleri ortadan kaldırmak istiyor. İngiltere, yüzyıl önce tam yapamadığını şimdi bütünüyle yapmak, yani güneş batmayan İngiliz imparatorluğunu, ABD ile ittifak halinde yaratmak istiyor.

Bunun da Ortadoğu'yu tümünden ele geçirmek ve kendi çıkarları doğrultusunda düzenlemekten geçtiği açıktır. Ortadoğu'yu

ele geçirmenin, burada egemenlik sağlanmanın birinci sahası Bağdat'ı ele geçirmektir. Şunu kesinlikle görmemiz gerekir: ABD-İngiltere ittifakı, Irak'ı ele geçirmekle yetinmeyerek Türkiye, İran ve diğer Arap devletleriyle de uğraşacaktır. Bölgede kendi çıkarlarıyla çelişen ne varsa onları aşmak, kendi çıkarlarını gözetken yeni bir bölge sistemi yaratmak isteyecektir. Bu isteklerini açıkça belirtiyorlar. ABD ile İngiltere arasında bu temelde bir planlamanın olduğundan kuşku duymamak lazım. Böyle bir bölge müdahalesine yönelirken, nasıl bir Ortadoğu yaratmak istedikleri konusunda anlaşmaları vardır.

Bu çatışma yeni çağa doğru yürüyüşü hızlandıracaktır

ABD-İngiltere ittifakının bu amacı ne kadar gerçekleşebilir? Bu ittifak kısa vadede bir başarı sağlayabilir; askeri bakımdan Bağdat'ı alabilir, bazı kaynaklara el koyabilir, bölge üzerindeki çatışmayı daha da derinleştirebilir. Ama uzun vadede bölgeyi ABD-İngiltere çıkarları doğrultusunda yeniden düzenleme ve Ortadoğu'yu bu temelde ele geçirerek bunun üzerinde bir dünya imparatorluğu kurma arayışı gerçekleşemez. Tarihsel, ekonomik, sosyal ve toplumsal gerçeklerin hepsini göz önüne getirelim, güncel olarak ortaya çıkmış sonuçlara, her gün gelişen karşıtlıklara ve açığa çıkan çelişkilere bakalım: Günümüzde Ortadoğu'da ABD ve İngiltere'ye böyle bir egemenlik kurdurtmazlar. Çünkü çok değişik çıkarlar ve bu çıkarları savunan güçler var. Bunlar da mücadele ediyorlar. İnsanlık, tek bir gücün denetiminde bir imparatorluk olmaya doğru yol almaz. Bu durum kölecî dönemde, feodal dönemde ve 20. yüzyılda sağlanmadı. İngiltere, Fransa, daha sonra Almanya, Rusya ve hemen hemen bütün güçler bu amacı güttüler. Daha önceki dünya savaşları biraz da bu amaç temelinde gerçekleşti. Ama bunların hiçbirinden bir dünya imparatorluğu sonucu çıkmadı. Dolayısıyla günümüzde halkların iradelerinin, değişik ulusal güçlerin ve devlet sistemlerinin geliştiği, bilimsel teknik devrimin herkesi güçlendirdiği bir ortamda tek bir gücün denetiminde bir imparatorluğun kurulabileceğini düşünmek tarihi tersinden okumak, tarihin gelişim yasalarını anlamamak olur. Dolayısıyla uzun vadede ABD'nin başarılı olacağını, bir imparatorluk kuracağını düşünmek doğru değildir. Bu düşünce tarihi gerçeklerle, güncel, uluslararası ve bölgesel gerçeklerle çelişkilidir. İnsanlık daha fazla gelişme, güçlenme ve irade olma durumunu yaşıyor. Dolayısıyla günümüzde ne Saddam Hüseyin yönetimi gibi dar milliyetçi, tutucu, gerici rejimlerin yaşaması mümkündür ne de ABD'nin öngördüğü gibi dünyanın tek süper gücü, tek egemeni olma yönündeki bir imparatorluk anlayışının gerçekleşmesi mümkündür. Her iki gericiiliğin de aşılabileceği bir tarihsel süreci yaşıyoruz. Çağ, süper sermaye güçlerinin tek başına egemen olabilecekleri bir çağ olmadığı gibi, dar milliyetçi, ulusal devlete bağnazca sarılan güçlerin de insanlığın gelişimi karşısında tutunmalarının mümkün olmadığı bir çağdır. Bunların her ikisi de aşılabacaktır.

İkisi arasında bir çelişkinin olması birinden diğerinin başarılı olacağı anlamına gelmiyor. Aslında her iki güç de dar çıkarlarını korumak için yalnız başına egemen olma arayışı içerisinde. Biri bunu bölgesel düzeyde yapmak isterken, diğeri uluslararası düzeyde yapmak istiyor. Arada sadece nicelik farkı var, herhangi bir nitelik farkı yoktur. Başkan Apo, bu çelişki ve çatışmanın sistemin iç çelişkisi olduğunu ortaya koydu. Objektif olarak sistemin aşılmasına hizmet ediyor, insanlığın yaşadığı değişimin daha köklü gerçekleşmesinin objektif temeli oluyor. Ancak savaşan iki gücün de başarılı olamayacağı, uzun vadede sonuç alamayacağı, çağı belirleyemeyeceği açıktır. Bu bakımdan, kısa vadede önemli bazı başarılar elde etse de ABD-İngiltere ittifakının uzun vadede çö-

züm gücü olamayacağı açıktır. Çözüm, insanlığın bilimsel-teknik, ekonomik, sosyal, siyasal ve askeri bakımdan ulaştığı gelişmelere denk düşecek bir sisteme doğru gitmektir. Bu çatışma, yeni çağa doğru yürüyüşü hızlandıracak bir çatışmadır. Yeni çağ, bir imparatorluk çağı veya kralların egemenlik çağı olmayacak; tam tersine, halkların özgürlük ve demokrasi çağı, yine irade ve inisiyatif kazanma çağı olacaktır. Önderliğimiz, Demokratik Uyarlık Manifestosu'nda yeni çağı **“halkların çağı”** olarak tanımladı. Dolayısıyla içine girilen savaşın yıkımlarla birlikte daha hızlı ve köklü kılacağı değişim, gericiiliğin parçalanması, onun yerine daha fazla demokrasisinin, özgürlüğün ve paylaşımın gelişmesi yönünde olacak, insanlık demokratik uygarlık yönünde ilerleyecektir. Dolayısıyla çözüm bir uluslararası gücün hakim olmasında veya bölgesel güçlerin katı bir biçimde egemenliklerini sürdürmesinde değil; tam tersine, demokratik sistemin gelişmesinde, demokratik siyasetin önünün açılmasında, Ortadoğu'daki gericiiliğin demokratik değişim ve dönüşüm yönünde aşılacak uluslararası düzeyde daha demokratik ve paylaşımcı, herkesin çıkarlarının gözetildiği, demokratik uzlaşmanın gerçekleştiği bir sistemde olacaktır. Çözüm, bölgede demokratik birliğin, uluslararası düzeyde ise daha demokratik bir sistemin oluşmasıdır.

Mücadele eden güçler arasında üçüncü bir güç de vardır. Aslında bu iki güç arasındaki mücadele, egemenler arası mücadeleyi içeriyor. İster bölge düzeyinde ister uluslararası düzeyde olsun, egemen egemenlidir ve savaşan güçler egemen güçlerdir. İster Ortadoğu'da ister uluslararası düzeyde olsun, gericiiliğin aşılmasını isteyen ve değişimi dayatan güç halklardır. Emekçiler ve kadınlar özgürlük, paylaşım, adalet ve bunları sağlayacak demokratik bir sistem istiyorlar. Onun için mücadele ediyor, değişimi demokratik siyasi yöntemlerle gerçekleştirmek istiyorlar. Bunun için savaş değil, barış öngörüyor ve onu korumak için milyonlar halinde bir araya geliyorlar. Tarih-te ilk defa bir savaş karşısında halkın barış inisiyatifi bu düzeyde gelişti. Halklar gericiiliğin aşılmasını sağlayacak, demokratik sistemi var edecek örgütlülüğü ve mücadeleyi geliştiriyorlar. Kitle eylemliliği ve sivil toplum örgütlülüğü bu temelde gelişiyor. Başkan Apo bunu **“üçüncü alan örgütlenmesi”** olarak ifade etti. Bu durum, halkın demokratik sivil inisiyatifinin gelişerek de-

mokratik yaşamının gerçekleşmesini ifade ediyor. Dolayısıyla çözüm, bu çizgidedir. Çözümleyici olacak, bu çatışmanın sonucunda kazanacak olan, kesinlikle demokrasi, özgürlük ve birlik olacaktır. Savaşa son verip barışı yaratacak olan, ancak bu temel insanlık değerleridir.

Değerli yoldaşlar

Mevcut mücadele sanıldığından daha fazla bir Türkiye ve Kürdistan mücadelesidir. Her ne kadar savaş Bağdat ile Washington veya Irak ile ABD arasında yaşanıyor gibi görünse ve askeri boyutu orada olsa da, böyle bir askeri düzeyin ortaya çıkmasını sağlayan coğrafi, toplumsal ve siyasal etkenler Kürdistan ve Türkiye'de saklıdır. Bu bakımdan mücadelenin Irak'tan çok Türkiye'de sürdüğünü söylemek bir abartı değildir. Bu, geçmişte olduğu gibi, bu süreçte de böyle yaşanıyor. Mücadele, bölgede bir sistem yaratma mücadelesi olduğuna göre, bunun yapılmasında Türkiye'nin durumu elbette önem taşıyor. Unutmayalım ki, I. Dünya Savaşı ardından savaşın galipleri olan İngiltere ve Fransa Ortadoğu'ya bir biçim verirken, burada yeni bir güç olarak Türkiye Cumhuriyeti devleti ortaya çıktı. Bu devlet, Ekim Devrimi'ne dayalı olarak gelişen diğer büyük güç oldu, Fransa ve İngiltere ile mücadele içerisinde oluştu ve aslında bu mücadelede ulaşılan sonuç 20. yüzyıl sistemi dediğimiz sistemi belirledi. Hiç kuşku yok ki, bu mücadele Kürdistan'ın parçalanması, paylaşılması ve üzerinde egemen olunması noktasında sürdü. Ancak Kürdistan'ın paylaşılması konusunda bir anlaşmaya varıldığı yerde savaş bitti. Türkiye, İngiltere-Fransa ittifakına katılabildi ve barışa ulaşabildi. Bunun Kürdistan'ın bölünüp parçalanmasına, Kürtlerin inkarı ve imhasına dayalı olarak geliştiğini biliyoruz. En son çözüm, Kürdün inkarı, yok sayılması, Kürtlere inkar ve imhanın dayatılmasıyla sağlanmıştır. Dolayısıyla bu temelde vardıkları uzlaşma sonucunda kendi egemenliklerindeki Kürdistan üzerinde katliamlar uygulamış, Kürdün sadece hakkını değil, varlığını da yok sayarak Kürt toplumuna imha sürecini dayatmışlardır. Dünya sisteminin bu nokta üzerinde gerçekleştiğini söylemek bir abartı değildir. Kuşkusuz çok daha değişik etkenler var, ama birinci etkenin bu olduğu açıktır. Bu anlamda Türkiye'nin '25'den itibaren üzerine oturduğu Kürt karşıtlığı politikası, 20. yüzyıl sistemini yaratan politika olmuştur.

Bu sistemin aşılmasının Kürdistan üze-

rindeki mücadeleyi yeniden gündeme getirdiği, en fazla da Türkiye'nin mevcut politikalarıyla bir mücadele içinde olduğu açıktır. Savaş her ne kadar Irak üzerinde sürse de, aslında ABD-İngiltere ittifakının bölgede daha etkili mücadele edebilmek için kendilerine bir üs kazanma savaşımı oluyor. Esas mücadele ise Kürdistan üzerindeki mücadeledir. Bölgeye nasıl şekil verileceğinin belirlenmesinde, Kürdistan üzerinde egemenlik sağlamanın önemli bir yeri var. Bu, neolitiğin anayurdu olan Mezopotamya üzerinde egemenlik sağlamayı ifade ediyor. Bunun da mevcut Türkiye Cumhuriyeti devletinin yapısını ilgilendirdiği çok açıktır. Bu bakımdan askeri çatışmalar Bağdat üzerinde olsa da, siyasal mücadele en yoğun biçimiyle Türkiye ve Kürdistan üzerinde sürüyor. Türkiye bu mücadeleyi yaşıyor ve git-tikçe daha fazla yaşayacaktır.

TC Kürt politikasıyla ayakta durmuştur

Türkiye, şimdi böyle bir mücadele ile de yüz yüze olurken, ne yapabilir? Türkiye'nin bu mücadelede yeri ne olacak? İngiltere'nin I. Dünya Savaşı'nda nasıl bir Ortadoğu öngördüğünü biliyoruz. Buna karşı çıkılır ve Türkiye Cumhuriyeti devletine giden yolda yürünürken iki etkene dayanıldı: Bunlardan birincisi Ekim Devrimi ve Sovyetler Birliği, ikincisi ise Türk-Kürt ittifakı, birliği ve kardeşliğidir. Kemalist hareket, bu iki alandan aldığı güçle İngiltere ve Fransa karşısında kendisini güç yaptı, yeni bir devlet örgütlenmesine, siyasi örgütlenmeye ulaştı. Mevcut mücadele içerisinde bütün bunlar gündeme geliyor. Demek ki, Türkiye'nin varolması bu iki etkene bağlıdır. Ancak bu iki etken varolursa mevcut Türkiye sistemi varolabilir. Bu iki etkenden biri tarihe karıştı; Sovyetler Birliği çözüldü ve Ekim Devrimi'nin yarattığı sistem ortadan kalktı. Türkiye artık öyle bir güç bulamaz. Geriye Kürt kardeşliği ve birliği kalıyor. Kürtler karşısında da Türkiye'nin tutumu açıktır. Tam bir düşmanca, karşıt tutum izliyor, inkar ve imha üzerine oturtulmuş tutumu aşmıyor. Bütün varlığını Kürt karşıtlığına bağlamış durumdadır. “Kürdün adı olmasın” diyor ve buna göre hareket ediyor. Bu, onda adeta bir kompleks veya bir korku sistemi olmuş. '24'de Kürtlerin en büyük desteğine sahipken, seksen yıl sonra Kürdün bütün desteğini kaybeden bir konuma gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin izlediği politikanın başarısı budur. Kendini en temel dayanağından yoksun bırakmıştır. Elindeki baltayı aya-

ğına vurmak diye buna denir! Gerçekten de Türkiye böyle bir noktaya gelmiş ve kendini kilitlemiş, mahkum etmiş konumdadır. Irak'taki rejimden daha tutucu ve katı olan rejim, Kürt karşıtlığı politikası ile Türkiye Cumhuriyeti rejimidir.

Türkiye'nin mevcut gelişmeler içerisinde eskisi gibi çözüm bulabilmesi mümkün değildir. Şimdiye kadar yaptıkları, 20. yüzyıl sistemine, yani Sovyet-ABD çatışmasına dayalı olarak bir politika izlemek oldu. Daha çok İsmet Paşa yönetiminin II. Dünya Savaşı'nda izlediği politikalara benzer bir politika izleyerek durumu kurtarmaya çalıştılar. Ancak bunun bir sonuç vermediği ortadadır. Her şeyi kaybettiler. Oldukça çözümsüz ve çaresiz hale geldiler. Neden böyledir? Kendilerini Kürt karşıtlığına mahkum ettiler, kendilerini yaratan, Türkiye Cumhuriyeti'ni var eden asli unsuru reddettikleri için böyledir. Aslında kemalist hareket böyle değildir, Türkiye Cumhuriyeti devleti böyle kurulmadı. Bu politikayla Türkiye varolamazdı. İngiltere ve Fransa karşısında Kürdün inkar eden ve imha etmek isteyen bir politikayla değil; bu ülke için “Türkün ve Kürdün ortak yurdu” diyerek, Kürdün kardeş sayıp savaşa çağırıp geçmişten gelen kardeşçe ittifakı yeni dönemde yaratma işaretlerini vererek bir güç oldular ve İngiltere ile Fransa karşısında durdular. Türkiye, Kürt inkarı politikasından vazgeçmedikçe şimdiye kadar izlediği politikadan farklı bir politika izleyemeyecektir. Dolayısıyla bir çıkış yolu bulamayacak, bir değişim gücü haline gelmeyecektir. Bu durum sürdükçe en fazla çatışma Türkiye'de yaşanacaktır. Aslında tutucu olan, eski uluslararası statükoyu koruyan, Türkiye'nin kendisidir. Bu bakımdan, Türkiye'yi yönetenler çıkmaz içerisindeyler. Kendi asli dayanaklarını göremiyorlar. “Irak'ın temel unsurları Türkmenlerdir” diyerek bir düzey yaratmaya çalışıyorlar, ama kendilerini yaratan asli unsurları görmezden geliyorlar. Bu biçimde olmaz. Demek ki gelişme Kürt inkarı ve karşıtlığından, yine Güney'deki bazı Kürt örgütleriyle daha çok onları kontrol altına almak için ilişkilene-ten geçmiyor; tam tersine, Kürt sorununun demokratik çözümünün gerçekleştirmekten geçiyor. Bunun için de Türkiye'de köklü demokratik değişim ve yeniden yapılanmayı gerçekleştirmek gerekiyor. Şu söylenebilir: Ya Türkiye Kürt sorununun demokratik çözümünü, dolayısıyla demokratik değişim ve yeniden yapılanmayı kabul edecek ve böyle bir sürece girerek bir güç haline gelecek, dolayısıyla Demokratik Ortadoğu sürecinin gelişmesinin bir gücü olacaktır; ya da Kürt karşıtlığı politikasında tikanıp kalacak, böylece çatışma, giderek daralma ve çaresizlik alanı haline gelecektir. Bu da Türkiye için yıkım getirecektir. Bu bakımdan çözüm, Türk-Kürt ilişkilerinde gerçekleşecektir. Türk-Kürt ilişkilerinin mevcut durumu, aslında eski statükoyu ifade eden, her türlü çatışmanın kaynağı olan bir durumdur. Kürt halkının ulusal demokratik haklarının kabulü ve bunu içeren bir demokratik Türkiye sisteminin kurulması, Türkiye emekçileri için gelecek yaratacak tek yol; Türkiye'yi 21. yüzyıl ülkesi yapacak, toplumunu 21. yüzyılın düzeyine taşıyacak tek çizgidir.

Bu bakımdan temel çözüm alanının Türkiye, onun Kürt politikası, dolayısıyla Türk-Kürt ilişkileri olacağını görmemiz lazım. Kürt-Arap, Kürt-Fars ilişkilerinin bölgesel düzeyde kalıcı bir çözüme ulaşması, Türk-Kürt ilişkilerinde demokratik çözümlerin gerçekleşmesine bağlıdır. Bu olmadan Kürt-Arap, Kürt-Fars ilişkilerinde ittifaklar gelişebilir, ama kalıcı, bölgeyi etkileyecek, bölge sistemi olacak çözümlerin gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır. Bu, şunu gösteriyor: Mücadele giderek Kürt sorununun çözümünde, dolayısıyla Türkiye'nin Kürt inkarı ve karşıtlığı üzerine oturmuş politikası üzerinde yaşanacaktır.

Dar, ilkel milliyetçi yaklaşımlar çözümü üretmez

Benzer bir biçimde, nasıl ki, mevcut Türkiye Cumhuriyeti yönetiminin Kürt karşıtı politikası temel bir çözümsüzlük etkeni ise onun gibi dar, ilkel milliyetçi

“Halklar gericiiliğin aşılmasını sağlayacak, demokratik sistemi var edecek örgütlülüğü ve mücadeleyi geliştiriyorlar. Kitle eylemliliği ve sivil toplum örgütlülüğü bu temelde gelişiyor. Başkan Apo bunu “üçüncü alan örgütlenmesi” olarak ifade etti. Bu durum, halkın demokratik sivil inisiyatifinin gelişerek demokratik yaşamının gerçekleşmesini ifade ediyor. Dolayısıyla çözüm, bu çizgidedir”

Kürt yaklaşımları da bir çözüm gücü değil, tam tersine çözümsüzlük etkenidir. Özellikle bu konuda KDP ve YNK'nin ciddi bir değişim ve yenilenmeyi yaşama zorunluluğu var. Her ne kadar siyasi ve askeri çatışmalar kendilerine şu veya bu biçimde manevra zemini veriyorsa da, giderek bu durum değişecektir. KDP ve YNK'nin dar, ilkel milliyetçi yaklaşımları çözüm üretmeyecektir. Bölgeyi parçalayan, yeni milliyetçilikler geliştiren, çelişki ve çatışmaları daha çok arttıran politikalar, çözüm politikaları değildir; tam tersine, daha fazla karşıtılık ve çatışma ortaya çıkartacak politikalarlardır. Bunun yerine dar ilkel milliyetçiliği tümüyle aşan demokratik, özgürlükçü çizgide kardeşlik ve birlik yaklaşımıyla kalıcı çözümler yaratılabilir.

Bizim açımızdan Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun çizgisini daha iyi özümsemek, ilkel milliyetçiliğin, Türkiye'deki Kürt karşıtlığını ifade eden şoven milliyetçiliğin yarattığı çatışma ve tahrik gibi yeni bir tahrik ve çatışma unsuru olacağını görerek, tamamen demokrasi ve özgürlük çizgisinde, halkların birliğini ve kardeşliğini esas alma temelinde demokratik değişim ve yeniden yapılanmayı öngören bir doğrultuda politik mücadele yürütmek esastır. Bu bakımdan tahriklere kapılmamak gerekiyor. Özellikle KDP ve YNK'nin dar, çıkarıcı ve ucuz yaklaşımlarına; çelişki ve çatışmaları tımandıracak, tahrik unsurlarını arttıracak, dolayısıyla şiddeti daha çok körükleyip halka yöneltecek politikalarına, halkın karşı karşıya bulunduğu bu riskli durumlara karşı uyanık olmamız gerekiyor. Tamamen Önderliğimizin öngördüğü onurlu ve adil barış, demokratik değişim, sorunların demokratik siyasi yöntemlerle çözümü, bölgede halkların kardeşliği ve demokratik birliği temelinde bir çözüm çizgisini esas almamız, günü gününe pratikleştirmemiz, başta KDP ve YNK olmak üzere diğer Kürt güçlerinin de böyle bir çizgiye gelmesi için çalışmamız, onlardan kaynaklanabilecek dar, milliyetçi, bölücü, parçalayıcı, dolayısıyla tahrik edici yaklaşımlara karşı uyanık olup onları engelleyici politika izlememiz gerekli ve önemlidir.

Kürtlerin çözüm gücü olması, içine girilen çatışma sürecinde Kürdistan üzerinde yaşanan mücadelenin halklar yararına, demokratik siyaset ve özgür birlik doğrultusunda çözümlenebilmesi, Kürt sorununun bu temelde çözüme kavuşması, Kürtlerin yeni demokratik Ortadoğu'nun kuruluşunda etkin ve öncü rol oynamaları böyle bir siyasetle gerçekleşebilir. Gün, böyle bir siyaseti izleme, bunun duyarlılığını, yaratıcılığını, örgütlülüğünü ve aktivitesini gösterme günü oluyor. Bu bakımdan uyanık olmak, gelişmeleri stratejik ve taktik düzeyde anı anına izlemek, doğru bir strateji ve taktik bilimine sahip olmak, duyarlı, dikkatli, etkili ve örgütlü bir mücadele yürütebilmek gereklidir. Açıkça görülüyor ki, ABD-Irak Savaşı, bölge halkları için ciddi tehditler içeriyor. Halklar daha şimdiden yerlerinden, yurtlarından oldular, insanlar ölmeye başladılar. Açlık, yokluk, hatta katliamlar giderek daha fazla gelişebilir. Bu gerçeği görmemiz gerekir.

Bununla birlikte Kürt halkı üzerinde Türkiye'nin Kürt karşıtı politikasıyla KDP ve YNK gibi güçlerin dar ilkel milliyetçi yaklaşımlarından kaynaklanabilecek baskı ve şiddet tehdidi var. Bu güçlerden halkı zorlayacak, halk öncülüğünü ve devrimci demokratik güçleri, hareketimizi hedefleyecek saldırılar gündeme gelebilir. Çünkü kendini değiştirerek yenileme esnekliğine ve gücüne sahip olmayanlar, tıkananlar, daralanlar, çözümsüz kalanlar her zaman çılgınca hareket edebilirler. Bu bakımdan, bunları değiştirme mücadelesini etkili bir biçimde yürütmeliyiz. Aynı zamanda maruz kalabileceğimiz saldırı ihtimallerine karşı sonuna kadar hazırlıklı, tedbirli ve duyarlı olmalıyız. Örneğin Türkiye gittikçe çözümsüz bir noktaya düşüyor. Bu çözümsüzlük, onu çok değişik hareketlere yöneltebilir, çılgınca saldırıları gündeme getirebilir. Bunların dışında, çeşitli güçleri etkilemeye çalışabilir. Nitekim bu konuda bölge

devletleriyle ittifak yaratmaya çalışıyor. KDP ve YNK üzerinde yoğun baskı uyguluyor, onları etkileyerek benzer saldırıların zeminini güçlendirme çabası içerisinde. Bu nedenle bütün bunlara karşı oldukça duyarlı ve dikkatli olmak, bu politikaların gerçek durumunu görerek meşru savunma çizgisinde örgütlü direnişimizi geniş kitlelere yaymak, bölge halklarına taşımak, halkların ittifakını yaratarak sürdürmeye çalışmak, esas olandır. Bu anlamda biz Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun ortaya koyduğu stratejinin gerekleri olarak Türkiye'deki Kürt karşıtı politik duruşu değiştirme ve Kürt egemenlerinden kaynaklanan dar ilkel milliyetçi anlayışları aşırma yönündeki mücadelemizi en çözümleyici yaklaşım, bizi Demokratik Ortadoğu Birliği'ne ve Ortadoğu halklarının kardeşliğine götürecek bir çizgi, dolayısıyla yeni bir uluslararası sistemin yaratılmasının temeli olarak görüyoruz. Bu noktada önemli bir stratejik konumumuz var. Bu stratejik duruşu her gün mevcut gelişmeleri karşılayacak taktik yöntemlerle pratikleştireceğiz ve taktik başarılarımız bizi bölge düzeyinde bir stratejik başarıya götürecektir.

Değerli yoldaşlar

Demokratik serhildanı geçen süreçte savaşı önleme ve barışı korumanın bir yöntemi olarak geliştirdik. Bu savaş sürecinde daha fazla yayıp derinleştirerek geliştireceğiz. Türkiye'deki Kürt karşıtı politik duruşu

tersine arttırıyor; görevlerini küçültmüyor, büyütüyor ve rolünü daha çok öne çıkartıyor. Halkımızı ve tüm insanlığı karşı karşıya bulunduğu felaket risklerinden korumak için bu gerekiyor. Serhildan sadece bir barış, demokratik değişim, kardeşlik ve birlik gücü değil; aynı zamanda her türlü çılgınca tutuma ve katliam tehdidine karşı halkların varlığını koruyan, güvence altına alan bir güç oluyor. Dolayısıyla zaman, serhildan zamanıdır. Newroz ruhu günümüzde gerçek bir serhildan ruhudur. Halkın Newroz bayramı güncel gerçekliğiyle bir serhildan bayramıdır. Dolayısıyla bütün halkı serhildana çekmek, halkın serhildanına böyle büyük anlamlar yüklemek, bunun için gerekli bilinci, duyarlılığı ve çabayı göstermek en temel görevimizdir.

Gerilla güçlerimiz barış ve özgürlük gücüdür

İkinci olarak, savaş süreciyle birlikte özellikle Güney'deki durum gittikçe daha fazla önem kazanmıştır. Bizim örgüt olarak başta Kuzey ve Türkiye olmak üzere bütün Ortadoğu'da halkların demokratik örgütlülüğünü ve serhildanını geliştirirken, Güney ve Irak'taki çatışma ve savaş durumunu dikkate almamız, demokratik siyasi eylemliliği ve serhildanı, silahlı mevzilenme ve ona dayalı çalışmayla birlikte yürütmemiz gerekiyor. Güney'deki halk, açık tehdit altındadır. Özellikle Ortadoğu'daki herkes hem nükleer silah hem de kimyasal ve bi-

pabilmeliyiz. Özellikle Medya Savunma Bölgeleri olarak ilan ettiğimiz alanlar şimdi Güneyli halkımızın savaş karşısında kendilerini koruyup yaşatacakları, özgürce varlıklarını sürdürecekleri alanlar haline gelmelidir. Hem PÇDK hem de HPG olarak bunu sağlayabilmeliyiz. Bu konuda duyarsız ve ilgisiz kalmak veya farklı yaklaşımlar göstermek doğru değil. Halkı başkalarının eline kesinlikle bırakamayız. Özellikle onları denetlemek ve özgürlüklerinden yoksun bırakmak isteyen güçlerin eline bırakmamak gerekir. İmkanlarımız az olabilir, zorluklar olabilir, ama gün, zorluğu yenme günüdür. Gün, imkan yaratma, eldeki imkanları daha iyi paylaşma günüdür. Güney'deki halkın özgür, isyancı ve iradeli kalması buna bağlıdır. Güneyli halk, çok sürgün yaşadı, çok katliamdan geçti. Bunun sonucunda doğal olarak bir ürkekliliği yaşıyor. Bir kere daha halkın böyle bir duruma gelmesini izin vermememiz gerekli. Savaş karşısında önemli bir duruş olarak halkı sahiplenmek, örgütlü kılmak, özellikle kendilerini yaşatacakları ve savunacakları bir örgütlenme içine çekmek, buna dayanarak gerillayı büyütmek, halkı da özgür dağların koruyucu gücüne dayanarak yerleştirip korumak en temel görevimiz olmalıdır.

Üçüncü olarak, bir savaş başladı. Örgütümüz, bu süreçte bütün kollarıyla barışın en temel savunucusu oldu. 15 yıl savaş verdik. Gerilla güçlerimiz de tutarlı bir halk savunma gücü, barış ve özgürlük gücü olduğunu kanıtladı. Halk savuma güçlerimiz

herhangi bir tereddüt yaşamadan yerine getirmeye hazır olması gereklidir. Bu bakımdan Newroz'da özgürlüğü kutlamayı, özgürlük mesajları vererek özgürlük bayramımızı selamlamak isterdik, ancak bunu yaparken şimdi özgürlüğü korumanın ve geliştirmenin temel biçimi olarak meşru savunma konumumuzu aktif savunma düzeyinde geliştirmek durumunda kaldığımızı belirtiyoruz. Gelişmeler bizi buna götürdü. Bu anlamda bütün HPG güçleri bundan itibaren aktif savunma konumunda hareket etmeye hazır olmak durumundalar. Meşru savunma çizgisinin önlere koyduğu görev ve sorumlulukları yerine getirmeliler. Bu noktada temel çizgimiz Önderliğimizin önümüze koyduğu çizgi olmalıdır. Bütün dünyayı yenecek gücümüz de olsa biz bir saldırı gücü değiliz, saldırmayacağız. Ama bütün dünya toplanıp üzerimize de gelse halkımızın temel ulusal ve demokratik haklarını savunmaktan asla vazgeçmeyecek, bunun için sonuna kadar direneceğiz.

Bu temelde Kürt halkının ve bölge halklarının demokratik yaşamını, kardeşliğini, birliğini, barışını ve özgürlüğünü savunmak üzere görev bize düşmüştür. Bu temel değerler saldırı altındadır, savaşla karşı karşıyadır. Dolayısıyla HPG'nin meşru savunma çizgisinin bir gereği olarak kendisini bu temel değerleri savunacak bir aktiviteye kavuşturması, böyle bir konuma çekmesi gereklidir. Bu anlamda bir yandan büyük bir Newroz heyecanını ve coşkusunu yaşarken, diğer yandan Önderlik çizgisinin gereklerini yerine getirmek, halkın barışını, demokrasisini ve özgürlüğünü korumak için bunu direniş konumumuzla birleştirmemiz gerekiyor. Newroz bu anlamda özgürlük, birlik ve direniş günü oluyor. Kendimizi özgürlük ve demokrasiyi korumayarak geliştirmek için meşru savunma çizgisinde tam bir direniş konumuna getirmemiz gerekiyor. Bunu demokrasi, özgürlük, halkların birliği ve kardeşliği nerede saldırı altındaysa ve savunulması gerekiyorsa, orada yapmak temel görevimizdir. HPG'nin bütün güçleri, birlik ve savaşçıları buna hazır olacaklar. Komutası gelişmeleri daha iyi izleyen, değerlendiren, gözleyen, gerekli bilgileri toplayan, Önderlik çizgisi temelinde önüne çıkacak görevleri tereddütsüz yerine getiren bir yönetim gücünü gösterecektir. Bu olursa, komutanlaşma gerçekleşir, HPG'ye yaraşır birer savaşçı haline geliriz. Onun Newrozlarda ifadesini bulan fedai çizgisine ulaşır; Mazlumların, Berivanların, Ronahilerin ve Agitlerin fedai çizgisinin sürdürücüsü oluruz.

2003 Newrozu'nda mücadele daha çok yönlü ve açık hale gelmiştir. Irak'ta başlayan savaş olayları daha büyük, karmaşık, dolayısıyla görevlerimizi daha ağır hale getirmiştir. Biz, Ortadoğu halklarına karşı sorumluluk duyan bir güç olarak görevler ne kadar kapsamlı ve ağır olursa olsun, imkanlarımız ne kadar az olursa olsun, bu görevleri üstlenip başarıyla yerine getirmekten asla geri durmayacağız. Önderlik gerçeğimiz, kahraman şehitlerimizin gerçeği bize bunu öğretiyor. Ulusal diriliş günümüz olan Newrozumuz, bize böyle olmayı emrediyor.

Bu temelde tüm HGP komutan ve savaşçılarını 2003 Newrozu'nda Önderlik çizgisini daha iyi özümsemeye, şehitlerin anılarının daha iyi takipçisi olmaya, bu temelde ortaya çıkan savaş ve saldırı karşısında özgürlüğü, demokrasiyi, halkların birliği ve kardeşliğini geliştirecek çizgide her türlü görevi üstlenip başarıyla yerine getirmeye çağırıyoruz. Gün, başarı çizgisine girme günüdür diyoruz. Gün, özgürlüğü, demokrasiyi temel değerler sayarak koruma, dolayısıyla halklara bir gelecek çizme, Kürt halkının da böyle bir gelecek içerisinde yer sahibi olmasını sağlamak için tam bir fedai çizgisinde mücadele etme günüdür diyoruz. Zafer, geleceği böyle anlayan ve bu temelde mücadele edenlerin olacaktır.

Bijî Newroz
Bijî Serok APO

MESRU SAVUNMA ÇİZGİSİ

DEMOKRATİK SOSYALİZMİN ZOR ANLAYIŞIDIR

Ulusal Önderimiz Başkan Apo'nun derin araştırma, yorumlama ve ilerişi için perspektif sunma gücünün pratiği Demokratik Uygarlık Manifestosu ışığında değişim, dönüşüm ve yeniden yapılanma temelinde kendisini yeniden örgütleyen hareketimiz mücadele stratejisini meşru savunma stratejisi olarak belirlemiştir. Geçen son dört yılda hedeflediğimiz Demokratik Cumhuriyet projesini yaşamsallaştırmak için tek taraflı olarak gerekli tüm hassasiyet tarafımızdan gösterilmiştir. Bu temelde geçen dört yılı, geçmiş pratiklerimizi gözden geçirme sorgulama ve yeni tecrübelerle ilerisi için yeni hamleler yapma yılları olarak değerlendirdik. Stratejik olarak ele aldığımız meşru savunma çizgimizi anlama ve pratikleştirme noktasında geçmiş süreçte ciddi yetersizlikler yaşandığı açık bir gerçektir. Meşru savunma çizgisi ezilen ve sömürülen halkların demokratik sosyalizme ulaşmada yeni mücadele çizgisi olarak önümüzdeki yıllara damgasını vuracak yeni bir mücadele çizgisi, stratejisidir. Gerilla ve halk olmak üzere iki temel dayanağı olan bu stratejinin özünde gerillanın meşru savunma temelinde mücadele yürütmesi halkın ise demokratik ve hukuki serhildanlarla çok çeşitli kitlesel eylemler gerçekleştirmesi bulunmaktadır.

Son süreçte daha yakıcı bir şekilde gündeme giren ABD'nin Irak şahsında Ortadoğu'ya müdahale girişimleri meşru savunma stratejisi temelinde örgütlenen ve mevzilenen HPG güçlerimizin olası bir yönelim karşısında savunma savaşını en çarpıcı bir biçimde yürütme esnekliği ve gücü dikkate alındığında bazı soruların cevaplanması ve böylelikle netleşmemiş noktaların aydınlatılması gerekmektedir. Bu çerçevede meşru savunma çizgisi nedir? Yeni stratejimize göre zor nedir? Ve nasıl ele almak gerekir. Gerillanın ve halkın meşru savunma çizgisi çerçevesinde rolü nedir? Eskiden uzun süreli halk savaşı stratejisi ile mücadele yürütenler şimdi neden meşru savunma stratejisi? Önümüzdeki günlerde gündeme gelme ihtimali yüksek olan savunma savaşının boyutları ne olacaktır. Bu soruların cevaplarını aramak bu konularda derinleşmek hayati önem taşımaktadır.

Meşru savunma stratejisinin esası hangi temellere dayandığını ve bunun tarihsel gelişimini anlayabilmek açısından insanlık tarihinin gelişiminde bir dönüm noktası olan zor olayını ve bunun çıkışını ele almak gerekmektedir.

Devlet ve zor birbirine bağlı olan iki olgudur

İnsanın insan olduğunun bilincine varması, düşüncenin gelişimini ve ardından da toplumsallaşmayı beraberinde getirmiştir. Bu da uygarlığın ortaya çıkmasına zemin sunmuş ve daha önce dağınık bir şekilde yaşayan insan topluluklarının kabile ve aşiretler şeklinde örgütlenmelerini sağlamış, ilk uygarlaşma adımları ile birlikte köyler kurulmuştur. Neolitik dönem olarak da bilinen bu dönemde zor esas bir olgu olarak gelişmemiş zor örgütlenmeleri yani askeri örgütlenmeler oluşturulmamıştır.

Doğaya, vahşi hayvanlara ve afetlere karşı topluluk anlayışının gelişmesi beraberinde başta klan ve daha sonra kabile ve ardından da aşiret gibi örgütlenme şekillerini ortaya çıkarmıştır. Fakat ilk dönemlerde bunların içinde askeri bir örgütlenme yer almamıştır. Daha çok varlığını devam ettirme doğrultusunda uygulanan ve meşru savunma temelinde değerlendirilebilecek bir şid-

det uygulaması söz konusu olmuştur. Zorunluluktan dolayı kendini koruma söz konusudur. İnsanları baskı altına alma sömürme ve bu doğrultuda şiddet kullanma bilinci henüz gelişmiş değildir.

Neolitik toplumda demir, bakır ve diğer madenlerin bulunması ve bazı teknik icatların ortaya çıkmasıyla tarımın gelişmesi beraberinde artı ürünü ortaya çıkarmıştır. Böylelikle insanlar arası ayrışmanın gelişmesinin zemini zorunlu olmuştur. İhtiyaç fazlası ürünün ortaya çıkması insanlar arasında ayrılık ve farklılık yaratmış bu da sınıfları ortaya çıkarmıştır. Bu dönemde yaşanan gelişmelerle insan yaşamına ve dolayısıyla insanlık tarihine damgasını vuran neolitik süreçte insanın insan üzerindeki egemenliği söz konusu olmadığından, askeri kurumlaşmalara gidilmemiştir. Yine bu

du olmuştur. Sümer rahiplerine göre tanrının gökyüzüne kurduğu düzenin aynısının yeryüzünde de kurulması gerekmektedir. Tabii ki, devletin bu görevi yerine getirmesi için de ordusu olmalıdır. Görüldüğü gibi zor egemen sınıfların bir icadıdır ve sömürü temelinde ortaya çıkmıştır. Zaten devlet kurup kendilerini egemen sınıf yapan rahipler de kurdukları sistemi korumak ve devam ettirmek için siyaset yapmayı amaçladıklarından çıkarları gereği yapılar oluşturmuşlardır. Bütün bu yasaların uygulanması ve yaşama geçirilmesi için de orduyu kurmuş ve kullanmışlardır.

Neolitik uygarlığın sona ermesi ile birlikte zor olgusu kölecilik sistemi temelinde kendisini kurumlaştırmıştır. Bu dönemde büyük bir orduya sahip olan, her şeye sahip olmayı başarmış hatta bu kişiler tanrı konu-

tanrı olduğuna inanmıştır. İskender'in böyle düşünmesinin sebeplerinden en önemlisi etki ve hakimiyet alanı genişleyen bir insanın kendisini diğer sıradan insanlardan üstün görmesini sağlayan dönemin düşünce sistemi olmuştur.

Bu örneklerden anlaşıldığı gibi o dönemde her şey ordulaşmaktan ve zor olgusundan geçmekte, elde bulunduran baskı ve zor gücüyle istenilene sahip olunabilmektedir. Şüphesiz ki, o dönemde de ahlak düzeyi, hak ve hukuk kısmen olmasına rağmen bunlar egemen sınıfın düşünce ve çıkarlarına göre şekillenmiştir. O dönemin mitolojisi de buna esas kaynaklık eden ideolojik temel olmuştur. Savaş sonrası galip tarafın mağlup tarafı hakimiyet altına alması, dönemin hukuk sistemi tarafından meşru kılınmıştır. Sonuç itibari ile zor kölecilik top-

me sağlamış üretimi ve üretimden kaynaklı zenginlikleri arttırmıştır. Şüphesiz bu durum hakların kültürel şekillenmesi üzerinde etki yapmış ve toplumu da her anlamda bir değişime tabi tutmuştur.

Bilindiği gibi insanlığın gelişiminde ortaya çıkan ilk teknik iş aletleri düzeyinde olmuştur. Fakat tekniğin zor alanında gelişmesi, zorun da aynı oranda vahşi bir karakterde uygulanmasına yol açmıştır. Dikkat edilirse kapitalizmin zoru en son atom ve nükleer teknolojisine kadar ulaşmış tüm insanlığı yok edebilecek silahlar geliştirilmiştir. Tekniğin bu yönlü dengesiz gelişimi çok korkunç sonuçlara yol açma riskini taşımakta ve bu gelişmiş silahlarla en büyük barbarlıkların uygulanmasına zemin sunmaktadır.

Egemenler devleti nasıl kurduysa, zoru da aynı şekilde geliştirmişlerdir. Bu yüzden egemen sınıflar kendi çıkarları doğrultusunda toplumlar tarihinde savaşlarla izah etmektedirler. Bu savaşlara büyük övgüler yapmakta, bu savaşı yürütenleri büyük kahramanlar olarak yansıtmakta ve savaşa büyük bir değer biçmektedirler.

Bu noktada ezilen sınıf ve halkların zoru kullanıp kullanmadıkları ya da her şart altında uygulanan zorun gerici bir niteliğe sahip olup olmadığı soruları akla gelebilir. Her şeyden önce ilerici ve gerici zor vardır. Egemen sınıflar işgal ve sömürüyü geliştirebilmek ve bunu yaparken de kendi zora dayalı sistemlerini koruyabilmek için, zoru kendi çıkarları doğrultusunda kullanmışlardır. Şüphesiz ki, bu amaçla kullanılan zor, gerici zor olarak nitelendirilmelidir. Zor bu şekilde kullanımı dışında bazı tarihsel süreçlerde de ilerici bir rol oynamıştır. Toplumsal yaşamda büyük tıkanmaların ve zorlukların baş gösterdiği dönemlerde bu tıkanmayı aşmak ve yeni bir toplum yaratmak için devreye zor girmiş, devrimci bir rol oynamış ve Marks'ın da belirttiği gibi yeni toplumun ebesi olmuştur. Şüphesiz böyle durumlarda egemenler bu değişime izin vermek istemeyecek ve ellerindeki zor aygıtlarıyla buna engel olmaya çalışacaklardır. Böyle tarihi dönemlerde vahşi zor aygıtlarının ortadan kaldırılması devrimci zorun temel amacı olmuş ve zor ilerici bir rol oynamıştır. Örneğin köleciliğin yıkılması insanlık açısından büyük bir gelişme yaratmış ve kullanılan zor, insanlığın gelişiminde ilerici bir rol oynamıştır.

Köleleştirilen, egemenlik altına alınan halkların kendi yaşam kültür ve dillerini koruması onur ve tüm değerlerine yönelen saldırılar karşısında kendisini örgütleyerek ordulaşması, bu durumu tersine çevirmek için savaşması meşru bir hak olup meşru savunma kapsamına girmektedir. Şüphesiz ki burada uygulanan zor haklıdır ve ilerici bir role sahiptir. Sömürgeci devletler ve imparatorluklara karşı onurlu bir duruşun ifadesi olan bu duruş halkların iradesini temsil etmektedir.

Tarihte ortaya çıkan ilerici zor örnekleri gerici zor gibi çok uzun süreli olarak devam etmemiştir. Genel anlamda bakıldığında zor, tarih boyunca da çok gerici bir rol oynamış ve beraberinde zulüm ve yıkımı getirmiştir. Zorun ilerici rol oynadığı dönemler de olmuştur. Partimizin çıkışında reel sosyalizmin etkilerini taşıyan bakış açımız doğrultusunda zora daha fazla rol biçen bir yaklaşım söz konusu olmuştur. Zor uygarlık tarihi boyunca uygarlıkların ortadan kaldırılması insanlığın geriletilmesi vb birçok büyük tahribata yol açmıştır. Bu nedenle tarihe damgasını vuran da genelde gerici zor olmuştur.

süreçte kadın erkeğin hakimiyeti altına henüz girmemiş ve genel topluluk içerisinde hiçbir sınıf şekillenmesi ortaya çıkmamıştır. Fakat daha sonraki süreçte kadının eşitlikçi özüne dayanan bu sistem en başta kadının topluluk içerisindeki konumunu değiştirerek ve sonrasında da diğer insanların üzerinde hakimiyet kurularak yıkılmış ve yerine köleliğe dayalı yeni bir egemenlik sistemi kurulmuştur. Egemen kesim o dönemki mitolojileri de kendine zemin yaparak, hakim bir kesim yaratmıştır. Bu sistemin devam ettirilebilmesi için devlet örgütlendirilmesine gidilmiştir.

Devlet ve zor birbirine bağlı olan iki olgudur. Devlet zor ve egemenlik kurumlaşmaları olarak da tanımlanabilir. Egemenlerin çıkarlarını korumak amacıyla kurulan devlet, ilk olarak Sümer rahipleri tarafından sistemli hale getirilmiştir. Zor gerçekte egemen sınıfın çıkarlarını koruma amacıyla ortaya çıkmış, zor aygıtı da ordu olarak şekillenmiştir. Siyaseti yürüten aygıtı devlet olurken devleti koruyan bu siyaseti pratikleştiren zor aygıtı da or-

munda nitelendirilmiştir. Örneğin Pers İmparatorluğu, dönemin en büyük ordusuna sahip olduğu, bu ordu vasıtasıyla Hindistan'dan Atina'ya kadar olan geniş bir toprak parçasında hakimiyet kurduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bir devletin ordusunun büyük olması hem kendi topraklarında hem de çevresine daha fazla hakimiyet kurmasını sağlamıştır. Başlangıçta şehir devletlerinde yaşayan halk köleleştirilirken daha fazla sömürü için yetersiz kalan köle sayısının artırılması amacıyla diğer halkları köleleştirme doğrultusunda Atina, Afrika ve Hindistan'a kadar seferler düzenlenmiştir. Bu amaçla elden geldiğince büyük ve uzun seferler düzenlenmiş ordular ne kadar büyürse o kadar ileri gidilmiş ve hakimiyet alanı o kadar genişlemiştir. İskender zamanında köleciliğin yanı sıra bilim ve mantıkta oldukça gelişmiştir. Düşünce sistemi ile kendisinden sonraki çağı tümüyle etkisi altına alan o çağın karakterini ve toplumların yaşam biçimlerini belirleyen Aristo'nun öğrencisi olan İskender dahi Mısır'ı aldığı zaman kendisini bir tanrı ya da en azından bir yarı

lumlarda böyle bir rol oynamış ve sonrasında gelişen tüm toplum biçimlerinde de değişik biçimlerde de olsa bu özelliğini korumuştur.

Zor tarih boyunca çok gerici bir rol oynamıştır

Kölecilikten sonra gelişen feodal dönemde de aynı durum devam etmiş ve ordu yine egemenlerin elinde en güçlü zor aygıtı olmuştur. Bu dönemde bu zor aygıtlarını ellerinde bulunduranlar varolan bütün zenginliklere sahip olmuşlardır. Bu feodal sistemde kölecilik sistemindeki gibi gelişmemiş, köylü serfin yaşamında bazı hakların tanınmasıyla daha ileri bir sistem olarak ortaya çıkarılmış, fakat feodal sistem de sömürü temelinde şekillenmiştir.

Zor kapitalizmde de varlığını aynı çerçevede sürdürmüş teknik geliştikçe orada sayı bakımında biraz daha küçülmüş, fakat eskiye nazaran daha da güçlenerek zoru daha büyük bir vahşetle yürütmüşlerdir. Tekniğin gelişmesi insanlık içinde bir geliş-

Egemen sınıflar işgal ve sömürüyü geliştirebilmek ve bunu yaparken de kendi zora dayalı sistemlerini koruyabilmek için, zoru kendi çıkarları doğrultusunda kullanmışlardır. Şüphesiz ki, bu amaçla kullanılan zor, gerici zor olarak nitelendirilmelidir. Bununla birlikte toplumsal yaşamda büyük tıkanmaların ve zorlukların baş gösterdiği dönemlerde bu tıkanmayı aşmak ve yeni bir toplum yaratmak için devreye zor girmiş, devrimci bir rol oynamıştır.

“Devrimimizin siyasi stratejisi halkların birliği ve özgürlüğünü öngören demokratik uygarlık stratejisidir. Bu stratejiyi demokratik sosyalizme ulaşma yolunda büyük bir imkan olarak değerlendirmektedir. Amacımız demokratik sosyalizm temelinde sınırsız, baskısız daha güzel ve özgür bir dünya yaratmaktır. Bu temelde zorun ve zor araçlarının ortadan kaldırarak eşitlikçi, demokratik bir dünyanın yaratılması amacımızın esasını oluşturmaktadır.”

kapitalist emperyalist güçlere karşı başarıya ulaşmıştır. Bu gerçekler binlerce devrimci eylemcinin kanlı ve çok büyük mücadeleleriyle anlaşılmış ve taktik strateji haline getirilmiştir. Paris'te, Almanya'da binlerce insan çok çetin mücadele vererek şehit düşmüş ve bunun sonucunda çok zengin tecrübeler ortaya çıkarmışlardır. Marks kendisi de bunu *“Paris ve Almanya işçilerinin pratiklerini biz teori haline getirdik. Bu işçiler ve onların mücadelesi marksizmin taktik ve stratejisini netleştirdiler”* sözleriyle açıklamaktadır. Bunlar pratik içinde netleştirilmiştir. Örneğin **Paris Komünü** proleteryanın taktik ve stratejisinin ortaya çıkarılıp netleştirilmesinde büyük bir rol oynamıştır.

Rusya'da da 1905 yılında sonuçsuz bir ayaklanma denemesi olmuş, fakat '17 yılında gerçekleştirilen **Ekim Devrimi** bu başkaldırıdan çıkartılan sonuçlar temelinde gerçekleştirilmiş ve başarıya ulaştırılmıştır. Lenin devrimden önce İsviçre'ye çıkmış ve devrim üzerine yoğunlaşmalarını derinleştirmiştir. Bütün örgütü illegaliteye çekmeye mecbur kalmış, 12 yıl sonra '17 yılında daha güçlü bir başkaldırı hareketinin gelişmesine öncülük etmiş ve bu başkaldırı sonucunda devrim gerçekleşmiştir. Sonuçta işçi sınıfı bu ayaklanmalar sonucunda yaşanan kayıp ve kazanımlar temelinde sınıf mücadelesine yönelmiştir.

Aynı şekilde de '21 yılında da Çin'de bir ayaklanma olmuştur. Bu ayaklanma esnasında sıradan bir militan olan Mao da aynı şekilde kazanım ve kayıplarla mücadeleyi öğrenmiş, Çin şartlarına uygun bir mücadele stratejisinin nasıl olması gerektiği sorusuna cevap aramış ve sonuçta *Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi*'ni geliştirmiştir. Mao kapitalizmin kendi ülkesinde fazla gelişmemiş olduğunu bu yüzden de halkın çoğunluğunun köylü sınıfına mensup olduğunu görmüş ve dolayısıyla ayaklanma stratejisinin başarıya ulaşmayacağını anlamıştır. Bu strateji aynı yıllarda ve hatta daha öncesinde Rusya koşullarında başarıya ulaşmış olsa da, bu stratejinin Rusya ve Avrupa'da uygulandığı şekliyle Çin şartlarında başarıya ulaşması mümkün olmamıştır. Çünkü köylü nüfusun ağırlıkta olduğu yarı kapitalist bir ülke olan Çin'de, şehirler fazla gelişmemiş ve işçiler de kitlesel bir şekilde bir araya gelebilecek genişliğe ve örgütlenilip ayaklanmaya kaldırılacak bir potansiyele ulaşmamıştır. Mao bütün bu gerçeklerden çıkardığı sonuçlar doğrultusunda uzun süreli halk savaşı stratejisini ve bunun taktiksel boyutlarını geliştirmiştir. Uzun süreli

halk savaşının stratejisi Çin pratiğinde başarıya ulaşmış ve bu başarı sonrasında Çin'e benzer koşullara sahip olan birçok ülkeye bu stratejiyi kendi ülke koşullarına uyarlayarak başarıya ulaşmıştır.

Gerilla örgütsüz halk kitlelerini güç haline getiren en temel silahtır

Kısaca 20. yüzyılda gelişen ve başarılı sonuç veren iki temel strateji olmuştur. Birisi ayaklanma ikincisi de uzun süreli halk savaşı stratejisidir. Ayaklanma stratejisinin özü tek bir hamlede ve ülkenin her yanında aynı anda başkaldırıdır. Bu stratejide ayaklanma birden ve kısa sürede başlatılarak yaygınlaştırılır ve iktidara el konulur. Bunun önceden bazı örgütlenme çalışmaları yapılması ve ayaklanmayı gerçekleştireceklerin örgütlenilmesi gerekmektedir. Yani çok ciddi bir örgütlenme çalışması yürütülür ve ayaklanma öncesi çok fazla eylem yapılmaz.

O dönemde Bolşeviklerin bazı eylemler yapmak için partizan gruplar oluşturmuş olsa da marksist öğretilerde gerilla henüz tam olarak teori ve pratik düzeyine ulaşmamıştır. **Gerilla taktiği** 1810 yılında İspanya'da Napolyon'a karşı dağlara çıkılarak kısmen yürütülmüş, fakat çok fazla bilinçli bir temelde geliştirilmemiştir. Aynı örnekleri Kürt tarihinde de görebiliriz. Kürtler de büyük orduların saldırısına uğradıklarında dağlara çekilmiş ve kendini savunma amacıyla işgalci ordulara karşı bu türden saldırılar düzenlemişlerdir. Fakat hem İspanya'da hem Kürdistan'da görülen bu tür savunma amaçlı saldırılar çok bilinçli bir temelde değil, kendiliğinden gelişen bir savunma savaşı olarak ortaya çıkmıştır. İspanya'da Napolyon'a karşı geliştirilen gerilla denemeleri Marks'ın da dikkatini çekmiştir. Bunun dışında daha sonraları başta Yunanistan olmak üzere birçok yerde parça parça yürütülen gerilla savaş tarzının daha düzenli bir şekilde yürütülebileceği anlaşılmıştır. Lenin bunun önemini görmüş gerillayı belki ayaklanmada kullanırsanız yaklaşımıyla ihtiyat olarak partizan gruplarını oluşturmuştur. Fakat gerçek anlamda gerilla teorisini geliştiren ve bunu pratik olarak uygulayıp başarıya ulaştıran Mao olmuştur. **“Vur kaç, vur gizlen, vur hareket et”** o zamanda gerillanın temel hareket tarzı olarak esas alınmıştır. Çin'den sonra Vietnam'da da bu taktik başarıyla uygulanarak zafer kazanılmıştır.

Sonuçta kapitalizmin geliştiği toplumlar da ayaklanma stratejisi, gelişmediği toplumlarda ise uzun süreli halk savaşı stratejisinin esas alınması gerektiği ortaya çıkmıştır. '70'li yıllarda da Türkiye sol çevrelerinde de bu konu üzerinde çok yoğun tartışmalar yapılmış, bazı solcular ayaklanma stratejisini savunurken Mahir Çayan ve arkadaşları da uzun süreli halk savaşı stratejisini savunmuşlardır. Hareketimiz ise zaten o dönemde daha fazla esas alınan ve en son '74 yılında Vietnam'da Amerika'ya karşı büyük bir zafer kazanan uzun süreli halk savaşı stratejisini benimsemiştir.

Bugün dahi birçok ülkede uygulanmakta olan uzun süreli halk savaşı stratejisini iyi anlamak gerekmektedir. Uzun süreli halk savaşında kapitalizmin gelişmediği ülkelerde çoğunluğu köylü olan toplumu yavaş yavaş bilinçlendirmek ve inanç verip mücadeleye katkı sunar hale getirmek için gerilla savaşı esas alınır. Fakat uzun süreli halk savaşı mantığında da halkla beraber devrim yapmak esastır. Devrimlerde sadece seçkin kişiler ve şiddetin etkisiyle istenilen sonuç alınamaz. Her zaman için esas olan halktır. Sonuçta devrim kitlelerin eseridir. Gerilla halka ve tüm mücadele güçlerine moral ve cesaret vererek devrimin önündeki engelleri kaldırır. Devrimin zeminini yaratır ve takatsız kalan kitleleri güç sahibi haline getirir. Gerilla ezilen, fakir, geri bırakılmış, örgütsüz ve inançsız halka moral vermek, onu örgütlendirmek ve düşman ile onun arasında bir güç dengesi yaratmak için kullanılan bir silahtır. Tarihte de örnekleri görüldüğü gibi birçok halk bu şekilde güç olmuş ve başarı kazanmıştır. Şüphesiz gerilla Kürdistan'da aynı rolü oynamıştır. Bu taktik bazı ülkelerde kısa sürede sonuç almıştır. Örneğin Küba'da 4 yıl boyunca yürütülen mücadele sonucunda zafer kazanılmıştır. Halk savaşı stratejisiuzun zamana yayılan bir strateji olmasına rağmen Küba örneğinde 4 yıl içerisinde sonuç alınabilmiş, Vietnam'da ise bu mücadele 30 yıl sürmüştür.

Bu strateji doğrultusunda yürütülen mücadele üç aşamadan oluşmaktadır. Birincisi stratejik savunma aşaması yani gerilla savaşıdır. Bu aşamanın gelişmesi sonucunda gerilla biraz büyüdüğünde halk örgütlenirilip bununla beraber dağlarda da kızıl alanlar oluştuğunda ikinci aşama olan denge aşamasına geçilir. İkinci aşamanın örgütlenme sistemi yarı gerilladır. Bazen klasik ordu sistemine ya da yarı sistemde orduya geçiş yapılabilmektedir. Fakat bununla beraber taktik de değişmektedir. Bü-

yük gerilla güçleriyle savaş geliştirilebilmekte ve gerilla hakim olduğu arazide düşmanıyla başa çıkabilmektedir. Düşman ya bu araziye kolay kolay girmemeli ya da girdiğinde de gerilla düşmanın geldiği gibi kamamamasını sağlamalıdır. İkinci aşama olarak nitelenen bu denge aşamasında üçüncü aşama yani stratejik saldırı aşaması için hazırlıklar yapılır.

Gerillanın stratejik saldırı aşamasına getirilebilmesi için sayı ve teknik bakımından kendisini büyütmesi esastır. Yani elinde bulundurduğu kızıl alanlarda koruyabileceği ağır silahlara sahip olması gereklidir. Bu ağır silahlara sahip olmak ve üçüncü aşamaya geçmek için de gerillanın dışardan stratejik müttefiklerden destek alması gerekmektedir. Şüphesiz siyasi alandaki destek bu noktada oldukça gereklidir. Bunun yanında halkta şehirlerde hazırlanmalıdır. Üçüncü aşamada gerillanın dağdan saldırması ve halkın da şehirlerde başkaldırması sonucunda düşman yenilecektir. Devrimin sonuca ulaştığı bu üçüncü aşamada stratejik saldırı aşaması olarak nitelenmektedir. Dikkat edilirse sonunda yine halkın ayaklanması ve yardımı ile başarıya gidilmektedir.

Askeri mücadele stratejimiz meşru savunmadır

İçinden geçtiğimiz süreçte genelde devrimimiz ve özelde yürüttüğümüz bütün çalışmaların siyasi stratejisi halkların birliği ve özgürlüğünü öngören demokratik uygarlık stratejisidir. Bu stratejiyi demokratik sosyalizme ulaşma yolunda büyük bir imkan olarak değerlendirmektedir. Amacımız demokratik sosyalizm temelinde sınırsız, baskısız daha güzel ve özgür bir dünya yaratmaktır. Cinsi ve dili ne olursa olsun ve nerede olursa olsun her insanın insan olarak eşit olduğu bir dünya yaratmak temel hedeftir. Bu temelde zorun ve zor araçlarının ortadan kaldırılarak eşitlikçi, demokratik bir dünyanın yaratılması amacımızın esasını oluşturmaktadır. Demokratik cumhuriyet projesiyle bu amacı gerçekleştirmek doğrultusunda dönemsel bir hedef ve aynı zamanda Kürt ulusal sorununun çözümünde önemli bir adımdır. Bu proje Ortadoğu halklarının birliğinin yolunu açacak ve demokratik sosyalizm için zemin yaratacaktır. Bu temelde ele alındığında kısa dönem stratejik hedefimiz demokratik cumhuriyettir.

Bu genel stratejinin bir parçası olarak askeri mücadelemizin stratejisi de, meşru savunma ve meşru savunma temelinde yürütülecek demokratik halk mücadelesidir. Önderliğimizin üçüncü alan olarak adlandırdığı geniş toplumsal yelpazenin örgütlenilmesi temelinde demokratik eylemlilikle, serhildan taktiklerini uygulayan halk bir güç bulacak ve bu temelde kendi iradesine sahip çıkacaktır.

Siyasi mücadele ve meşru savunmayı içeren mücadele stratejimiz daha fazla değerlendirilmek durumundadır. Bu stratejinin iki temel ögesinden birisi olan gerilla meşru savunma temelinde mücadelesini yürütürken, diğer temel öge halk ise, demokratik ve optik çerçevedeki serhildanlarla çok çeşitli kitlesel eylemler gerçekleştirecektir. Ama bu nasıl anlaşılmalıdır? Meşru savunma nedir? Şiddeti ve zorun yeni stratejimize göre nasıl kullanacağız? Şiddet, zor nedir? Nasıl ele almak gerekir? Gerilla bir zor gücü olarak ya da askeri bir güç olarak meşru savunma çizgisini nasıl uygulayacaktır? Eskiden çizgimiz uzun süreli halk savaşı idi, şimdi neden meşru savunmadır? Tüm bu soruların cevaplarının net bir şekilde ortaya konulması ve anlaşılması gerekmektedir.

1990'lı yıllarla birlikte Ulusal kurtuluş mücadelemiz birinci aşamanın sonuna gelmesi ve partimizin ikinci aşamaya geçiş hazırlıklarına girmesine rağmen, bu gerçekleştirmemiş taktik önderlik bu yükün altına girmemiştir. Şüphesiz bunun çok fazla nedeni vardır. Ama bunların en başta gelenleri; istenilen komutanlık ve ordulaşmanın sağlanamamış olması, bunun yerine erken iktidar hastalığı ile kendini kandırmanın ya-

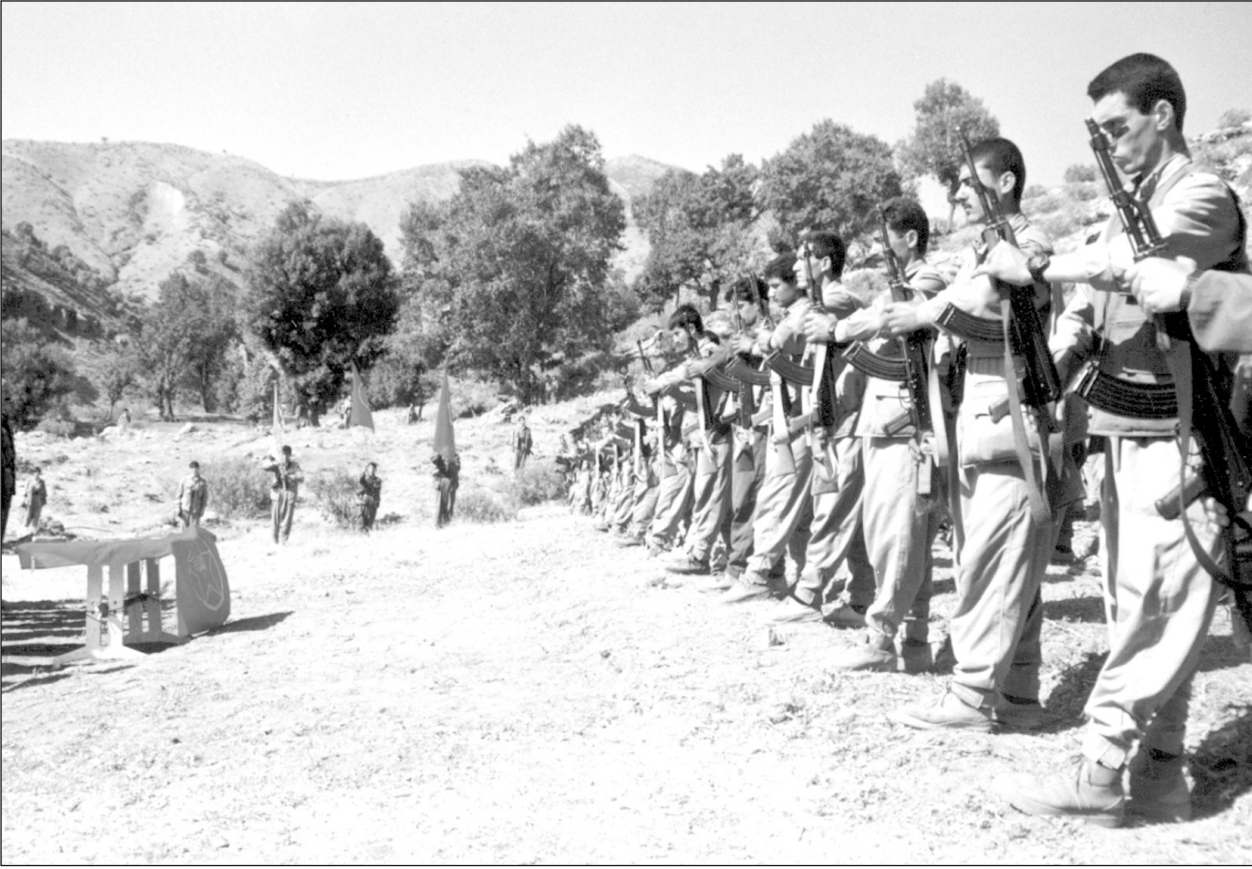
şanmış olmasıdır. Halbuki '97 yılına kadar Önderliğimizin önümüze koyduğu görev, komuta yapısının denge pozisyonunu yakalaması ve bu yolla başarının elde edilmesi olmuştur. Örnek olarak '97 yılında düşmanın gerçekleştirdiği operasyon karşısında Zap'ın bırakılmasını Önderliğimizin yoğun bir şekilde eleştirmesinin nedeni, uygulanan bu taktiğin amaç dışı olmasıdır. Zaman zaman çeşitli bölgelerde bir denge pozisyonu yaklanmasına rağmen geline düzey daha fazla ilerletilememiş, geliştirilememiş ve süreklileştirilememiştir. Düşmanın bazen bir yıl boyunca giremediği Botan eyaleti bu duruma örnek olarak gösterilebilir. '93 yılında böyle bir durum yaşanmasına rağmen '94 yılında geliştirilen topyekün saldırılarla gerillanın ulaştığı bu süreç geri çekilmiştir. Yine aynı şekilde '97 yılında düşman güçleri Botan eyaletine girememiş, '98 yılında '94 yılında geliştirilen topyekün saldırılardan daha da ağır bir şekilde geliştirilen saldırılarla bu düzey tekrar kırılmıştır. Savaşta elde edilen başarılar süreklileştirilememiş, doğru bir yaklaşım ve sistem oturtulamamıştır. Örgütlenme biçimi denge döneminin örgütlenmesi olmasına rağmen, güçlerimiz düzey bakımından denge durumuna getirilememiştir. Taburlar vurulmuş, fakat bunlar bir çok yerde darbe yemiş ve birçok yersiz şehadetler yaşanmıştır.

Düzyer olarak denge durumda olunmasına rağmen bazı alanlarda tugaylar oluşturulmuştur, oysa taburların bu biçimde barındırılabilineceği bir karış toprak dahi söz konusu değİlken tugaylar oluşturulmuştur. Halbuki taktik olarak denge durumuna ulaşılmadığı taktirde en fazla takım veya bölük şeklinde hareket edilmesi gerekmektedir. Aslında süreç karşısında hem gereken cevap verilememiştir ve kişisel olarak bölük tabur ve tugay örgütlenmesine gidilmiş, ama bunun pratiksel gerekleri yerine getirilememiştir. Her ne kadar bu denge durumu yakalanmaya çalışıldıysa da sonuçta ikinci aşamaya tam anlamıyla bir geçiş yapılamamıştır.

1994-95 yıllarında bu konular yoğun bir şekilde tartışılmasına rağmen komuta kesiminin önemli bir kesimi buna inanmamış ve hatta ciddi ve açık bir şekilde bunun karşısında tavır geliştirmiştir. Örneğin kimse ne olduğunu tam olarak anlayamamasına rağmen hareketli savaş neredeyse bir fetiş haline getirilmiştir. Bütün bu sebepler birleştiğinde de sonuç olarak birinci aşamada takılıp kalınmıştır. Siyasi anlamda ikinci aşama yani denge aşaması yakalanmış bu askeri anlamda da zaman zaman oturtulmasına rağmen süreklileştirilememiş ve düşmanın her yere kolaylıkla girmesinin önüne geçilememiştir. Bazı eyaletlerde bu durum dönem dönem sağlanmışsa da, süreklileştirilememiş gerekli olan sistemleşme, komutanlaşma ve ordu düzeyinde buna denk bir düzey ortaya çıkarılamamıştır. Keyfi, yüzeysel ve kaba yaklaşımlar olması gereken komuta düzeyine ve sistemin oturtulmasına ve dönemin taktiğinin yakalanmasına engel teşkil etmiştir.

Bunun tek sorumlusu Önderlik çizgisi karşısında içimizde gelişen çeteci çizgi değildir. Her ne kadar '90'larda bu çetecilik resmi bir şekilde tasfiye edildiye de etkileri bugüne kadar devam etmiştir. Tabii bunun yanında farklı sebeplerde söz konusu olmuştur ve bu sebepler Önderliğimizin savunmalarında daha da açık bir şekilde dile getirilmektedir. Taktik önderlik bu temelde bir yürüyüş geliştirilmemesinin özeleştirisini artık açık bir şekilde vermelidir. Sonuçta tüm bu sebepler birleştiğinde Ulusal kurtuluş mücadelemiz birinci aşamada takılı kalmıştır. Gerçekte ikinci aşamanın ilk adımı atılmış, fakat bu adım daha ileri götürülememiştir. Bu yönde adım atılmaya çalışıldığında da düşman karşı hamle yaparak bunu durdurmuştur.

Denge durumu daha çok Güney Kürdistan'da pratikleşmiştir. Örneğin bugün itibarıyla Güney'in içinde bulunduğu durum denge durumu olarak değerlendirilebilir. Yani mevcut durumda ne düşman gerillanın üstlendiği toprağı alabilmekte ne de gerilla düşman üzerinde ki parçada hakimiyet kurabilmektedir.

“Günlük olarak yaşanan teknik gelişmeler artık en büyük devletleri bile çevresinde denetim sağlayamaz bir duruma getirmiş ve burada bilinçleşme, kültürleşme anlamında büyük değişiklikler yaratmıştır. Yani insanlar, toplumlar ve ülkeler arası ilişkilerde artık sansür veya engel konulamamakta, kendini zorbalığa dayalı olarak kurumlaştıran güçler bu fırtına karşısında tutunamamaktadırlar.”

Bu denge durumunun iyi anlaşılması gerekmektedir. Mevcut durumda Güney'deki gerilla birinci aşamanın gerillasından çok, denge döneminin gerillasına benzetilmektedir. Bu durum tam kesinleştirilemediğinden yüzde yüz bir denge tespiti yapılamasa da mevcut durum bir denge dönemi olarak ifade edilebilir. Sonuçta bu alandaki çalışmaların önemli bir kısmında kalınan alanlar bellidir ve kızıl alanlar olarak da nitelendirilebilecek bu alanlar gerilla güçleri tarafından korunmaktadır. Bu durum daha önce de Kuzey'de de yaşanmıştır. '92 yılı ve sonrasında çeşitli dönemlerde birçok alan gerillanın elinde bulunmuş, fakat bir istikrar biçim ve sisteme kavuşturulamamış, gerekli olan komuta ve ordu sistemi yaratılamamıştır. Bu açıdan her ne kadar siyasi ve örgütsel bir denge durumunda söz edilebilirse de askeri alanda istikrarlı bir denge durumu oluşturulamamıştır. Ordu denge döneminin özellikleri temelinde büyütülememiş ileriye doğru atılan her adımda düşmana umut verilmiştir. Eğer '93 yılında katılan alanlar korunabilmiş ve ilerletilmiş olsaydı '94 yılında çözüm gündeme gelebilir siyasi süreç başlatılabilirdi. Aynı şekilde '97 yılında atılan adımlarda doğru şekilde değerlendirilmiş ve geliştirilmiş olsaydı '98 yılında da barış süreci de gelişebilirdi. O dönemde gerekli olan denge durumunun yakalanıp gerillanın yok edilemeyeceğinin herkese kabul ettirilmesi idi. Gerillanın tasfiye edilemeyeceği anlaşıldığında bir uzlaşma durumu ortaya çıkabilirdi. Düşman bir barışın gelişmemesi halinde Türkiye'nin parçalanması ya da çok uzun süreli bir savaşın gelişebileceği kanısına vardırılmalıydı. Aslında 1990-93'lerden sonra belirli bir düzeye ulaşan savaşın durdurulması, durdurmak içinde bu denge durumunun mutlaka yakalanması gerekiyordu. Ama hem gerilla hem de düşman içerisinde gelişen çetecilik buna izin vermemiş, savaşın raydan çıkmasını sağlamıştır.

Bilim teknik alanındaki devrim eski sistemleri geçersiz kılmıştır

Önderliğimizin 1994-95-96-97 yılı talimatları aslında açık ve net bir şekilde mutlaka çözüme gidilmesi ve savaşın çok fazla uzamaması gerektiğini ortaya koymuştur. Bu bir hedef olarak esas alınmış olsa da başarıya ulaştırılamamıştır. Sonuçta bütün bunlardan Ulusal kurtuluş mücadelemizin uzun süreli halk savaş stratejisine göre kat etmesi gereken yo-

lun yarısını kat ettiği sonucu çıkartılabilir. Fakat dönemin taktiksel çıkışı olan alan tutmanın gerçekleşmemesi sonucunda, mücadelede kendini tekrarlar yaşamaya başlamıştır.

Kürdistan'da Zorun Rolü adlı kitabında Önderlimizin “eğer Kürdistan şartlarında denge aşaması yakalanırsa büyük ihtimalle çözüm gelişebilir” şeklinde bir belirlemesi vardır. Diyalogun gelişebileceği ve çözümün kapısının aralanabileceği tespiti daha o zamanlar yapılmıştır. Bu noktada aynı kitapta Türkiye solunun da üzerine düşen rolü oynaması gerektiği vurgulanmış, bir öngörü olarak Önderlik tarafından ortaya konulmuştur. Çözümün gelişmemesi halinde denge döneminin uzun süreceği açık bir gerçekliktir. Kolombiya'daki halk kurtuluş mücadelesi bu duruma bir örnektir ve bugün orada hala bir denge durumu söz konusudur. Bir savaşın gelişebilme olasılığı halen çok güçlü bir şekilde gündemde olmasına rağmen, aynı zamanda sorunun masa üzerinde çözülebilmesi doğrultusunda devletle devrimci güçler arasında karşılıklı görüşmeler de yapılabilmektedir.

Bazı durumlarda farklı olarak denge aşaması kısa da sürebilmekte ve bu kısa süreçte mücadele kendisini bir üst aşamaya hazırlayarak stratejik saldırı aşamasına da geçebilmektedir. Eğer Kürdistan'da gerilla dönem dönem sağladığı denge durumunu süreklileştirebilmiş olsaydı, karşı tarafın da mecburen denge durumuna göre hareket etmek zorunda kalacağı açık bir gerçektir. Bugün Kolombiya da BM devletle gerilla güçleri arasında aracılık yapılabilmektedir. Yani oradaki mücadele kendisini kabul ettirmiştir. Oysa Kürdistan'daki mücadele BM kendinde henüz bir meşruiyet kazanmamıştır.

Partimiz bu noktada ilk olarak denge aşamasında çözümün gerçekleşebileceği ihtimalini ortaya koymuş ve ikinci olarak stratejik saldırı için stratejik dostların gerekliliğini dile getirmiştir. Dönemin koşulları da göz önüne alındığında bu stratejik dostların yardımlarını da alan mücadelenin nihai stratejik saldırıyı gerçekleştirmesi düşüncesi üzerine kurulmuştu. Söz konusu bu stratejik dostlar sosyalist devletler, dünya proleter hareketleri ve dünya ulusal kurtuluş hareketleri olarak belirlenmişti. Bu üç karar mücadelenin stratejik kararları olarak görülüyordu. Bunlar denge ve stratejik saldırı süreçlerinde mücadeleye destek verecek ve bu temelde son saldırı yapıp sonuç alınacaktı. Mücadelemizin eski stratejisi bu temellere dayanıyor,

bu yardım bekleniyordu. Örneğin, Vietnam savaşı sırasında Amerikan halkı savaşın durması için her gün eylemler yapmış olmasına rağmen, Türkiye'de 20 yıl devam eden savaş süresi boyunca böyle bir durum söz konusu olmamıştı.

Savaş stratejisi nedir? 3 yıl öncesine kadar da mücadele stratejisi bu temelde iken şimdi esas alınan strateji nedir ve bu strateji neden değiştirilmiştir? Şimdiye kadar halk savaşı çerçevesinde yürüyen strateji üzerinde ne gibi değişiklikler yapılmıştır? Bu ve bunun gibi noktaların iyi anlaşılması ve netleştirilmesi gerekmektedir.

Çağımızda genel anlamda bilim teknik ve özeldede telekomünikasyon alanında yaşanan son gelişmeler birçok alanda büyük değişiklikler ortaya çıkarmış doğrudan doğruya bütün siyasal sistemler insan yaşamı ve özgürlüğü üzerinde önemli etkilerde bulunmuş ve yeniliklere neden olmuştur. Bu bilimsel teknik gelişmeler adeta bir devrim yaratmıştır. Bilim teknik alanındaki bu devrim eski sistemleri de geçersiz kılmıştır. Sonuçta reel sosyalizm yıkılmış ve bu, her ne kadar bu kapitalizmin bir zaferi olarak lanse edilmeye çalışılsa da, sonuçta kapitalizm de kendini değiştirmek zorunda kalmıştır. Bu değişim süreci günümüzde de devam ettirilmektedir. Kapitalizmin de eski tarzda devam edemeyeceği açığa çıkmış ve bugün yaşamakta olduğu değişim sürecine girmiştir.

Sistemin uzmanlarının da açıkça belirttikleri gibi dünya kapitalizmi bir yenden yapılanma içerisinde ve değişim dönüşüm tüm dünyanın gündemindedir. Günlük olarak yaşanan teknik gelişmeler artık en büyük devletleri bile çevresinde denetim sağlayamaz bir duruma getirmiş ve burada bilinçleşme, kültürleşme anlamında büyük değişiklikler yaratmıştır. Zorbalık ile denetim kurmaya çalışan sistemler bile artık bu bilimsel teknik gelişmeler karşısında çaresiz durumda kalmış durumdadırlar. Yani insanlar arası, toplumlar arası ve ülkeler arası ilişkilerde artık sansür veya engel konulamamakta, kendini zorbalığa dayalı olarak kurumlaştıran güçler bu fırtına karşısında tutunamamaktadırlar.

Bu değişiklikler tekniğin gerçekten de toplumları değiştirdiğini göstermiş, geçmişte toplumları değiştirmek için esas alınan devrim ya da yoğun şiddet yaklaşımları eski anlamını yitirmiştir. Eskiden bu bilimsel teknik imkanlar olmadığından büyük şiddet güçlerine karşı gizli örgütlenmeler oluşturularak ya ayaklanma ya da uzun süreli halk savaşı stratejisiyle direnme

esas alınmıştır. Fakat günümüzde her insanın yaşadığı bilinçlenme ve tekniğin ulaştığı zenginlik düzeyi insanlarla rahat ilişkilenebilir, egemen güçleri zor duruma düşüren yeni bir zemin ortaya çıkarmıştır. Bu tufan karşısında hiç bir gücün fazla dayanamayacağı geçmişte yaşananlardan da anlaşılabilir. Örneğin geçmişte Rusya radyo cihazlarındaki bütün kısa dalgaları yasaklamış hatta üretilen radyolardaki kısa dalga alıcılarını dahi kaldırmıştır. Burası sosyalizm diğer tarafta kapitalizm anlayışıyla yüzlerce kilometre uzunluğunda duvarlar örmüş, bu pratikleyle demir perde söylemini adeta doğrulamıştır. Fakat yaşanan gelişmeler karşısında yerinde saymayı veya tek taraflı gelişmeyi esas alan reel sosyalist düşüncenin trajik bir şekilde yıkıldığını da herkes bilmektedir.

Toplumsal değişimler demokratik dönüşümlerle mümkündür

Günümüzde toplumsal değişiklik veya bir sistem değişikliği için zorun rolü eski önemini yitirmiş, onun yerine evrim almış, siyasi mücadele daha fazla ön plana çıkmıştır. Geline aşamada yaşanan globalleşme dünyayı oldukça küçültmüştür. Artık küçük bir cihazla dünyanın her yeriyle rahatlıkla bağlantı kurulabilmekte, ilişkiye geçilebilmektedir.

Sonuçta ne reel sosyalizm ne de kapitalizm insanların sorunlarına çözüm getirememiştir. O zaman insanlık nereye doğru gitmektedir! Reel sosyalizm bunu denemiş, fakat başarıya ulaşamamıştır. Bunun nedeni onun kapitalizmi aşamamış, kişiyi geliştirememiş, demokrasiyi uygulayamamış olmasıdır. Devlet yönetimi bir çeşit diktatörlüğe dönüşmüş, bunun karşısında kapitalizm de faşizme kaymıştır. Aslında yenilen faşizm yenilen kapitalizm anlamı taşısa da, kapitalizm bu yenilgiden sonra birey özgürlüğünün kapısını biraz daha aralamış, öngörülü hareket ederek değişime doğru bir eğilim içine girmiştir. Kapitalizm bugün hala bu yönlü değişim içerisinde. Ağır çizgiyi tuturmaya çalışan bir denge kurmaya çalışmakta biraz taviz vermekte, biraz daha paylaşıcı bir tavır içirisine girmektedir. Kendi çıkarları doğrultusunda kazandığının küçük bir bölümünü diğer sınıflara vermeye razı görünmektedir. Geline aşamada kendi devamlılığını koruyabilmesi için bu bir zorunluluk haline gelmiştir. Sonuçta bu değişim süreci ara süreç olarak değerlendirilebilecek bir nitelik taşımaktadır.

İnsan hakları, hukuk, kişilik hakları, adalet, demokrasi, özgürlük gibi değerler yavaş yavaş öne çıkmakta ve insanların temel değerleri haline gelmektedir. Demokrasinin en insani yönetim biçimi olduğu anlaşılmakta ve bu da yavaş yavaş bir demokrasi kültürünü ortaya çıkarmaktadır. Önderliğimiz içinde bulunduğumuz bu çağı **“Demokratik Uygarlık Çağı”** olarak tanımlamıştır. Demokratik uygarlık dönemi bir uzlaşma ve ara geçiş dönemidir. Çağlar arasında her zaman bu türden bazen yıllarca süren geçiş dönemleri yaşanmıştır. İnsanlığın ulaştığı bu çağın Demokratik Uygarlık Çağı olarak nitelenmesi doğru bir tespittir. Bu çağda daha çok demokratik yöntemler ve yapılar esastır. Yani artık hiç bir şey '20 lerde olduğu gibi değildir.

Sınıfların geçiş sürecine bakıldığında aslında sınıfları yaratanın teknik olduğu ve bu sınıfları ortadan kaldıracak olanın da yine teknik olacağı anlaşılmaktadır. Daha başka bir deyimle teknik sınıfsızlaşmayı ortaya çıkaracaktır. Teknik gelişme değişim ve dönüşümde oldukça belirleyici bir rol oynamaktadır. Toplumsal değişimlerin demokratik dönüşümlerle mümkün olabileceği anlaşılabilmektedir.

Reel sosyalizmin dayattığı gibi her değişim dönüşümde zor, şiddet esastır yaklaşımı bugün artık geçerliliğini yitirmiş ve toplumsal değişimlerde zorun belirleyici olmasından ziyade etki edici bir rol yüklenmiştir. Marks'ın **“zor yeni toplumun ebesidir”** belirlenmesi reel sosyalizm tarafından yanlış yorumlanmış, zor ebe değil de ana konumuna

getirilmiş ve yeni toplumu zor yaratmalıdır yaklaşımı esas alınmıştır. Bu noktada reel sosyalizmin zor hakkındaki düşüncelerinin oldukça abartılı olduğu ve toplumların salt zorun etkisiyle değiştirilemeyeceği tarihsel bir gerçeklik olarak ortaya çıkmıştır. Sonuçta zor ancak değişik dönemlerinde bu süreçte belli bir etkide bulunabilmektedir.

Dönemin devrimci stratejisi demokratik halk mücadelesi ve meşru savunmadır

Demokratik uygarlığın en önemli ilkesi de yeni dönemde uygulanabilecek zorun niteliğidir. Yeni dönemin zoru meşru savunma kapsamında uygulanmalıdır. Anti-demokratik saldırılar karşısında ortaya çıkan savunma sorunu, meşru savunma yaklaşımı ile giderilecektir. Demokratik uygarlık çağında herkesin kendini savunma hakkı vardır ve savunma hakkı kutsal bir hakktır. Kültürüne, diline, ülkesine, ideolojisine maddi değerlerine karşı bir saldırı olduğunda herkesin kendini silahlı da dahil olmak üzere savunma hakkı ve bu hakkın uluslararası evrensel yasalarla belirlenmiş bir çerçevesi vardır. Bu çerçevede kendini ve halkını korumak meşru bir hakktır ve meşru savunma kavramı da buradan gelmektedir. Kimsenin kimseye tanımadığı, vermediği bu hak, insan olmanın hatta canlı olmanın gerektiği bir hakktır. Bir hayvan dahi kendisine yöneltilen saldırılar karşısında sıkıştığı anda kendini savunmak için saldırıya geçecektir insan veya hayvan her canlının kendini koruma hakkı doğal bir hakktır ve bu hakkı kimse kimsenin elinden alamaz.

Yeni stratejimiz doğrultusunda zor anlayışımızı bu çerçevede formüle ediyoruz. Her halkın toplumsal değişim için mücadele etmesi gereklidir ve bu mücadelede kendini saldırı ve yönelimlere karşı korumalıdır. Teknik belki toplumun değişiminde önemli bir rol oynayabilir, fakat teknikte zor oyununda olduğu gibi tek başına yeterli değildir. Teknik objektif olarak değişim derinliği artsa da toplumsal değişim için ideolojik çalışma, ideolojik yaklaşım şarttır. İdeolojik çalışma ve ona göre örgütlenme yapmadan her şeyi sadece tekniğe bağlamak ya teslimiyet ya da oportünizm anlamına gelecek ve gerçeklikten devrimcilikten kaçış olarak değerlendirilecektir. Burada yapılması gereken tekniğin sunduğu zemin üzerinde bu değişikliği ideolojik bir bakış açısı ile örgütlemektir. Basit bir örneklendirme yapılacak olursa teknik toprak olarak değerlendirildiğinde ideoloji de tohum olarak nitelenmelidir. Ne toprak ne de tohum tek başına ürün vermez. İkisinin birbirini tamamlaması gereklidir. Bir yerde demokratik uygarlık anlayışı temelinde mücadele yürütüldüğünde ve bu mücadeleye karşı bir saldırı geliştirildiğinde şüphesiz ki gerekirse bu mücadele şiddet dahil olmak üzere her yolla kendisini koruması gerekmektedir. Herhangi bir saldırı veya yönelim karşısında cevap verme ve misilleme hakkı kullanılmalıdır. Fakat toplumu sadece şiddetle değiştireceğim yaklaşımı da doğru olmayacak ve meşru savunma çerçevesinin dışına çıkmayı ifade edecektir.

Şiddetin değişim dönemlerinde bazen gerekli olabileceği unutulmamalıdır. Mücadelenin gelip dayandığı ve bir anlamda tıkanmış bir noktada mücadeleye daha ileri bir çıkış yaptırmak için zora başvurmak gerekebilir. Değişim dönüşüm önünde bazı güçler engel olmak istediklerinde o engelleri aşmak için zor devreye girecektir.

Genel anlamda değişim süreçlerinde ve meşru savunma durumlarında zor çok gerekli olacaktır. Zor aygıtı yani ordu, içinde bulunulan durum itibarıyla her zaman ge-

reklidir. Çünkü mücadele her zaman için kendisini korumak zorundadır. Meşru savunma üçüncü alan çalışmalarına ve örgütlenmeye uygun bir zemin sunmalıdır. Demokratik siyasi çalışmaların sürekliliğini sağlanması gerekir. Bir yerde sadece meşru savunmanın olması orada gelişme ve başarının ortaya çıkacağı anlamına gelmez. Başarıyı elde etmek için dönemin devrimci stratejisi, siyasi demokratik halk mücadelesi ve meşru savunmadır.

Çok geniş bir kavram olan meşru savunmayı çok yönlü anlamak gerekmektedir. Gerekirse silah ve her türlü yöntemle kendini koruma da gündeme gelebilir. Bu daimi bir gündemdir ve hele hele Kürdistan'daki gibi toplumun bir bütünen inkar edildiği koşullarda meşru savunma bir gerekliliktir. Zor devrimci yaklaşım çerçevesinde bu şekilde ele alınmalıdır. Başka türlü her şeyi zora atfetmenin her şeyi onunla yapmayı esas almanın sonuç almayacağı tarihte de ortaya çıkmış bir gerçekliktir. Bunun en büyük ispatı reel sosyalizmin yaklaşımları ve bugün geline düzeydir. Devlete ve şiddete yaklaşımımızda daha önce reel sosyalizmin belirleyici ve güçlü bir etkisinin söz konusu olduğu inkar edilemez bir gerçekliktir. Aslında sosyalist ideolojiyi benimsemiş ve bu temelde mücadele yürüten bütün çevrelerde aynı durum yaşanmaktaydı. Ama bilimsel teknik gelişmeler, dünyadaki bütün büyük değişiklikler, özellikle de son 50 yıldaki büyük gelişmelerle birlikte son 20 yılda telekominasyon alanında yaşanan köklü değişimlerin yarattığı durum karşısında zorun rolünü günümüz itibarıyla doğru bir temelde ortaya koymak gerekmektedir. Zor, Önderliğimizin ortaya koyduğu ve partimizde benimseyip uygulamaya döktüğü düşünceler çerçevesinde ele alınmalıdır. Her şeyi zora atfetme yaklaşımlarını reddetmek ve özellikle de devrimci stratejilerin mücadelesinde zoru meşru savunma çerçevesinde ele almak gerekmektedir. Meşru savunma çerçevesindeki zorun tartışılmaya sokulması bile, doğru olmayan temel insani bir hakktır ve bütün uluslararası normlarda yeri vardır. Bütün bunlar göz önüne alındığında ortaya çıkan strateji meşru savunma stratejisidir. Bu sadece mücadelemiz için değil, dünyadaki bütün devrimci mücadeleler için geçerli bir 21. yüzyıl stratejisidir.

Evrimsel gelişme süreci içerisinde değişim önünde çıkan engeller karşısında kullanılan zor dışında, devrimci güçler her zaman için meşru savunmayı esas almalıdır. Burada ortaya çıkan gerçek meşru savunmanın bir strateji, bir savaş stratejisi ve yeni dönemin düşüncesi olduğudur. Mücadelemiz savaşı artık bu çerçevede ele almakta ve yaklaşmaktadır. Bu mücadele belli bir süreç içinde esas alınan geçici bir strateji değildir.

Meşru savunma stratejisi sadece Kürdistan ve PKK için esas alınmış ya da bazılarının düşündüğü gibi Önderliğimiz esir düşmüş biz de mecbur kalmış yaklaşımı sonucunda benimsenmiş bir strateji değildir. Güçlerimizi sınır dışına çekmemiz bu strateji ile direk olarak bağlantılıdır. Meşru savunma stratejisini 21. yüzyıl demokratik sosyalizm mücadelesinin stratejisi olarak görmekte ve Kürt halkının mücadelesinin zafere taşınması açısından bunun en doğru ve sonuç alıcı strateji olduğunu düşünmekteyiz. Ayrıca bunu evrensel capta geçerli olan bir strateji olarak görmekte ve şiddeti de bu çerçevede ele almaktayız.

Reel sosyalizm şiddet sorununu çok tartışmış ayrıca daha öncesinden Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao ve Kaosky'nin bu konu üzerinde yoğun görüş ve tartışmaları olmuştur. İçinde bulunduğumuz yüzyılın bilimsel teknik gelişmelerini de esas alarak demokratik sosyalizm mücadelesinin savaş

“Demokratik cumhuriyetin mücadelemizin nihai hedefi olmadığını belirtmekte yarar vardır. Demokratik cumhuriyeti esas hedefimiz olan demokratik sosyalizmin zeminini ortaya çıkaran bir ara süreç olarak değerlendirmekteyiz. Fakat bu aşamada devlet sadece bir sınıfın değil bütün toplumun yönetim gücü olmalıdır. Devletlerin demokratikleşmesi ancak toplumun esas alınmasıyla mümkün olacaktır.”

stratejisini veya silahlı mücadelesini belirtilen bu çerçevede ele almaktayız. Önderliğimiz serbest bırakılsa dahi mücadelemiz bu strateji temelinde devam ettirilecek ve bu temelde sonuca ulaşmayı esas alacaktır. Ezilen sınıfta olsa mücadelelerinde şiddete bu anlamda yer vermemlidir. Bunun dışına taşan kapsamda şiddete yer vermek, çağa bütünleşmeyecek ve sonuç almayacaktır. Reel sosyalizm bu çerçeveyi aşan şiddet uygulamalarının sonuç almadığı herhangi bir başarı getirmediği bugün yaşananlar itibarıyla bilimsel bir gerçekliktir.

Şiddete evet! Ama ne kadar ve ne ölçüde şiddet? Bu sorun özellikle son 150 yılda yaşanan mücadelelerde birçok boyutuyla tartışıla gelmiştir. Önderliğimiz ve onun çizgisinde yürüyen KADEK devlet, demokrasi, kişi ve insan hakları siyasi ekonomik sistemlerin diğer sorunlara bakış açısında yenilik getirmekte, reel sosyalizmin yanlışlıklarını değerlendirmekte, tescil etmekte ve doğrusunu ortaya koymaktadır. Aynı şekilde şiddet olayında da eski şiddet yaklaşımını yanlış bulmakta, başarısız sonuçlarını ortaya koymakta ve doğru olan meşru savunma stratejisini esas almaktadır.

Devrimler sadece şiddet esas alınarak sonuca götürülemez

Genel anlamda değerlendirildiğinde şiddete çok fazla rol biçmek yanlış olacaktır. Çünkü sınıfların şiddet temelinde ortadan kaldırılamayacağı Rusya pratiğinde oldukça açık bir şekilde ortaya çıkmıştır. Devrimler sadece şiddet esas alınarak sonuca götürülemez. Afganistan örneğinde de görüldüğü gibi, Rus orduları Afganistana girildiğinde Kızıldoru'yu çağırarak Afganistan Başkanı Karmal kendisinin de solcu olduğunu belirtmesine rağmen şiddet yaklaşımı değiştirilememiş ve başarısız olunmuştur.

Mücadelemiz devletle şiddet meselesini birbirine bağlı ve komplo olarak ele almaktadır. İnsanların sisteme zorla mı entegre edileceği, yoksa onun objektif şartlarını oluşturup bilimsel teknik gelişmelerin önünün açılarak mı mevcut sistemle bütünleştirileceği önemli bir sorundur. Bunun şiddet barındırmayan ikna ve demokratik yollarla yürütülüp yürütülemeyeceği de öyle. Bu meselelere doğru yaklaşım ortaya konulduğunda şiddet sorununa da doğru yaklaşım olacaktır. Devlet yönetiminde zor öne çıkarılmamalı, aksine değişim sürecinde demokratik yöntemler esas alınmalıdır. Aslında devleti yavaş yavaş ortadan kaldırmak yerine kurumlar arası dengeyi sağlayan bir koordinasyon oluşturmak gerekmektedir. Sınıf devletinden ziyade meslek koordinasyonu biçiminde bir örgütlenme esas alınmalıdır. Belki bugün bu gerçekleşmeyebilir, ama gelecek açısından bu koşulların gerektirdiği bir sistem olarak ön plana çıkacaktır.

Demokratik cumhuriyetin mücadelemizin nihai hedefi olmadığını belirtmekte yarar vardır. Demokratik cumhuriyeti esas hedefimiz olan demokratik sosyalizmin zeminini ortaya çıkaran bir ara süreç olarak değerlendirmekteyiz. Fakat bu aşamada devlet sadece bir sınıfın değil bütün toplumun yönetim gücü olmalıdır. Devletin bu şekilde örgütlemek ve elden geldiğince şiddetten uzak tutmak gerekmektedir. Devletlerin demokratikleşmesi ancak toplumun esas alın-

masıyla mümkün olacaktır. Fakat her şeyden önce demokratik devlet ile demokratik toplum arasında bir köprü oluşturacak olan demokratik siyaset esas alınmalı ve hakim kılınmalıdır. Demokratik devlet demokratik toplum ve demokratik sistem bu süreç içerisinde oturtulabilirse –ki bugün tam olarak oturtulduğu söylenemez– devlette bu şiddet olgusundan uzaklaşacak, küçülecek ve demokratik toplum daha fazla irade ve yeterlilik kazanacaktır. Reel sosyalizm pratiğinde bu noktada da hataya düşülmüş devlet adeta hakim sınıfın elindeki pratik denekmiş gibi bir şiddet aracı haline getirilmiştir. Devlet demokratikleştirildikçe şiddette ortadan kalacaktır. Çünkü demokrasi ve şiddet bir arada yürütülemeyecek iki olgudur.

Demokratik cumhuriyet stratejisi sosyalizme zemin hazırlayan bir ara dönem stratejisidir. Demokratik sosyalizme girişle birlikte devletin gittikçe küçülmesi ve bir koordinasyon halini alması gerekmektedir. Bu temelde devlet ve şiddetin daha da açılanması ve netleştirilmesi gerekmektedir.

Şiddetin her şeyi tek başına belirlemediği geçmiş süreçte hem reel sosyalizm hem de mücadele pratiğinde ortaya çıkmıştır. Örneğin Kürdistan'ın her tarafı zapt edilmiş yüzyıllardır en kötü bir şekilde zor ve şiddet uygulanmış, Kürt varlığı inkar edilmiş, ama buna rağmen tam olarak asimile edilememiş ortadan kaldırılamamıştır. Kim güçlü olursa o her şeye hakimdir anlayışı doğru değildir. Bu noktada toplum ve insan gerçekliği göz önünde bulundurulmalıdır. Bunlar da ekonomik şartlara göre, biraz daha geniş anlamda dile getirildiğinde bilimsel teknik gelişmelere göre şekil alır. Çünkü teknik ekonominin şartlarını belirler. Bu yüzden eğer hedeflerin gerçekleştirilmesi isteniyorsa bu koşullar mutlaka göz önüne alınmalıdır.

PKK'nin şiddet felsefesi nedir? Reel sosyalizm şimdiye kadar şiddete büyük bir rol biçmiş değişimde yardımcı olması gereken şiddet olgusu değişimi bizzat gerçekleştiren temel araç haline getirilmiştir. Şiddetle değişim bu temelde ele alındığından dolayı da sağlıklı bir gelişme yaratılamamıştır. PKK'nin de daha önce reel sosyalizmin bu konudaki düşüncelerinin etkisinde olduğu açık olarak belirtilebilecek bir gerçekliktir. Şiddet olgusu mücadelemiz kapsamında da biraz abartılmıştır. Fakat bunun yanlış olduğu görülmüş ve şimdi de bunun özelleştirisi verilmektedir. Dünyadaki gelişmelerin ulaştığı düzey ve son 20-30 yılın değişimlerinin yaşam ve sistem üzerindeki etkileri daha açık bir şekilde ortaya çıkmış ve bu etkiler eski sistemlerin çoğunu değiştirmiştir. En güçlü devletler dahi insanlar arasındaki iletişime, ilişkilenmeye engel olamaz hale gelmiş ve bu da şüphesiz bir kültür yaratmış toplumların birbirlerinden etkilener halen gelmesine ve ortak bir kültüre yavaş yavaş evrilmesine neden olmuştur. Bilinçlenme daha da artmış bu alanda teknik gelişme beraberinde birçok şeyi de anlamsız hale getirmiştir. Örneğin yasaklama sansür gibi şeyler anlamsızlaşmıştır. Bu da insanlar arası ilişkilerde, kültürleşmede, bilinçlenmede gittikçe birbirine biraz daha yakınlaşan bir durum ortaya çıkarmıştır. Bu değişiklik özellikle de son on yıldır daha da çarpıcı bir şekilde ortaya çıkmıştır.

Son on yıl boyunca yaşanan siyasi gelişmeler dünyanın çehresini değiştirmiş statükoya dayalı sistemlerin çoğu yerle bir olmuş ve artık kendileri tarafından dahi sorgulanır hale gelmişlerdir. Bu gelişmeleri görmekten gelmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır. Örneğin proletarya diktatörlüğü yerle bir olmuş ve proleterya iktidarının şiddet temelinde gerçekleştirilemeyeceği ortaya çıkmıştır. Reel sosyalizm şiddet boyutunda ele geçirdiği silahlara ve örgütlenmesine rağmen bunu başaramamıştır. Bü-

tün bu gelişmelere rağmen halen 100 yıl önceki şiddet anlayışıyla hareket etmenin istenilen sonucu vermeyeceği açık bir gerçekliktir. Bunun pratikleri göz önündedir, uygulanmış ve başarısızlığa uğramıştır. Tekrar eski noktaya ve hatta eski noktadan daha da geriye düşülmüştür. Şu anda Rusya eski konumundan çok geri bir konuma düşmüştür. Daha çarpık, yozlaşmış, robotlaşmış ve ucube bir burjuva sınıfı ortaya çıkmıştır. Onur ve haysiyet gibi toplumsal ve bireysel değerleri yitirilmiş, insanların rahatlıkla kendilerini satabildikleri bir durum ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar göz önüne alındığında sosyalist güçler, ezilen sınıf ve uluslar, şiddet ve zor yaklaşımlarını tekrar gözden geçirmek zorundadırlar.

Önderliğimiz bu durumu ve yapılması gereken değişiklikleri savunmalarında çok kapsamlı bir şekilde ortaya koymuştur. Bu değişiklik komplo sonrası ortaya çıkan bir durumdan ziyade '93 yılından bu yana amaçlanan, ama şartlar tarafından zemini ortadan kaldırılan oturtulması engellenen bir durumdur. Hele hele komplo sonrası ortaya çıkan gerçekliğe bakıldığında Önderliğimiz ve partimiz eski şiddet anlayışından bir yarar görmemiştir. Bu yüzden şiddet anlayışımızda bir değişiklik olması gerekmektedir. Yeni felsefi yaklaşımımıza göre şiddet anlayışını bir sisteme bir teori ve programa kavuşturmak ve bunu da strateji haline getirmek gerekmektedir. Zaten zor anlayışımızdaki değişiklikte bu temelde oluşturulmuştur. Bu ne keyfiyetten ne de mecburiyetten dolayı gerçekleşen bir değişiklik değildir. Mevcut gerçeklik ve dünyadaki değişiklikler bu değişimi gündeme getirmiş hatta dayatmıştır. Bu koşulları görmezlikten gelen güçlerin önümüzdeki süreçte zorlanacakları da bilinmelidir.

Bu değişim sürecini her halk kendi öz gücüne dayalı olarak gerçekleştirmelidir. Dünya üzerinde hakim kılınan bloklaşma ortadan kalktığından eskiden olduğu gibi yardım alınabilecek bir sosyalist blok söz konusu değildir. O zaman şöyle bir soru ile karşı karşıya kalınmaktadır: Stratejik saldırı nasıl gerçekleştirilecektir? Teknik imkanlardan ve dış destekten yoksun bir halk bu saldırıyı nasıl gerçekleştirecektir? Bu sorulara doğru temellerde verilen cevaplar sonucunda mücadelemiz uzun süreli halk savaşı yerine meşru savunma stratejisi ile daha sonuç alıcı ve çağın koşullarına uygun bir strateji benimsemiş ve uygulamaya sokmuştur. Meşru bir hak olan meşru savunma esas alındığında kimsenin kimseyi terörist olarak lanse etme hakkı yoktur. Çağın koşullarının bir sonucu olarak diğer stratejilerde bir tıkanma olsa da meşru savunma stratejisinde bir tıkanma yaşanmayacak ve on yıllarca hatta yüzyıllarca da devam ettirilebilecektir. Zaten bazıları 'siz ne zamana kadar bu stratejiyi sürdüreceksiniz?' şeklinde sorular da sormaktadırlar. Meşru savunma, dönemsel değil mücadelemizin zafere ulaşana kadar esas alacağı bir stratejidir. Bu gerçeklik hem içimizde hem de dışımızda fazla anlaşılammamaktadır. Kurtuluşa kadar mücadelemiz bu strateji temelinde yürütülecek ve halkımızın mücadelesi zafere taşınacaktır. Meşru savunma çerçevesinde halkta, gerilla da kendini korumaktadır. Denge aşamasına ulaşılsa dahi meşru savunma stratejisi derinleştirilecek, fakat saldırıya geçilmeyecek üçüncü aşamaya girilmeyecektir. Bunu yerine meşru savunmanın iki temel ögesi olan silahlı güçler ve siyasi serhildanlar temelinde devrimin, halkın ve mücadelenin kazanımlarını korumak ve halklarını elde etmek için mücadele edilecektir. Bu temelde yürütülecek mücadeleyle sistem içerisinde değişiklik yaratmak esas alınacaktır.

“Evrimsel gelişme süreci içerisinde değişim önünde çıkan engeller karşısında kullanılan zor dışında devrimci güçler her zaman için meşru savunmayı esas almalıdır. Burada ortaya çıkan gerçek meşru savunmanın bir strateji bir savaş stratejisi ve yeni dönemin düşüncesi olduğudur. Mücadelemiz savaşı artık bu çerçevede ele almakta ve yaklaşmaktadır. Bu mücadele belli bir süreç içinde esas alınan geçici bir strateji değildir.”

KADEK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Cemil Bayık ile son siyasal süreç üzerine yapılan röportaj

ORTADOĞU KENDİ TARİHİ İLE HESAPLAŞIYOR

Serxwebun: ABD-İngiltere öncülüğün-de Irak'a yönelik geliştirilen askeri müdahalenin temel amacı nedir?

Cemil Bayık: ABD'nin müttefikleriyle beraber Irak'a yönelik başlattığı askeri müdahalenin amacı, kapitalist sistemi bir baştan ele alıp yeniden düzenlemektir. Mevcut haliyle sistem büyük ölçüde işlevsiz duruma düşmüştür. Onun işlevsizliği sınırlı düzenleme ve düzeltmelerle giderilmeyecek boyutlardadır. Köklü değişiklikler gerçekleştirilmeden sistemi sürdürmek olanaksız hale gelmiştir. Mevcut durumun devamı halinde, çöküş ve büyük bir kaostan yaşanma tehlikesi vardır. Kendisini dayatan ya çöküş ve kaos ya da çok yönlü büyük değişikliklerdir. ABD-İngiltere ittifakının Irak somutunda Ortadoğu'ya, oradan da dünyaya yaptığı müdahale askeri, siyasal, ekonomik, sosyal ve diğer yönlerden değişiklikler amaçlamaktadır. Bunun dışında, önlerinde bir seçenek bulunmamaktadır. Gerek bölgede gerekse de dünyada çok sayıda gücün karşıtlığına rağmen, müdahalede ısrar etmenin altında bu gerçeklik yatmaktadır.

Hızla gelişen üretim güçleri geri toplumsal ilişkilerin aşılmasını dayatmaktadır.

1990'larda Sovyetler Birliği önderliğindeki sosyalist sistemin çökmesi, ABD önderlikli kapitalist sistemi boşluğa düşürmüştür. ABD'de sekiz yıllık Clinton yönetimi bu durumu giderememiştir. Kapitalist sistem yaşamın her alanında sosyalist sistemin yayılıp gelişmesini önleme temelinde düzenlenmişti. Bunun bir gereği olarak kendisine dahil olan ülkelerin nasıl bir rejimle yönetildiği fazla bir sorun yapılmıyordu. Temel ölçüt, sosyalist sisteme karşıtlıktı. Bu nedenle faşist, monarşist ve diğer baskıcı rejimler kabul görüyordu. Demokrasi, özgürlük ve insan hakları gibi konular, sistemin çıkarlarına feda edilmekteydi. Bu durum süreç içinde sistemi zayıf düşürerek zorlamaya başlamıştır. Diğer taraftan bilimsel teknik devrimin dev boyutlarda gelişmesi idari, ekonomik, sosyal ve askeri yapılanmayı

toplumsal gelişmenin önünde engel haline getirmiştir. Mevcut rejimlerin birçoğu, bilimsel teknik devrimin hızlandırdığı toplumsal gelişmeyi engelleyen konuma düşmüştür. Rejimlerin yapısı globalleşmenin ihtiyaçlarına cevap veremez duruma gelmiştir. Bir diğer ifadeyle, üretim güçleriyle geri üretim ilişkileri çatışır konumdalar. Baş döndürücü hızla gelişen üretim güçleri, geri toplumsal ilişkilerin aşılmasını dayatmaktadır. Bununla birlikte dünyanın en ücra köşesinde bile, insanlık daha iyi bir yaşam arayışı içindedir. Ezilen halklar, emekçi sınıflar ve ezilen cins olarak kadın, daha demokratik, özgür ve insan haklarına saygılı bir dünya istiyor. Ne var ki; mevcut kapitalist sistemin içinde yer alan rejimlerin büyük çoğunluğu bu istemleri karşılamaktan uzaktır. Bilimsel teknik gelişmenin kesin bir biçimde gündeme koyduğu demokrasi, özgürlük ve insan haklarına karşıdır. Bu da rejimlerin marjinalleşmesini getirmektedir. Alabildiğine gericileşen rejimler, demokratik değişim ve dönüşüme karşı direniş içindedirler. Hangi yönden bakılırsa bakılsın kapitalist sistemin kendisini yeniden üretmesinin tek yolu, gericileşen rejimlerin aşılmasından geçmektedir. İşte bu durum en çok Ortadoğu'da gündemdedir. Bölge ülkelerindeki bütün rejimler toplumsal gelişmenin ihtiyaçlarına cevap veremez konuma düşmüşlerdir. Ne ulusal ne de toplumsal sorunları çözme yeteneğine sahiptirler. Çözumsuzluk onların temel özelliği haline gelmiş bulunmaktadır. Demokrasi, özgürlük ve insan hakları alanlarında adım atma yeteneğini gösteremiyorlar. Bu durum en çarpıcı bir biçimde Irak rejiminin uygulamalarında görülmektedir. Her bakımdan stratejik öneme sahip olan Ortadoğu ülkelerinde yaşanan tikanıklık, kapitalist sistemin varlığını tehdit etmektedir. Dolayısıyla tehdidin giderilmesi sistem için hayati önem ifade etmektedir. ABD '91'deki Körfez Savaşı'yla Ortadoğu'da değişim sürecini başlattı. Savaşın, değişim yolunu açacağını hesaplıyordu. Bu doğrultuda yeni askeri girişimlere gerek kalmadan rejimler değiştirilmek istendi. Sekiz yıllık Clinton yönetimi yeni savaşlar olmadan değişiklik yapmaya çalıştı, ancak beklenen değişiklikler gerçekleşmedi. Rejimler katı yapılarında ısrar ettiler. En zayıf

konumda bulunan Irak yönetimi bile değişiklik içerisine girmede. Tam tersine konumunu sağlamlaştırmak için her fırsatı değerlendir-di. Gerek Irak'ın gerek diğer bölge rejimlerinin kendilerinde ısrar etmeleriyle, askeri müdahaleyi ABD'nin önüne seçenek olarak koydular. ABD-İngiltere ittifakı bu seçeneği devreye sokmuş bulunmaktadır. Müdahale sadece Irak'taki rejimi değiştirmeyi amaçlamıyor. Aynı zamanda buradan alınan sonuçla bölgenin diğer ülkelerinde de rejimlerin değişikliğe uğraması gündeme girecektir. Dost, düşman bütün rejimlerin değiştirilerek yeniden düzenlenmesi söz konusudur. Irak bu değişikliğin askeri, siyasal ve ekonomik karargahı haline getirilecektir.

– Bu müdahale karşısında Almanya ve Fransa'nın başını çektiği bazı devletlerin savaş karşıtı bir görünüm arz etmelerinin altında yatan nedenler nelerdir?

– Almanya-Fransa ittifakının Irak'a yapılan askeri müdahaleye karşı çıkmalarının altında, ABD-İngiltere ittifakının dünyaya egemen olmasını önleme amacı yatmaktadır. Adı geçen ittifak sosyalist sistemin dağılmasından sonra, dünya üzerindeki etkinlik mücadelelerini güçlendirmişlerdir. AB'nin genişletilmesi bu doğrultuda atılan bir adımdır. AB'nin on iki üye sayısı önce on beş, sonra yirmi beşe çıkarılmıştır. Genişlemenin sağlanması ABD'nin dünya egemenliğine karşı bir tedbir olma özelliğine sahiptir. Tedbir sadece genişlemeyle sınırlı kalmamış, ekonomik birliğin yanı sıra siyasal ve askeri birlik yaratma girişimleri de hızlandırılmıştır. Geride bıraktığımız on beş yıllık sürede içerisinde AB, daha önceki ekonomik birlik olma özelliğini aşmış, siyasal ve askeri birlik olma boyutlarını ileri boyutlara çıkarmıştır. Genişleme, askeri ve siyasal birlik olma alanında sağlanan gelişme, ABD-İngiltere ittifakının dünya egemenliğini önlemenin en ciddi projesi olmuştur. Almanya-Fransa ittifakı, ABD'nin dünya egemenliğine karşı çıkma girişimleri AB'yi güçlendirmekle sınırlanamamış, dünyanın diğer yerlerinde de etkili olma çabası içine girmişlerdir. Etkinlik alanlarından birisi de Ortadoğu olmuştur. Onlar Ortadoğu'da ABD ile eşit ortaklığı da-

yatmışlardır. Buna karşılık ABD dünya sisteminin yeniden düzenlenmesinde olduğu gibi, Ortadoğu'da da İngiltere dışında hiçbir gücü eşit ortak olarak görmeye yanaşmamıştır. Benimsediği çizgi, kendisinin rollerini belirleyip, büyük küçük tüm ülkelerin onun belirlediği role uygun hareket etmesidir. Yeni dünya sisteminin belirlenmesinde Fransa, Rusya, Almanya gibi büyük ülkelere eşit ortaklık tanımaması söz konusu güçleri tavır almaya zorlamıştır. Irak üzerindeki hesaplaşma bu nedenlerden kaynaklanmaktadır. Irak somutunda Ortadoğu'ya yapılan müdahale bu açıdan büyük önem kazanmıştır. Eğer söz konusu ülkeler, hem Ortadoğu hem de dünyada eşit ortaklar haline getirilseydi ABD'ye karşıtlık yapmazlardı. Dolayısıyla Almanya, Fransa ve diğer ülkeler özünde savaşa karşı değiller. ABD, Almanya-Fransa ittifakının önüne çıkardığı engelleri aşmak için, iki ülkenin etkinliğinde bulunan AB'yi bölme tehdidini gündeme koymuştur. İngiltere'yle birlikte sekiz AB ülkesi Almanya-Fransa ittifakının tutumuna rağmen, ABD'nin yanında olduklarını açıklamışlardır.

Yine BM ve NATO'nun dağıtılma tehdidi devreye sokulmuştur. İki emperyalist ittifak yeni dünya sisteminin kuruluşunda ciddi anlaşmazlığa düşmüşlerdir. Bunun bir sonucu olarak dünya çapında destek toplama çabasına girişmişlerdir. ABD-İngiltere ittifakının askeri müdahalede bulunması, Almanya-Fransa ittifakınınsa müdahaleye karşı çıkması dünyanın yeniden paylaşılması mücadelesidir. Askeri müdahaleye karşı çıkışın dünya barışı ile ilgisi yoktur. Nasıl ki ABD-İngiltere ittifakı terörizm ile mücadele gerekçesini kullanıyorsa, Almanya-Fransa ittifakı da barışın sağlanması gerekçesine sarılmışlardır. Eğer ABD, kapitalist sistemin yeniden kuruluşunda Almanya-Fransa ittifakını eşit ortaklar olarak kabul ederse karşıtlık sona erecektir. Başlayan savaşta ciddi bir zorlanmanın yaşanması halinde, iki ittifak arasında bir uzlaşmanın yaşanması muhtemeldir. İngiltere bu doğrultuda girişimler yapmaktadır. Diğer taraftan Almanya-Fransa ittifakı tutumlarını yumuşatmışlardır. Görülen odur ki çatışmadan daha çok uzlaşma ihtimali yüksektir. ABD'nin esneyip Alman-Fransa ittifakını bir yere kadar ortaklığa kabulü geliştirebilir. Almanya ve Fransa ise AB'nin bölünmemesi için sınırlı ortaklığa kabul gösterebilirler. Her halükarda gelişmeler devam edecektir. Bunun ciddi bir çatışma yaratması, ancak iki tarafın karşılıklı tavizleriyle önlenilecektir. Her iki tarafta, I. ve II. Dünya Savaşlarında uğranılan zararlardan dolayı yeni bir "dünya savaşını" göze almayacaklardır.

Ortadoğu'daki mücadele dünyanın geleceğini de belirleyecektir

– Tarihte ilk kez halklar, dünya çapında geliştirdikleri eylemlerle sürece iradi bir müdahaleyi bu düzeyde geliştirmeye çalışıyorlar. Bu durum halkların özgürlük mücadelesinde nasıl bir aşamayı ifade ediyor?

– ABD'nin, kapitalist sistemin yeniden kuruluşu ve kendisinin bu kuruluştaki egemenliği için Ortadoğu'ya yaptığı müdahale dünya kamuoyunu da harekete geçirmiştir. Bir taraftan Almanya-Fransa-Rusya gibi emperyalist güçler, diğer taraftan ise ezilen halklar, emekçi sınıflar ve ezilen cins olan kadın kendi çıkarları için ciddi bir mücadeleye girişmişlerdir. Dolayısıyla dünya kamuoyunun savaşa karşı barış mücadelesi iki yönlüdür: Bir yönü ABD'nin dışladığı emperyalist güçlerin kurulan yeni sistemde yer alma çabasını ifade ederken, diğer yönü

ise insanlığın demokrasi, özgürlük ve insan haklarını egemen kılma arayışıdır. Bir başka yön ise gerici konuma düşmüş rejimlerin ayakta kalma çırpınışlarıdır. Hangi yönden bakılırsa bakılsın, ABD-İngiltere ittifakına karşı yürütülen mücadele homojen olmaktan uzaktır. Burada önem verilmesi gereken husus, insanlığın demokrasi, özgürlük ve insan hakları gibi değerlere sahip çıkmasıdır. İnsanlığın bu doğrultudaki çabaları son derece büyük önem taşımaktadır. Ne var ki bu yönlü mücadele yeterince formüle edilmekten ve öncülüğe kavuşmaktan yoksundur. Her şeye rağmen halkların demok-rasi, özgürlük ve insan hakları mücadelesi gelişme gösterecek ve dünya sisteminin kuruluşu üzerinde belli bir düzeyde etkili olacaktır. Burada önemli olan, mücadelenin belli bir çizgiye oturtulup geliştirilmesidir.

Gerek ABD-İngiltere ittifakı, gerekse bunlarla ortaklık arayan diğer emperyalist güçler ve ayakta kalma çabası içinde olan gerici güçler halkların demokrasi, özgürlük ve insan hakları mücadelesini etkisiz kılmayacaklardır. Bütün yetersizliklerine rağmen ezilen halklar, emekçi sınıflar ve ezilen cins kadının mücadelesi önemli sonuçlar yaratacaktır. Artık demokrasinin, özgürlüklerin ve insan haklarının egemen olmasının zamanı gelmiştir. ABD-İngiltere ittifakının müdahale amaçlarını bu değerlerin geliştirilmesi biçiminde ifade etmeleri bundan dolayıdır. Diğer taraftan Almanya-Fransa ittifakı da, aynı biçimde değerlere sahip çıkmanın sözcüsü olmaya gerek duymaktadır. Aşılması gündemde olan rejimler ise her zamankinden daha fazla demokratik reformların yapılması söylemini sıkça ifade eden duruma gelmişlerdir.

Tabii ki en iyi durumda bile bu güçlerin demokrasiye, özgürlüklere ve insan haklarına verecekleri yer sınırlı düzeydedir. Bunların çıkarları daha fazla ileriye gitmelerine müsaade etmemektedir. Dünya çapında demokrasinin, özgürlüklerin ve insan haklarının egemen olması, ezilen toplumsal kesimlerin çıkarlarına denk düşmektedir. Dolayısıyla onlar tarafından insanlığın ortak değerleri için çok yönlü ve giderek etkinliğini arttıran bir mücadeleye ihtiyaç vardır. Bu noktada Ortadoğu'da olup bitenler ve ortaya çıkacak sonuçlar bütün insanlık için büyük anlam ifade ediyor. Ortadoğu'daki mücadele nasıl sonuçlanırsa, dünyanın geleceği de büyük ölçüde ona göre şekillenecektir. Barış hareketinin Almanya-Fransa gibi ülkelerin, bölgedeki gerici ve marjinal rejimlerin yedeğine düşmemesi gerekmektedir. Sadece ABD karşıtlığıyla kendisini sınırlayan barış hareketi böylesi bir tehlikeyle karşı karşıyadır. Doğru olan, barış hareketinin demokrasi, özgürlükler ve insan haklarını geliştirme amaçlarına kilitlenmesidir. Rejimlerin demokratik değişim ve dönüşüme uğratılması çizgisinde gelişme göstermesidir. Bir diğer ifadeyle **Demokratik Uyarlık Çizgisi**'ni kendisine esas almasıdır. Kaldı ki müdahaleyi doğuran etkenlerin başında, rejimlerin ulusal ve toplumsal sorunlara çözüm üretmemesi gelmektedir. Eğer yaşanan ağır sorunlar çözülme kavuşturulsaydı, askeri müdahale kolay kolay gerçekleşmeyecekti. Önderliğimiz bunu görerek Özgürlük mücadelesine dayatılan komploya karşı demokratik uygarlık çizgisini geliştirmiştir. Şimdi bu çizgide demokratik gelişmeyi yaratmanın zamanıdır. Barış hareketi bu çizgiye oturtularak geliştirilmeli ve uluslararası bir netlik kazandırılmalıdır. Böyle yapıldığında, dünya insanlığının barış iradesi demokratik sonuçlar yaratacaktır. Kürt halkı böyle bir gelişmeye öncülük etmek durumundadır. Ortaya çıkan yeni koşullarda hem kendisinin hem de dünya halklarının barış iradesini, belirttiğimiz çerçevede demokratik, özgürlükler ve insan hakları mücadelesine göre güçlendirecektir.

Türkiye, değişime karşı tam bir tutum almıştır

– *Türkiye'nin bu süreçte izlediği politika- yı nasıl değerlendiriyorsunuz? Güncel durum devletin hangi özelliklerini yansıtıyor? Mevcut hükümetin izlediği siyasetin Türkiye ve Ortadoğu açısından yaratacağı sonuçlar nelerdir?*

– Türkiye'nin süreç karşısındaki tutumu tıkatıcıdır. Ne Amerika'nın temsil ettiği irade- den ne de bölge halklarının demokratik ira- desinden yana tavır almaktadır. Aşılması ta- rihi bir gereklilik haline gelen bölge rejimleri- nin yaşatılmasına öncülük misyonu yüklen- miştir. Kendisinin de mevcut statükonun bir parçası olması ve bu statükoyu aşma yerine yaşatma gereğini görmesi Türkiye'yi hem Amerika'nın hem de bölge demokratik güç- lerinin dayattığı değişikliklere karşı direnme konumuna sokmuştur. Altı bölge ülkesinin dışişleri bakanları tarafından düzenlenen İst- anbul toplantısı üstlendiği rolün bir gereği- dir. Türkiye, İran, Suriye, Mısır, Suudi Arabis- tan ve Ürdün dışişleri bakanları toplantısın- da, Irak'ın siyasi egemenliği ve ulusal birliği konusunda tam bir anlaşma sağlamışlardır. Aslında Irak'a dair alınan karar bütün bölge ülkeleri için alınmış bir karardır. Bölgenin belli başlı ülkelerinin aldıkları karar, “değişi- me karşı direniş” içermektedir. O dönemin Başbakanı Abdullah Gül'ün barış adına giri- şimleriyle ulaşılan bu sonuç, Türkiye'nin böl- gedeki statükoyu yaşatmada öncülük rolünü ifade etmektedir.

Türkiye'nin savaş karşısında izlediği poli- tikayı anlamak için, demokratik değişim konusundaki tutumunu görmek gerekir. KA- DEK Genel Başkanı'nın başlattığı demok- ratik birlik temelindeki çözüm süreci Türkiye tarafından bir türlü kabul görülmemiştir. Yo- ğun mücadeleye rağmen, demokratik çö- züm ve kalıcı barış için adım atmama yolu- nu seçmiştir. Çözüm adına çıkardığı yasa- ları ise uygulamaya geçirmemiş, tam tersi- ne çözümsüzlüğü derinleştirmiştir. KADEK Genel Başkanı üzerinde ağırlaştırılmış tec- riti devreye sokmuş, Kürt halkının iradesi- nin meclise taşırılmasını büyük seçim hile- leriyle önlemiştir. Yine Türkiye genelinde yasalarla tanınan hakların pratikleşmesi, çeşitli uygulamalarla önlenmiştir. Demokra- tikleşme ve Kürt sorununun çözümü yönün- de çıkarılan yasalar olumlu gelişmelere yol açmak yerine; baskı rejimini kamufle araç- larına dönüştürülmüştür. Ülke içinde de- mokratikleşme ve Kürt sorununun çözümü konusunda gösterdiği tutum, değişime kar- şı direnmedir. Bunun bölgeye yansması ise, ABD'nin mevcut statükoyu değiştirecek girişimlerine “hayır” anlamına geldiği gibi,

demokratik güçlerin de çabalarına karşı di- reniye geçmektir. Türkiye, nereden kaynak- lanırsa kaynaklansın değişime karşı tam bir tutum almıştır. Türkiye, Irak'a müdahale ko- nusunda yerine getirilmesi son derece güç koşullar ileri sürmüştür. ABD'den istediği Kuzey Kürdistan'ın yanı sıra, Güney Kür- distan'ın da tamamen kendi inisiyatifine bı- rakılmasıdır. Gerek Irak'ta, gerekse Ortado- ğu'da yapılacak düzenlemelerde eşit ortak olma ve savaşın ekonomik yükünün en üst düzeyde karşılanması gibi koşullar aslında değişimi engelleme projesidir. Eğer bu ko- şullar kabul edilirse, ABD'nin Irak'a müda- halesi rejimin değiştirilmesi değil, Saddam ekibinin iktidardan uzaklaştırılmasının öte- sinde bir anlam ifade etmeyecektir.

Aynı zamanda bölgenin bütün ülkelerin- de rejimler yerli yerinde kalacaktır. Ne ABD değişiklikler gerçekleştirebilecek ne de de- mokratik güçler gelişme sağlayabilecekler- dir. Esas sorun buradan kaynaklanmaktadır. Türkiye statükonun savunucusu haline gel- miştir. AKP hükümeti devletin izlediği çizgi- nin basit bir uygulayıcısı konumunda kalmış- tır. Hiçbir zaman iktidar olmanın gereklerini yerine getirememiştir. Başta Kürt sorununun çözümü olmak üzere AB'ye katılım, Kıbrıs sorununa çözüm ve Irak'a müdahale gibi tem- el konularda devletin klasik politikalarının uygulayıcısı olmaktan öteye geçememiştir. Bir gün söylenilenin diğer gün geri alınması, hep sağ sol yapılması iradeden yoksunluğun sonucudur. AKP'nin, Türkiye siyasetine herhangi bir ciddi değişiklik getirmedğini söylemek rahatlıkla mümkündür. “Devlet ne derse onu yapmayı” iktidar mantığı haline getirmiştir. Savaşın doğuracağı sonuçlara bağlı olarak bu tutumunda değişiklikler yaşa- yabilir. Eğer ABD etkili olursa o da demokra- tik açılım yönünde cesaret kazanabilir. Gere- rek devletin gerekse hükümetin gelişmeler karşısında üstlendiği tıkatıcı tutum çok geç- meden aşılabacaktır. ABD, kendisi açısından Türkiye'nin yarattığı ciddi zorlukların hesap- larını sormak isteyecektir. Daha şimdiden stratejik ilişki düzeyi büyük ölçüde aşılmıştır. Savaş sürecinde ilişkiler taktik düzeyde ko- runurken, sonrasında ise hesaplar yeniden yapılacaktır. Türkiye üzerinde siyasi ve eko- nomik baskı uygulanarak ABD'nin istediği noktaya getirilmesi sağlanacaktır. Türkiye şimdiden böyle bir korku içindedir. Ancak bu korkusu fayda vermeyecek, rejimin değişik- likler yaşaması kaçınılmaz olacaktır. Hem demokratikleşme hem de Kürt sorununun çözümü yönünde adım atması kesinlik kaza- nacaktır.

ABD ile Türkiye arasında yaşanan so- runlar demokratik mücadelenin geliştirilme- si olanağını güçlendirecektir. Unutmayalım ki Türkiye'nin statükocu ve değişikliğe karşı

direnmece tutumu, ABD'nin desteğinden kaynaklanmıştır. AB'nin, Türkiye'nin de- mokratikleşmesi için yaptığı baskılar ve de- mokratik güçlerin mücadelesinin bir türlü sonuç vermemesinin söz konusu destekle bağlantısı vardır. Türkiye, ABD'nin desteği- ni arkasına alarak demokratik değişim ve dönüşüm sürecine girmemiştir. Ortaya çı- kan gelişmelerle birlikte ABD'nin yanı sıra, NATO korumasının zayıflaması demokratik gelişmeye ivme kazandıracaktır. Demokra- tik güçlerin mücadelesi AKP hükümetini de- mokratikleşmeye ve Kürt sorununu çözme- ye yöneltecektir. Dolayısıyla demokratik uy- garlık çizgisinde yürüttüğümüz mücadele- nin sonuç vermesi mümkün hale gelecektir.

Egemen sistem hep ezen sınıfların hizmetinde olmuştur

– *Bölgede temel bir güç olan Kürtler üzerinde bu süreçte nasıl bir emperyalist politika uygulanmak isteniyor? Güneyli güç- lerin konumu ve onlara biçilen rol nedir?*

– Irak'a yönelik gerçekleştirilen askeri müdahale Kürtlerin önemini arttırmıştır. Irak'a müdahalenin aynı zamanda bölgeye yapılmış bir müdahale olması itibarıyla, Kürt- lere yer vermeyen statükonun aşılmasını ge- tirecektir. ABD'nin mevcut statükoyu çağıdışı görüp aşmaya yönelmesi Kürtlere bir şey kaybettirmeyecektir. Statükosuz yaşamaya mahkum edilmiş Kürtlerin konum itibarıyla bir şeyler kaybetmeleri beklenemez. Tam tersine mevcut statünün yıkılması Kürtler için gelişme fırsatları yaratabilecek ve kuru- lacak statüde yer alma olanağını sunacaktır. Ortadoğu'daki statükonun aşılmasında kork- ması gereken güçler, mevcut rejimlerden ya- rar sağlayanlardır. Bu, egemen güçlerin ko- numlarının sarsılması, ezilenlerin demokrasi mücadelesinde gelişme sağlamalarının ko- şulları ve olanaklarının artması anlamına gelmektedir. Sümer rahip devletinden gün- müze kadar, egemen sistem hep ezen sınıf- ların hizmetinde olmuştur. Sümer rahip dev- leti temel özelliklerini koruyarak günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Toplumsal ge- lişmeye rağmen, bu devlet biçimi ezilenlerin nefes almasına fırsat tanımamıştır. Kürt hal- kı özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gibi, inkar ve imhaya tabi tutulmuş, emekçi sınıf- lar mutlu bir yaşama kavuşmamış, kadın kö- leleştirilmiştir. Artık Sümer rahip devletinin günümüzdeki uzantısı olan rejimlerin aşılmaması, halklar için bir kayıp değil, büyük bir kazançtır. Yaşanan savaş beş bin yıllık dev- let geleneğiyle en gelişmiş çağdaş teknolojik düzeyin çatışmasıdır. ABD, en gelişmiş tek- nik savaş araçlarıyla Sümer rahip devletinin günümüzdeki temsilcilerinin üzerine yürü- mektedir.

Dolayısıyla tarih ile en kapsamlı hesap- laşma yaşanmaktadır. Yaşanan bu müca- delede Kürt halkının çıkış yapması müm- kündür. Bilinmelidir ki, Sümer Rahip devle- tiyle egemen hale gelen uygarlıkla Kürt kö- leleşmiştir. Sümer devletinin üzerinde şekil- lenen ve bugüne gelen sistem, Kürtlere öz- gür yaşam fırsatı vermemiştir. Diğer taraftan kapitalist sistemin aynı biçimde Kürt halkına tanıdığı hak, kölelik olmuştur. Bu sistemin en son uygulaması, halkımızın öz- gürlük Önderliği'nin kahredici bir esaret ya- şamına mahkum edilmesidir. Şimdi halkı- mız açısından olumsuzluğu ifade eden her iki güç, yoğun bir savaşa tutuşmuşlardır. Söz konusu güçlerin kendi aralarında çatış- ması, yeninin gelişmesine fırsat tanıyacak- tır. Kürt halkının iradesini güçlendirip bölge halklarını etrafında birleştirerek, demokratik uygarlık çıkışını yapma koşulları ve olanak- ları güçlenecektir. Her bakımdan yeni bir ta- rihin yazılması fırsatı yakalanmıştır. Burada önem kazanan, halkımızın çatışan taraflar- dan birisinin yedeğine düşmemesidir. Bü- yük bir duyarlılık içinde doğan fırsatı özgür- lük iradesini geliştirip egemen kılma çizgi- sinde değerlendirebilmelidir. Güney Kürdis- tan'daki güçlerin, halkımızı ABD'nin yedeği haline getirme tehlikesi mevcuttur. Özgür irade yerine, bağımlılık onların izlediği poli- tikadır. Bağımlılığın gelişmemesi için halkın

demokratik inisiyatifini geliştirip egemen kıl- mak gerekecektir. Bunun yolu da demokra- tik uygarlık çizgisinde halk inisiyatifinin güç- lendirilmesidir. Eğer demokratik serhildan ve savunma savaşıyla halkın inisiyatifi ge- liştirilemezse, Güneyli güçlerin emperyalist politikaların yedeğine düşmesi ve halkımızı sınırlı haklarla olumsuz bir sürece mahkum etmeleri kesindir.

Türkiye'nin Güney Kürdistan'ı işgal teh- didi, Güneyli güçlerin ABD'nin yanında te- reddütsüz yer almalarına yol açmaktadır. Hem Türkiye'nin hem de diğer egemen re- jimlerin çözümsüzlüğü dayatmaları, Kürt ulusal hareketini ABD'nin yanına itmektedir. Emperyalist çözüme güç katmaktadır. Taktik açıdan ABD'nin Kürtlere sınırlı bir statü tanı- ma politikası mevcuttur. Kürtler, ABD'den yana tavır koyarak, sınırlı bir statü ve bun- dan kaynaklanan haklar elde edebilirler. Böylesi bir yaklaşım kısa vade için bir değer ifade eder, ancak Kürt sorununun köklü çö- zümünü getirmez. Kürt sorununun orta ve uzun vadede köklü çözümü, bölge ülkeleri- nin demokratikleşmesi ve halkların eşit ve özgür bir yaşama kavuşmasından geçer. Böylesi bir çözüm, KADEK'in çizgisinde ifa- desini bulan demokratik uygarlık mücade- lesinin bağımsız iradeye dayalı olarak başarı- ya götürülmesini gerektirmektedir. Kürt ulu- sal hareketinin temel hareket çizgisi, ABD ile taktik ittifak, bölge halklarıyla stratejik iliş- kilerin geliştirilmesi perspektifine dayandırıl- malıdır. Bölge rejimlerine karşı takınılacak tutum ise, esnek bir mücadele çizgisini esas almalıdır. Kürt halkının bölge halklarıyla or- tak yaşama zorunluluğu, onları demokratik uygarlık çizgisine çekmeyi stratejik kılmak- tadır. Güneyli güçler böyle bir perspektiften yoksundurlar. Eğer bölge halklarıyla demok- ratik birliktelik çözümü geliştirilemezse, elde edilecek kazanımlar fazla anlam taşımaya- caktır. Kürt halkının geleceği demokratik bir- lik çözümündedir. KDP, YNK ve diğer birçok güç böylesi bir çözümü yadsıyan konumda- dırlar. Onların öngördüğü çözüm orta ve uzun vadede büyük riskler barındırmaktadır. Eğer kalıcı ve köklü çözüme ulaşmak iste- niyorsa, Güneyli güçlerin kısa vadeli ve dar çözümlerinin aşılması için mücadele etmek gerekiyor. Geçici çözümde değil, kalıcı de- mokratik çözümde ısrar edilmeli, bu temel- de halkın demokratik inisiyatif kazanması sağlanmalıdır.

Halkların temel mücadele aracı demokratik serhildandır

– *KADEK'in bu sürece yaklaşımı nasıl- dır? Ortadoğu halklarının demokratik birliği- ni esas alan KADEK, bu dönemde ne tür mücadele araçlarına başvuracaktır?*

– KADEK her koşulda demokratik kurtu- luş çizgisini esas alacaktır. Halkların de- mokratik birlik çözümünü geliştirmeyi, stra- tejik görev olarak görecektir. ABD'nin kendi yarattığı rejimleri tasfiye etmesinin ortaya çıkardığı yeni koşulları, demokratik kurtulu- şu çizgisinin gerçekleştirilmesi temelinde değerlendirecektir. Mevcut rejimlerin ne bi- çimde olursa olsun aşılması için mücade- sini güçlendirecektir. Irak'ta yaşanan savaş, kapitalist sistemin kendi içindeki bir savaştır. Sistemin öncüsü artık bölge ülkelerindeki rejimleri çıkarlarına uygun bulmamaktadır. Rejimler ne sisteme ne de halklarına hizmet sunacak durumdadırlar. Her geçen gün da- ha fazla, sınırlı bir kesimin dışında geniş toplumsal kesimlerin çıkarlarına karşıt bir konuma mahkum olmaktadır. Sorunları çözüm yeteneklerini bir bütünün kaybetme- leri söz konusudur. ABD'nin hem karşısında hem de yanında olan rejimleri aşmaya yö- nelmesi, bunu savaşla yapması tarihi bir ge- rekliktir. Aslında doğru olan bu görevi bölge halklarının yapmasıdır. Ne var ki rejimler halklarını güçten düşürmüşlerdir. İç dina- miklerin hareketi geçmesini önlemek, onla- rın varlık gerekçesi haline gelmiştir. İç dina- miklerin harekete geçmesiyle rejimlerin aşılmaması, daha meşru bir yol olacaktır.

Nitekim bu doğrultuda Kürt halkı büyük bir mücadele vermiştir. Ancak gericileşen rejimlerin birbirlerine destek sunmaları ve

ABD'nin yakın döneme kadar bunları koru- yup kollaması, hem iç dinamiklerin güçlü bi- çimde harekete geçmesini hem de Kürt hal- kının yürüttüğü mücadelenin yeterince so- nuç vermesini önlemiştir. ABD, halkların inisiyatif kazanmasından korkmuştur. Rejimle- rin aşılmasını kendi inisiyatifine almıştır. Halkların inisiyatif kazanmasını istememek- tedir. '91 Körfez Savaşı'nda bölge halkları rejimleri aşmak için harekete geçtiler. Sava- şın yarattığı koşullarda Irak'ta yaşayan tüm halk kesimleri ayaklandılar. Irak'ta başlayan halk ayaklanmasının diğer ülkelere de yan- sıması gündeme girdi. Nitekim Kuzey Kür- distan'daki halkımız serhildan sürecini baş- lattı. Çok geçmeden diğer ülkelerde de halkların harekete geçmesi mümkün ola- caktı. Halkların ayaklanma sürecine girmesi karşısında ABD dehşete kapıldı. Saddam rejiminin Irak'taki halk ayaklanmasını bastır- masına fırsat tanıdı. Yine Türkiye'nin, halkı- mızın demokratik serhildanını bastırma çabaları ABD, İngiltere ve diğer uluslararası güçlerin desteğiyle mümkün oldu. Bunu gö- ren diğer bölge halkları ayaklanmaya yönel- mediler. Tüm bu yaşananlar ABD'nin, halk- ların inisiyatif koymasıyla rejim değişikliği yaşanmasına karşı olduğunu göstermekte- dir. Değişikliği askeri gücüyle gerçekleştiri- me çizgisinde ısrar etmektedir. Irak'ta başla- yan savaşta izlenen çizgi böylesi bir özelliğe sahiptir. Halklar, zorlanan ABD'ye destek vermede ihtiyatlı davranmaktadırlar. ABD, hem yanındaki hem de karşısındaki rejimle- rin değiştirilmesini kendi gücüyle gerçekleş- tirmekte ısrar edecektir. Bu konuda gelişmiş askeri teknolojisini alabildiğine kullanacak, sonuç almak için yüklenecektir. Elden geldi- ğince halkların inisiyatif kullanmasına fırsat tanımayacaktır. Bir haftadır Irak'ta yürüttüğü savaş bu çizgide yürümektedir. Bir haftalık savaşta dikkat çekici olan bölge rejimlerinin öyle kolay kolay pes etmeyeceğidir. Türki- ye'nin ileri sürdüğü ağır koşullarla kendisini savaş dışı bırakması, tam tersine Güney Kürdistan konusunda yarattığı sorunların savaş üzerindeki olumsuz etkileri, müttefik Suudi Arabistan ve Ürdün'ün savaşa destek sunmaması, diğer bir çok gücün karşıt tutu- mu ABD'yi zorlayacaktır. ABD'nin zorlanma- sı, halkların demokratik inisiyatif koyması- nın ortamını güçlendirecektir. Hatta ABD taktik açıdan halkların inisiyatif kazanması- nın önünü açacaktır. Gelişmeleri izleyen KADEK, ortam yeterli bir olgunlaşmaya ula- şınca demokratik serhildanı daha da geliştiri- rek bölge haklarının inisiyatiflerini ortaya çıkaracaktır. Demokratik serhildan, temel mücadele biçimi olarak devrede tutulacaktır. Kürt halkının ve bölge halklarının demokra- tik serhildanının saldırıya uğraması halinde, savunma savaşı devreye sokulacaktır. Halkların temel mücadele aracı demokratik serhildandır. KADEK, Kürt halkını her geçen gün daha fazla bu aracı kullanmaya sevk edecektir. Savunma savaşı demokratik ser- hildanın hizmetinde tutulacaktır. Devam eden demokratik serhildan, süreç ilerledikçe hem yayılarak hem de güçlenerek halkların demokratik birlik çözümünü mümkün hale getirecektir. Gerek ABD'nin, gerekse bölge rejimlerinin demokratikleşme yönündeki adımları desteklenirken, esas çözüm gücü olarak halkların demokratik inisiyatifi geliştiri- lerek sonuca gidilecektir.

KADEK, artık Ortadoğu'da yeni bir tarihi sürecin başladığını, Irak'taki savaşla başla- yan tarihi sürecin geri dönülmez bir noktaya geldiğini ilan etmektedir. Kürt halkının öncü- lüğünde komşu bölge halklarının demokratik inisiyatif kazanmaları halinde Ortadoğu'nun demokrasinin, özgürlüklerin ve insan hakla- rının egemen olduğu bir alan haline gelece- ğinin bilinciyle demokratik güçleri mücade- leye çağırmaktadır. Başkan Apo'nun Demok- ratik Uygarlık Manifestosu'nu geliştirirken, **“Demokrasi zafer kazanmıştır. Halkların zamanı gelmiştir”** belirlemeleri nelerin ya- pılması gerektiğini ortaya koymuştur. Biz de diyoruz ki, Kürt halkı demokratik mücadele bayrağını daha da yükseltmeli, topyekün de- mokratik serhildana kalkmalı, kendisiyle bir- likte bölge halklarını harekete geçirmelidir. Süreç demokratik serhildanı yükseltmemizi ve halkların demokratik kurtuluşunu gerçek- leştirmemizi emrediyor.

PKK TARİHİNİ İYİ BİLMİYENLER PKK KİŞİLİĞİNİ DOĞRU TEMSİL EDEMEZLER

Mücadele ve savaş gerçeklerimizin ruhuna, bilincine ve kişiliğine gittikçe daha fazla yaklaşıyor, dönüşümü adım adım sağlıyorsunuz. Lanetli geçmişinizi ve ne kadar hastalıklı olduğunuzu biliyoruz. Bunun bir kader olmadığını, çıkışın bir yerden mümkün olduğunu, fakat bunun şimdiye kadar sandığınız gibi olmadığını, doğru yolun, yöntemin farklı olduğunu da biliyoruz.

İk adımların sağlam gelişmesi için büyük çaba gösterdim. Hemen her an bu işin inancını ve bilincini geliştirdim, bu işin pratik gereklerini olağanüstü diyebileceğim bir tarzda yapmaya çalıştım. Ancak yoldaş diye bellediklerimizin inanılmaz safıkları, hamlıkları, kayıtsızlıkları, ilgisizlikleri ve her türlü yetmezlikleri umduğumuzun ve beklediğimizin dışında birçok olumsuz gelişmeye yol açıyor. Bir yerde neredeyse düşmanı bir tarafa bırakıp kendimizle uğraşıyoruz. Demek ki, lanetli olmak bu sonuçları doğuruyor. Bu kadar ayıplı, bu kadar düşmüş bir toplumdansunlar çıkabilir. Bizim bütün umudumuz bu durumu yerinde

kavrayacağınız yolu, hızlı ve keskin adımlarla tutturabileceğinizdir. Bizde önemli olanın tempo ve tarz olduğunu şimdi daha iyi anlıyoruz. Bu lanetli durumdan kurtulmanın tek çaresi doğru tarz, doğru tutum ve doğru tempodur. Yeterli tempo olmadan, bu durumdan sağ çıkmak mümkün değildir. İsyancılar ve mücadele tarihimiz bunu çok açıkça gösteriyor.

Korkunç yenilgili kişilikler kendini Önderlik gerçeğine yansıtsa, belanın en büyüğü ortaya çıkar. Bu her devrimde biraz yaşanıyor, ama bizimki kadar ağır ve sancılı değildir. Bizimki kadar kendini uğraştıran bir devrim örneği bulmak gerçekten zordur. Fransız Devrimi'nde, İslam Devrimi'nde, Ekim Devrimi'nde sapmalar ve birbirleriyle savaşmalar çok yoğundur. Ama yine de onların tarzı anlaşılır ve bir yerinde yer alınıp gereken neyse rahatça yapılabilir; bu ister şu safta, ister bu safta olabilir. Bizde ise muğlak, karmaşık ve çok yanlışlı bir duruş var; hangi kişinin neye oynadığı ve kimi tuttuğu belli değildir. Kendini o kadar karmaşık hale getirmiş, o ka-

dar nitelikten uzak ki, neye hizmet ettiğini kendisi de kestiremiyor. Hangi çizgiyi, hangi politikayı yürütüyor ve bunu pratiğe nasıl yansıtıyor, farkında bile değildir. Çaresizlik de işte buradadır.

Muğlaklık ve netsizlik dediğimiz yaklaşımlarınızın uzun süre devam etmesi çok belirgin bir özelliğiniz oluyor. Yetersiz yaklaşımlarla çabanızın neye hizmet ettiğini, kime yol aldığını görmeme durumunuz var. Biz buna karşı başından beri çok tedbirliydik, olağanüstü bir sınıf çizgisini uyguluyorduk, çok hassastık. Emegin lehine herkesi çatıstırmada çok üstün bir uygulayıcıydık. Maalesef en proleterim, en yoksul kökenliyim, en emeğe bağlı olanım diyeni de dahil olmak üzere, kime nasıl çalıştığını kestiremeyenler neredeyse bizde ağırlıklı bir kesimi oluşturuyor. En tuhaf olanı da bu gerçekleri bir an önce görüp bir türlü sınıf çizgisine gelemeyişinizdir. Muğlaklığın, kafa karışıklığının neye ne kadar hizmet ettiğini tam kestireme sonucunda yılları adeta çarçur etme ortaya çıkıyor. Bunu yaşamamız insanı umutsuz kılıyor veya yazık ediyorlar diyecek noktaya getiriyor. Gamsızsınız, fazla endişeleriniz yoktur. Çizgi de söz konusu olsa, kendinizi çaresiz bırakıyorsunuz. Çizgi savaşımı için yerinde ve zamanında çalışıyoruz. Sizin ise onun sonuç almasına kendinizi vermeniz şurada kalsın, çizgi savaşımı neredeyse aklınıza bile gelmiyor. O zaman sizlerle ne yapacağız? Kendinizi yormazsanız, savaşı yoğunlaştırmazsanız sizi nasıl yatacağak, öncülük yapılmadan nasıl savaşacağız?

Toplumumuz sonuna kadar teslim olmaya yatmış bir toplumdur. Siz ise bu durumu parti içinde adeta düşmanın topluma dayattığı teslimiyetin yansımaları olarak yaşıyorsunuz. Direngenliğin, karşı koymanın kişiliğini sergilemiyorsunuz. Yaşama ve örgütlenmeye yansıyan, özellikle daha çok düşman gerçeği ve onun tanıtmaz hale getirdiği kişiliktir. Tek başıma yıllarca bu işlerle uğraştım. Çizginin bir milim bile saptırılmasına fırsat vermedim. Çizginin olanaklarını başka sınıflar, başka gücün şu veya bu çıkarına kapıtmadım. Bu kesimlerin hepsini çalıştırdım, hepsini devrim çıkarları için kullandım. Ama siz elinize verdiğimiz dört dürtlük olanakları başkalarına peşkeş çektiniz veya kendinizi adeta onların hamalı yerine koyarak sömürdünüz. Köylüler, hamallar, marabalar nasıl sömürülüyorsa, parti içinde de diğer sınıflar adına öyle bir sömürü kaynaşırsınız. Çizgi anlamında, ideolojik politik kullanıma anlamında öylesiniz. Küçük burjuvalar, her türlü orta yolcular sizi kullanıyorlar, ancak bunun farkında bile değilsiniz.

Parti tarzı bütün alışkanlıkların önünde gelir

Kendine sahip çıkamayanın, emeğine sahip çıkamayanın bütün hal ve hareketleri öfkelenidir. Sizin saygı ve bağlılık anlayışınıza fazla anlam veremiyor ve bunu çok geri buluyorum. Bu anlayış proleter çizgi esaslarını –proleterden başka adını halk veya insanlık koysanız– fazla temsil etmiyor, özgürlük gücü ve kendini koruma gücü olmuyor. Kendi yaşam tecrübeyle bu hareketi böyle geliştireceğim, ama birçok yönetim ise o alanlar ve olanakları öyle kullanacak! Burada büyük bir çelişki var. Parti içi eğitim, çizgi eğitimi bu nedenle çok önemlidir. Kendinizi bu kadar gamsız, tasasız bırakmam ve hiç utanıp sıkılmadan “ben varım” demeniz fazla saygı yaratmıyor, fazla anlam bulamıyor.

Bir insan kendine çekidüzen vermiyor, kendini mücadele gerçeğine ve şu anda yürüttüğümüz savaşıma biraz doğru yaklaşmayı, ona güç getirmeyi ve yürütme gücü olmayı, ona ister üst düzeyde isterse en alt düzeyde bir katkı sunmayı ve her düzeyde bir çalışını olabilmeyi sağlayabiliyordu. Bunlar neden olmuyor? Yaptığınız bütün iş, “bastırdık, bastırıldı” demektir. Ağzınızdan bundan başka bir söz çıkmıyor. Ne kadar etkisizleştirdiğiniz, ne kadar rol oynayamadığınızı belirtiyorsunuz. Önder kişi, militan kişi böyle ol-

maz. PKK Önderliği bu konularda muazzam bir çabanın sahibiyken, sizin buna dayanarak böyle ucuz yaşamayı kendinize nasıl yakıştırdığınızı anlayamıyorum. Kendime senin neyin eksik diye her gün soruyor ve bin kez bunu cevaplandırıyorum. Hem bu kadar bize bağlısınız, hem de birçok yönüyle benim kendimi adamadığım kadar kendinizi bu işe adıyorsunuz, o halde sonuç almada ve işleri sağlama bağlamada neden bu kadar beceriksizsiniz? Çoğunuzu köylüye benzetiyorum. Nasıl yaşadığınızdan bile habersizsiniz. Durumunuza, neye ve kime çalıştığınıza, kimin askeri ve hizmetçisi olduğunuzu bakarak buna daha iyi cevap verebiliriz. Biz bu dünyada niçin yaşıyoruz? Bütününü kime çalışıyor, kimin kullanımında, kimin stratejisinde yer tutuyoruz? Halk dediğimiz gerçekliğimiz kimin hizmetinde, kime ucuz çalışıyor? Gençlerimiz, her soydan insanlarımız kimin malıdır? Parti içindeki yansımalar biraz da bu durumun ifadesidir. Bu konuda kendinizi yıllarca sorguya çekebilemeliydiniz. Neden kendinizi sorguya çekemediniz, neden kendinizi yetiştirmediniz diye sizi suçlamıyorum. Ama bir yerden ve birkaç temel kavramı belledikten sonra işin gereği üzerine düşüncektiniz. Niye kolayca kaçırıyorsunuz? Sıkı bir eğitim ve kendinizi yetiştirme olmadan, yaşamın kenarından bile geçemezsiniz. Yaşama bu kadar ucuz, bu kadar sorumsuz, bu kadar gafli yaklaşma, kime ve neye mal olduğu belli olmadan katılma sizin tarzınız oluyor.

Birçok hastalıkla istemediğiniz halde partiye zarar veriyorsunuz. Başkalarına çok imkan ve fırsat sunuyor, bizi de, ortamı da kargaşaya boğuyorsunuz. Sizi bu kadar yol ve yöntem gösterdikten sonra bir çalışmanın başına geçmek çok zor mudur? Fedakarsınız, korkak değilsiniz, hayatınızı da adanmışsınız; ama her şey sadece bununla sağlanmaz. Kaldı ki, tek başına ele alındığında bu kendini kurban etmedir. Sizi göre birileri sizin sahibinizdir, aşirete kendinizi kurban etme durumunuz var. Kaldı ki, bir sosyalist veya bir emek savaşçısı kendini böyle kullandırmaz.

Yüzlerce eğitimden geçiyorsunuz. Ama buna rağmen herhangi bir birimin başına bir belalı çıkıyor, bir kişi bile buna dur diyemiyor. Biri çıkıp herhangi bir çalışmada, bir çalışma birimimizde bu tavrı sergilemiyor. Yıllardır tanıdığım birkaç yaramaz kişi var. Bunlar birimlerin, alanların başına bela olmuşlar. Bazıları da kendini sanki onuz bu mücadele yürütemeyecekmiş gibi bir anlayışa kapılmış. Oysa bunlar baş belasıdır, bunları içinden atarsanız gelişme olur. Ancak birbirlerine dokunmuyorlar bile. “Birbirimizle uzlaştık” demeniz bunun ifadesidir. Bu halinizle tipki tutucular koalisyonu gibisiniz.

Parti içinde birbirini etkisizleştirme çabaları var. Bununla nereye varacaksınız? Ben de biraz uzlaşıyorum, ama uzlaşırken kırk türlü gelişme tedbirimi de alıyorum. Önderlik tarzını tüm gücünüzle uygulamaz beklenemez. Tamamen benim gibi yapın da demiyorum. Ama hiç olmazsa kendinizi kurtaracak, kendinize parti üyesi dedirtecek bir tarz ve güce ulaşın. Bir yeteneğiniz olsun, yeterliliğiniz sağlansın.

Göreviniz bu değilse, PKK'ye neden katılıyorsunuz? PKK'nin bu tarzına, bu yeterliliğine ulaşmaktan sonra PKK'lilik nerede kaldı? Sadece “ben şikayet ederim, olmadıysa kendimi yere atarım” demek PKK tarzı mıdır? Sıradan bir üye haline gelmeyi bile başararsanız o da iyidir, ama siz onu da yapamıyorsunuz. O zaman parti sizi ne yapmış? Kendi yaşamınızı biraz gözden geçirseniz, katalarınızın dağınık ve kişiliklinizin yoğunlaşmış olaktan uzak olduğunu görürsünüz. Kendinize yazık ediyorsunuz. Safalarımızda gafli kişilik çok etkil, çaba çok yetersiz, doğruya hükmetme ve onu amansız takip etme çok denemek kadar azdır. Bir yere giderken eğer iki doğru lafı söyleyemeyeksem, iki doğru tavrı sergileyemeyeksem neden gideyim diye kendime sorarım. Eğer bir şey veremeyecek durumdaysam neden karşınıza çıkayım? Herhangi bir toplantıda herhangi bir tavrı ve bu politika belirleyemeyecek durumdaysam ne diye bu işlerle uğraşayım? Şu anda nereye gidersem gi-

deyim, hangi kişiyle temasa geçersen geçeyim, onu dört dürtlük mücadelenin emrine çekerim. Önderlik dediğin böyle olur. Kim olursa olsun tavrımız parti tavrıdır ve sonuç partinindir.

Yüzlerce ilişkiniz var, ancak bunların neye ve kime hizmet ettiği pek belli değildir, hepsi karışık. Bu ilişkiler sizi imhaya götürüyor, ama siz bunun farkında bile değilsiniz. Bu tutumlar birçok tehlikeli anlayışın türemesine yol açıyor, bunu bile göremiyorsunuz. Böyle parti militanlığı olmaz. Ben şunu belirtmişim: Nasıl ki onuz edemediğiniz bazı alışkanlıklarınız varsa, partinin de bazı tarzları ve özellikleri var, onlar olmadan hiçbir şey yapamazsınız. Parti tarzı bütün alışkanlıkların önünde gelir. Seviyenin ne kadar düşük olduğunu anlıyorum, ama yükselmeyi bilmek de vazgeçilmez bir görevdir. Tümünüz bunu yapmasanız bile, içinizde mutlaka biraz daha akıllı olanlar vardır ve onlar bu işin önünü tutabilirler. Eğer kazanmak istiyorsanız, doğruya gelmekten başka çareniz yoktur. Başka türlü sizi yaşatmak da mümkün değildir. Halkı yaşatmak, sizi yaşatmak çok zordur. Sizi nasıl taşıyacağız? Yediriş içirerek bir yerden bir yere aktarmaktan tutalım, savaş gibi çok ciddi bir olaya yaklaşırıncaya kadar sizi nasıl yürüteceğiz? Bunu kolay görmemelisiniz, çünkü bu çok ağır bir iş. Çoğunuz lime lime olmuş gelmişsiniz. Ama savaşa böyle gidilmez. İki lafı bir araya getiremiyor, her an her türlü hataya açık bir kişilik sergiliyorsunuz. Savaş gibi yaşamın en ciddi olayına, en tedbirli yaklaşılması gereken bir olgusuna siz de doğru yaklaşacaksınız.

15 Ağustos Atılımı dahil, gerillaya gidenlere, siz ülkeye girdiğinizde ve eyleme katıldığınızda kaç gün sonrasını hesaplıyordunuz diye sordum. “Yirmi dört saat sonrasının ne olacağını bile kestiremiyorduk” diyorlar. Düşünün ki, uzun süre bütün birimlerin eylemleri böyleydi. Eylem yapıyor ve silah sıkıyorlar, ama onun yirmi dört saat sonrasının ne getirip ne götürceği umurlarında bile değildir. Parti adına silah sıkışlar, o kadar. Oysa muazzam sorumluluklarınız var. Siz bir asker vurdunuz mu, silahlı olarak dağa çıktınız mı üzerinize ordu gelir. Yirmi dört saat sonrasını hesaplayamazsanız, sizi nasıl yaşatacağız? Parti içinde “arası beni ilgilendirmez” demek olmaz. Sizi ilgilendirmesse bu savaşı kim geliştirecek?

Bütün gruplarımızın kaderini gözden geçiriyorsunuz. Ama maalesef “silahlı eylemi başlattık, gerisini tamamlamak da bize düşer” diyen bir kişi çıkmıyor. Dünyanın hiçbir ülkesinde dışarıdan on beş binden fazla gerilla yetiştirilmemiştir. On beş bin gerilla yetiştirmeyi bırakın, Mao, Lenin, “Ho Chi Minh bile, eli kişiden daha fazla kişi eğitmemişlerdir veya eğitimleri birkaç seminerden ibarettir. Bu sahada on beş bin, belki daha da fazla militan yetiştirdim. Hem de bunları bir dış ülkede sıfırdan yetiştirdim. İnan-cıdan tutalım silahını omzuna takıp götürmesine kadar eğittim. Fakat bunlar en sıradan bir göreve sahip çıkmadılar, hatta çok büyük bir sorumluluk noksanlığı sergilediler. Her şeyi bana yaptırmak istediler. Dünyada böyle bir örnek yoktur. Bunlar benim burada yaptığımı onda birini o dağlarda yapabilselerdi yine iyiydi.

Bir devrimci entelektüel yönetsel, örgütsel ve siyasal çalışır

Parti terbiyesi, parti eğitimi, partinin inancı ve tarzı tutturulabilir. Bunun için zaman olmadığının da söyleyemezsiniz. Benden daha fazla zaman ve olanak elde etmişsiniz. Demek ki sizde bu konuda doğru bir yaklaşım, çalışma tarzı ve bu işin sorumluluğu yoktur. Yoksa en iyisi o dağlarda gelişebilir. Bu sorumluluğu anlayışıyla vatani kurtarmazsınız. Vatan kurtarmayı bırakın, kendinizi ve hatta gücünüzü bile kurtaramazsınız. Sizi kurtarmak başlı başına bir kurtuluş örgütü gerektirir. Halkı mı yoksa sizi mi kurtaracağız? Adeta böyle bir ikileme karşı karşıya bulunuyoruz. Çünkü çoğunuzun içinde bulunduğ

durum adeta kurtarmalıktır. Gelenlerin büyük bir kısmı kendini kurtarmaya çalışıyor. Oysa bizim görevimiz halkı kurtarmaktır. Tüm bunları neden anlayamıyorsunuz? Bunun karşısında “köylü kurnazlığı veya aydın ukalalığı işime geliyor” diyeceksiniz. “Neden büyük bir çabaya girişip pür dikkat kesileyim ki! Sıradan bir çabayla yetinin, tembelce ve keyfimece bir katılımı yaşarım, bu benim çıkarıma daha uygundur” deyip kendinizi bırakıyorsunuz. Bu yaşanan en lanetli toplum gerçeğimizdir ve bunun sizdeki yansımasıdır.

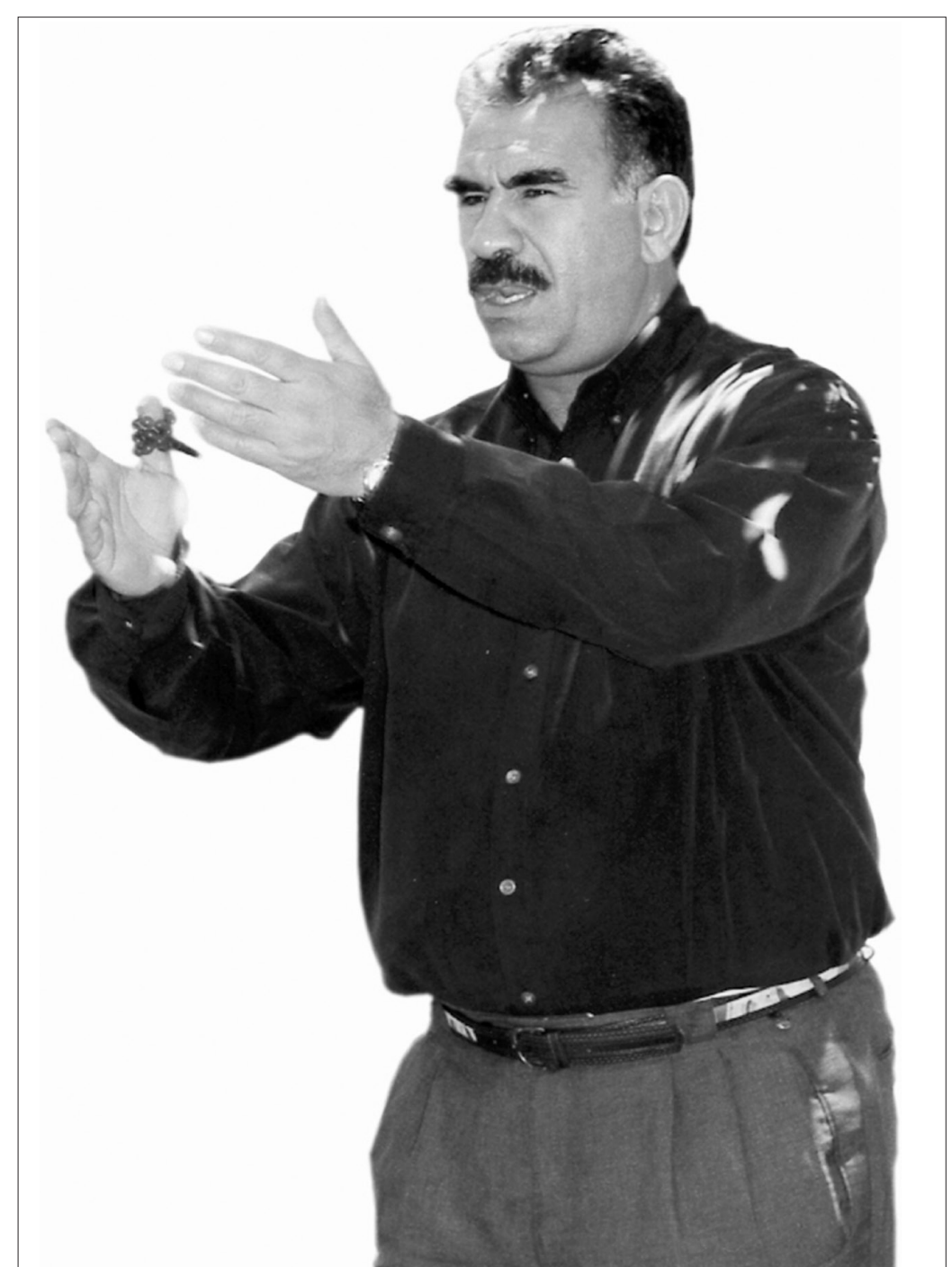
İnsanoğlu her türlü hesap kuruyor. Yetişme tarzı onu her türlü şeye yatkın hale getirmiş. Ne versen alır, ne iç desen iç, ne yap desen yapar. İyiliğin, güzelliğin ve doğruluğun nerede ve nasıl olduğunu bilmez. Düşmanın verdiği yemeği koşar adım ele geçirmek için yarışır. Tamamen ihaneti sunar, ihanet için yarışır. Biz böyle bir toplumdansınız. İçinizde ihanete tepki gösterecek kaç kişi var? Hatta kendinizi düşünün: Yurtseverlikten kaçıp temel yücelik değerlerine arkanızı döndüğünüzde veya onlara ulaşma gereğini duymadığınızda, düşmanın resmi düzen yaşamının bazı kırıntılarını ve olanaklarını yakaladığınızda nasıl yarıştığınızı, nasıl koştuğunuzu bilmiyor musunuz? Birisinden kaçarken

n diğerine koşma nedir? Bu, ihanet koşusudur. İhtikarınızda kadar bununla dolu yaşamışsanız, tabii ki kişiliğinizin ağır bir hastalık, ağır bir düşkünlük ve çürümeyle karşı karşıya olmasını anlaşırdır. Devrimci eğitim, hiç olmazsa bunu biraz görüp gidermek içindir.

Komuta ve öncülük çizgisine gelememenizin nedenlerini ortaya koyuyoruz. Çocukların bile kendini bu kadar kandırdığını sanmıyorum. Çocukları ben de tanırım; bir iki doğru şey söyledığınızde ona bağlı kalırlar. En tehlikeli çocukluk sizin çocukluğunuz oluyor. Çok inatçısanız, gerçeklere gözünü kapatmışsınız ve bunu politikada da bir yöntem haline getirmişsiniz. Bütün bunlar yalnızca benim işim değildir; yaşamı düzeltmek, ülke ve parti yoluna doğru koyulmak daha çok sizin işinizdir. Bu halinizle sizi ne yapalım? Sizi kabul etmesek ortada kalırsınız. Yurtdışı, dağ başı, zindan söz konusu olduğunda insanı idam ederler. Düşman sizi paramparça eder. Bu ilgisizliğiniz, kayıtsızlığınız, yönemsizliğiniz, üslupsuzluğunuz, kısaca bu yaşam tarzınızla başınıza neyin geleceğini kestirebiliyor musunuz? Gelen raporlara bakıyorum, günlük haberleri izliyorum ve bunları belirtmekten kendimi alıkoymuyorum. Öyle hatalı kararlar var ki, bundan dolayı düşman her gün insanlarımızı parçalıyor. Dağ gibi insanlarımı boşu boşuna kaybediyoruz. Bunun nedeni sağlam yönetimlerin olmamasıdır. Bunlar savaşın gereklerine göre olan kayıplar değildir. Savaşın gereklerini uyguladığınızda ise kayıp sıfır olur. Savaşın gereklerinden ne kadar kaçarsanız o kadar çok kayıp yaşarsınız.

Bu kadar kıyamet koparıyorsunuz. “Bizden adam olmaz” diyemez veya bunu bana kanıtlayamazsınız. Çok iyi hatırlıyorum: Tapu kadastro memuruyen bir köye gitmişim. Bir köylü, “beyim, bu lafları bize anlatma, bizim kulaklarımız bu kadar uzun” diyor. O zaman, bu nasıl bir adamdır ki, kendisine “uzun kulaklıyız” diyor diye düşünüyordum. Tuhaf, ama o sözü bana söylemişti. O zaman buna bir anlam veremedim. Fakat akıllı birisiydi. Bu sözü söylemesi bile onun akıllı bir köylü olduğunu gösterir. Çünkü benim ne söylemek istediğimi de, toplum gerçekliğimizi de, düşmanın bizi ne hale getirdiğini de biraz fark etmişti. Hatırlıyorum: Bir tahta masa vardı, ben konuşurken o elini kütüğe vurdu, “bu kütüğü yeşertebilir misin? Biz böyle kurutulmuş insanlarız” dedi. Bu teoriye göre yaşamak, hiçbir şey bilmeyen köylülerden bile daha geri olmak demektir.

O açıdan bazen yaşamınıza bakıyor ve öfkeleniyorum. Çünkü yaşamla oynuyorsunuz. Yaşamın nasıl yürütülmesi gerektiğinin farkında bile değilsiniz. PKK içinde, hem de PKK'nin en önemli ve en temel kademelerinde bir yaşam tutturmuş tipler var. Kelle-

“Politikleşmek, bu belirtilen çerçevede kendini toparlamak, anlayış, bilinç ve tavır sahibi olmak demektir. Ekmeksiz ve susuz edemediğiniz gibi, politik ve örgüt kişiliği olmadan da yaşayamazsınız. Çünkü o size daha fazla ve anı adına gereklidir. Ben de öğrenciyim ve sizin gibi öğreniyorum. Ama bana öğreten de yoktur; her gün hayatın kendisinden öğreniyorum. Ama hiçbir zaman ciddi bir yetersizliğe düştüğümü hatırlamıyorum.”

lerini koparsanız bu yaşam tarzından vazgeçmiyorlar. Ne iş yapıyor ne de yaptırıyorlar; ama adları da “yürütme” olmuş. Ben bunlara “yürütmeme komitesi” dedim. Birçok komite ve kademe bu durumdadır. Hâlen kendime bunlar nasıl böyle oldular diye soruyorum. Biz mi çok zayıf, yoksa bunlar mı çok güçlü? Aslında çok güçlü de değiller. Toplumda emekçiler nasıl sayıca çoklarsa ve haklı oldukları halde nasıl bastırılıp sömürülüyorlarsa, içimizde de bazıları bize bunu yaptırarak istiyorlar.

Biz topluma tamamiyla güç getiremeyebiliriz; ama parti içinde bunu halledebilir, parti içi çizgiye ve emeğe göre ayarlayabiliriz. Bu konuda “ben PKK'liyim” diyene iş düşüyor. İsimizi neden yapmayalım, başka ne derdimiz var ki? Siz bu iş için her şeyinizi ortaya koymadınız mı? O halde sürekli “güç getiremedik, ortaya geldik, bazıları bizi bastırıyor” diyeceksiniz? Toplumdaki sıradan geri köylü ile bu tutumun sahibi arasında hiç fark var mı? Onu jandarma, sizi ise bir kariyerist bastırır. İkisi de aynı şeydir. Köylüyü ağa kullanır, sizi ise örgüt içinde

ağalık yapanlar. Böyle gelmiş, böyle gidiyorsunuz. Bunlar doğru değildir. PKK böyle değerlendirilemez. Bunlar şunu demeye getiriyorlar: “Biz adam olamayız, onuru temsil edemeyiz, başaramayız, birbirimizi boşa çıkarmak, bazı işleri tıkatmak ve çirkinleşmek zorundayız.” Buna hakkınız var mı? Hiç olmazsa bizim partimizde buna hiç kimsenin hakkı olmasa gerek. İsrarla bunu kanıtlamak isteyenlerin neyi konuşturduğunu anlamak zorundasınız. Bazılarınız, hiç olmazsa “ben bu işte varım” diyenler, bu durumlara ve bu tutumlara çok etkili cevap vermek zorundalar. Çünkü olan, dürist olanlara, emekçilere, emegin sahiplerine yani sizlere olacak. Bu açıdan çizgi devrimliliği çok önemlidir. Kendinizi toparlayın.

Politikleşmek, bu belirtilen çerçevede kendini toparlamak, anlayış, bilinç ve tavır sahibi olmak demektir. Politik kişilik budur, örgüt kişiliği budur. Ekmeksiz ve susuz edemediğiniz gibi, politik kişilik, örgüt kişiliği olmadan da yaşayamazsınız. Çünkü o size daha fazla ve anı adına gereklidir.

“PKK tarihini iyi bilmeyenler devrimci olamaz,

bunlar ne PKK kişiliğini ne de savaş kişiliğini doğru temsil edebilir.

Bizim için tarihi bilmek günü kestirmek için çok gerekli, geleceği kazanmak için şarttır. Parti tarihi bizim varolma tarzımızdır. Ama sadece parti tarihini bilmek de yetmez. PKK adına olup bitenlerin doğru ve yanlışlarıyla özümsemesiyle, yanlışları reddeden ve doğrulara evet diyen bir kişiliğe ulaşarak başarılı olunabilir. PKK’de yaşam tarzı budur.”

Ben de öğrenciyim ve sizin gibi öğreniyorum. Kaldı ki, bana öğreten de yoktur; ben her gün hayatın kendisinden öğreniyorum. Ama hiçbir zaman ciddi bir yetersizliğe düştüğümü hatırlamıyorum. Mücadele tarihimize bakın: Acaba sizin gibi tek bir gün ciddi bir yetersizliğe, bir örgüt çalışmasının başarısızlığına uğramış mıyım? Hayır, yaşamımın bütün önemli dönemlerinde çıkışlar ve sonuçlar güçlü ve başarılıdır. Bunu inceleyin ve araştırın. Hemen her dönemin, hatta her günün hesabını yapın. Göreceksiniz ki, hep kazandırmı, yetkinleştirme ve hakimiyet vardır. Bu konularda ilerleme ve başarı kesindir. Bu bize hakim olan anlayıştır. Bu konuda kendinize bakın, birçok şey elinizden alınmış, hatta kendinizi kaybetmişsiniz, ama bunun farkında bile değilsiniz. Yaşamınız elinizden kayıyor, ancak bunun karşısında tedbir bile alamıyorsunuz.

Birey neden bu kadar bitik oluyor? Bakıyorsun, aniden kendini kurban etmiş. Bunu yadırgıyor, bu biçimi tehlikeli buluyorum. Kendi canınıza böyle kıyamazsınız. Hamal gibi çaba harcıyorsunuz, ama bir devrimci hamal gibi çalışamaz. Bir devrimci entelektüel, yönetsel, örgütsel ve siyasal çalışır. Demek ki, en büyük kabahatiniz kendinizi zamanında eğitmediğiniz ve savaş gibi çok ciddi bir olaya çok donanımsız yaklaşmanızdır. Biz de onu telafi etmeye çalışıyoruz. O açıdan da hiç olmazsa bundan sonra önümüzdeki çok önemli aşamaya yeterli bir partililikle cevap verelim.

PKK aydınlatan ve güç getiren bir harekettir

Parti tarihini öğrenmenin ne kadar önemli olduğu açığa çıkmıştır. PKK tarihini iyi bilmeyenler devrimci olamaz, bunlar ne PKK kişiliğini ne de savaş kişiliğini doğru temsil edebilir. Bizim için tarihi bilmek günü kestirmek için çok gerekli, geleceği kazanmak için şarttır. Parti tarihi bizim varolma tarzımızdır. Parti tarihi bilinmeden PKK’li olunamaz. Parti tarihini bilmek de yetmez. Bunu bütün kişiliğinize naksetmeden, bütün kişiliğinizi parti tarihine göre yeniden yaratmadan, yani bunun yoğunlaşmasını bütününü özünüze yansıtmadan PKK’li olduğunuzu söyleyemezsiniz. Bu biraz tarihle, PKK adına olup bitenlerin doğru ve yanlışlarıyla özümsemesiyle, yanlışları reddeden ve doğrulara evet diyen bir kişiliğe ulaşılmasıyla mümkündür. PKK’de yaşam tarzı budur. Bu açıdan tarih sadece bir bilgi birikimi değil, tümüyle bir yaşam tarzıdır. Yeteneklerinize sızan veya onları canlandıran gerçek tarihimiz, gerçek özgürlük ve kişilik tarihimizdir. Bundan mutlaka sonuç çıkarmalısınız. Parti tarihini bilmemek, ondan da öteye bu tarihi özümseyememekten, dolayısıyla keyfe göre bir PKK’li olarak yaşamaktan bahsetmek, tamamen kendini aldatmak ve ucuz anlatımlarla dile getirdiğiniz muğlak kişiliği yaşamak demektir.

Hatta bu tarihi daha çeşitli yönleriyle görmek gerekir. Aslında buna tarih de demiyorum. Bizim için şu an, hatta gelecek çok önemlidir. Çünkü biz tarihi fazla yaşamadık, PKK’yi bütün halka ve bütün halkı da PKK’ye mal etmedik ki bu tarih olsun. Bir anlamda tarih, yenilenlerin tarihinin yenelerce, yenelerin tarihinin ise yenilenlerce yaşanmasıdır. Biz tam ne yendik, ne yenildik. Yani tarihi yaşamadık veya tarihi fazla yaratamıyoruz. Tarihi yaratmak, amaç edindiklerimizi tam yaşamak ve bunun da geçmişte kalması demektir. İlk ortaya çıktığımız gün söylediklerimiz halen söyleniyor. Demek ki tarihi tam yaratamamışız.

Her zaman yeni başlangıçlar yapmak

gerekıyor. Hatta PKK’leşme bile bir anlamda yeniden ele alınıyor. Yeni bir PKK yaratılım derken bunu kast ettim. Yeniden PKK’leşmek neden mümkündür? Çünkü henüz canlı bir tarihin içindeyiz ve tarihi yeni yazıyoruz. O açıdan da PKK’leşmek her an mümkündür. Tarihi geçmişe ait bir bilgi birikimi gibi görmemek gerekir. Tarih şu andır, tarih önümüzdeki dönemin bilinci ve tavrıdır. Dikkat ederseniz, bütün değerlendirmelerimiz PKK üzerinedir. PKK’nin nasıl olduğunu, savaşçı özelliklerini, terbiyesini ve hemen her husustaki özelliklerini açıklığa kavuşturmak için uğraşıp durduk. Tarihle de fazla ilgilenmedik. Çünkü şu anda önemli olan PKK’nin kendisidir. Bir öncü örgüt olan PKK’nin yasalarına ve özelliklerine tam ulaşamazsak, ondan sonrasına adım atamayız; atarsak –ki, bu kadar kayıp verdik, bu kadar imha süreçlerinden geçtik– daha kötüsü başımıza gelebilir ve çabalarımıza yazık olur.

Sizin de binlerce şehide karşı sorumluluklarınız var. Bugünden tedbir almazsak, belki de şimdiye kadar olandan daha fazla kayıp önümüzdeki yıllar ortaya çıkar. Bunu önlemek için parti silahına bütün yönleriyle sarılmak gerekmektedir. Ben sorumlu biriyim, kendimi düşmana kolay kaptırmam. Siz geliyor, “bizi nereye götürürsen götür” diyorsunuz. Öyle şey mi olur? Öncüye, öndere yaraşır biri olacaksınız. Ben bu halinizle neden sizi taşıyayım? Zorla “senin sırtına binip yürüyeceğim” diyemezsiniz. Bir yoldaş gibi sağlam yürüyecek, ne dese de onu anında anlayacak ve anında yapacaksınız. PKK yoldaşlığı böyle olur. Bazıları nasıl bunaldıklarını, nasıl kendilerini yük edip yere attıklarını, nasıl hastalık nımarası yaptıklarını raporlarda dile getiriyorlar. PKK yoldaşlığında bunlar hiç olur mu? Ama şu anda olan budur. Safalarımız neredeyse hastalar yuvası haline gelmiş. Ama PKK sağlam insanların yeridir. PKK aydınlatan ve güç yetiren bir harekettir. Böyle PKK’lilik hiç olur mu? Dünya benim üzerime geliyor; ama ben kendimi sizin kadar yere atmadım, sizin kadar çaresiz de bırakmadım. PKK adına bu tutumlarınız kabul edilemez. Genelde yaşamı, özelde parti yaşamını siz nasıl anlıyorsunuz?

Bütün bu çabalarımın rağmen, sağlam yürüyüp yürümediğime dair her gün kendimi sorgularım. Çünkü bir halk adına hareket ediyorum. Milyonlarca insanın kaderi bize bağlanmış. Bu sizin için de geçerlidir. Siz kendi adınıza değil, bir parti adına yaşıyorsunuz. PKK adına yaşamakla –otuz kırk milyon Kürt var, hatta sadece Kürtler de değil– insanlık adına büyük bir eylemin içindesiniz demektir. Bu, sizden dört dörtlük kişilik ister. Aksi halde çok yaramaz, çok gafil ve kendini bilmezini teki olduğunuz ortaya çıkar. Kimin adına hareket ediyorsunuz? Bunca şehit var, bunca direnişçi var, bunca onur var; siz bunu temsil etmek üzere PKK içindesiniz. Onlara layık olacak ve onların hakkını vereceksiniz. Aksi halde PKK’liliği kendimize yakıştırabilir miyiz? Düşünün ki, PKK’nin bu kadar şehidi, bu kadar günlük direnişçisi, varıyla yoğunlaştı kendini adanmış milyonlarca insanı var. Bunların hepsine nasıl layık olacaksınız? Bütün bunlar bir gerçekse, o zaman kendinizi sağlam yapmaktan başka hiçbir tercihiniz veya kendinizi mükemmel ve yeterli kılmaktan öteye başka bir uğraşınız ve endişeniz olamaz. Tam tersine, buna ulaşmak için hem her şeyinizi ortaya koymanız hem de nefes nefese kendinizi vermeniz gerekir. PKK’ye başlangıç yapmak budur.

İlk günden de bu böyle anlaşılmalıydı. Bu işi saflara gelir gelmez böyle anlarsınız sandım. Sonradan anladım ki, gelenler her

türlü hastalıkla gelmişler. İnsan gözlerine inanamıyor. Ne kadar bela, ucube tip varsa hepsi PKK’ye gelmiş. Onlara şunu belirtiyorum: Toplumun sizi düşürdüğünü anlıyoruz. Ama artık PKK’ye geldiniz. Bu konuda yönetim yetersizliği olmamalıdır. Gelen her insanımıza doğru

sözü söyleriz. Bundan sonra sizden de doğru bir katılım beklemeye ve sonuna kadar böyle yürümenizi istemeye hakkım var. Sizinle ilgilenmemiz tamdır. O zaman sizin katılımınızın da tam olması gerekir. “Ben eskiden kendini bilmezini biriydim, eskiden alışkanlıklarım vardı” diyemezsiniz. Bu alışkanlıklarınızın hepsini bıçakla keser gibi keseceksiniz. Asker olmaya geldiniz. Bunun disiplini ve her yönüyle tetikte olması gereken bir yaşam tarzı var. Herkes savaşan bir örgüt olan PKK’ye geldiğini biliyor, siz de öyle geldiniz. Öyleyse “böyle olduğunu bilmiyordum” diyebilir misiniz? PKK her gün basın yayına yansıyor, dağlar ve nasıl savaştığımız bellidir. Demek ki, neye giriş yaptığını hemen herkes bilir.

Söz ya da iyilikle terbiye olmayanın hakkı kötektir denilir. Kötek, en acımasız bir uygulamayla karşı karşıya gelmek demektir. Kaldı ki, devrimcilerin kötekle uslanmasından bahsedemeyiz. Biz kötekle eğitimi kabul etmiyoruz. Particilikte, orduculukta “ben kendimi kontrol edemiyorum, disipline gelemiyorum, yaşama gelemiyorum” demek yoktur. Partiye ve orduya geldikten sonra disipline, zora, ilgiye, yönetime ve örgütlenmeye gelememe suçtur. En başta komutan, önder kişi bu işin en iyi uygulayıcı olacaktır. Komutan her düzeyde yeterliliğini ifade edecek ki, sıradan savaşçı da yeterliliğe gelsin.

PKK tarihi önderlik tarihidir

Önderlik olayı çok kapsamlı bir olaydır. Kürdistan halkının tarihi boyunca doğru bir tarzda kavuşamadığı ve bu yüzden her şeyini kaybettiği bir kurumu teorik ve pratik gelişimi içinde anlamaya, kavramaya ve özümsemeye çalışıyorsunuz. PKK önder örgüt demektir. PKK devrimciliği, önder devrimcilik demektir. PKK tarihi, önderlik tarihi demektir. Bu, bende temsiliyi nasıl bulur, bütün PKK’lilerde veya bir PKK üyesinde temsiliyi nasıl bulur? İyi bir PKK’lilikte veya yetersiz bir PKK’lilikte temsiliyi nasıl bulur? Unutmayalım ki, şimdiye kadar ki tarihimizde kendimiz için önder demeyi bilemedik. Halen önderlik tarzına göre yaşayanlarımızı parmak sayırsı kadar bile değildir. Bağımsızlık ve özgürlük savaşımının önderi, özgür yaşamın önder gücü, tarzı ve tipi nedir, kimdir, nasıldır? İşte bunları gösteremiyorsunuz. Şu anda en temel sorun budur. Bütün bu çabalarım bir tarihi önderlik boşluğunu doldurmak için değil, önderlik adı altında dayatılan büyük ihaneti ve gafleti açığa çıkarmak ve mahkum etmek içindir. Onun yerine doğru bir önderlik anlayışını, önderlikte teorik düzeyi geliştirmeyi ve daha sonra bunu pratik olarak adım adım ortaya koymayı, yalnız ortaya koymayı da değil yürütmeyi gerçekleştirdim. İşte PKK önderlik tarzı, cephe önderlik tarzı ve ordu önderlik tarzı budur.

Artık Kürt halkı kendisi için savaşan bir halk, yenilmeyen bir halktır. Bu işleri kolay mı sanıyorsunuz? Doğru bir önderlik tarzı olmasaydı, yirmi dört saat bile direniş gösterilemezdi. Barzani’ye, Şeyh Said’e, hatta tarihte başkaldırı yapmak isteyenlerin tümüne baktığınızda, ömürlerinin bir haftalık olduğunu görürsünüz. Bunu iyi inceleyin. Kaldı ki, bu önderlikler işbirlikçilik durumundan bile kurtulamamışlar, bağımsızlığa yaklaşamamışlardır. Ona rağmen önderlik yapamamışlar, mahvolmuşlar ve daha kötü durumlara düş-

mekten kurtulamamışlardır. İsyanlarının bedelini kelleleri ile ödemişler ve hiçbir miras bırakamamışlardır. Kürdistan’da önderlik tarihini değerlendirirken, nasıl bir tehlike bitiş tarihini yaşadığımızı göreceksiniz. Mutlak anlamda düşmanın önderliği askeri, siyasi, ekonomik, kültürel, kısacası her düzeyde ne kadar etkin ve egemendir? Bunun yanında şimdiye kadar ki önderliklerin ne kadar işbirlikçi ve bağımlı olduklarını göreceksiniz. Bunları görmeden, PKK Önderlik tarzını anlamak mümkün değildir. PKK Önderliği’ni anlamadan direnmek, özellikle silahlı direnmek çılgınlıktır. Çünkü bunun ucunda ölüm vardır. PKK Önderliği’ni anlamadan ve gereklerini yerine getirmeden savaşa gitmeyin, dağlara çıkmayın ve halkın saflarına girmeyin. Bunların gereklerini biraz anladığınızda mücadeleye katılabilirsiniz. Yoksa kendinizi neden bela edeceksiniz ki! Anlayın ve işin içine öyle girin. Kendinizi ölçüp biçin, baktınız ki biraz sağlam-sınız, o zaman işlere yüklenin.

Kendim için de bunları belirtilebilirim: Bu Önderlik nasıl ortaya çıktı, neyi esas aldı, nasıl başlangıçlar yaptı, kendisini bugüne kadar nasıl getirdi? Tüm bu konularda Önderliği inceleyin, bol bol tartışın, hatta gerekirse eleştirin. Bu bir halk önderliğidir, kendi tarihimizin büyük bir boşluğunu doldurma girişimidir. Bunu tartışmak ve kavramak, kendini kurtuluşa hazırlamak ve militan yapmak demektir. Biraz yaşama, saygıya, ölçüye ve edebe gelin. Bu sizin için çok önemli bir fırsattır. Benim gibi birini her zaman bulamazsınız. Kendimi bu işe nasıl adadığımı bir ben bilirim, hiç olmazsa bundan yararlanın. Önderlik bir gelişme yaşadığınızda kendinizi ve insanlığı kazanmanın, hem de ilk defa kazanmanın şanslısı olarak değerlendirin.

Düşmana ve onun önderliğine koşuyor, onun en kötüsünden hizmetinde yaşıyorsunuz. Bunu bozmak çok önemlidir. Çünkü gelişmenin adımı başka türlü atamazsınız. Şimdiye kadar bunları çoktan anlayacağınız. Eski Kürt tarzıyla önderlik yapılamaz. Kaldı ki bu, önderlik tarzı değildir. Ağaların nasıl en değme işbirlikçi olduğunu biliyorsunuz. Ailenizin ve çevrenizin hepsinin düşmana hizmet etmek için ne kadar yavaşladığını biliyorsunuz. Bunlar önder midir? Bunlar işbirlikçi ve uşak bile değildir, ondan da kötüdür. Bunlar kendilerini bir meteliğe satıyorlar. Ben buna uşaklık bile demem. Uşak dediğin hiç olmazsa hizmetinin karşılığında para alır ve bununla iyi bir yaşamı olur. Bizimkilerin yaptığı ise çılgınlıktır. Beterin beteri bir durum yaşanıyor. Hiç kimse ülkesini bu kadar ucuz terk eder mi, bu kadar kendini bilmezini biri gibi yaşar mı? Bunları bir yana bırakın, hiç kimse partimiz içinde Önderlik gerçekleriyle bu kadar gelişir, Önderlikle oynar bir biçimde yaşar mı? Yaşıyorlar işte. Görüyorsunuz ki, bunların hepsi ortadadır. Neredeyse bunun kader olduğuna bana onaylatacaklar. Bu tutumlar karşısında direnme gücümü göstermez de boyun eğsem, “senin halk dediğin, senin PKK’liler dediğin böyle, böyle gelmiş böyle gideceğiz” veya “her şeyimizle karmakarışığız, nizam filan tanımıyoruz; herkes bildiğini okur, herkesin bir tarzı vardır ve onu uygular” diyeceksiniz. Nizam ve terbiyeye gelmiyor, “biz eskiden de böyleydik, şimdi de böyle olmak istiyoruz” diyorlar. Bize dayatılan budur.

Bu tutumlarda inkar var; yoksa önderlik ve siyaset yoktur. Siz “iyiyi yaşamak istiyoruz” diyerek, mecbur kalıp bize geliyorsunuz. PKK’ye koşuyor, “onda yaşam var” diyorsunuz. Doğru, PKK’de yaşam var, ama o yaşamı PKK’nin nizamı ve ölçülerinin

sağladığını bileceksiniz. Başka türlü sizi kimse yaşatmaz. Düşmana koşmakta da serbestsiniz, ama düşman sizi yaşatmıyor. “Biz belalıyız” diyorsunuz, ama belalısınız diye beni de mahvedecek değilsiniz. Ben az çok kendimi koruyacak durumdayım. Sizin bu belalarınızın altında neden ezileyim? “Biz böyle yapabilir ve böyle yaşayabiliriz” diyorsunuz. Komuta ve yetkiyle oynama işte böyle başladı. Böyle yaşayamazsınız.

Tüm bunlar tarihimizle ilgilidir; Önderlik gerçeğinden ne kadar uzak olduğunuz ve ona ne kadar ters düştüğünüzle bağlantılıdır. Kendinizi düzelteteceksiniz. Önderlik tarzına, parti ve ordu yaşamına gelmeniz sizin için bu şarttır. PKK’nin nizamına, özüne ve her türlü biçimine birincil planda yer vereceksiniz. Aksi halde sizi kimse yaşatmaz. Ben şimdiye kadar sizi yaşattım. Tabii bunun da nedenleri var. Önderlik gerçeğini inceleyerek bu nedenleri iyi anlamalı, “Önderlik neden bize böyle tahammül edip bizi böyle bir noktaya getirdi?” demeli; halk olarak, PKK’liler olarak, hatta gerillalar olarak bunu bol bol tartışmalısınız. Sizi bugüne getirmenin amansızlığını bir ben bilirim. Bu sabrın nedenleri vardır. Bunun başka çaresi de yoktur. Hiç olmazsa bundan sonra sağlam bir çıkış yapmak için bu bir neden olabilir. Bunun için sizi taşımış olabiliriz. Bu biraz da insanlığımızla ilgilidir. Herkes size bir yerinizden vuruyor ve tekneyi sallıyordu. Biz ise sizinle biraz insanca ilgilenmek istedik. Bir nedeni de bu olabilir. Buna benzer birçok neden sıralanabilir.

Bir gerçeğiniz var: Dünyaya savrulmakla, ülkeyi tümüyle terk etmekle kendinize bir gelecek bulamıyorsunuz. Birbirinizi hiçe saymakla, her türlü örgütsüzlüğü yaşamakla fazla güç sahibi olamıyorsunuz. Hepiniz işsiz güçsüz ve perişansınız. Bunun için size doğru bir önderlik gereklidir. Güney’deki işbirlikçi önderliğin –ne kadar işbirlikçi olduğu da tartışmalı aslında– bir halkı ne hale getirdiğini günlük olarak izliyorsunuz. Öyle bir önderlik kaç para eder? TC’nin dayattıklarını yapıyorlar. Onların da ne yaptığı bellidir. PKK’nin bağımsız ve özgür önderliği, PKK’nin önder militanları bütün bunlara çareidir. Şimdi bakıyoruz ki, onlar da bütün nizamlarımızı ve kademelerimizi bozmakla uğraşıyorlar. Bunlar önderliğe bir cevap olabilir mi? Özellikle PKK içinde hiç kimsenin önderlikle oynamaya hakkı olabilir mi? “Nizam ve disiplin zor iş, bugüne kadar hep başıbozuk geldik, böyle yaşamaya alışmışız” diyeceksiniz. Sizi düşman öyle yapmıştır. Bu yaşamınız normal insani bir yaşam değildir. Bir kendi nizamınıza bakın, bir de TC’nin ordu nizamına, parti nizamına bakın: Göreceksiniz ki, kılı kırk yaracak kadar ölçülüdür. Bize yakıştırılan böyledir. O halde kendi nizamımızı ve ölçülerimizi bulacağız.

Safalarımızda başıbozukluğu geliştiren, kendini konuşturan ve her türlü kuralla oynamayı dayatan kimdir? Ben bunların adının söylenmesini fazla doğru bulmuyorum. Tam tersine, bunların adının ağza alınması bile bana göre suçtur. PKK içinde PKK nizamı, PKK tüzüğü veya PKK yasası geçer. Hele ordu söz konusu oldu mu, tümüyle nizam gerekir. Önderlik gerçeği bütün bunları açıklığa kavuşturur. PKK’yi tartışmak, bir anlamda Önderliği tartışmak ve onu bütün yönleriyle değerlendirmek demektir. Önderliği tartışmak ise, örgütlenmek ve ona ulaşmak demektir. Özellikle ordu örgütlenmesinde bu Önderlikle sonuç alacaktır. Öyle anlaşılıyor ki, bu konuların anlam ve önemini fazla idrak edememiş, etseniz de pratikte özünüze indirgeyememişsiniz. Bu konuları anlamaktan başka çareniz yoktur

“Önderlik olayı çok kapsamlı bir olaydır.

Kürdistan halkının tarihi boyunca doğru bir tarzda kavuşamadığı ve bu yüzden her şeyini kaybettiği bir kurumu teorik ve pratik gelişimi içinde anlamaya, kavramaya ve özümsemeye çalışıyorsunuz.

PKK önder örgüt demektir. PKK devrimciliği, önder devrimcilik demektir. PKK tarihi, önderlik tarihi demektir. PKK önderlik tarzı, cephe önderlik tarzı ve ordu önderlik tarzı budur.”

ve bu tek yaşam seçeneğinizdir. Aksi halde başkalarının hamalı olursunuz.

Benim kadar zapturapt altına alınması zor hiç kimse yoktu. Kurallara karşı çıkardım, ama en son vardığım nokta en büyük disiplin ve nizam noktasıdır. Siz benden daha fazla mı maceracısınız veya özgürlükçüsünüz? Ben kendimi bu kadar disiplin ve nizama bağladıktan sonra, siz kırk kat daha fazla öyle olacaksınız. Yaşadığınız gafleti aşarsanız, o zaman bunun böyle olduğunu görürsünüz. PKK'de sonuna kadar tartışma özgürlüğü var. Hiç kimse size zorla "gelin, katlin" diye yalvarmıyor. PKK'ye gönüllülük temelinde gelinir, ama gelindikten sonra onun gereklerine de bağlanmak işin özü gereğidir. "Ben hem gelirim hem de bu işin gereklerini göz önüne getirmem" demek, kendimizle alay etmek demektir. Biz bunu kabul edemeyiz. Öyle anlaşılıyor ki, bu hususları anlayamadınız, hakkını veremediniz ve yaşama dönüştüremediniz; sonuçta PKK'ye yakışmayan, ordulaşmaya gelmeyen bu durumlar ortaya çıktı. Kendinizi bu nedenle çarçur edip güçsüz düşürdünüz. Bundan düşmandan başka kimin yararı olabilir? Bu yetmezlikler sayesinde düşman, partiyi uğraştıran hainler ve her türlü oportünistler güçlendi. Bu partiye canını ve gönlünü verenlere yazık değil mi? Onların hakkını kim koruyacak, temsilini kim yapacak? Bunun için Parti Önderliği, parti militanlığı çok gereklidir.

Ucuzca kendini yaşatmak kayıplara yol açmak bir yaşam tarzı olamaz

Neden partileşemiyorsunuz? Neden mükemmel bir ordulaşmaya doğru gidemiyorsunuz? Buna cevap bulamıyorum. "PKK'ye geldim, her şey kabulümdür" dedikten sonra, her şey bitmiş veya bu işin sağlam bir başlangıcı yapılmış demektir. Gerisi eğitim ve tecrübe işidir. Ben de sizi eğitiyor ve herkese tecrübelerimi aktarıyorum. Kısa bir süre sonra hepinizin dört dörtlük partcilik ve orduculuk yapmanızı hedefliyoruz. Hiç olmazsa önümüzdeki dönemin zaptı veya fethi böyle olsun. Eğer fetih veya zafer olacaksa bu temelde olabilir. Bundan başka çare de yoktur.

Yanlışta oynayanların, kendini konuşuranların tarihini tek tek inceleyin, bütün bu kayıpların nedenlerini de inceleyin: Ucuz kaybedenler, en çok "köye, şehre veya mevkiye dayalı rahat yaşarım" diyenler, kendileriyle birlikte dağ gibi değerleri vakitsiz kaybettirdiler. "Ucuz kurnazlıklarla kendimi yaşatırım" diyenler, şu veya bu biçimde bazı kademeleri tutanlar, şu anda en fazla yerlebir edilmesi gereken kişiler değil mi? Ucuz ve kurnazca kendini yaşatmak, kayıplara yol açmak bir yaşam tarzı olamaz. Hiç kimse PKK'yi kolay kaybetme örgütü, ucuz yaşama örgütü olarak değerlendiremez. Bizim gibi bir önderliği kimse böyle ele alamaz. Bu konuda sizi defalarca uyardım. Biz bir parça ekmeğin hesabını sorar ve bir kuruş paranın hesabını yaparız. Bizim kadar büyük bir emek hareketi dünyada az görülmüştür. Biz bütün değerlerimize sahipleniriz. İşin özü böyledir. Önderlik gerçeği böyle başlamış, böyle yürüyor. "Ben imkanları ele geçirip milyonları kullanırım, canları kullanırım, her şeyi kullanırım" diyen kişi kendini bilmez bir gafilden de öteye bir çılgındır. Bunu her yerde yapabilirsiniz, ama PKK'de bu mümkün değildir. Böyle çılgınlar içimizde neredeyse yığınla var. Bunlar kendilerini kaybetmişler. Halen bu kişiliklerin olabileceğine kendini inandırmak istemiyorum veya yoklar diyorum. Bunlar sadece cezalandırılması gereken değil, adeta yer yarılıp içine girmesi gereken kişiliklerdir. Eğer bazı çalışmalara hakkını veremiyorsam, yer yarılın ben de içine gireyim. Yaşama biraz hakkını veriysem hakkım da, hukukum da odur. Bütün bunlar PKK gerçeği ve önderlik özellikleridir.

Bu baş belaları neden bu kadar çıktı, bunlar hangi koşullardan istifade ettiler? Hangi yasaları çiğnediler? Bunlar kimin yüzünden oldu? Örgütümüzün bu konuda hangi eksiklikleri var? Tüzük esaslarını mı

işletemedik? Sağlam yöneticilik mi yapamadık? Bu hatalar kimden, nereden ve nasıl kaynaklandı? Hem parti tarihine hem de bölgelere kadar indirgeyerek, bütün yönleriyle bu durumların bir değerlendirmesini yapabiliriz. Önderlik gerçekleriyle neden bu kadar oynandı, kim oynadı? Bunlara karşı görevimizi neden yapamadık? Kendinizden de hesap sorarak sağlam sonuca ulaşmalısınız. Çünkü bunlar olmadan yola çıkılmaz.

İmkanlarımızın ne kadar sınırlı olduğunu biliyorsunuz. Hiç olmazsa tüm bunları iyi kavrayın. Çok zor koşullarda kesin bir çıkışınız olmalı ve başlarken umudu temsil edebilmelisiniz. Halkımız da biraz umutlu olmalıdır. PKK sizi hala yaşatabilir, ama bunu çılgınlık yapasınız diye yapmaz. Ben kademeler, olanaklar, yetkiler sizin kullandığınız gibi kullanılsın diye sizi yaşatmıyorum. Yaşatma tarzımın neye nasıl bağlı olduğunu görüyorsunuz. Yetki, görev ve para istiyorsanız, "dağlara çıkış yapmak istiyoruz" diyorsanız, bu esaslara bağlı kalmalısınız. Aksi halde bir ikiyüzlüsünüz, bir sahtekarsınız. Onlar da her yerde ve her zaman yaptıklarının karşılığını fazlasıyla öderler. Kaldı ki, yoldaşlıkta

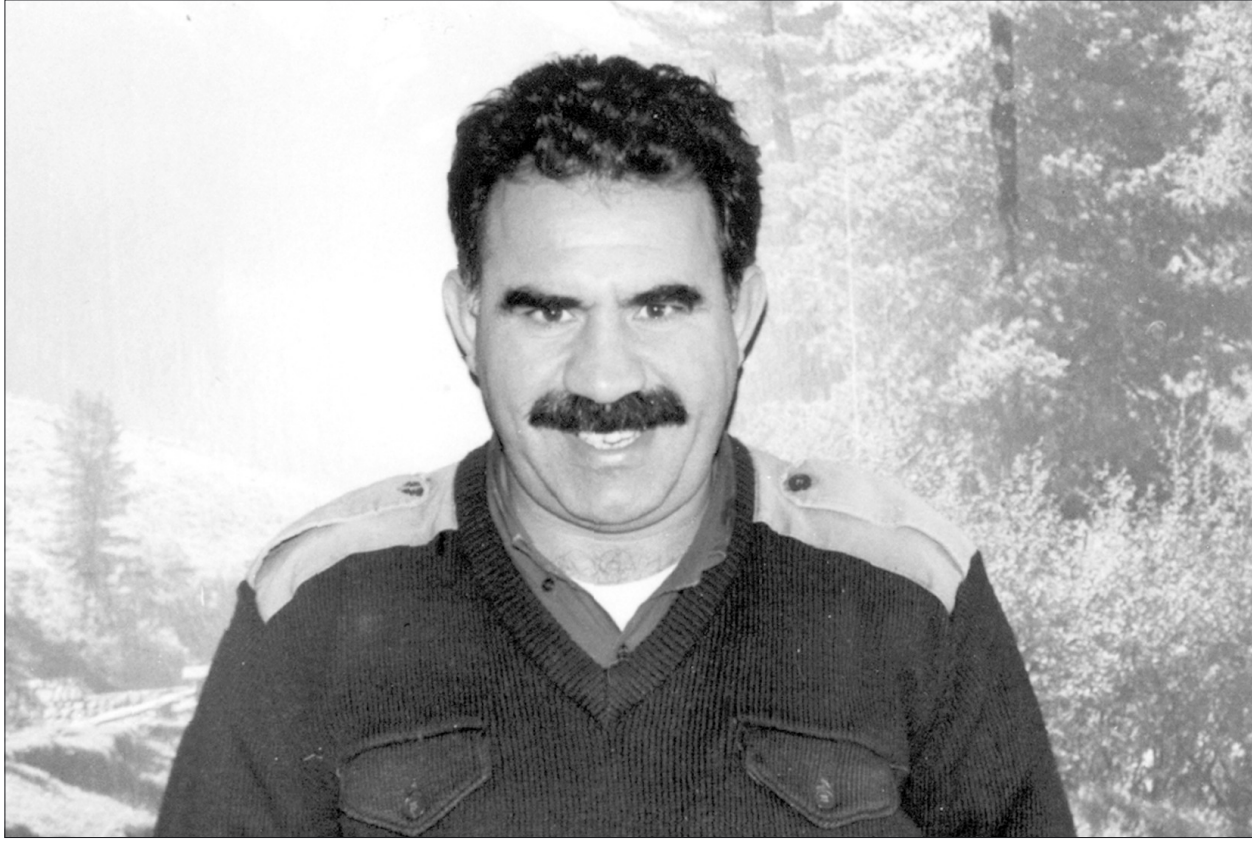
de ülkemizde yaşamı kolaylaştırmak, önderlik tarzına bütün yönleriyle gelmekle mümkündür. Köylü kurnazlığını, aydın ukalalığını bırakın. Zaten bunlarla hiçbir şey değerlendirilemez. Aydın ukalası demagogdur ve elinden fazla bir iş gelmez. Köylü kurnazı da her gün kendini aldatır ve kendini aldatmaktan başka kimseyi kandıramaz. Bu tarzları bırakın. Doğru tarzda iş yapma bizim tarzımızla mümkündür.

PKK tarihinin doğru kavranması kesin zafere götürür

Görüyorsunuz ki, biz bu ülkede biraz iş yaptık. Savaşta yenilmeyen, örgütlemde sürekli gelişen, her zaman ve her dönemde başarı doğuran tarzın sahibi biziz. Tüm dünya ve düşman bunu biliyor, siz mi bilemeyeceksiniz? O halde ona uyum ve katılım gösterin. Madem bu size kazandırıyor, maddi ve manevi olarak sizi istediğiniz kadar büyütüyor, bundan başka daha ne isteyebilirsiniz? Madem en yoksul, en aç sizsiniz, o zaman bundan başka daha ne istiyorsunuz? Emrinize bu kadar imkan verilmişken, bu gelişmeleri neden yaşamıyorsunuz? İlk günde de bu yapılması

rın biraz gelişmesi, sadece "bu imkanlar çok zor kazanıldı, bunlarla savaşı kazanabiliriz" anlamına gelir. O halde eskiden göstermediğiniz savaşçılığı göstermekten, yapamadığınız işleri ve görevleri amansız yerine getirmekten başka çareniz yoktur. Bu, imkanları böyle kullanmaktan geçer. Mevcut olanaklara doğru yaklaşım da budur. Değerleri nasıl değerlendiriyorlar? "Kendimizi fazla sıkırmaya gerek yok, nasıl olsa PKK büyük bir harekettir, biraz da kendimizi yaşayalım, yorulduk" dersiniz, en tehlikeli yaklaşım içerisine girersiniz. Eskiden belki böyle diyebilirdiniz, ama şimdi böyle diyemezsiniz, çünkü durum sanıldığından daha farklıdır. Bu olanaklar sadece savaşın kazanılması içindir. Aksi halde yalnız bu olanaklar kaybedilmekle kalmaz, bin kat fazlasıyla kişiye de kaybettirir, nitekim ettiriyor da. Bu çok sakıncalı ve tehlikeli yaklaşımları da bir tarafa bırakalım.

Benim yaşamıma bakarsanız, hiçbir dönemde bu yıllar yoğunlaştığım kadar yoğunlaşmadığımı görürsünüz. Bu yıl olanakların en gelişkin olduğu, ama en çok zorlandığımız ve kendimizi nefes nefese bıraktığımız bir yıldır. Diğer yıllar acımasızdı. Her yılı kurtarmanın ne anlama geldiğini biraz

sahtekarlık, aldatma olmaz. Her yoldaş sözünün eridir. Bunun dışında bir yoldaş tanımına kimse cesaret edemez.

Bizim ortamımızda sonuna kadar tartışma özgürlüğü var. Bu, kafa karışıklığını geliştirmek için değil, hepinizin bazı şeyleri daha iyi anlaması içindir. Emin oluncaya ve tam inanıncaya kadar tartışın, kavrayın ve kavratın. Bu temelde katılımı tam yapın. Yaptıktan sonra da hiçbir yerde ve zamanda kimse sizi aldatıp oyuna getirmesin. Ne kimse size boyun eğdirsin, ne siz kimseye boyun eğdirin. Tam tersine, kolektif bir yönetim ve çalışma tarzı esas alınmalıdır. Ondan sonra bireysel inisiyatifin çok etkin, gerekli yerlerde ve zamanda sonuna kadar gösterilmesi gerçekleştirilmelidir. Görevlere yeterlilikle yaklaşılması, yeterli olunabilecek ve başarılacak görevlere mutlaka sahip çıkılması gerekir. Yetki ve makam söz konusu olduğunda, bunlara tam hakkını vereceğiniz zaman mutlaka sahip çıkmalısınız. Bütün bunların sorumluluğu beni ilgilendirir, ilgilenmek zorundayım da. İster sıradan yetki ve görev, isterse en üst düzeyde görev veya sorumluluk olsun, "mutlaka hakkını vermeliyim" diyecek kadar kendinize hükmetme, kendinize sahip çıkma ve kendinizi sorumlu tutma duygunuzun gelişkin olması gerekir. Böyle PKK'li olunur, böyle orduya katılım olur.

Yıllardır halen bunları anlamaya yanaşmıyorsunuz. Bu, yoldaşığa sığması şurada kalsın, insanlığa bile sığmayacak bir durumdur. O zaman zorluklarınız ortaya çıkar ve mahvolarsunuz. Benim belirttiğim tarzda örgüt ve onun önderlik gerçeğine kendinizi katamazsanız, cehennem gibi bir yaşam sizin peşinizi bırakmaz. PKK'de veya genel-

gereken doğru katılım ve yaşam tarzıydı ve son günde de nihai zaferi bu tarz kazandıracaktır. Sizi kazanmaktan başka ne bekliyor? Bu çizgide kazanmazsanız, başınıza gelecek felaketi, işkenceyi ve parçalanmayı düşünüyor musunuz? Düşmanın size reva gördüğü sonuç budur. Düşman yalnız PKK militanlarına değil, halka da bunu uyguluyor. Sizi ayakta tutacak ve düşmanı geriletecek olan da bu sağlam tarzı, vuruşu ve tempoyu tutturmaktr. Bu temelde yiğitçe birbirimizin sorumluluğunu üstlenmeliyiz. Zaten halk da "artık tek çare budur" diyor. O halde bunun hakkını vereceksiniz. Halen "kafam karışık, muğlağım, net değilim" demek, kendisine en büyük kötülüğü layık görmektir. Günler çok acımasız geçiyor. Benim her zaman bu partiyi, bu hareketi, bu savaşı böyle götürmeye ne zamanım el verebilir ne de bunun gereği var. Mücadele olanakları oldukça fazladır. Bu tarz yaşamı benimsiyorsanız, mücadeleye korkunç yüklenmekten ve başarıyı koparmaktan başka ne bir seçeneğiniz ne de bir kabulünüz olabilir.

Eskisi gibi imkansızlıklarla boğuşmuyorsunuz. Başarma olanağımız, düşmanın kazanma olanağından defalarca daha fazladır. Ben bu olanakların değerlendirilmesinden bahsediyorum. Eskiden düşman kazanabiliirdi, zaten mutlak anlamda da kendini böyle görüyordu. Biz o dönemlerin hepsini düşmanın aleyhine kapatmayı bilmekle en büyük hizmeti size sunduk. Şimdi kazanma yönü ağır basan bir dönemi yaşıyorsunuz. Sınırlı bir çaba bile hemen herkesi önemli kazanımlarla karşı karşıya bırakabilir. Buna sahip çıkacaksınız. "Olanaklar fazla, üzerine yatmaya bayılıyorum" dersanız, bu büyük bir sorumsuzluktur. İmkanla-

biliyorsunuz. Ancak hiç birisi bu yıl kadar olmadı. Bunu biraz kendinize soruyor musunuz? Bu yıl hem önemli bir kazanım yılı hem de çok dikkat edilmezse düşmanın yirmi yılın bütün kazanımlarını kaybettirmek istediği bir yıldır. Bundan çıkaracağınız sonuç şudur: Madem kazanma imkanı biraz artmıştır ve düşmanın da bütün kazanımları elimizden alma dayatması vardır, o halde amansız yükleneyeceğiz. Bu konuda benden daha fazla sizler bir şeyler yapmak zorundasınız. Çünkü sıcak mücadele sahasına incek ve mutlak kazanmak için kendini yatacacak olan sizlersiniz. Ben yapacağımı yaptım, yine de yaparım. Bu benim bileceğim bir iştir, ama siz mücadelenin gereklerini çok az yaptınız ve yaşama hakkını çok az verdiniz. O açıdan görevlere mutlaka doğru yüklenmek, hayatınızın savaşımını vermek zorundasınız. Bu hem şans olarak hem de görev ve tarz olarak sizin yerine getirmeniz gereken sorumluluğunuzdur.

Gerçekler karşısında biraz anlayışlı olan insana inanırım

Anlayışlıysanız bunları biraz anlamaya çalışacaksınız. Devrimde anlayışsızlıkta ısrar tehlikeli sonuçlara götürür. Bu noktada ne kadar zorlandığımız ve kendimize çok anlamsız zarar verdiğimiz parti tarihinden de iyi anlaşılmıştır. Parti tarihinde tasfiyecilerin, provokatörlerin, her cinsten saptırmacıların hepsi kötü niyetli değillerdi; bazıları belki de sizden daha iyi niyetliydiler. Ama anlayışsızlıkta ısrar ettiler, bizim verdiğimiz bu çerçeveyi göz önüne getirmediler. Bu kişiler talimatlarla oynamaya çalıştılar ve kendilerini böyle kabul ettireceklerini sandılar. Böyle yapmayın dedik,

ama kendi bildiklerinde ısrar ettiler ve sonuçları vahim oldu. Kimi katil, kimi de düşmanın vermediğinden daha fazla zarar verdi ve kendisi de kaybetti. Bunların büyük bir kısmı yerle bir oldu. Bununla kar mı ettiler veya safarımızda yoldaşları katletmekle iyi mi ettiler? O kadar değeri kaybettirmekle neyi kazandılar? Tarih onları alçaklıklarından ve lanetli durumlarından başka nasıl anacak? Bu anlayışsızlık doğru bir şey mi? Bunlar "biz bildiğimizi okuruz" dediler de bildikleri kaç para etti? Bunun bir şey ifade ettiğini hiç gördünüz mü? Düşmanla en çok uğraşan da savaşan da benim. O halde beni neden dinlemediler? Bize sözde taparcasına bağlıydılar. Bizi neden doğru anlamadılar? Görüyorsunuz ki, belirttiklerimiz çok ileri boyutludur. Bunlar bildiğini okuma, güçlenmek istediğinde Önderliği, her şeyi ele geçirmek istediğinde de PKK'yi ve yetkiyi kötü kullanma sonucunda bu duruma geldiler. Bu hesap düşmanın hesabı değil mi? Az kalsın burayı ele geçireceklermiş! Oysa ortada ele geçirecek bir şey yok; emekle kazandırılacak işler ve görevler var.

Bu tarihe nasıl başlangıç yapıldı? Bu ibret tarihini iyi göz önüne getirin. Bu tipler anlayışsızlıkta ısrar ettiler, yoksa bunlar öyle bilinçli ajan veya kötü niyetli tipler değillerdi. Belki de sizden daha saygılı ve bağlıydılar, ama söz dinlemediler. İçlerinde bazı tiplerin "ne oldum" havaları vardı. Uyarıları dinlemediler, yanlış değerlendirme yaptılar, kemikleştiler ve sonra da öyle oldular. Parti tarihi bu yönüyle mutlaka iyi özümsemelidir. Neden anlayışlı olmak gerekir? Neden değerlere ve özellikle kurallara harfiyen bağlı olmak gerekir? Eğer "tarihten ibret alırcasına ders almak gerekir" diyorsanız, PKK'de bunlar çarpıcıdır. Bu tarih, aynı zamanda bizi kullanmak gafletine düşenlerin de tarihidir. Peki, bizi kullanabildiler mi? Örgüt içinde veya dışımızdaki güçler beni kullanabildi mi? Kim kimi kullanabilir? Bu konuda savaşın nasıl olduğunu da gördünüz. Kaldı ki siz bizi kullanacak durumda değilsiniz.

PKK'ye gönüllü katılanlarla PKK çizgisini bütününle yaşamak için emek birliği yapıyor, çabalarımızı birleştiriyoruz. Bunu ülkemizi ve özgürlüğümüzü kazanmak için yapıyoruz. Bunun birbirini kullanma ve bastırma ne ilgisi var? Eğer bütün bu belirtilenler sizi belli bir anlayışa götürmüşse ve size ömrünüzün sonuna kadar yetecek parti anlayışını, örgüt ve savaş kuralını biraz olsun vermişse, o zaman kendinizi şanslı saymalısınız. Bu esaslar dahilindeki bir yürüyüş, yaşadığınız müddetçe sizi iyi bir partili ve ordulu yapabilir; iyi bir halk savaşçısı, halk önderi haline getirebilir. Yine her zaman kayıplar olur, şehadettler yaşanabilir. Ama insan sağlam anlayışla yürüdükten sonra, ölüm nereden gelirse gelsin katlanılır; cefası ve zorlukları da nereden gelirse gelsin büyük bir gönül rahatlığıyla karşılanır. Kaldı ki, bize de her zaman ölüm, zorluklar ve sıkıntılar dayatıldı. Bu mücadeleye büyük bir rahatlıkla başladık ve nitekim sürdürüyoruz. Bu yolda bu temelde yürüyüş bizleri ölümsüzleştirir. Görüldüğü gibi, PKK tarihinin doğru kavranması kesin zafere götürür. Tarihin doğru kavranmayışı ve özellikle anlayışsızlıkta ısrar ise büyük felakete götürüyor. Yine her türlü yanlışlığı ve yetersiz yaklaşım büyük karışıklığa, zaman, olanak ve hatta kişinin kendi emeğinin kaybına ve çarçur edilmesine götürüyor. Bu büyük bir tarihtir. Bu tarih olumlu tarzda sahiplenilirse her şeyi kazandırır.

Her şeyiyle kendini yeniden kazanmak zorunda olan bir halkın içinden geliyorsunuz ve bu halkın bir parçasısınız. Bizi ancak her şeyiyle kendini kazanmak yaşatabilir. Bunun dışında her şey bizim için lanet kokuyor ve layığımız da olamaz. Bize layık olan doğrultu, tarz ve anlayış bellidir ve bu, vuruş tarzına kadar açıkça gösterilmiştir. Eğer sizde biraz ciddiyet varsa ve "ben bu işte biraz iddialıyım" diyorsanız, o zaman başlangıçta ve her zaman bana hakim olduğu gibi size inanırım. Gerçekler karşısında biraz anlayışlı olan insana inanırım. Çünkü her türlü göreve doğru yürür ve başarır.

KADININ TARİHİLE HESAPLAŞMASI

Baharda çiçeklenmeyi müdeleyen mart ayının insanlık tarihi açısından önemli bir yeri var. Mart ayı insanlık tarihi açısından önemli toplumsal dönüşümlerin, başkaldırıların ve katliamların yaşandığı bir ay. Bu nedenle dünyanın birçok bölgesinde değişik halklar mart ayını “yenilenme, yeniden doğuş ve direniş” gibi anlam ve yorumlar yükleyerek gerçekleştirdikleri etkinliklerle karşıyorlar. Mart ayı Kürtler açısından oldukça ağır bedellerin ödendiği, zengin değerlerle yüklü ve bir o kadar da umut dolu bir aydır. Mart denildiğinde emek, direniş, mücadele ve bahar coşkusu gelir akla. Bu ayın kadın mücadelesi açısından da önemli bir yeri ve değeri var. Her yıl 8 Mart, **“Dünya Emekçi Kadınlar Günü”** olarak kutlanmaktadır. Sömürüye ve eşitsizliğe karşı, baskısız ve sömürsüz bir dünya özlemi ve eşitlikçi bir yaşamın arayışında olan 129 emekçi kadının New York’ta ‘57 yılında vahşice katledilmesi sonrasında ‘21 yılından bugüne dek, haksızlık ve adaletsizliğe karşı, adaletin arayış günü anlamına gelmiştir bu gün.

8 Mart; haksızlıklara, savaşa karşı daha iyi yaşam ve çalışma koşulları, bağımsız ve sömürünün olmadığı bir düzen ve sınıfların ortadan kalktığı, kadının kendi kimliği, rengi ve iradesiyle katıldığı eşit ve demokratik bir toplum için verilen mücadeleyi simgelemektedir. Her 8 Mart kadın mücadelesi açısından yeni bir başlangıç, yeni bir basamak, yeni bir çıkış ve doğuş olarak algılanmalıdır. Bu bağlamda 8 Mart, büyük bir kaos ve çıkmaz içinde olan, şiddet, savaş ve sömürüyü artıran ataerkilliğe karşı kadının neolitik özünü yeni bir alternatif üretiği, yine karmaşılaşan sorunlara karşı kendi çözümünü yaratmaya başladığı bir gün olma özelliğini de ifade etmektedir. Aynı zamanda 8 Mart neolitik çağdan beri kadının iradesini temsil etmeyen tek yanlı, şiddet ve sömürü içerikli toplumsal sözleşmelere karşı kadının toplumla sözleşmesini oluşturmaya başladığı bir gün de olmaktadır.

2003 yılının 8 Mart’ı tüm bu anlamların yanı sıra, farklı anlam ve özgünlükleri de taşıdığı için özenle irdelenmeye değerdir. Gerek Kürdistan gerekse Ortadoğu açısından köklü ve sancılı değişim süreçleri ve fırtınaların yaşandığı bir dönemde gerçekleştirilen 8 Mart etkinliklerine biçilen rol, elbetteki yaşanan gelişmelerin özünü bağlantılı olarak anlamlandırılmak durumundadır.

Kadın yeniden tarihiyle buluşuyor

İnsanlığın gelişimine tanıklık etmiş Mezopotamya topraklarında günümüzde de gelişim seyrini belirleyecek büyük paylaşım mücadelelerinin ön günlerine denk geldi 8 Mart. Bu durum erkek egemenlikli sistemin tıkanıp Ortadoğu’da kökleri tarihin derinliklerine dayalı olan çelişki ve çatışmaların artarak gelişeceği hareketli, yeni bir süreç anlamını taşıyor. Egemen sistemin temsilcisi, yeni dünya düzeninin mimarı ABD’nin müdahalesi, Irak şahsında Ortadoğu’ya yapılan bir düzenleme, bir biçimlendirme operasyonu oluyor. Tıkanan, işlemeyen ve iflas eden statükonun kendi çıkarları temelinde yeniden düzenlenmesi ve bu çıkarların gelişimi önünde engel teşkil eden kendi ürünü otoriter, totaliter oligarşik rejimlerin birer ayak bağı haline gelmesi sonucunda yeni ayakları yaratmanın müdahalesidir gerçekleştirilen. Kuşkusuz böylesine bir süreç gerek halklar gerekse de kadın açısından birçok avan-

tajın yanı sıra dezavantajı da bağrında taşımaktadır. 21. yüzyılın şer güçleri “demokrasi, insan hakları, özgürlük” vb cillalarla kamufler ederek egemenlikli amaçlarını bölgede hakim kılmanın girişimini gerçekleştirirken, kesin kes farkında oldukları bir olgu şudur ki, eski yöntemler iflas etmiştir ve ancak değişen dünya koşulları temelinde kendilerini yapılandırarak ömürlerini uzatmaları mümkün olabilir. Değişen konjonktür karşısında eski politika, ilişki ve ittifaklarda ısrar, kaçınılmaz sonu daha da yakınlaştırmaktan başka hiçbir şeye hizmet etmeyecektir. Girilecek süreç Kürtler ve Ortadoğu halkları tarafından doğru değerlendirilir, hazırlıklı, örgütlü ve planlı karşılanırsa, halkların iradeleşerek demokratik ve özgürlükçü bir sürecin gelişimine yol açmaları gündeme gelecektir. Ortadoğu’daki mevcut sistemin çözümsüzlüğünün temelinde Kürt halkının yürütmüş olduğu demokratik siyaset yatmaktadır. Avrupa ve ABD tarafından ısrarla yürütülen inkar ve imha temelindeki çözümsüzlük dayatmalarına karşı, güçlü bir tarih yorumu ve

leştirilecek gücün, tarihin başlangıcında da olduğu gibi Kürdistan özgürlük hareketi olduğuna işaret etmektedir.

Bu temelde Kürt kadınları Ortadoğu’da nasıl ki, neolitik devrimin gerçekleştirilmesinde büyük rol oynamışlarsa; bugün de tüm Ortadoğu kadınları ve halklarıyla birlikte öncü düzeyde bir rol üstlenerek barış, adalet ve özgürlüğün hakim olduğu bir Ortadoğu’yu şekillendirmeye misyonuyla karşı karşıya bulunmaktadır. Kürt kadını egemen güçlerin Ortadoğu’ya dayattıkları zoraki ve kendi çıkarları temelindeki değişimi; kendi iradesi, rengi ve örgütlülüğüyle demokratikleşme temelinde tersine çevirmenin öncülüğünü üstlenmiş ve serhildanlara katılım düzeyiyle bunu kanıtlamıştır.

Neolitik kültürün güçlü etkilerini taşıyan Ortadoğu topraklarında sınıflaşma sürecinin başlamasıyla birlikte, cins olarak yitirilen kadınla şekillenen katı egemenlikli sistem çözümüyle karşı karşıyadır. Bu çözülme başlangıç yerinde yani Ortadoğu’da yaşanıyor. Kadın eksikli sistem bu topraklar üzerinde kendisini

Özgürlük Önderinin tecridi özgürleşen kadının tecrididir

Üreten, doğuran, yaratan, paylaşan, aydınlık olan, adaleti ve eşitliği temsil eden iken; üretimden uzaklaşan, karanlıklara itilen, eşitsizliği bir kader gibi kabullenen kadın açısından önemli fırsatlarla dolu; yeniden tarihiyle buluşma, özünü açığa çıkartma anlamında Rönesans olarak adlandırabileceğimiz bir süreci yaşıyoruz. Bütün bu açılardan ele alındığında kuşkusuz gelişmeleri kadının bakış açısı, perspektifi ile değerlendirmek büyük anlam taşıyor. 2003 8 Martı’nın anlamı da bu noktada açığa çıkıyor. Bu yılki etkinliklerde dile getirilen iki temel talep vardı: Birincisi Başkan Apo üzerinde sürdürülen uluslararası komplonun devamı niteliğindeki ağırlaştırılmış tecrit koşullarının sonlandırılmasıydı. Kürt kadını açısından kendisini özgürlükle tanıttıran, özgürlük arkadaşı olan Başkan Apo üzerindeki tecridin kabul edilemezliği ve Başkan Apo’nun taşıdığı anlam elbetteki, son derece derin-

eksenine oturtmasından daha doğal ve anlaşılır bir şey olmasa gerek. Bu ideolojik yaklaşım kadının kendi cinsine ait geriliklerden ve egemenlikten kopuşunu da içermektedir. Bu temelde egemenlikli yaklaşımlara ait bütün olgular şiddet, sömürü, savaş vb kadın tarafından karşı durulması gereken ilkesel, ideolojik olgular olmaktadır. Egemen karakterin savaş, şiddet vb yaklaşımlarına karşı barış, demokrasi, eşitlik, adalet savunucusu olan kadınların etkinliklerindeki ikinci tema savaş karşıtlığı ve barış talebidir. Etkinliklerin ana teması da, reddedilen ve egemenlik kokan bu yaklaşımlara karşı alternatif olarak yaratacakları dünyanın kurallarını ulus, sınıf ayrımı gözetmeksizin tüm kadınlarla ortak gerçekleştirmeye dönük, kadının özgür toplumla sözleşmesini farklı uluslardan kadınlarla tartışmaya açmalarıydı. Bugüne kadar kadının iradesi dışında egemenlerce gerçekleştirilen tek yanlı sözleşmelere alternatif olarak “kendisine ait olma” iddiasını taşıyan Kürt kadını; hukuk, siyaset, kültür, çevre vb topluma ilişkin tüm konulara yönelik bakışını içeren yeni özgürlük sözleşmesini başta Türk kadınları, yine Ortadoğulu ve Avrupalı kadınlarla tartışarak, yeni toplumun öncüsü olma iddiasını ve kararlılığını ortaya koyarak bir ilke de imza attı. Hep birileri tarafından belirlenen, uygulayan değil; kendisi için doğru olanı belirleyerek kararlaştıran ve birlikte uygulama gücünü açığa çıkartma anlamına gelen bu sözleşme 21. yüzyıla kadının damgasını vura- cağının da bir göstergesi oldu.

Önderliğimiz, kadın etrafında örülmüş zihniyet; ideoloji, örgüt, baskı, sömürüyü gerçekliği ile ele almadıkça ve çözümünü bu temelde derinleştirilmedikçe; devrimi kadından kopuk ele aldıkça; ne savaşın tam bir özgürlük savaşı olmasının mümkün olduğunu, ne de ardından gelişebilecek barışın gerçek bir barış olmasının mümkün olduğunu belirtmişti. Bu temelde kadın etrafındaki ilişkiler ağını güçlü çözümleyerek dinden felsefeye, ahlaka kadar bu konuda ne tür çözümlerin ön görüldüğü üzerinde yoğunlaşmak önem taşımaktadır.

8 Mart gününü sadece bir günle sınırlı ele almak, böylesi bir günde anılmaya değer gibi yaklaşmak kölelik boyutunun derinliğini göstermektedir. Bütün günleri 8 Mart’lar gibi geliştirmek, ele almak gerekir. ki, Kürdistan boyutunda kadın devrimi üstün bir çabayla her gün 8 Mart’ın klasik anılmasının çok üzerinde gelişmektedir. Yine erkek eğer kadına ilgi duyuyorsa böylesi bir süreçte daha ciddi olma gereğini bilince çıkarmalıdır. Eskisi gibi bir erkek olunamayacağı, eskiden öğrendiği tarzlarla kadınla birlikte olunamayacağına yönelik sorgulamaları da böylesi günlerde daha güçlü geliştirmelidir.

8 Mart bizler açısından Kadın özgürlük mücadelesinde önemli emekleri olan ve dönüm noktaları yaratan şehitlerin de anımsandığı bir gün olmaktadır. Sema Yüce arkadaş kendisini 8 Mart’tan 21 Mart’a uzanan ateşten bir köprü yaptığı eylemini bu süreçte gerçekleştirmiş, Önderliğin Kadın Kurtuluş İdeolojisi ve kopuş teorisi üzerine gerçekleştirdiği çözümlerlerden olağanüstü düzeyde etkilenecek kendisinde bir cevap yaratma iddiasıyla bunu yapmıştır. En zor koşullarda en doğru ve anlamlı bağlılık, büyük bir özleşitirici düzeyi ve amaca bağlılıktaki netlik ile ortaya çıkan yol yöntem zenginliği bu şahadette görülmektedir. Bu durum tanrıça düzeyinde bir değeri ortaya çıkarmıştır.

Devamı sayfa 34’te

“21. yüzyılın şer güçleri ‘demokrasi, insan hakları, özgürlük’ sloganlarıyla amaçlarını Ortadoğu’da hakim kılmaya çalışıyor. Ama eski yöntemler iflas etmiştir ve kendilerini değiştirerek ömürlerini uzatmaları mümkün olabilir. Bu değişim karşısında eski politika, ilişki ve ittifaklarda ısrar, kaçınılmaz sonu daha da yakınlaştırmaktan başka hiçbir şeye hizmet etmeyecektir.”

“8 Mart; haksızlıklara, savaşa karşı daha iyi yaşam ve çalışma koşulları, bağımsız ve sömürünün olmadığı bir düzen ve sınıfların ortadan kalktığı, kadının kendi kimliği, rengi ve iradesiyle katıldığı eşit ve demokratik bir toplum için verilen mücadeleyi simgelemektedir. Her 8 Mart kadın mücadelesi açısından yeni bir başlangıç, yeni bir basamak, yeni bir çıkış ve doğuş olarak algılanmalıdır.”

bilimsel bir bakış açısıyla Başkan Apo öncülüğünde geliştirilen demokratik siyasetin Ortadoğu’ya ilişkin çözüm yaklaşımının sistemi getirdiği bir nokta vardır. Savaşın öngünlerinde de görüldüğü gibi gerek Avrupa, ABD gerekse de bölgedeki güçlerin, üzerinde politikalarını yürüttükleri eksen Kürt olgusu olmaktadır. Bu durum Ortadoğu’da özgürlük arayışını durdurmak için en fazla yönelim gerçek-

güçlü örgütlerse başlangıçtaki güçlülüğü yeniden yakalamanın avantajlarını taşımaktadır. Ortadoğu toprakları üzerinde başlayan egemenlikli sistemin, bu topraklarda çok yönlü ve şiddetli mücadelelerle çözümlüğünün yaşanması da bu avantajların doğru değerlendirilmesi ve doğru bir tarihsel bakış açısı temelinde geliştirilecek bilimsel mücadele yöntemleri ve örgütlülükle mümkün olacaktır.

dir. Kadını tarihiyle, kimliğiyle, kendi gerçekliğiyle yüzleştiren Önderliğimiz beş yıl önce bunu sistemleştirerek **“Kadın Kurtuluş İdeolojisi”** olarak formüle etmişti. Böylesine bir günde ideoloji ve kimlik olgularının içi içe olmasından hareketle kadının kendi kimliğine sahip çıkmasıyla eş değer bir biçimde Önderliği sahiplenmesi ve onun üzerindeki tecridin sona erdirilmesini, etkinliklerinin

Newrozlaşan Kürt halkı

Newrozlaşan Ortadoğu halkını yaratacaktır

2003 Newrozu'nu böyle önemli ve kritik gelişmelerin yaşandığı bir atmosferde karşıyoruz. Bölgemiz, ülkemiz yeni bir yıkım, kan, gözyaşı ve acı getirecek çok zorlu bir savaş sürecinin arifesinde. Kürt halkı açısından da hem son derece kritik zorlu bir süreç başlıyor hem de Kürt sorununun çözümünün bütün yönleriyle dünya gündemine oturacağı, yine Ortadoğu'da klasik devletlerin, statükoların aşılmasıyla açığa çıkacak zeminlerde en temel bir demokrasi dinamiği olarak üstleneceği görevler büyüyor. Farklı gelişmelerin zemini de açılıyor.

Resmi olarak 24, fiili olarak 30 yıllık PKK tarihinde yaşanan her Newroz biraz da böyle yaşanmıştır. Hem zorlu bir mücadele yılının kararlaşması, iddiası ve bahar çıkışı olmuş hem de o yıl için özgürlük hareketine yönelik belirlenen inkar, imha ve katliam konseptinin ilk çarpışma sahası, meydanı olmuştur. İlk göğüsleyeni olmuş, ilk denemeleri açığa çıkartarak deşifre etme gerçeğine sahip olmuştur. Halkımız kendisine dayatılan inkar imha siyasetini yılın başlangıcı saydığı Newrozlarda cevaplamış ve o cevabını tüm mücadele yılında büyüterek esas almıştır. Başkan Apo'nun da dediği gibi, geçen bütün mücadele Newrozları bir sonraki yılın mütevazı bir başlangıcı yapıldı. Bu yıl da Newroz yine böyle bir sınavın, böyle güçlü bir kararlaşmanın, iddianın yaratılacağı ve bize dayatılan zorlu bir mücadele yılı olan 2003'ü kazanmanın kararlaşması olarak yaşanacaktır. Bu yılki Newroz'a biçtiğimiz temel bir rol bu. Bu yıla belki de önmümüzdeki iki-üç yıla daha damgasını vurmak isteyecek olan inkar imha ve çürütme politikalarını parçalayan, Kürt halkının iradesinin ne tecritle, ne masa üzerinde yapılan planlarla belirlenemeyeceğini, Kürt halkının iradesinin Kürt halkının sözüyle, kararıyla ve değerleriyle birlikte kendisi tarafından belirleneceğini gösteren, haykıran, anlatan ve herkesin beynine kazıyan bir Newroz olmalıdır.

PKK bir Newroz partisidir

Diğer önemli bir boyut ise 2003 Newroz'u'nun 25 yıllık PKK'li Newrozların yerini alan ilk KADEK'li Newroz olmasıdır. KADEK, PKK'nin mirasını devralarak kuruldu. Elbetteki en güçlü miraslarından birisi

de halkımızın büyük bedellerle, yüzlerce şehitle, özellikle son 4 yılda büyük coşku, barış eylemleriyle yarattığı Newroz mirası, geleneğidir. PKK bir Newroz kararlaşmasıdır. *"İlk bağımsızlık ve özgürlük düşüncelerimizi '73 Newroz'u'nda 'bir karşılamamız olsun, onu özgür temelde bir kutlama niyetimiz olsun' biçiminde cesaretle dile getirdik. Çok küçük ve iddiasız da olsa bir grup olmayı bu yılda, böyle bir Newroz gününde karar olarak önmümüze koyduk. Geçen 20 yıla baktığımızda, en doğru işin yapıldığı ve en önemli başarıların sağlandığı, belki de tarihimizde ilk defa kazanmaya doğru giden bu yıllar olduğu çok açık görülüyor"* değerlendirmesinde Başkan Apo bu gerçekliği çok açık ifade ediyor. Evet PKK bir Newroz partisi ve Newroz'un binlerce yıl içinde unutturulan anlamını yeniden gün yüzüne çıkaran, gerçek anlamda yeni günleri yani kazanımlı günleri yaşatan bir partidir. İlk Newroz'dan yani '73'ten sonraki bütün Newrozlardan bu yana bu anlam hep yükselerek büyüdü. Bütün önemli saldırı hamlelerini Newrozlarda kendi bedenlerinde yaktıkları ateşlerle karşılama ve saldırı güçlerini yakma geleneğine sahip militan ruhla sürekli kararlaşmasını, iddiasını ve insanlık onurunu yükseltmiş bir hareket. 1982, '90, '92, '94, '98, her biri halkımıza, halklarımıza, insanlığa yönelen bir komplo gerçeğini deşifre etmenin, onu göğüslemenin ve boşa çıkarmanın eylemi ve hepsi de Newrozlaşan ateşin çocuklarının ürünü. Onlar da PKK'nin yani Apocu ruhun ürünü. O ruh 1999-2002 arası Newrozlarda tüm Ortadoğu için barışı dillendiren ruhtur aynı zamanda. Başkan Apo'nun *"Denizlerin, Mahirlerin, İbrahimlerin arkadaşıydım. Mazlum, Hayri, Kemal ve Ferhat'ların intikam savaşçısıydım. Böylesi her çağdan, her milletten binlercesinin birleşen ve bilinçle kavuşan son örnekleriydim. Bu insanlık abidelerinin sadece direniş ve savaşları değil, bir de fırsat bulamadıkları barış davaları vardı. Bu savunma benim değil, onların eksik kalan son barış savunmalarıydı. Bu eksikliği tamamlamak istedim"* belirlemesi bunu çok güzel anlatıyor. Onlar kendilerine dayatılan imhanın kapsamı, vahşeti karşısında yaşamı savunma, yaşamı yaratma eylemcisi oldular. En ufak bir barış, anlaşma-uzlaşma imkanını bırakalım rahat, insanca bir soluk almaya bile izin vermeyen oligarşik sistem gerçeğine karşı amansız,

işte kendilerinin de yaptığı gibi ateş topu olup yakma tarzında bir savaşımın sahibi oldular. Ve bunu Apocu ruhla başardılar. Aynı ruh, en ufak bir barış imkanı zemini yarattığında, bunu gördüğünde, nasıl amansız bir barış militanı olabileceğini de koydu ortaya bu son dört yılda. Bu anlamda PKK mirasındaki Newrozlaşan, Newroz ateşini bedenlerinde yakan gelenek, 4 yıldır meydanlarda Newrozlaşan halk gerçeğine döndü ve halkımız 4 yıl boyunca tüm Ortadoğu için barış sözcüsü, eylemcisi oldu. Yağmur-çamur, kar-fırtına demeden, vurulma-tutuklanma riski demeden, gecesini gündüzüne katarak her günü Newroz gibi kutladı. Çünkü Newroz'un özü baskıya, zulme ve haksızlığa karşı çıkmak, halkların kardeşliklerini, barışlarını yaratmaları için güçlerini birleştirme günü. Ve barış, dört yıldır Kürt halkı da bunları hep haykırdı, bunlar için çalıştı, bunlar için sokakları evi yaptı. Şimdi ilk KADEK'li Newroz'u karşılamaya hazırlanıyoruz. KADEK bir Ortadoğu örgütünün ideolojik kapsayıcılığına, strateji taktik ve programına sahiptir. Yani PKK'nin 8. KADEK'in I. Kongresi'yle birlikte bir Ortadoğu örgütü olmayı kararlaştırdı. Bu yılki Newroz da bu misyonu kucaklamalı. Buna göre kutlanabilmeli. Halkların kardeşliğinin, barışının, özgür birliğinin en güçlü sesi, gösterisi olarak bu yıl kutlanmalıdır. Halkımız 2003 Newroz'uyla özgür, demokratik Ortadoğu'ya, halkların onurlu barışına nasıl selama duracağını ve bunu yaratmanın büyük misyonuna ve ağır görevlerine nasıl sahip çıkacağını kararlaştıracaktır ve bu kararlaşmaya daha önceki Newrozlarda yarattığı kararlaşmalara nasıl bağlı kaldıysa öyle bağlı kalacaktır.

Newroz bizim yılbaşımızdır

Bu Newrozlara, dört yıllık Newrozlardan farklı ciddi bir savaş tehdidi altında giriliyor. Savaş gölgesinde kutlayacağımız bu Newroz, üzerimizde imha inkar silahını çalıştıran, tecritle onurumuzla oynamak isteyen, Ortadoğu halklarına yöneltilen saldırılara güçlü bir cevap olmalıdır. **Başkan Apo'ya Özgürlük ve Kürt Sorununa Acil Demokratik Çözüm** sloganına kilitlenmelidir. Bu temelde Kürt sorununa yaklaşımında ikiyüzlü bir siyaset izleyen çözümsüzlüğü çözüm olarak dayatan Kürt halkına "ne yaşam ne ölüm" çizgisini reva

gören Avrupa'ya, yine Önderliğimizi Türkiye'ye teslim eden ABD'ye ve Kürt sorununu çözümündeki kilit rolünü hep sorunu tıkatma, çürütme ve yok sayma temelinde ele alarak oynamayan Türkiye'ye güçlü bir demokratik baskı oluşturacak bir Newroz kutlamasına dönüşmelidir. 2003 Newroz'u her devletin Ortadoğu hesaplarında kurbanlık olarak ele aldığı "ya kullanırım ya da yok ederim" dediği Kürt olgusunun, "ben de varım, Örgütlenmiş, aydınlanmış ve kim olduğumu, ne istediğini bilen milyonlarca Kürdüm. Ne pıyonluğu ne de imhayı kabul ediyorum, demokrtik çözümü ve barışı istiyorum. Ve bunun için gerekirse tüm sahip olduklarımızı, yaşamım da dahil, ortaya koyuyorum. Sonuna kadar halkların onurlu barışı ve özgür birliği çizgisinde mücadele gücümü ortaya koyuyorum, "mesajlarını herkesin alacağı, görebileceği ve duyabileceği bir görkemlilikle yaşayan yaşatan bir Newroz olmalı. Newrozlaşan halk gerçeğinin binlerce yıl önce yaptığı gibi yine zulümlere başkaldıran, haksızlıklara, halkların beyinlerinin-geleceklerinin gençlerinin yenilmesine sessiz kalınmayacağını ortaya koyan bir kararlılıkla kutlanmalıdır. Bu son derece önemlidir. Çünkü son iki yılda ve özellikle 11 Eylül olayından sonra Irak'a müdahale gerçekliği etrafında halklara karşı yürütülen güçlü bir psikolojik, özel savaş var. Özgürlük, barış, demokrasi adına her çıkışı terörize, kriminalize etme tehditi Demoklesin kılıcı gibi sallandırılıyor. Tüm insanı çıkışlar bu temelde daha doğmadan boğdurulmak isteniyor. Ancak halklar özellikle de batı metropollerindeki sivil toplum örgütleri etrafında güzel-görkemli cevaplar verdiler. Bu yıla böyle bir giriş yapmak anlamlıdır. Yeni yılda hiç dinmeden devam etti bu gösteriler. Çok yaratıcı, değişik ve en anlamlı olan da milyonların aynı düşünce ve ruhla ayağa kalkışydı yaşanan ve insanın yüreğinde büyük bir umut yaratıyor. Halkların doğuşunun, özgür iradeyle tarih-siyaset sahnesine girişinin görkemli örnekleri olarak Başkan Apo'nun bu konudaki tespitlerini de ispatlıyor. Yine 4 yıldır Kürt halkının tek başına öncülük ettiği, haykırdığı barış eylemliliklerinin bölge halklara mal olması anlamlı. Halk olarak bundan da oldukça gurur duymalıyız, bir halkın insanlığın kurtuluşunu kendi şahsında yaratabileceğine olan inancımızı daha da büyütmeliyiz. Dünya çapında gelişen ve yaygınlaşan eylemlerle

savaş karşıtı, barış sever, çevreci, küreselleşme karşıtı vb sivil toplum güçleriyle birleşebilmeliyiz. Ve bu Newroz'da bunun güçlü bir başlangıcını ifade etmeli.

Newroz bizim yılbaşımızdır. Adeta yıla nasıl başlayacağımızın ve devam edeceğimizin ifadesi olmaktadır. Geleneksel olarak da böyle yaşandı. Bu yılbaşımız dünyada yaşanan barış eylemlerinin de selamlamalı ve güçlü cevaplanmalıdır. Ortadoğu'ya ait olan halklar arası dialog-barış-kardeşlik geleneğinin yine en güçlü ve köklü bu topraklarda başlangıçlar yapacağını göstermelidir. Bu nedenle bu Newroz'u sadece Kürt halkı olarak değil, birçok halktan katılımcılarla, sanatçılarla, dostlarla, aydın ve yazarlarla kutlamak önemli. Newroz'un ne kadar başarılı kutlandığının bir göstergesi de bu olmalıdır. Ortadoğu'da bu çok zor olmama- lı çünkü, aynı zamanda bir Ortadoğu bayramıdır, Newroz. Arap, Fars, Ermeni, Türkmenler vb daha birçok halk bu halklar bayramını kutlamaya çağrılmalıdır. Bu anlamda bu Newroz başlangıç olmak üzere bundan sonraki Newrozları, bir halklar mozaiği olan Anadolu'da, Ortadoğu'da halkların en güçlü ortak kutlaması, barış platformu yapmalıyız. Newroz halkların kardeşliği, birliği ve barışysa, Newrozlaşan Kürt halkının Newrozlaşan Ortadoğu halkını yaratması durumunda Ortadoğu demokratik, özgür ve barış içinde olacaktır. Bundan sonraki her Newroz böyle kutlanmalıdır. Mücadelemizin belli bir aşamasına kadar Newrozların Kürt halkının kendi özgür iradesiyle kararlaşması olması gerekliydi. Ancak gelineen aşamada, küreselleşen uluslararası savaş cephesi karşısında küreselleşen barış hareketini yaratmak vazgeçilmezdir. Bunun zeminleri her zamankinden daha güçlü olmuştur ve büyük bir sorumlulukla değerlendirilmelidir. Ayrıca sistemin bize dayattığı tecrit çemberini kırmak açısından da özellikle Newrozlara artık, başta Ortadoğu'lu olmak üzere tüm dünya halklarını da güçlü katmalıyız. Bu Newroz; tüm dünya siyasetçilerine "sizin politikalarınızla yapmadığınız, ya da beceremediğiniz halkların kardeşliğini, dostluğunu yaratmak bakın o kadar da zor değil. Ve bizim kardeşliği, barışı ve özgür birliği yaratmak için sizin kağıt üzerindeki uydurma planlarınıza, demogojilerinize ihtiyacımız yok. Barış ekmek su kadar, hava kadar sade ve vazgeçilmez bir ihtiyaçtır halklar için. Ve biz artık bunun bilin-

“Newroz’un özü baskıya, zulme ve haksızlığa karşı çıkmak. Halkların kardeşliklerini, barışlarını yaratmaları için güçlerini birleştirme günü. Ve barış. Dört yıldır Kürt halkı da bunları hep haykırdı, bunlar için çalıştı, bunlar için sokakları evi yaptı. Şimdi ilk KADEK’li Newroz’u karşılamaya hazırlanıyoruz. KADEK bir Ortadoğu örgütünün ideolojik kapsayıcılığına, strateji-taktik ve programına sahiptir. Yani PKK’nin 8., KADEK’in 1. kongresiyle birlikte bir Ortadoğu örgütü olmayı kararlaştırdı. Bu yıl ki Newroz da bu misyonu kucaklamalı.”

cine ve yaratma iradesine sahibiz. Bakın biz milyonlar, kirli çirkin hesaplara sahip olmadığımız ve “bir damla petrol bir damla kandan daha üstündür” diyen mantığı değil, “bin damla petrol de olsa bir damla kanı vermeyiz” dediğimiz için nasıl kolay bir araya geliyoruz. Dilimiz ne kadar yalın, taleplerimiz ne kadar anlaşılır ve yüreğimiz ne kadar ortak atıyor, konuşuyor” mesajını vermektedir. Newrozları bu ve bundan sonraki yıllarda hem Ortadoğu ve dünya barışının hem de bunun için kilit önemdeki Kürt sorununun demokratik çözümünün halk iradesiyle oluşturulan zirvesel ifadesi gibi yaşatmalıyız, yaşatmalıyız.

Başkan Apo’nun özgürlüğü özgürlüğümüz yaşamı yaşamımızdır

Kürdistan’ı bir savaş karargahına, ağır silah deposuna çeviren beş bin yıllık

bu gerçekleşmeden Ortadoğu’nun asla bir istikrara kavuşmayacağını ortaya koymalıdır. Önderliğimizin “Özgür Birliklik ve Barış perspektifi olan belirteceği yeni bir süreç başlatıyorum. 4 yıllık süreç rolünü oynamıştır. Yeni bir döneme girdik” tespitin bir anlamı da, “yeni stratejiyi anlamak-kavramak ve hazırlanmak için yaşanan süreç bitmiştir. Artık yeni stratejiyi yaşamsallaştırma süreci başlamalıdır. Taktiğe güçlü girişler olmalıdır şeklinde anlamalıyız” BununNewrozla bağlantısı nedir?

2003 Newrozunu bunun da güçlü bir başlangıcını taşıyor bağrında, çünkü son dört yılın gücünü biriktiriyor kendisinde. Önderliğimiz bu gücü şöyle ifade etti. “Newroz gösterileri geliştirdiğim çizginin halk tarafından tutulduğunu gösteriyor. Yol çizilmiştir. Diyarbakır’da 700 bin kişinin “barış-kardeşlik-özgürlük” demesi bu çizginin kabulüdür. Uluslararası komplo sadece bana karşı değil, şahsımla ilgili değil. Newroz’da görüldü, ben milyonlara, kitlelere mal edildim. Mil-

zamankinden daha fazla imkan dahilindedir, başarabileceğimiz bir hedeftir. Ve Kürt halkı uluslar arası komplo gerçeği karşısında gösterdiği cesaretle bunu başarma gücünü ortaya çıkarmıştır.

Yeni stratejimizin yaşamsallaştırılmasının stratejik ayağı Kürt sorununun demokratik çözümünün Başkan Apo’suz olamayacağıdır. Başkan Apo gibi ömrünü bu sorunun demokratik-adil çözümüne veren bir halk Önderine yaklaşımın tecrit biçiminde somutlaşması, Kürt iradesine inkar ve imhanın dayatılacağına ya da bunun planlandığının en açık ispatı olmaktadır. Başkan Apo’ya böyle yaklaşan, halkı da gerillayı da katletmek ister. Bitirmek ve yine 30 yıldır bir sonuç alamadığı politikasını son bir umutla bir kez daha devreye koymak ister. Bu nedenle bu Newroz en güçlü kilitlenmesini elbetteki “Başkan Apo’ya özgürlük”le yaşayacaktır. “Özgürlüğü özgürlüğümüz, yaşamı yaşamımızdır.” diyeceğiz. Ona uygulanan insanlık dışı uygulamanın-ışkencenin acısı-

katan, tecritle toplumsal huzuru ve barışı tehdit eden, Türkiye’yi tekrar çok yıkıcı ve kanlı bir iç savaş ateşinin içine atan hükümet ve devletin ilgili güçlerine, Kürt halkı ve onun örgütlü iradi gücü KADEK adına barış için bir şans daha tanımadır. Onlara barışı tehdit eden inkar ve imha zihniyetine bir daha başvurmamaları için bir uyarı, çağrıdır. Bu temelde güçlü olmalı ve yerini bulmalıdır. Barıştan asla vazgeçmeyeceğimizi ve onurlu barışı yaratmak için gerekirse meşru savunma savaşını başlatabileceğimizin ve güçlü yürüteceğimizin mesajlarını, yaratacağımız ve ileteceğimiz bir katılım biçimini bu ikinci kampanya döneminde ortaya koymak son derece önemlidir. Bölgede yaşanan hızlı gelişim ve değişimlerle ve özellikle Kürdistan coğrafyasında beliren savaş görüntüleriyle birlikte ele aldığımızda, bu görevin çok kolay olmayacağı açıktır. Ancak bu noktada halkımız özellikle duyarlı olmalıdır. Aylardır yürütülen tecrit zaten Irak’a müdahalenin gölgesinde, sinsice devreye konuldu ve derinleştirildi. Herkesin Irak gündemine kilitlendiği bir süreçte Önderliğimize ve halkımıza karşı bu çürütme, normalleştirme konsepti gündeme konulurken en çok güvenilen nokta, “dünyanın gözü Irak’tan başka bir şeyi görmüyor. Tam zamanı, uygun ve sonuç alırız”dır. Bu nedenle Irak’a müdahale, bölgeye ve Kürdistan’a yönelik askeri hareketliliklerin Başkan Apo’ya uygulanan tecritle direkt bağlantısı var. “Tecrit

nedenle sonuçları ve etkileme gücü de parçalı kaldı. Bir defa kampanyanın ikinci aşaması bu eksiklikleri tekrarlamamalıdır. Son derece örgütlü kendi içinde koordineli, zamanlamasını, yerini ve siyasal atmosferini güçlü takip ederek güçlü bir örgütlülüğü halkımız yaratabilmelidir. Karşımızda uluslararası komploun ikinci kapsamlı konsepti var, bu tecritte yoğunlaşıyor diyorsak, eylem biçimlerimiz, tarzımız ve araçlarımız, örgütlülüğümüz ve kapsamımız buna göre yaratılmalıdır. Geçen kampanya sürecinde bu tam örtüşmedi. Konseptin ağırlığına göre tam cevap oluşturulamadı. Bu açıdan bir defa bu tecrit uygulaması etrafında şekillenen Kürt ve Türk halklarını karşılıklı kışkırtmayı ve savaştırmayı hedefleyen yeni konsepti ve bunun Türkiye boyutunu uluslararası kamu oyunun gündemine özellikle de Irak’a müdahaleyle bağlantılandırarak güçlü oturacak bir eylemsellik, örgütlülük ve diplomasi gücü yaratmalıyız. Bu kitle ve basın diplomasisi temelinde güçlü olmalıdır. Birçok sivil toplum örgütünün gündemine, kapımıza zorla bırakılmak istenen iç savaş tehlikesi etkin ve yetkin anlatılmalıdır. Neden iç savaşa karşı olmalıyız? Bu iç savaşı kim istiyor? Kimin nasıl çıkarları var? Geçen 15 yıllık süreçte bu iç savaşta Kürt ve Türk halkının payına düşen yoksullaşma, sosyal bunalım, ölümler, sakat kalmalar, yıkılan yaşamlar vb oldu. Peki bu defa iç savaş neyimizi nasıl götürecektir, koparacak

savaş geleneğinin yaratıcısı zihniyet sahipleri bu yıl Newroz’un anlamını, görkemini gölgelemek isteyebilir. Bu açıdan halkımız son derece hassas, duyarlı örgütlü ve tedbirli olmalıdır. Bu özellikle Türkiye ve son dönemde Türkiye ile yakın işbirliği içinde olan İran, Suriye gibi demokratik değişim-dönüşüme direnenler tarafından gündeme getirilebilir. Bu açıdan başta Türkiye metropollerinde olmak üzere bu alanlarda provakasyonlara karşı duyarlılık zirvede olmalıdır. Barış mesajlarımızı en güçlü sunacağımız böyle bir güne savaşın yıkım gücünü dayatmak isteyenlere cevabımız gerektiğinde Newrozlaşan halk olarak verilecektir. Ama Newroz her yerde, köy, kasaba, ilçe ve illerde, büyük metropollerde mutlaka alanlarda, sokaklarda kutlanmalıdır. Önderliğimizin özgürlüğüne ve halkların barışına kilitlenmiş bir Newroz olarak karşılanmalıdır. Bu yüzden de ısrarlı, inatçı ve direnişçi olacaktır. Güney halkımızın Erbil’de Duhok’ta savaş ve işgal karşıtı yürüyüşleriyle buluşarak kuzeyiyle güneyiyle artık bir Kürt baharının yaratılacağına, yaşanacağına ve Ortadoğu’yu da saracağına zamanın geldiğini göstermeliyiz. Bu temelde, Irak’a müdahale arifesinde Kürtler, Kürdistan’ın, Ortadoğu ve dünyanın her yerinde Newroz kutlamalarıyla Kürt sorununun demokratik çözümünün artık rafa kaldırılamayacağı mesajını güçlü vermelidir. Ortadoğu’nun en güçlü demokrasi dinamiği olarak Kürtler, demokratik değişim ve dönüşümü istediklerini ve

yonlar benim mirasımı sürdürecektir.” Bu ayını zamanda 2002 Newrozunu selamlama sözleriydi, Başkan Apo’nun. Bu yıl da çok büyük ihtimalle Newroz’umuz aydınlatılmasına izin vermeyecekler. Ama bu sözler yeterince açık ve anlaşılır. Ve Başkan Apo’nun son üç yılda ve daha önce verdiği Newroz mesajları 21. yüzyılı başarıyla götürecektir kadar kapsamlıdır. Her Newroz’da O bize mesajlarını, bir halkın alabileceği en güzel armağan olan özgürlük perspektifleri şeklinde sundu. Özgürlüğün yeni ufuklarına, umutlarına ve mizginlerine taşıdı yüreğimizi, düşünce ve eylem gücümüzü. Kararlaşmalarımızı çelikleştirdi. Bize verebileceği ne varsa hep zamanında ve yerinde verdi. Şimdi bizim her Newroz’da Başkan Apo’nun özgürlüğünü yakınlaştıracak kadar meydanlarda çoğalmamızın zamanı. Şimdi her Newroz’u O’nun özgürlüğüne daha fazla kilitlenmiş bir eylem günü, kendimizi yaratma günü yapmanın zamanıdır. Dayatılan uluslararası komplo konseptini oluşturan güçlerin, Önderliğimizin belirlediği çizgi temelinde yükselteceğimiz mücadeleyle her Newroz’da rengi solmalı. Her Newroz komploculara can çekiştiiren biraz daha güçlü bir örgütlülüğü, eylemliliği ve bütün bir mücadele yılını kapsayacak kararlaşmayı yaratmalı. Ve her yıl bu temelde halkımızın üzerindeki komplo lanetini, kararlılığını yırtarak Kürt Rönesansının, aydınlanmasının, bu temelde özgürleşmesinin somutlaşan gerçeğini yaratmalıdır. Bu her

nı her hücremizde hissedeceğiz. Ölümle yaşam arasına sıkıştırılan her canlının göstereceği o inanılmaz enerjiyi akıtacağız ve yaşamımızı, onurumuzu, özgürlüğümüzü kazanmadan yaşamayı haram sayacağız, ölüm bileceğiz. Bu nedenle Newroz bu gerçeği bir kez daha Kürt halkının yılbaşında, direnişinde, bahar kararlaşmasında gösterecektir. “Başkan Apo’ya özgürlük dünyanın” dört bir yerindeki milyonlarca Kürdün etrafında kilitlendiği, tek yürek olduğu temel slogan olmalıdır.

Temel görevimiz halk cephesini büyötmektir

Newrozda ortaya çıkacak olan katılım düzeyi sürekli büyütölerek süreklileştirilmelidir. Halkımız Başkan Apo’ya yönelik tecritin kaldırılması, koşullarının iyileştirilmesini ve özgürlük taleplerini iç içe sürekli gündemde tutarak bunun etrafında kitlesel gösterilere ağırlık vermelidir. Bu kampanyanın asıl amacı 4 yıllık kısmi barış sürecini ti-

gündem dışı”, “gündem çok yoğun, kimse dinlemez, dikkate almaz” veya çok tehlikeli bir görüş olarak “yeni süreçle birlikte Kürtler statüko kazanacak, çok fazla gürültü yapıp bazı güçleri tahrik etmeyelim” söylemleri bazıları için gaflet, bazıları için siyasi körlük bazıları için ise tıpkı Batı’nın yaptığı gibi Başkan Apo’nun yaşamı üzerinden siyaset yapma yaklaşımıdır. Özellikle son ifade ettiğimiz tehlikelidir ve halkımız bunu cevapsız bırakmayacaktır. Başkan Apo’nun olmadığı bir yaşamı bile istemeyenler, basit ve iradesinin içinde olmadığı bir statüye de istemezler. Şunu herkes bilmeliki, Kürtler için bir statü haksız olamaz, bu halk da Önderlik-siz olmaz.

Newroz’la zirveleşip 15 Mayıs’a kadar devam edecek olan sürece doğru ve sonuç alıcı bir katılım açısından 10 Aralık-15 Şubat tarihleri arasında yürütülen birinci kampanya sürecine katılımdan güçlü dersler çıkarılmalıdır. Özellikle eylemlerin parçalı, dağınık ve koordinesiz gerçeği hızla aşılanmalıdır. Eylemler eşzamanlı olmadı. Enerji güçlü ve etkin akıtılmadı meydanlara. Bu

bizden? Ve bize ne yarar sağlayacak? Payımıza ne düşecek? İç savaş diyenlerin kaybedeceği bir şey olacak mı? vb yüzlerce soru halktan her kesiminin gündemine özgünlüklerine göre sorulmalı ve “gelin cevaplarını birlikte halk olarak tartışalım” esprisıyla bütün halklar arasında tartışma platformları yaratılmalıdır. Onlar her ne kadar iki halkın yaşamını, en yalın ihtiyaçlarını, başta barış olmak üzere özlemlerini, isteklerini her ne kadar bölmek isteseler de halklar bu olguların yaşam diyalektiğinde bölünemeyeceğini güçlü gösterebilmelidir. Gençlik gençliği, kadın kadını, işçi işçiyi vb her Kürt, Türkiye toplumunun farklı kesimlerini bu iç savaş konusunda daha fazla bilgilendirmeli, aydınlatmalı ve ortak örgütlenmeleri birlikte yaratabilmelidir. Yoksa tecrit olmuş düşünceyle, tecrit olmuş eylem ve etkinlik tarzımızla ve tecrit olan halk gerçekliğiyle uluslararası güçlerin Başkan Apo’ya, Kürt ve Türk halklarına ve özünde Ortadoğu’ya yönelik geliştirdiği bu tuzağı, iki yüz yıldır işlettikleri Kürt kapanını aşmak mümkün değildir. Şimdiden Newroz böyle kut-

“Sonuna kadar halkların onurlu barışı ve özgür birliği çizgisinde mücadele gücümü ortaya koyuyorum.” Mesajlarını herkesin alacağı, görebileceği ve duyabileceği bir görkemlilikle yaşayan-yaşatan bir Newroz olmalı. Newrozlaşan halk gerçeğinin binlerce yıl önce yaptığı gibi yine zulümlere başkaldıran, haksızlıklara, halkların beyinlerinin-geleceklerinin-gençlerinin yenilmesine sessiz kalınmayacağını ortaya koyan bir kararlılıkla kutlanmalıdır.”

lanmalı ki daha sonraki eylemler ve etkinlikler için halkların ortak platform zeminleri yaratılabilsin. İç savaş nasıl ki Türkiye'li herkesin, işçisinin, köylüsünün, memurunun, öğretmeni, öğrencisi, sanatçı, siyasetçi vb yaşamlarını direkt etkileyecekse, bunu önlemek de ancak bu kadar geniş bir savaş karşıtı cepheyle mümkün olabilir. Yürütülmesi gereken temel çalışma bu temelde halk cephesini büyümektir. Hem Kürt topluma, hem Türkiye'li halklara hem de Ortadoğulu halklara, açılımlar yapmak gerekir. Bu olmazsa Türkiye'nin bizi, gelececek bir savaş ortamında Filistin halkının dramına mahkum etmek istediği açıktır. Bu trajedi yaklaşık iki yıldır tüm dünya kamuoyunun gözleri önünde, kanayarak, ölümlerle durmadan devam ediyor. Ama durdurulmuyor. Bu şiddet sarmalının bir kez başlatıldı mı bir daha durdurulmasının ve barışçıl yöne kanaliz edilmesinin çok zor olduğunu, zaman alacağını anlatan son derece trajik bir örnektir Filistin sorunu. Kürt halkı ve özellikle de Türkiye halkı bunu kendi topraklarında yaşamına çok uzak bir gerçeklik olarak algılıyor çünkü medya tarafından uyuşturuluyor, kandırılıyor ya da yönlendiriliyor. Bir Kürt paranoyasıdır almış başını gidiyor. Bunu ancak halkların birleşik demokratik cephesi durdurabilir. Sürekli halka yansıtılan bu Kürt korkusu başta halk da aşıldı mı ona "Kürtler böyle tehlikeli" diyen devlete, siyasetçiye, "hayır, biz Kürtlerle bin yıldır birlik-

lemesine rağmen eylemini, tepkisini, protestosunu ortaya koydu. Başkan Apo istendiğinde, gerektiğinde herşeyi yapmaya hazır bir halk gerçekliğini yılların emeğiyle yaratmıştır. Halkımıza bizim çağımız gücünü enerjisini, öfkesini tepkisini daha iyi örgütlemesidir. Kendi özgücüne dayalı olarak inisiyatifini, örgütünü, eylemini ve iradesini ortaya koymalıdır. Önderliğimiz yüzülyı aydınlatacak perspektiflerini savunmalarla sundu. Ancak bu savunmalar birçok geri yaklaşım ve mantığın ürünü olarak halka ulaştırılamadı. Şimdi halkın her zamankinden daha fazla bu savunmayı anlamaya, bu temelde eğitilmeye ihtiyacı var. Halkımız bunu kendi içinde eğitim birimleri çıkararak yapmalıdır. Bu konuda yaşanan yetersizlikleri zamanında eleştirmek kadar kendi özgücünün yettiği yerde kendisinin örgütlemesi ve mutlaka savunmalara ulaşması önemlidir. Ayrıca imha-inkar çizgisinin Kürdistan'daki uygulamaları biliniyor. Kürt halkına yönelik saldırıganlığı biliniyor. Bunu en iyi halkımız biliyor çünkü acılarını ve kayıplarını en fazla onlar yaşadı. Şimdi bu çizginin yeniden gündeme konulmak istediği bir süreç dayatılmak isteniyor. Bu kirli bir iç savaşla yapılmak isteniyor. Bu nedenle iç savaş önlemek için demokratik serhildanları yükseltmek kadar, önümüzdeki süreçte inkar ve imha çizgisinin daha önceki uygulamalarına benzer durumlara, provakasyonlara, failli meçhullere, hukuk, siyaset ve insanlık dışı girişimlere

umudunun inşaa gücü, teminatı ve temel harcı oluyorlar. Onlar güçlü-örgütlü ve birlik oldukça, zayıflamadıkça bir mücadelenin kaybetmesi mümkün değildir. Bunun bilinci ve onuruyla duruşlarını güçlendirmeleri gerekiyor. Kadın hareketi son dönemde öne çıkan savaş karşıtı güçlerle Türkiye'li çok farklı kesimlerden kadınlarla daha kolay buluşabilir. Bu iç savaşın önlenmesinde ne kadar kadın sanatçı-aydın, yazar-çizer, toplum bilimci, siyasetçi vb topluma yön verecek etkileyecek insan varsa onları harekete geçirmenin yaratıcılığını, gücünü ve örgütleyiciliğini kazanmalıdırlar. Türkiye'de bu savaşı istemeyen yüzbinlerce asker anası var. Onlara ulaşmada Kürt kadınları yetersiz kaldı. Daha ısrarcı, birçok yol yöntemi, ilişkili devreye sokarak binlerce asker anasıyla buluşma gerçekleşebilir. Bu analarla gerilla anaları Kürt sorununun demokratik çözümünü birçok girişimle gündeme alıp "bu kirli, bizim kanımızı emerek çeteleri besleyen iç savaşı istemiyorum. Oğlumu bu kardeş savaşına göndermiyorum," direnişiyse siyaset ve devlet kurumları üzerinde çok yönlü demokratik bir baskı kurulabilir. Böyle etkinlikleri için uluslararası kurum ve kuruluşlardan destek alınabilir ve bu temelde Kürt-Türk analarının ortak eylemleri dünya ve Türkiye basınına harekete geçirebilir. Ve daha pek çok kesime özgün yaklaşım ve girişimlerle baş vurulabilir, ortak eylem, örgütlenme ve bu savaşı önleme projeleri gö-

geçirmenin, başarmanın tarzını yakalamalıdır. Yoksa günübürlük tarzla hiçbir şeyin kazanılamayacağını en iyi biz Kürtler ve Ortadoğulu halklar biliyoruz. Yine gençlik tüm çalışma alanlarının kadro okulu gibi kendisini ele almalıdır. Bu nedenle devrimin mücadelesinin bütün sorunlarına ilgili olması gereklidir. Gençlik hareketinin nicelik ve nitelik olarak sürekli büyümesi, demokratik serhildanın susturulamayan silahı dindirilemeyen dinamiki olması son derece hayattır. Ayrıca gençler bu süreçte her zamankinden daha fazla gerilla saflarını beslemelidir. Özgürlük dağlarında onurlu bir yaşam her Kürt gencinin hayalidir. İçine girdiğimiz bu süreç binlerce gencimize bu hayalini gerçekleştirmeye zamanının geldiğini anlatıyor.

Bu süreçte demokratik Kitle örgütlerinin, kurumların da görevleri bu belirttiğimiz kapsamla bağlantılıdır. Hükümet dışı organizasyonların Ortadoğu geleneğinde çok güçlü bir mirası yok. Bu süreç böyle bir mirası yaratmayı da emrediyor, ya da bugüne kadar ki, küçük küçük mirasların buluşturulmasını, birleştirilip güçlü bir sivil toplum inisiyatifine dönüşmesi gerekliliğini daha bir inisiyatif güçlü geliştirilmezse, son Türkiye'de yaşanan son gelişmeler gibi, bir halkın kendisini varetmediği, kutsal bildiği, uğruna ölümleri göze aldığı vatan pazarlanı, ama kimse karşı çıkamaz. "Barış istiyorsan bedeli zehir gibi zamlardır" denilir ama kim-

Bugüne kadar Türkiye'deki iç savaşa, Kürtlerin fiziki, kültürel katliamına hemen hemen herkesin, bazı değerli aydın yazar ve sanatçılar dışında herkesin sessiz kalması bundandır. Bir sanatçı çağının hem tanığı hem anlatıcısıdır derler. Ama tanıklık etmek de anlatmak da yürek ister, bilinç ister, gerçek aydın ve sanatçı olmayı gerektirir. Eğer Türkiye toplumu yeniden yapılanacaksa bu aydından, sanatçıdan başlamak zorundadır. Yoksa çok zor, çok geç olur. Bu temelde Türkiye'li aydın-sanatçı kesime çağırımız, bu kirli savaşa karşı Kürt halkının yükselen sesini bu defa duysunlar. Seslerini bu sesle birleştirsınlar. Türkiye halkının barış, özgürlük ve halkların özgür birliğini haykıran bu sese katılmasına öncülük etsinler. Bu defa tarihin omuzlarına yüklediği insanlığın temel değerlerini sanatçı sorumluluğuyla, kimliğiyle taşıma, büyüme, gelecek kuşaklara aktarma görevinden kaçmasınlar. Bunun için yüzlerce barış konseri, binlerce halk toplantısı, seminer, resim-fotoğraf sergileri vb sonsuz etkinlik yapma potansiyeli var Türkiye'li sanatçıların.

Sanatçı halkla yaşayan, halkla beslenen ve halkla büyüyenidir. Halkın öleceği, anlamsız bir savaşa sürükleneceği bir ülkede sanatçı sanatçılım diyemez, eğer ona karşı sesini yükseltmiyorsa, eğer o katliamı, savaş tehdidini, inkar ve imhayı, bir başka halkın kültürü üzerindeki baskıyı, katliamı anlatamıyorsa, dillendiremiyorsa,

te yaşıyoruz. Kardeş halk ve bu gün de birlikte yaşıyoruz. Tehlikeli değiller, kardeşler, dostlar" diyecektir. Bu yürütülen siyasetin temelsizliğini ve kandırmacasını deşifre ederek boşa çıkaracaktır. Bu açıdan son derece önemli bir nokta olarak ele alınmalı ve her Kürt bu konuda sahip olduğu ilişkileri güçlü değerlendirmelidir. Bunun için ayrıca eylemlerimizin çeşitlilik, yaratıcılık ve yaygınlık kazanması bu temelde hem kamuoyunu hem de basını harekete geçirecek eylem ve etkinliklerin organize edilmesi gereklidir. Ne istediğimizi, neden dört yıldır hep sokaklarda olduğumuzu artık daha iyi anlatmamız gerekiyor. Bu anlamda geçen dönem yürütülen birinci kampanyada yaşanan kitle ve basın diplomasisindeki yetersizlikler de aşılmalıdır. Uluslararası kamu kuruluşları, hukuk kurumları, insan hakları dernekleri vb sivil toplum örgütlerine halkımız ve legal örgütleri tecrit sorununu güçlü anlatabilmelidir, Bu temelde gerçekleştirilen girişimler amacına daha güçlü ulaşmalıdır.

Gerilla barışın teminatıdır

Halkımızın bu güne kadar gösterdiği fedakarlık, katılım ve mücadeleciliği saygıyla takdir ediyoruz. Hiç kimse kendi yetersizliklerinin, süreç girmeyen geri zihniyetinin ve hantallığının beceriksizliğinin faturasını halka çıkarmamalıdır. Halk belirlenen temelde bazı geri yaklaşımların engel-

başvuracağı ihtimaline göre de tedbirli, hazırlıklı ve mücadelecili olmalıdır. Zafere inancı asla yitirmeden yolun son kısmını büyük acıları, bedelleri de olsa mutlaka koşacağız ve bize dayatılan kimiksizliğe, "ne yaşam ne ölüm" çizgisine artık bir son vereceğiz. Halkımız bu baharda, bu Newroz'da bunun kararlaşmasını yaratacak ve bu yılı bu temelde mutlaka kazanacaktır.

Gerilla uzun bir zamandır hazırlıklarını yoğunlaştırarak sürdürüyor. Gerillanın temel misyonu VII. Kongremizde "barışın Teminat gücü" olarak belirlendi ve adı 'Halk Savunma Güçleri' olarak değişti. Gerilla bu Misyonuna ve adına layık olacaktır. Hem Kuzey'de hem Güney'de halka yöneltilen saldırıları meşru savunma temelinde karşılamak ve cevaplamak kadar, kendisine yöneltilen her saldırıyı da hem 30 yıllık Özgürlük mücadelesinin mirası hem de son dört yılda yürütülen yenden yapılanma temelindeki eğitimlerden kazandıklarıyla mutlaka boşa çıkaracaktır. 1990'ların başlarında olduğu gibi büyüyecektir, kabarcaktır ve gerektiğinde Ortadoğu'nun demokratik savunma gücü olarak kendisini sürekli büyütecektir.

Demokrasi ve barış sürecinin temel dinamiki kadınlar, 8 Mart'la önemli bir çıkışı başardılar. Yaklaşan savaşın en fazla vuracağı bir kesimi de oluşturan kadınlar, mücadelesinin en güçlü, örgütlü ulaşılmaz ve yenilmez kılıcı, kalesi olarak kendilerini inşaa etmelidirler. Çünkü onlar barışın ve halkların

türülebilir, tartışılabilir. Sonuç alınır, yeter ki ısrarcı, iddialı ve yaratıcı olunsun. Geçen kampanya süreci açısından kadının öncülük misyonuna göre katılımı sınırlı kaldı, kitleselleşmedi. Son dönemde yaşanan toparlanma ve 8 Mart çıkışı süreklileşerek, yükselmeli ve kadın demokratik serhildanda öncülük rolünü '90'lı yılların serhildanlarındaki gibi başarıyla üstlenmelidir.

Özgürlük dağlarında onurlu yaşam her Kürt gencinin hayalidir

Gençlik de demokratik uygarlık çağının ilki temel öncü gücünden biri olma misyonunu daha güçlü oynamalı bu sürecin imkan ve zeminlerini yaratıcılıkla kullanmalıdır. Kadınla birlikte öncülük rolünü başarıyla yürütmesi için her şeyden önce yeni zihniyet, ideolojik kimlik üzerinde derinleşmelidir. Enerjisini sınırsız, yöntemsiz ve aceleci değil, bir işi zafere-başarıya götürecektir tarzda kullanmayı, bu temelde eylemi, örgütlenmeyi ve açılımı esas almalıdır. Gençlik hareketi her kesimden daha fazla açılım ve genelleşme imkanlarına sahip. Türkiye'li ve Ortadoğulu gençlikle buluşma, gücünü, bilincini ve tüm imkanlarını birleştirme ufkuyla, uzun vadeli bir hedefle yaklaşmalıdır. Günlük çalışmalarını, tarzını ve temposunu uzun vadeli ve genel amaçlar karşısında sorgulamalı, onları yaşama günlük olarak

se konuşamaz. Bu açıdan savaşın çok hızlı adımlarla yaşamımıza girdiği bu dönemde hiç vazgeçmeden daha da büyük bir inanç ve umutla, en azından halklara dayatılan bu katliam gerçeğini ortadan kaldırmaya kadar yaşamın en kutsal bir görevi bilerek yüklenmek ve demokrasilerin vazgeçilmez gücü olan sivil toplumu, üçüncü alanı yaratmak, her geçen gün büyümek hayattır. Bu olmadan toplum klasik zihniyetin, klasik siyasetinin aldığı ölüm fermanlarına terk edilmiş olur. Bu konuda özellikle tecrit uygulaması karşısındaki tavır açısından umut verici adımlar olsa da çok cılız, dar ve süreklilik arz etmeyen durumdan çıkmak gerekir. Bu durumun aşılması, savaş karşıtı tüm sivil toplum örgütlerinin Kürt sorununun adil demokratik çözümü için iradelerini birleştirerek imhacı inkarcı siyaset sahipleri üzerindeki demokratik baskı gücünü büyütme son derece acil bir görev olarak bu kurumların önünde durmaktadır.

Aydınlardan sanatçılar çalışmak için aslında barışa en fazla ihtiyaç duyanlar oluyor. Bu nedenle de en ufak bir barış umuduna dört elle sarılmaları gerekiyor. Örneğin ABD'de binlerce şairin savaş karşıtı eylemi çok anlamlı. Maalesef Türkiye'de bu çok az insanın sergileyebildiği bir tutum oldu. 30 yıllık iç savaş, çetecilik, failli meçhul cinayetler, Kürt halkını şiddet yöntemi ile sustururken, Türkiye'li aydın ve yazarları ise farklı yöntemlerle susturdu, iradelerini, sanatçıları, aydınlıklarını farklı biçimde esir aldı.

yüreğini ve dilini kilittiyorsa, gözünü kapatıyorsa o sanatçı sanatçı olamaz. Bu temelde tüm Kürt, Türk, Arap, Ermeni, Asuri, Çerkez, Laz, Rum ve diğer halklardan sanatçıları savaş karşısında sanatın gücüyle barışı ve toplumsal adaleti yaratmaya çağırıyoruz. 2003 Newroz'u'na sanatçılar damgalarını vurmali, her yerdeki kutlamalara onlarca sanatçılar katılmalı ve "barış, barış, yine barış" diye haykırmalıdır.

Türkiye mevcut durumda İngiltere ve ABD'nin yıllardır kendisine karşı kullandığı tuzaklara düşmeye ve Kürt korkusunun uçurumlarından kendini atmaya doğru hızla ilerliyor. En başta Türkiye'li tüm halkları, sorumlu, sağduyulu siyasetçileri, basını, başta gençlik ve kadın olmak üzere toplumun tüm kesimlerini, işçileri, emekçileri, aydınları, sanatçıları bu tehlikeli gidişatı durdurmaya ve layık olduğumuz barışı, demokrasiyi ve toplumsal adaleti, özgücümüzle, mücadeleyle yaratmaya çağırıyoruz. 2003 yılı her zamankinden daha fazla halkların, insanlığın baharını yaratmaya yakınlaştığımız bir yıl olsun. Başkan Apo'nun Newroz'u'nu bu yıl halk olarak hep birlikte güçlü kutlayalım.

Bu temelde Kürt halkının, tüm Ortadoğulu halkların Newroz bayramlarını kutluyor, Başkan Apo'nun bizim için insanca, onurlu ve özgür yaşam şansını yaratmasına cevaben, gerçekleşinceye kadar "BAŞKAN APO'YA ÖZGÜRLÜK" şiarı etrafında kilitlenmiş nice Newrozlara diyoruz...

DIŞ İLİŞKİLER VE DİPLOMASİ FAALİYETLERİ -I-

Diplomasinin tanımı

Diplomasi genel anlamda çıkar ve amaçlar doğrultusunda geliştirilen ilişkilennmeler olarak açıklanır. Uluslararası ilişkiler ve diplomasi kavramları eş anlamlı kavramlardır. Çoğu zaman diplomasi yerine uluslararası ilişkiler kavramı da kullanılır. Diplomasinin genel tanımı budur ve insanlık aleminin geçmişine kadar uzanan bir tarihi vardır. İnsanlık varolduğu sürece çeşitli amaç ve çıkarlar doğrultusunda –ki çıkar ve amaçlar dönemlere göre değişebilir– diyaloglar kurmuşlardır. Bu durum farklı dönemlerde, değişik biçimlerde gelişmiş ve süregelmiştir.

Günümüzün modern diplomasisi ise, giderek kurumlaşan ve profesyonel bir meslek haline gelen, devletlerin ve hükümetlerin kendisini uğraştırdığı bir alan haline gelmektedir. Diplomasinin gelişimi 20. yüzyılın başlarından, özellikle I. Dünya Savaşı ve sonrasında yaşanan gelişmelerle birlikte ele alınabilir. Siyasi düşünürler, modern diplomasinin ortaya çıkışını ve adım adım yükselişini 1400'li yıllardan 1900'lü yıllara kadar olan 400 yıllık süreç içerisinde ele almakta ve bu dönemi diplomasinin geliştiği, günümüz diplomatlarının statüsünün, günümüz diplomasisinin kurallarının ve çerçevesinin belirlendiği bir aşama olarak değerlendirmektedirler. Modern diplomasinin gelişim tarihçesi bu 400 yıllık sürece dayandırılır. Diplomasi, bazı toplumsal yapılanmaların veya devletlerin, çıkarları ve amaçları doğrultusunda, resmi olarak veya başka şekillerde organize edilen ilişki sistemi olarak tanımlanabilir. Tüccarlar, tarihte ilk diplomatlar olarak kabul edilir. Özellikle denizciliğin insanlık tarihinde önemli bir aşamayı teşkil ettiği dönemlerde, tacirlerin bilgi toplamak için dolaşma imkanına sahip ilk diplomatlar olduğu vurgulanır. Ayrıca tarihin belli dönemlerinde kadınların bilgi toplamak amacıyla, yaygın bir şekilde diplomat kapsamında kullanıldığı siyasi düşünürler tarafından da kabul edilir.

Diplomasi tarihinde istihbarat, diplomasisiden önce gelir. İstihbarat çalışmalarının oluşumu ve gelişimi diplomatik faaliyetlerden önce olmuştur. İstihbarat çalışmalarının gelişmesiyle diplomasi çalışmalarının şekillendiği kabul edilir. Günümüzde farklı devletler, uluslararası kuruluşlar, hükümetler ve değişik çevrelerle bir uluslararası sistem oluşturulmuştur. Bu sistemin üyelerinin birbir ilişkilennmeleri veya bir bütün olarak sistemi kapsayan bazı kurallara çerçevesinde geliştirdikleri ilişkilennmeler vardır. Bu sistem yeni görünse de, aslında insanlık tarihinin son derece uzun bir bölümünü kapsamaktadır. Dünyamızın en uzun süreli sistemini değerlendirmek için imparatorlukların oluşumuna kadar uzanmak gerekir. İnsanlık tarihinde imparatorlukların varolduğu süreç, uzun yüzyıllara yayılan bir süreçtir. İmparatorluklar kölecilik döneminde ve feodal dönemde vardı. O dönemde, günümüzde ortaya çıkan çağdaş anlamdaki uluslararası ilişki ağı yoktu. Her imparatorluk kendi topraklarını genişletmek istiyordu. Fetihçilik, değişik halkları kendi egemenliği altına alma anlayışı ve bunların sonucunda imparatorlukların kendi aralarındaki yarışlar vardı. Her imparatorluk uluslararası sistemi belirleyen bir güç haline gelmek, hatta uluslararası sistemin bizzat kendisi olmak istemiştir. Bundan dolayı değişik güçler arasında ilişkilennme durumu fazla gelişmiyordu, fakat karşı tarafın olası düşünce ve planlarının neler olduğu, ne tür girişimlerde bulunma eğilimi olduğu hakkında bilgi toplamak amacıyla çalışmalar yürütülüyordu. Sistemde yer alan imparatorluklar arasında belli kurallara bağlı olarak ilişkiler geliştirme çabası yerine, birbirlerine ilişkin istihbarat toplama, daha fazla öne çıkan bir yaklaşımdı.

Tarihte ilk yazılı antlaşma Ortadoğu'da, Hititlerle Mısırlılar arasında gelişen savaş sonucunda imzalanan **Kadeş Antlaşması**'dır. Bu antlaşmayla tarihte ilk defa iki güç arasında yürütülen savaş, yazılı bir antlaşmayla sona erdirilmiştir. Kadeş Antlaşması, o dönemin koşullarına göre diplomatik bir çalışmadır. Ancak dünyamız uluslararası ilişkiler kapsamında Kadeş Antlaşması'ndan bugüne çok fazlasıyla değişmiştir.

Tarihte diplomasinin temellerinin atılması

Yerkürede değişik ülkeler ve halklar yaşamaktadır. Bunların aralarında gelişen ilişkiler vardır. İlişkilennme, uzun bir zaman dilimi içinde ve çeşitli biçimler kazanarak gelişim göstermiştir. Uluslararası sistem ve uluslararası ilişkiler yerküremizde varolan devletler arasında siyasi, sosyal ve ekonomik esaslar üzerinde cereyan eden ilişkiler sonucunda yaratılır.

Genelde devlet olgusunu var edenin ulusallık veya milliyetçilik duygusuna sahip halk kesimleri olduğu düşünülür; ama aslında devletin ortaya çıkışı, milliyetçiliğin ortaya çıkmasından çok daha öncesine dayanmaktadır. Farklı biçimlerde de olsa, devletin ortaya çıkışı ve gelişimi insanlarda ilk defa bir ulusa ait olma duygusunu geliştirmiştir. Örneğin imparatorluklar döneminde ulus anlayışı henüz ortaya çıkmamıştı, ortak bir dil kullanma yaklaşımı çok belirgin değildi. Devletleşmeyle birlikte, yani daha merkezîyetçi siyasal yapılanmalara paralel olarak uluslararası ilişkiler gelişmiştir. Bu gelişme daha çok ortaçağın sonlarına doğru Batı Avrupa coğrafyasında yaşanmıştır. Ulus olgusunun devleti yarattığı yargısından ziyade, devletin giderek ulus kavramını, milliyetçilik anlayışını ortaya çıkardığı belirlemesi daha doğrudur. Örneğin 16. yüzyıl Avrupası'nda (1500'li yıllarda) İngiltere, İskoçya, Fransa, İspanya ve Portekiz, Batı Avrupa'nın bugünkü devlet modeline benzeyen bir modelden çok uzak bir yapılanmaya sahip değildi. Bu ülkelerde ulusal duygular oldukça güçlü hissediliyordu.

Dünya tarihine damgasını vuran ve Batı Avrupa'nın öncülüğünü giderek daha fazla ön plana çıkartan ilk büyük ulusal monarşiler Fransa ve İngiltere'de gelişmiştir. Fransa ve İngiltere, tarihte ulus kavramının geliştiği ülkeler olması yönüyle, ulusal monarşiler olarak tanınan devletlerdir. Fransa, feodalizmi İngiltere'ye göre çok daha geç aşmıştır. Bu iki devlet arasında gelişen ve her iki ülkenin halklarında da ulus kavramını geliştiren, en azından yabancı düşmanlığını geliştiren savaşlar yaşanmıştır. Bu savaşlar tarihte **“Yüzyıl Savaşları”** olarak bilinir. Fransa'yla İngiltere arasında gelişen bu savaşlar, yüzyıl boyunca kesintisiz olarak sürmemiştir, fakat 1300'lü yıllardan 1450'li yıllara kadar ki süreçte, dönem dönem yaşanmıştır. İngiltere Kralı III. Edward'ın annesi bir Fransız'dır. 1339 yılında Kral III. Edward, annesine dayanarak **“ben Fransız kralı olmalıyım, Fransa bana aittir”** diyerek tahta kendisini varis olarak göstermiştir. Fransa'nın bu duruma karşı çıkması üzerine İngiltere ile Fransa arasında uzun yıllar devam edecek bir savaş başlamıştır. Bu savaş, İngiltere'nin zararlı çıktığı, ama savaşın ağırlıklı olarak Fransa topraklarında yürütülmesinden dolayı Fransa'nın da çok fazla yıprandığı bir savaş olmuştur.

Yüzyıl Savaşları, dünya insanlık tarihinde önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. O dönemden bu yana kraliyetler arasında gelişen savaşlar bir yandan halklarda ulusallık anlayışının gelişmesini sağlarken, diğer yandan iki halk arasında tepki doğmasına da yol açmıştır. Bu savaşlar sırasında bazı antlaşmalar yapılmış, hatta belli dönemlerde savaşı durdurabilmek için evlilikler yapılmıştır. Örneğin 1420 yılında İngiltere Kralı V. Henry, Fransa kralının kızıyla evlenmiştir.

Yaşanan savaşlar o kadar yıpratıcı olmuştur ki, halk arasında anlatılan birçok efsane bu dönem ortaya çıkmıştır. **Jeanne D'Arc** efsanesi de bu dönem ortaya çıkan efsanelerden biridir. Jeanne D'Arc, Fransa'da yaşayan genç bir kızdır. Tarih Jeanne D'Arc'dan 19 yaşında Fransa ordularını komuta eden bir bakire olarak söz eder. Fransa açısından ulusal duyguları besleyen bir malzeme olarak kullanılır Jeanne D'Arc. Fransa kralının ihaneti sonucunda İngilizlerle işbirliği yapan kilisenin izniyle bir günahkar olarak yakılır. Yakılışından 500 yıl sonra Vatikan tarafından Azize ilan edilir. Jeanne D'Arc önemli bir Fransa şehri olan Orleans'ı İngilizlere karşı savunur ve İngiliz ordularını püskürtür. Bu sayede varissiz kalan Fransa tahtı yeni varisi VII. Charles'a taç giydirir. VII. Charles'ı tahta Jeanne D'Arc taşır. Orleans zaferini kendi tasarrufuna alan VII. Charles ardından Jeanne D'Arc'ı satar.

Yüzyıl Savaşları sırasında Fransızlar, İngilizler karşısında büyük bir bozguna uğramış, orduları yenilme durumuna gelmiştir. Jeanne D'Arc efsanesi farklı biçimlerde anlatılsa da, en fazla 20 yaşlarında bir genç kız olarak, ulusal kahraman haline geldiği bilinmektedir.

Yüzyıl Savaşları boyunca ulusal duygular gelişmiş, en azından yabancı karşıtlığı duyguları temelinde bir birliktelik ortaya çıkmıştır. O dönemde gelişen devletler arası ilişkilennme gerçeği göz ardı edilemez, fakat bu ilişkilennmeler, daha çok savaş durdurma amacıyla geliştirilmiştir. Bu temelde bazı görüşmeler ve antlaşmalar

da yapılmıştır. Bu çabaları bir dış politika ve dış işleri biçiminde formüle etmek veya onun uygulanması biçiminde değerlendirmek doğru olmaz. Henüz dış politikaya yönelik bir kurumlaşma veya formülasyon söz konusu değildir. Profesyonel diplomatlar ortaya çıkmamış, meslek olarak diplomasi adına herhangi bir gelişme yaşanmamıştır.

İmparatorlukların büyük güçler haline geldiği, yavaş yavaş devletleşmeye doğru gittikleri dönemde, o ortamın çelişkilerinden kaynaklanan savaşların ortaya çıkmasıyla birlikte, diplomasi olarak değerlendirilebilecek bazı çalışmalar baş göstermiştir. 16. yüzyılın sonuna kadar pek çok devlet, örneğin Rusya'ya, İstanbul'da bulunan Osmanlı Sultanı'na, hatta Pers Şahi'na elçilik göndermeyi son derece tehlikeli bir macera olarak görmekteydi. O dönemde kalıcı elçilik veya diplomatlar gönderme biçiminde bir politika yoktu. Bu durum 20. yüzyılın başlarında, Avrupa öncülüğünde şekillenen dünya sisteminde gelişmiştir. 20. yüzyıldan itibaren dış politika bütün devletlerin temel uğraşı haline gelmiştir. Alt üst oluşların yaşandığı ara süreçler, değişim ve dönüşüm süreçleri, yeniden şekillenmenin yaşandığı veya belli bir yapılanmanın bozulup yeniden yapılanmaya geçiş sürecinin yaşandığı dönemler, diplomasinin en yoğun yaşandığı dönemlerdir. Bir dönem ABD Dışişleri Bakanlığı, ve ise ulusal güvenlik sorumluluğu yapmış olan Henry Kissinger'in, şöyle bir tespiti vardır; “günümüz dünyasını şekillendiren, kurallarını belirleyen diplomasi sanatıdır. İçinde yaşadığımız dünya diplomasi sanatı sonucunda bugünkü biçimini almıştır.” Kissinger, bu değerlendirmesiyle diplomasinin siyasetten daha ince bir sanat olduğunu, dolayısıyla daha ince ayar istediğini ortaya koymakta ve dünyaya biçim verenin aslında diplomatlar olduğunu vurgulamaktadır.

Günümüzde bazı diplomatlar isimleriyle anılmaktadır. Fakat 1900'lü yıllar öncesinde diplomasi alanında kurumlaşmış, profesyonelleşmiş ve bunu temel uğraşı haline getiren kişiler veya uğraş yoktu. Daha çok istihbarata ve savaşa dayalı bir çalışma ve çözüm arayışı söz konusu olduğundan değişik biçimlerle, dönem dönem antlaşma olarak da adlandırılacak, ama antlaşmanın yanında daha farklı yöntemleri de içerisinde barındıran bir ilişkilennme ve çözüm arayışı söz konusu olmuştur. Diplomasinin profesyonel bir uğraş kapsamına ulaşması 20. yüzyılın başından itibaren, özellikle Batı Avrupa'da daha yetkin ve donanımlı devletler ortaya çıkmıştır. Her devlet, bir diğerinin faaliyetlerine özel ilgi duymuş, bu yıllarda devletler arası ilişkiler yakın ve süreklilik içeren kuruluşlara kavuşmuştur.

Çağdaş diplomasinin ortaya çıkışı

İlk diplomasi, çağdaş diplomasiye yakın olarak ele alınabilecek diplomatik çalışmalar İtalya'da başlamıştır. İtalya bir yarım adadır ve 1400'lü yıllarda küçük devletçiklere bölünmüştür. Milan, Napoli gibi küçük devletçiklerin yanı sıra Papa'nın yürüttüğü Vatikan devleti de vardı. Bunun dışında pek çok küçük devletçik vardı ve bunların tümü birbiriyle yarış içerisinde, güç kazanma ve toprak elde etme çabasındaydılar. Aslında bir ölüm kalım savaşı verilmekteydi. Bu nedenle her devletin, diğerinin planlarından, çalışmaların-

“İmparatorlukların büyük güçler haline geldiği, yavaş yavaş devletleşmeye doğru gittikleri dönemde, o ortamın çelişkilerinden kaynaklanan savaşların ortaya çıkmasıyla birlikte, diplomasi olarak değerlendirilebilecek bazı çalışmalar baş göstermiştir. 16. yüzyılın sonuna kadar pek çok devlet, örneğin Rusya'ya, İstanbul'da bulunan Osmanlı Sultanı'na, hatta Pers Şahi'na elçilik göndermeyi son derece tehlikeli bir macera olarak görmekteydi. O dönemde kalıcı elçilik veya diplomatlar gönderme biçiminde bir politika yoktu.”

dan ve amaçlarından haberdar olması bir gereklilikti. İtalyanların, o zamanın büyük monarşileri olan Fransa ve İngiltere'ye göre diplomatik alanda daha yetkin elemanları vardı. Örneğin imparatorlukların yaşandığı dönemlerde tek merkezli bir devlete gitmek zordu. İngilizler ve Fransızlar uzun bir süre bunun sıkıntısını yaşamışlardı. O dönemde soylular, Dük, Lord ve Baronlar, bunlar dışında bir de kral vardı. Her soylu kesimin değişik çevrelerle ilişkileri mevcuttu. Bir merkezîyetçiliği oturtmak, imparatorluk açısından oldukça zorlayıcıydı. Fakat İtalya'nın durumu daha farklıydı. İtalya birçok küçük devletçikten oluşmaktaydı. O devletçiklerin merkezi bir oluşuma gidebilmeleri için, her bir devletin, diğer devletin ne düşündüğünü, neler planladığını, nasıl bir saldırı geliştirebileceğini, eğilimlerinin neler olduğunu takip etmesi ve bu yönlü çalışmalarda yetkinlik kazanması, bunun için de yetkin eleman yetiştirmesi önde gelen bir öğeydi. Bu ve benzer sebeplerle İtalya'da böyle bir gelişme yaşanmıştır. Ayrıca İtalya denizlere yakın ve bununla bağlantılı olarak ticaretin oldukça gelişkin olduğu bir ülkedir. Bu konomu, İtalya'nın istihbaratta ve siyasi alanda gelişiminde önemli bir etken olmuş, aynı zamanda uluslararası sisteme yayılmasında son derece önemli bir rol oynamıştır. İtalya, diplomatik çalışmaların geliştiği ilk ülke olarak kabul edilir ve diplomasiyi monarşi biçiminde değil, devlet sistemi biçiminde geliştiren ilk ülke olduğu da vurgulanır.

1400'lü yılların sonunda Fransa İtalya'ya saldırarak, İtalya'nın bazı topraklarını ele geçirmek istemiştir. Bunun üzerine o dönemde dünya tarihinde ilki teşkil eden bir oluşuma gidilmiş ve Kutsal Papa'nın öncülüğünde İspanya kralığıyla diğer İtalya devletleri bir araya gelerek Fransa'ya karşı savaşmak için “Kutsal Lig”i kurmuşlardır. Daha sonra bu oluşuma İngiltere de katılmış, Osmanlılar askeri olarak destek sunmuşlardır. Bu oluşum ortak düşmana karşı ittifak geliştirme anlamında, Avrupa'da önemli bir dönüm noktasını teşkil etmektedir. Bununla birlikte İtalyanlar diplomasiye üstünlüğü daha fazla ele geçirmişlerdir. Her ne kadar kurulan Kutsal Lig'in ömrü uzun olmamışsa da içine aldığı dev-

“Farklı biçimlerde olsa da, devletin ortaya çıkışı ve gelişimi insanlarda ilk defa bir ulusa ait olma duygusunu geliştirmiştir. Örneğin imparatorluklar döneminde ulus anlayışı henüz ortaya çıkmamıştı, ortak bir dil kullanma yaklaşımı çok belirgin değildi.

Devletleşmeyle birlikte, yani daha merkezîyetçi siyasal yapılanmalara paralel olarak halklarda ulusal duygular gelişmiştir. Bu gelişme daha çok ortaçağın sonlarına doğru Batı Avrupa coğrafyasında yaşanmıştır. ”

“1550 ile 1648 yılları arasında Avrupa, dini motifli savaşlara sahne oldu. Bu savaşlar her ne kadar Hıristiyanlığın farklı mezhepleri arasında yaşanıyormuş gibi görünsede, birçok yanıyla aslında kendilerini farklı dini kimliklerle tanımlayan büyük aristokrat (toprak sahibi) aileler arası egemenlik savaşımıydı. Fransa’da en son protestanlıktan katolik mezhebine geçmiş bir aile egemenliğini kurmuş, IV. Henry de kral olmuştu. Bu sayede de Fransa monarşisi katolik olarak kalmıştı.”

letlerin formasyonu, nicelik ve niteliği, taşıdığı amaçları, çalışma biçimi insanlığın geleceğine dönük önemli ipuçları vermiştir. Kutsal Lig’in Avrupa’da yeni bir politik döneme girilmesine öncülük ettiği kabul edilir. Bu ittifaklar belli bir diplomatik ağın kurulması, diplomaside yeni tekniklerin gelişmesi ve yeni bir sistemin yaratılması ihtiyacını ortaya çıkar mış ve bütün bunların gelişmesine yol açmıştır. Diplomaside sistemin, kaynağını İtalya’nın geçmiş tarihinden aldığı, bu ülkenin coğrafik yapılanmasıyla bağlantılı olarak yaşadıkları olaylar üzerinden şekillendiği kabul edilir.

Daha sonra diplomatik temsilcilerin değişik yerlere gönderilmesi ve değişik kesimler tarafından kabul edilmesi süreci başlamıştır. 15. yüzyıla kadar diplomasi, çeşitli insanlar ve kurumlar tarafından oynanan oyunların bir parçası olarak, diplomatlar ise tartışma yürütme ve anlaşma yapma amacıyla bir yerden başka bir yere giden yetki sahibi kişiler olarak tanımlanabilir. 15. yüzyılda elçilik olarak adlandırılabilir, özel misyona sahip bazı kişilikler, anlaşma yapma amacıyla İtalya’dan başlamak üzere değişik yerlere gönderilmişlerdir. O dönemde, bu elçilerin yanında tüccarlar da yer alırdı. Anlaşmanın kurallarını ve koşullarını belirlemede o dönemin ticaret anlayışının etkisinden hareketle tüccarların elçiliklerin yanında heyet biçiminde gitmeleri, o dönemin diplomasi tarzı olarak öne çıkan bir durumdur.

Daha sonraki süreçte egemen kesimler giderek tüm diplomatik çalışmaları kendilerinde merkezileştirmek amacıyla değişik kanun ve kurallar geliştirmişlerdir. İtalya o dönemde parçalıydı. Fransa İtalya’ya saldırdığı zaman ülkeyi Fransa Kralı XXI. Lui yönetiyordu. XXI. Lui başa geldiği zaman ilk işi tüm diplomasi faaliyetlerini kendisine bağlamak olmuştur. Hiçbir soylunun veya dükün kendisinden izinsiz herhangi bir diplomatik çalışma yürütmesine izin vermemiş, bütün görüşmeleri kendisine bağlamıştır. Bu durum giderek soylular arasında rahatsızlık uyandırmıştır. O dönemde çok geniş topraklara sahip olan Burgundy ve Britany Dükleri krala karşı çok ciddi rahatsızlıklar duyarak kendi diplomatik ve ticari ilişkilerini geliştirmek istediklerini bunun önünde kralın engel olmaması gerektiğini dile getirmişlerdir. Öte yandan Fransa kralının o dönemde geliştirdiği birçok yenilik örneğin ilk defa oluşturulan posta sistemi, Fransa kralına önemli bir üstünlük sağlamıştı. Fransa’nın o dönemki ihtiyaçlarının bir dayatması olarak diplomasiyi merkezileştirme yönünde girişimleri olmuştu. Devletler arasında gelişen savaşlar, bu savaşlar sonucunda oluşan yeni şekillenmeler, imparatorlukların birbirlerine diş bilemeleri, İtalya, İspanya krallığı ve Portekiz’in durumu, daha farklı bir ilişkilendirme tarzının gelişmesine zemin sunmuştu. Devletler arasında birbirine diplomat gönderme, diplomatların gidip bir süre o ülke-

de kalarak geri dönmesi biçiminde bir tarz yeni yeni ortaya çıkiyordu. Daha önce böyle bir tarz yoktu. İtalya ile Fransa arasındaki savaş, İtalya’nın kendi içinde geliştirdiği, özellikle Papa öncülüğünde geliştirdiği bir anlayışın sonucunda ortaya çıkmış ve belirlinleşmiştir. Örneğin Papa Lig’i kurduğu zaman, ilişkileri daha fazla güçlendirmek ve sağlama almak için İtalya’nın bütün devletlerinin kendisine bir temsilci göndermesini istemiştir. Pek çok devlet ve devletçik, Milan, Napoli, Roma, Florantina gibi yerler Vatikan’a belli aralıklarla temsilci göndererek ilişkiyi sürdürmeye çalışmışlardır. Diplomat gönderme tarzı, giderek İtalya’yı aşmış ve Alplere kadar ulaşarak bir sistem haline gelmiştir. 1540’lı yıllarda İtalya’nın Venedik, Milan, Napoli gibi yerlerde daimi temsilcilikleri vardı. Yani 16. yüzyılda Avrupa’da yavaş yavaş bir diplomasi ağının gelişimi söz konusudur denilebilir.

Westfalen Barışı Avrupa’da yeni bir dönemin başlangıcıdır

Bugün tarihçilerin Avrupa güç dengesi sistemi olarak tanımladıkları sistem, ortaçağın evrensellik umudunun çöküşünden sonra 16. yüzyıl sonu ile 17. yüzyıl başlarında ortaya çıktı. Bu süreç Roma İmparatorluğu’nun ve katolik kilisesinin geleneklerini bir araya getiren bir dünya düzeni kavramı getiriyordu. Dünya, göklerin bir yansıması gibi düşünülüyordu ve yeryüzündeki krallar göklerin dünyadaki temsilcisiydi. Tek tanrının cennette egemen olması gibi imparator dünyayı papa ise evrensel kiliseyi yönetecekti. Almanya ve Kuzey İtalya’nın feodal devletleri, bu ruh hali içinde, Kutsal Roma İmparatoru’nun yönetimi altında gruplaşmışlardı. 17. yüzyıl ilerledikçe bu imparatorluk Avrupa’yı egemenliği altına alma potansiyeline sahip oldu. Fransa ve Büyük Britanya Kutsal İmparatorluğa göre çevre devletler konumundaydılar. Ancak ortaçağın büyük bölümünde Kutsal Roma İmparatorluğu egemenliği altındaki tüm topraklar üzerinde merkezi kontrol kurmayı başaramadı. Bunun bir nedeni bu derece geniş toprakları birbirine bağlamayı zorlaştıran bir unsur olarak, yeterli ulaşım ve iletişim sitemlerinin yokluğuuydu. Fakat bundan da önemli-si Kutsal Roma İmparatorluğu’nun kilisenin yönetimi ile hükümet yönetimini birbirinden ayırmasıydı. Batı Avrupa’da papa ile imparator arasında zaman zaman fiili anlaşmazlık modern demokrasinin temeli olan anayasacılık ve kuvvetler ayrılığı prensibi için gerekli olan şartları yarattı. Bu durum çeşitli feodal yöneticilerin özerkliklerini artırmalarına da olanak tanıdı. Çeşitli hanedanlar (aristokrat aileler) tahtta hak iddia etti ve merkezi otorite ortadan kalktı. İmparatorlar ise gerçekteştirme güçleri olmadığı halde evrensel yönetim hayallerini hiçbir zaman bırakmadılar.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı 1560’lı yıllardan sonra dini çelişkilerin ön plana çıkması sonucu protestanlarla katolikler arasındaki çelişkiler farklı bir savaşa neden oldu. Bu durum protestan ve katolik devletler arasında çelişkiler yarattı ve Avrupa’yı böldü. 1550 ile 1648 yılları arasında Avrupa, dini motifli savaşlara sahne oldu. Bu savaşlar her ne kadar Hıristiyanlığın farklı mezhepleri arasında yaşanıyormuş gibi görünsede, birçok yanıyla aslında kendilerini farklı dini kimliklerle tanımlayan büyük aristokrat (toprak

sahibi) aileler arası egemenlik savaşımıydı. Fransa’da en son protestanlıktan katolik mezhebine geçmiş bir aile egemenliğini kurmuş, IV. Henry de kral olmuştu. Bu sayede de Fransa monarşisi katolik olarak kalmıştı.

Bu dönemlerde İspanya egemenliği altında olan topraklarda dini baskılar çeşitli isyanlara yol açmaktaydı. Batı Avrupa topraklarında yerel soyluların yürüttüğu savaşta bugünkü Belçika’yı oluşturan güney eyaletleri İspanya denetiminde ve katolik kalmayı tercih ediyordu. Kuzey bölgeleri ise her ne kadar nüfusun çoğunluğu katolik olsa da İspanya egemenliğini reddedip protestanlığı benimseyerek Batı Avrupa’da yeni bir devlet oluşturuyorlardı. Bu devlet Hollanda öncülüğünde küçük cumhuriyetlerin federasyonundan oluşan Birleşik Eyaletler’di. Bu rejim altında kısmi inanç özgürlüğü de sağlanmıştır.

Siyasi amaçlar için dinin kullanıldığı en çarpıcı coğrafya Almanya’dır. 1555 Augsburg Anlaşması’yla resmen katolik ve protestan olarak ikiye ayrılan Almanya uzun süre savaştan uzak kalabilmişti. Ancak 1600’lü yıllarda Alman Habsburg Hanedanı’nın katolik dinini yeniden kurma girişimi Fransa’nın güvenliğine yönelik jeo-politik bir tehdit olarak ele alındı. Bunun sonucunda 1618-1648 yılları arasında adına **“Otuz Yıl Savaşları”** denen insanlık tarihinin en acımasız ve yıkıcı savaş dönemi başladı. Bu savaş yıllarında Fransa Kardinali Richelieu, protestan olan İsveç kralı ile anlaştı. Richelieu’nun amacı Fransa’nın etrafının sarılmışlığına son vermek, Habsburgları tüketmek ve Fransa’nın sınırlarında özellikle Alman sınırında bir gücün oluşumuna engel olmaktı. Bundan hareketle önce protestan devletlerle ardından Müslüman Osmanlılarla anlaşma yaptı. Savaşı uzatmak ve savaşanları tüketmek için düşmanlarına para yardımı yaptı, ayaklanmaları, hanedan kavgalarını kişkırttı. Bu savaşta Almanya harap olurken Fransa bir kenarda bekledi. Bu yıllarda pek çok salgın hastalık ve kıtlık derecesinde açlık meydana geldi ve Almanya bu savaşta nüfusunun üçte birini kaybetti. Bir çok alan tamamen insansızlaştı ve bir zamanların zengin yerleşim alanları haritadan silindi. 1648 yılında savaş, **Westfalen Barışı** diye adlandırılan antlaşmayla sona erdiğinde Orta Avrupa yerle bir olmuştu. Tüm bu savaşlar din gerekçe edilerek siyasi emeller doğrultusunda yürütölmüştü. Bu yüzden 1648 **Westfalen Barışı** Avrupa’da yeni bir dönemin başlangıcıdır. Her ne kadar bazıları din uğruna savaşılması gereğine inansa da dünya bir kez daha dinden uzaklaşarak ticaret ve toprak meselelerine dönüş yapmıştır. Bu temelde Fransa Avrupa’da en sözü geçen devlet oldu ve topraklarını genişletti. Evrensel imparatorluk umudunu taşıyan kilisenin

merkeziyetçiliği oturtamaması sonucunda Avrupa’da ortaya çıkan yeni devletler dinsel sapkınlıklarını haklı çıkarmak ve aralarındaki ilişkileri düzenlemek için bazı prensiplere gereksinim duydular. Aradıklarını **raison d’etat** ve **güç dengesi** kavramlarında buldular. 1648 yılından sonra raison d’etat doktrini Avrupa diplomasisinin yol gösteren prensibi oldu. Bu doktrin devletin iyiliğinin, onu ilerletmek için kullanılan her türlü aracı haklı çıkardığını söylemekteydi. Ortaçağın evrensel ahlak anlayışının yerini ulusal çıkar, kendi bencil çıkarlarını kovalayan her devletin, bir şekilde bütün devletlerin güvenlik ve gelişmesine katkıda bulunduğu açıklamasıyla evrensel monarşi nostalgisinin yerini güç dengesi aldı. Kardinal Richelieu **Politik Vasiyet** adlı kitabında bu konuda şöyle der *“devlet içlerinde kim güçlü ise çoğu zaman o haklıdır ve kim güçsüz ise dünyanın çoğunluğu-nun gözünde haksız konuma düşmekten kendisini zor korur.”* Fransa Kutsal Roma İmparatorluğu’nun zayıflaması ve hatta çöküşünün kendi yararına olacağını ve Fransa’ya doğuya doğru genişleme olanağı tanyacağını fark ediyordu. Bu sebeple çevresinde birleşik ve güçlü devletlerin olmasını istemiyordu.

Bu stratejiyi geliştiren; bir din adamı olarak siyasete atanan ve Fransa kralı Ferdinand döneminde bakanlık yapan Richelieu, modern devlet sisteminin babası olarak da tanınır. Richelieu hiçbir zaman birleşik bir Avrupa’dan yana olmamıştır. Bazı tarihçiler onun Almanya’nın birleşmesini XIX. yüzyılda Bismarck ortaya çıkana kadar 200 yıl geciktirdiğini belirtir. Bununla birlikte Kardinal Richelieu Fransa’yı bölmüş bir Almanya ve çöken bir İspanya karşısında güçlü bir konuma getirmeyi başarmıştı. Ancak raison d’etat’yı aşırı istekle takip eden XIV. Louis için bu yeterli değildi. XIV. Louis 1660 yılında tahta geçtikten sonra (XIV. Louis resmi olarak 1643 yılında 5 yaşında iken tahta geçmişti) Avrupa’da yeni topraklar fethetmek isteyince karşısında başını İngiltere’nin çektiği bir koalisyon buldu.

Kardinal tarafından başlatılan ve kabul gören görüşler çerçevesinde, dünyada devletler artık hiçbir ahlaki kuralla bağlı değillerdi. Eğer devletin çıkarı en büyük değer ise yöneticinin görevi de devletin şanını yüceltmektir. Kuvvetli olan egemen olmaya çalışacak, zayıf olan ise kendi kuvvetini artırmak için koalisyonlar kuracaktır. Koalisyon agresif olanı kontrol altına alabilecek kadar güçlü ise güç dengesi de oluşurdu.

Güç dengesi tutundu; çünkü Fransız egemenliğine karşı direnen uluslar Fransa’nın yenemeyeceği kadar güçlüydü ve bir buçuk yüzyıl süren genişleme çabaları Fransa’nın servetini ve gücünü tüketmişti. Büyük Britanya ise Avrupa dengesini sağ-

layan ülke olmuştu. İngiltere güç dengelelerine dayalı sistemde başarılı olmasaydı Fransa 18 ve 19. yüzyıllarda Avrupa üzerine hegemonya kuracaktı. Ve Almanya’da modern dönemde aynı řeyi yapabilecekti. Bu nedenle Churchill, Büyük Britanya’nın *“Avrupa’nın özgürlüklerini koruduğunu”* iddia etmiştir. 150 yıl boyunca raison d’etat adına üstünlük peşinde koşan Fransa, devrimden sonra ilk evrensellik kavramlarına geri döndü. Özel sečilmiř askerlerden oluşan Fransız orduları bir kez daha bu kez **özgürlük, eşitlik ve kardeşlik** prensipleri adına devrimini korumak ve cumhuriyetin ideallerini Avrupa’ya yaymak için harekete geçti. Fransa ordularının Napolyon yönetimi altında Fransa merkezli bir Avrupa Milletler Topluluđu kurmasına ramak kalmıştı. Napolyon ile Avrupa egemenliği arasında sadece Rusya kalmıştı. Bu tehlikeyi gören İngiliz Bařbakan William Pitt ile aydınlanma döneminden etkilenen Rus Çarı I. Aleksander, Napolyon’a karşı anlaşmak zorunda kaldı. Bu, II. Dünya Savaşı’nda (Napoleon’dan 150 yıl sonra) Stalin ve Churchill’in karşı karşıya kaldığı durumun aynısıydı. İngiltere’nin Rusya’ya ihtiyacı vardı.

Napolyon savaşları sona erdiğinde Avrupa, tarihinde ilk defa güç dengesi prensiplerine dayalı bir uluslararası sistem oluşurmaya hazırıldı. 18 ve 19. yüzyıllarda Fransa’ya karşı İngiltere öncülüğünde gelişen güç dengesi bazı yönleriyle soğuk savaş sonrasına da benzetilebilir. Soğuk Savaş ardından yaşandığı gibi o zaman da çöken dünya düzeni kendi ulusal çıkarları peşinde olan bir sürü devlet yaratmıştır.

Diplomatın dokunulmazlığı ve yargılama sorunu

Orta Avrupa’da yaşanan savaş yılları farklı dini gruplar arası ilişkilerin dondurulması, atanan diplomatların geri çekilmesine yol açıyordu. Dini çelişkiler, 1560’lı yıllardan itibaren geliştirilmiş olan diplomasi ağının kesintiye uğramasına sebep oluyordu. Dönemin İngiltere kraliçesi de, bunu bir savaş aracı olarak kullanma amacıyla girişimlerde bulunuyordu. Bu durumun nasıl geliştiğine ilişkin farklı anlatımlar vardır. Bir görüşe göre İspanya krallığı ile Fransa krallığı birlikte İngiltere kraliçesine karşı komplo hazırlarlardı. Bu komplo karşısında İngiltere kraliçesi, Fransa ve İspanya diplomatlarını önce göz hapsine alır, daha sonra tutuklar ve ardından sınır dişı eder. Daha o dönemden itibaren diplomatların dokunulmazlığı kavramı gündeme girmişti. Günümüzde diplomatların dokunulmazlığı vardır. Diplomatlar kriminal veya adli bir suç işleseler de yargılanamazlar. Örneğin uluslararası komplo sürecinde İsrail elçiliği önünde dört yurtseveri-

“Çağdaş diplomasi anlayışında süreklilik çok önemli bir boyuttur. Süreklilik arz etmeyen ilişkilene, diplomatik bir ilişki olarak ele alınamaz, sadece bir görüşmedir. Bir görüşme yaparak çekip gitmek, daha sonra o görüşmeyi unutmak, bir süre sonra ancak iş düştüğünde tekrar görüşmek, diplomasi değildir.”

miz elçilikten açılan ateş sonucunda katledildi. Bunun üzerine insanlarımız ateş edenlerin yargılanmasını istedi, fakat diplomatik dokunulmazlık öne sürülerek o kişiler yargı önüne çıkarılmadılar ve ülkelere geri gönderildiler.

Henüz kurala bağlanmış olmasa da diplomatların dokunulmazlığı, yargılanmama özelliği, özellikle 1500'ü yıllarda belli şekillerde ortaya çıkmıştı. Bu kuralın temelleri İngiliz, İspanya, Fransız çelişkinde atılmıştır. O zaman ihanet suçlarına idam cezası veriliyordu, ama İngiliz kraliçesi, Fransız ve İspanyol diplomatları aynı şekilde cezalandıramazdı. Bu sebeple diplomatları sınır dışı etmiştir. Diplomatlar karşılıklı olarak geri gönderilmiştir. Elçilik veya diplomatlardan önce istihbarat amaçlı dolaşan, ajan olarak faaliyet yürüten kişilerin idam edilmesi veya farklı biçimlerde imha edilmesi söz konusu olmuştur. Ama elçilik veya diplomat kavramı ortaya çıktıkça, bu konumda olan insanlar imha amaçlı yönelimlerle karşılaşma yerine daha çok sınır dışı edilerek, ülkelere geri gönderilerek veya en fazla hapis cezasıyla etkisizleştirilmişlerdir. Zamanla diplomatların dokunulmazlığı, bir kural gibi ortaya çıkmıştır. Şili diktatörü Pinoche, birkaç yıl önce İngiltere'de yakalanınca üzerinde ülkesinin diplomatik dokunulmazlığı vardı, devlet adamı sıfatını taşıyordu. Pinoche'nin yargılanma sürecinde diplomatik dokunulmazlık sorunu gündeme gelmişti. Bir insan diplomatken suç işlerse yargılanmalı mı, yargılanmamalı mı, bu anlamda diplomatik dokunulmazlık olmalı mı, olmamalı mı tartışması bu davayla önemli düzeyde gündeme girmiş, ancak sorun tam olarak çözülmemiştir. Sonuçta Pinoche, ancak kendi ülkesinde yargılabileceği öne sürülerek ülkesine geri gönderilmiştir. Kendi ülkesinde yargılanıp yargılanmaması ise mevcut sistemde egemenlerin ağırlığının hangi yönde olduğuna bağlıdır. Günümüzde de halen diplomatlar ve suç durumu, özellikle de diplomatların suçun işlendiği ülkede yargılanmaları, diplomatların dokunulmazlığı konusundaki tartışmalar halen sürmektedir.

Süreklilik, diplomasinin bir karakteridir

Çağdaş diplomasi anlayışında süreklilik çok önemli bir boyuttur. Süreklilik arz etmeyen ilişkilene, diplomatik bir ilişki olarak ele alınamaz, sadece bir görüşmedir. Bir görüşme yaparak çekip gitmek, daha sonra o görüşmeyi unutmak, bir süre sonra ancak iş düştüğünde tekrar görüşmek, diplomasi değildir. Diplomaside süreklilik çok önemlidir. Bu yüzden 1560'lı yıllarda, İngiltere tarafından ortaya atılan dini çelişkilerin ilişkilenecekleri kesintiye uğratması, ardından Orta Avrupa'da yaşanan savaş durumu diplomatik ağı ve sistemin kesintiye uğratılması anlamına geliyordu. O dönem böyle değerlendirilmelidir.

17. yüzyıla gelindiğinde çelişkili durum ve bunun etkileri giderek aşılmıştır. 17. yüzyılın ikinci yarısından sonra Avrupa'da artık devletler oluşmuştur. Bu dönem pro-

fesyonel diplomatların şekillendiği ve bugünkü biçiminin embriyo halini aldığı dönemdir. Diplomasi alanında kurumlaşmanın başlangıcı, bakanlıklar ve büroların oluşturulması bu yüzyıla dayanmaktadır. Organize diplomasinin gelişimi 18. yüzyıla denk düşmektedir. Bu yüzyılda Avrupa'nın birçok yerinde dışişleri bakanlıkları kurulmuştur. Tam olarak günümüzdeki gibi olmasa da bu yüzyılda diplomasi belli bir biçim kazanmıştır. Aslında dışişleri bakanlıkları diplomatlardan çok daha sonra oluşmuş kurumlardır. Önce dışişleri bakanı sonra diplomat olunmaz. Öncelikle diplomatlar ve diplomasiler ortaya çıkmış, daha sonra ilişkilerin gelişmesiyle bunu kurumsallaştırma ve süreklilik kazandırma amacıyla dışişleri bakanlığı biçiminde bazı kurumlar ortaya çıkmıştır. Örneğin İspanya'da II. Philip dışişleri bakanı atamıştır. 18. yüzyıldan itibaren parça parça bazı kurumlar oluşmaya başlamış, sekreteryas biçiminde egemen iktidara bağlı bazı kurumsal şekillenmeler gelişmiştir.

Napolyon savaşları ardından beş büyük güç yeni bir uluslararası düzen kurmak amacıyla Napolyon Elbe adasında ilk sürgününü yaşarken Viyana'da 1814 Eylülü'nde bir araya geldiler. Avusturya adına Prens Von Metternich, Prusya adına Prens Von Hardenberg, Fransa kral XVIII. Louis'i temsilen Talleyrand, Rusya adına yerini hiç kimseye bırakmaya niyeti olmayan Çar Aleksander'in bizzat kendisi ve İngiltere'yi temsil etmek amacıyla dönemin Dışişleri Bakanı Lord Castlereagh Viyana Kongresi'ne katıldılar. Bu beş diplomatın Viyana Kongresi'nde aldıkları kararlar sonucunda Avrupa bilinen en uzun barış sürecini yaşadı. 1854 "Kırım Savaşı"na kadar kırk yıl boyunca Avrupa'da büyük güçler arasında hiçbir savaş yaşanmadı. Kırım Savaşı ardından da altmış yıl boyunca genel bir savaş yaşanmadı. Avrupa kıtası Viyana Kongresi sonucunda paylaşılan değerler tarafından birbirine bağlandı. Viyana Kongresi'nde yalnız güç dengesi değil bir moral denge de oluşturuldu Viyana Kongresi'nde. Ancak herhangi bir dünya düzeninin adil olup olmadığının halklar tarafından nasıl algılandığı, taktik dış politika sorunları hakkında değerlendirme ile olduğu kadar, o ülkenin iç kurumları ile de belirlenir. İç kurumlar arasında uyum olması, barış ve istikrar için temel bir kuvvettir.

Viyana Kongresi sürecinde ulusal self-determinasyon düşüncesi henüz gelişmediğinden, Napoleon'dan geri alınan topraklarda etnik olarak homojen devletler kurma düşüncesi ortaya çıkmaz.

Viyana Kongresi'nden sonra güç dengesi prensibi ile paylaşılan meşruiyet duygusu arasındaki ilişki iki belgede ortaya konur; Büyük Britanya, Avusturya, Prusya ve Rusya'dan oluşan Dörtlü İttifak ve Prusya, Avusturya ve Rusya ile sınırlı olan Kutsal İttifak. XIX. yüzyıl başlarında Fransa'ya tıpkı XX. yüzyılın Almanyası gibi kronik saldırgan ve sürekli istikrarsızlık yaratan bir güç olarak bakılıyordu. Bu nedenle Fransa tehlikesine karşı Dörtlü İttifak oluşturulmuştu. Kutsal İttifak ise Rus Çarı'nın fikriydi. Viyana Kongresi'nde Avrupa savaşı kaybeden tarafı cezalandırma yöntemine gitmemeyi daha uygun bulmuştu. Belki de bu yaklaşım I. Dünya Savaşı sonrası Versay Antlaşması ile Almanyaya karşı da olsaydı II. Dünya Savaşı yaşanmayabilirdi. Viyana Kongresi'nden sonra Almania Konfederasyonunu oluşturma eğilimi gelişmiş, bu düşüncenin temsili de Metternich yapmıştır. Güç hesapları ve ulusal çıkar üzerine dayanan dış politika anlayışına real-politik denir. Almania'nın birleşmesinin real-politikin bir sonucu olduğu da bilinen bir gerçektir.

1862'de Almania'da iktidara gelen Bismarck, Almania'nın ulusal birliği için Avusturya engeli ortadan kaldırır. Ancak ortaya çıkan devlet modeli halk iradesini temsilden çok Alman kralları arasında diplomatik bir anlaşma olarak ortaya çıkar. Ancak yine de Bismarck öyle sağlam bir Almania kurar ki iki dünya savaşı yenilgisi, iki yabancı işgal ve iki kuşak boyunca bô-

lünmüş bir ülke olarak kaldığı halde ayakta kalabilmiş ve şimdiki Avrupa'nın en büyük güçleri arasına yer almaya devam etmiştir. Birleşmeden sonra Almania hızla büyümeye başlamış, ama bu büyüme Avrupa'daki güç dengesini büyük bir endişeye sokmuştu. Avrupa, tam göbeğindeki bu devletle nasıl baş edecekti? Almania Avrupa'nın tam merkezindeydi ve kenarlara baskı yapma gücüne ulaşıyordu. Coğrafya çözülmesi zor bir çıkmaz yaratıyordu. Almania'nın büyüyen ve potansiyel olarak egemen gücünü sınırlayacak Avrupa koalisyonunun kurulması olasıydı. Birleşmiş ve güçlü Almania Avrupa güç dengesi üzerinde baskı oluşturunuyordu.

Diplomasi tarihini incelemek, dünya tarihini incelemektir

Bismarck tarzı diplomasi, onun iktidar döneminin sonu ile birlikte yok olsa da, yerini geleneksel güç dengesinden çok Soğuk Savaş'a benzer katı ittifakların ve pervasız silahlanma yarışının alması kaçınılmazdı. 1890'da artık güç dengesi kavramı potansiyelinin sonuna gelmişti. Ortaçağın evrensellik rüyasının külleri arasından pek çok sayıda devletin ortaya çıkması güç dengesini doğurmuştu. XVIII. yüzyılda raison d'etat, başlıca amacı egemen bir gücün ortaya çıkmamasını ve bir Avrupa imparatorluğunun yeniden dirilmesi için ölenek olan pek çok savaşa yol açmıştı. Güç dengesi ise, Avrupa barışını değil, devletlerin özgürlüklerini korumuştur. Kırım Savaşı'ndan sonra güç dengeleri sisteminde paylaşılan değerler yavaş yavaş aşınmış ve durum 18. yüzyıl koşullarına dönmüştü.

XIX. yüzyılda güç dengesi sistemlerinin iki modeli vardı; İngiliz modeli (Başbakan Disraeli liderliğinde) ve Bismarck modeli. İngiliz yaklaşımında doğrudan doğruya tehdit edene kadar bekler, sonra devreye girerdi. Bismarck'ın yaklaşımını ise karşı çıkışların meydana gelmesini önlemek için mümkün olduğu kadar çok taraf ile yakın ilişki kurmak, birbirleri ile çakışan ittifak sistemleri oluşturmak ve bunlardan ortaya çıkan etkiyi, tarafların iddialarını ılımlı hale getirmek için kullanmak şeklinde tanımlanabilir. XIX. yüzyılın sonunda dış politikadaki bu iki yaklaşım da gittikçe zayıflıyordu. Britanya gücünü yitiriyordu, Bismarck yeni bir imparator tarafından görevinden alınmıştı. Bu süreç içinde güç dengesi katişmış ve Avrupa, hiç kimsenin ihtimal etmediği yıkıcı bir felakete doğru yol almaya başlamıştı: I. Dünya Savaşı.

Diplomasi tarihini incelemek dünya tarihini incelemektir. Bazı bilim adamları içinde yaşadığımız dünyayı şekillendirenin diplomasi sanatı olduğunu ortaya koymaktadırlar. Diplomasinin siyasetle, ideoloji ile jeo-strateji ile çok yakından bağı vardır. Bu anlamda diplomasi çok ince bir sanattır. Diplomasi, amaç ve çıkarlar doğrultusunda geliştirilen bir ilişkilene olduğuna göre, diplomat da siyasi amaçları gerçekleştirmenin eylemcisidir. Bir diplomat siyasetçi olduğu kadar, eylem adamı da olmak zorundadır. Bu anlamda diplomatın siyaset ve ideoloji ile bağı, temsil ettiği amaç ve hedeflerin kaynağını aldığı jeo-strateji ve ekonomik konum çok önemlidir. Diplomasi, aynı zamanda uluslararası ilişkiler anlamında bir sistem ve sistem içerisindeki güçlerin birbiriyle ilişkisi olduğuna göre, sistem içerisinde güç olmak çok önemlidir. Gücü, o sistem içerisinde yeri olmayanın, ilişkilene ağı içerisinde yer alması da mümkün değildir. Bu anlamda diplomasi alanında güçlü bir siyasete sahip olmanın, önemli bir jeo-stratejik konuma ve güçlü bir ideolojik donanıma sahip olmanın önemi büyüktür. Bu anlamda her siyasetçi, aynı zamanda bir diplomat konumundadır. Günümüzde bir diplomat sadece dışişleri bakanı olarak tanımlanamaz. Herhangi bir bakan da benzer şekilde diplomatır. Siyasetle uğraşan, ideolojik donanımı olan, ülkesinin dışında ve içinde, ülke çıkarları doğrultusunda faaliyet yürüten herkes dip-

lomat kapsamına girer. Bu anlamda diplomasiyle siyaset ve ideoloji arasındaki bağı çok önemlidir. Bir devletin jeo-stratejik önemi, coğrafik konumlanması, buna bağlı olarak sistem içerisindeki anlam ve önemi, o devletin uluslararası sistemde güç haline gelerek bir konum sahibi olmasında ve o devlete belli bir gücün kanallize edilmesinde önemli olan etmenlerdir. Bu yüzden her diplomatın son derece ideolojik ve siyasi donanımlı olması, kendi ülkesi kadar muhatap olduğu kesimleri de çok iyi tanınması gerekir.

Diplomasi, amaç ve hedefler doğrultusunda hareket ederek bunlara ulaşmak olduğu için diplomatlık da eylemliliği içerir. Diplomasi, eylem kapsamında herhangi bir şiddetli hareketliliği içermezse de, ortaya çıkaracağı sonuçlar anlamında bir eylem sahasıdır, hareket ve mücadele sahasıdır, bu anlamda diplomat da bir eylem adamıdır. Diplomasi, siyaset ve politikada belirlenenleri uluslararası sistemde kendi çıkarları doğrultusunda, pratik sonuca dönüştürmektir. Bu anlamda diplomasi ve siyasetin iç içe geçmiş yanları çok fazladır ve birbirinden ayrılması mümkün değildir. Dünya tarihinin her aşamasında diplomatik faaliyetlerin siyasi çalışmalarla iç içe olduğu süreçler yaşanmıştır. Her aşamada, adeta doğanın bir kanunuymuş gibi belli bir güç uluslararası sisteme damgasını vurmuş, siyasetin kurallarını ve kapsamını belirlemiştir. Örneğin, 17. yüzyılda Fransa, oluşturduğu ulus devlet anlayışıyla ulusal çıkar mantığını raison d'etat adıyla uluslararası ilişkilere yansıtmıştır. Bu yüzyılda uluslararası sistemi belirleyen ulusal motivasyondur, devlet anlayışıdır. 18. yüzyılda İngiltere'nin öncülüğünde, güç dengelerine dayalı bir siyaset sistemi gelişmiştir. 19. yüzyılda ise Avusturya'da Metternich, Almania'da Bismarck öncülüğünde siyasi sistem şekillenmiştir. Metternich'in Birleşik Avrupa anlayışı, buna karşılık Bismarck'ın bazı çıkışları, bunu baltalama çabası ortaya çıkmıştır. Bismarck 19. yüzyılda Almania'nın en çok tanınan, günümüzde de en çok anılan diplomatlarındandır.

20. yüzyıla doğru ABD giderek bütün diplomasi ve uluslararası sistem kurallarını, ilişkilerini belirleyen bir güç olarak ön plana çıkmıştır. 20. yüzyıl diplomatlarından Ronald Reagan, Gorbacov, George Bush tanınmış kişiliklerdir. Soğuk savaş döneminde Henry Kissinger, Rusya'da Leonid Brejnev gibi bazı diplomatlar, yaptıkları çalışmalarla belirgin dönemlere damgalarını vurmuşlardır.

21. yüzyılda diplomasi

21. yüzyıl koşullarında uluslararası sisteme kimin damgasını vuracağı, sistemi belirleyecek kuralları ortaya koyacağı ve böylece hakim olacağı önemlidir. Mevcut durumda diplomasi alanında bir boşluk yaşanmaktadır. 17. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyıla kadar olan dönemde, Avrupa'da imparatorluk sisteminin giderek aşıldığı, devletçiklerin ortaya çıkmaya başladığı süreçte bazı imparatorluklar arasında yaşanan savaşlarla birlikte devlet olgusu yavaş yavaş şekillenmiş ve güç dengelerine dayalı bir siyaset belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. Bu süreçte birbirine eşdeğer güce sahip devletler arasında uyum sağlamak ve denge kurmak için diplomasi çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmaların İngiltere öncülüğünde yapıldığı kabul edilmektedir. O dönemde savaşların veya krizlerin hiç ortaya çıkmaması gibi bir durum söz konusu değildir, ama savaşı en asgariye indirmeye çalışan bir sistem geliştirilmiştir. Güce dayalı olarak oturtulan sistemde herkesin birbirinden ve sistemden son derece memnun olması gibi bir durum yoktur, ama memnuniyetsizlik en aza indirilmiştir. Bu sistem, birbirine eşdeğer güce sahip olan devletlerin ve güçlerin oluşturduğu, savaş ve çatışmaların boyutunu sınırlayan, güç dengesine dayalı bir siyasetin temel amaç olarak güdüldüğü bir sistemdir. Bir gücün veya devletin, diğer tüm güçle-

re veya devletlere hakim olması değil, –imparatorluklarda olduğu gibi– birbirlerine yakın güçlerin, birbirlerini dengede tuttuğu bir sistem söz konusudur. Bu sistem, yaklaşık iki yüzyıllık bir süreç boyunca hakimiyetini kurmuş ve bir ilişkilene ağı olarak kendisini ortaya koymuştur.

20. yüzyılın ilk on yılının sonunda, yüzyıl boyunca barışı koruyan Avrupa düzeni artık yoktur. Büyük devletler elli yıl sonra başlayacak olan soğuk savaşın yapısına benzer şekilde kemikleşmiş iki güç bloğunun oluşmasına yönelen iki kutuplu bir çatışmanın içine kendilerini anlamsız bir körlükle atmışlardır. Yıllarca tarihçiler I. Dünya Savaşı'nın çıkmasından kimin sorumlu olduğunu tartıştılar. Ancak hiçbir ülke tek başına felakete doğru bu çılgın yarışın sorumlusu olarak belirlenemedi. Büyük devletlerden her biri kendi dar görüşlülük ve sorumsuzluk payını kullanmış ve Avrupa'nın kolektif hafızasına girdikten sonra bir kez daha yapılması olanaksız olan bir şeyi büyük kaygısızlıkla çıkarlar uğruna yeniden yapmıştır.

İki yüz yıl boyunca Almania, Avrupa savaşlarının kurbanı olmuştu. Otuz Yıl Savaşları Almania'yı tahrip etmişti. Napolyon savaşları ve 18. yüzyılın hanedan savaşları hep Alman toprakları üzerinde yürütülmüştü. Bunların ardından Bismarck liderliğinde birleşen Almania bu trajedileri yeniden yaşamak istemedi. Almania bu gerçeği tamamen askeri bir mesele olarak ele aldı ve Bismarck'tan sonra görevi devralan diplomatlar tam anlamıyla kabadayıcı bir tarz benimsedi. Bu durum Avrupa'yı rahatsız etti. Bismarck'ın yerine gelen diplomatlar *“Avrupa diplomasisinin örsü olarak değil çekici olarak”* hizmet edeceklerini bir slogan olarak benimsediler. Bu sloganı benimseyen Bismarck sonrası diplomatlardan en önemlisi Kaiser'di. İngiliz Başbakanı Churchill Kaiser'i *“çok sıradan, boş, ama iyi niyetli bir adam”* olarak tanımlar.

1914 yılında Almania ve Avusturya-Macaristan ile Üçlü İtilaf arasındaki mücadele tehlikeli boyutlara varmıştı. Bütün büyük devlet adamları yaşanan krizlerin çözülmesini zorlaştıran bir diplomatik kıyama gün makinesinin inşasına yardımcı olurken, askeri liderler karar vermek için zamanı stratejik planlar eklemek suretiyle daraltarak bu tehlikeye katkıda bulunmuşlardı. Askeri planlar için zaman önemli olduğundan ve diplomasi mekanizmalarının geleneksel olarak ağır işlemeden dolayı krizi önlemek imkansız hale gelmişti. Deyim yerindeyse ikinci derecede bir Balkan krizi dünya savaşına dönüştürülüyordu. Bosna ve Sırbistan sorunu yüzünden çıkan kriz Belçika'nın işgaline yol açınca, İngiltere bunu güvenlik açısından kabul etmeyerek, Almania'ya savaş açmıştı. Avrupa bir Balkan krizinden I. Paylaşım Savaşı'na tutuşmuştu. Tarihin gördüğü en büyük savaşlardan birisi olan I. Dünya Savaşı 1914-1918 yılları arasında 20 milyon insanın ölmesine, Avusturya-Macaristan

“Diplomasi, aynı zamanda uluslararası ilişkiler anlamında bir sistem ve sistem içerisindeki güçlerin birbiriyle ilişkisi olduğuna göre, sistem içerisinde güç olmak çok önemlidir. Gücü, o sistem içerisinde yeri olmayanın, ilişkilene ağı içerisinde yer alması da mümkün değildir. Bu anlamda diplomasi alanında güçlü bir siyasete sahip olmanın, önemli bir jeostratejik konuma ve güçlü bir ideolojik donanıma sahip olmanın önemi büyüktür.”

“I. Dünya Savaşı’ndan sonra, daha önce uluslararası sistemin öncülüğünü yapan Avrupa’nın zayıflaması ve parçalanması ile bir kutbunu Washington’nın, diğer kutbunu Moskova’nın oluşturduğu düzen gelişmiştir. Tüm dünya 20. yüzyılın son çeyreğine kadar bu sistem çatısı altında örgütlenerek biçimlendirilmiştir. Bütün diplomatik çalışmalar, siyasal ve ekonomik yapılanmalar buna endekslenmiştir.”

İmparatorluğu’nun ortadan kalkmasına; savaşa katılan dört hanedandan üçünün –Almanya, Avusturya ve Rusya’nın– devrilmesine sebep oldu. Yalnızca İngiliz hanedanı ayakta kalabildi. Böyle bir durumda net olan tek şey yeni bir Avrupa sisteminde ihtiyaç duyuluyordu.

11 Kasım 1918 yılında İngiltere Başbakanı David Lloyd George, Almanya ile İtilaf devletleri arasında ateşkes imzalandığını şu sözlerle açıkladı: *“Bu tarihi sabahta, öyle ümit ediyorum ki, bütün savaşları sona erdirdiğimizi söyleyebiliriz.”* Gerçekte ise Avrupa daha da felaketli bir savaştan sadece 20 yıl uzaktaydı. I. Dünya Savaşı’nın diğer bir özelliği ise ABD’yi dünya siyaset sahnesine taşımasıydı. ABD güç denge *erine dayalı sistemden ziyade üst düzeyde uluslararası ittifak oluşumlarına inanan Woodrow Wilson tarafından yönetiliyordu. Wilson askeri, ekonomik ve siyasal konularda üst oluşumları öngörüyordu. Nitekim Milletler Cemiyeti’nin kurulmasında Wilson düşünceleri temel rol oynamıştı.

Avrupa’daki sistemsizlik çıkarlarını etkilemeye başladığı andan itibaren, ABD dış siyasette yalnızlıktan çıkıp yeni düzenin kurulmasında etkili olmuştur. I. Dünya Savaşı sonrası Avrupa dünyasına Versay Antlaşması ile düzen verilir. Versay Antlaşması Almanya’yı cezalandırma esasına dayanmıştır. Bu antlaşmanın 231. maddesi savaş suçuna ilişkindir. I. Dünya Savaşı’nın tek sorumlusu olarak Almanya gösterilip ağır bir şekilde kınanıyordu. Wilson ve Versay’daki *“barış kurucuları”* için 1914-18 savaşının nedeni olarak cezalandırılması gereken kötülüğün belirlenmesi gerekiyordu. 21 yılında, Versay’dan 2 yıl sonra Almanya milyarlarca Mark savaş tazminatı ödeme koşuluna bağlandı. Tazminat kararı Antlaşma’nın bir maddesi olsa da miktar 2 yıl sonra belirlenmişti. Almanya fiziki olarak zayıflatılmış, ancak jeo-politik olarak daha da güçlenmişti. Ayrıca dev bir güç olarak Japonya yükselişe geçmişti. Versay Antlaşması’nın sonuçları II. Dünya Savaşı’nı kaçınılmaz kılıyordu. Almanya Versay’da alınan kararlara ve savaşın tek suçlusu olarak gösterilmesine öfke doluydu. Bu öfke ve 20’li yılların sonundaki ekonomik kriz, faşizm dalgasını yükseltmeye başlamıştı.

“Süper güçler” kavramının ortaya çıkışı

20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ‘süper güç’ kavramı ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın başından 21. yüzyıla kadar geçen süreçte güç dengelerinin hakim olduğu, diğer güçleri savaşla imha ederek kendi egemenliği altına alan sistem yerine, sistemi ve kuralları kendisinin belirlediği bir süper güç kavramı adım gelişmiştir. 21. yüzyılın başında Rusya ve ABD’nin iki süper güç olduğu ve dünya sistemini belirledikleri kabul edilir.

Süper güç kavramını kendi öncülüğünde geliştirmek amacıyla Moskova ile Washington birbiriyle yarışmış, bu yarış sonucunda Moskova’nın çökmesiyle Washington kendisini tek süper güç olarak ilan etmiş ve uluslararası sistemin bütün ilişki ve kurallarının kendisinden sorulacağını iddia etmiştir. Bunun üzerine dünyanın jandar-ması, dünyanın polisi kavramları ortaya çıkmış ve günümüze kadar kullanıla gelmiştir. ABD, Sovyetler Birliği’nin yıkılışını silah kullanmadan yarattığı en güçlü başarılarından biri olarak ele almıştır.

I. Dünya Savaşı’ndan sonra, daha önce uluslararası sistemin öncülüğünü yapan Avrupa’nın zayıflaması ve parçalanması ile bir kutbunu Washington’nun, diğer kutbunu Moskova’nın oluşturduğu düzen gelişmiştir. Tüm dünya 20. yüzyılın son çeyreğine kadar bu sistem çatısı altında örgütlenerek biçimlendirilmiştir. Bütün diplomatik çalışmalar, siyasal ve ekonomik yapılanmalar buna endekslenmiştir. İki kutuplu dünya sistemi, bugünkü işleyiş kuralları ve uluslararası ilişkilerin gelişmesinde önemli yenilikler kazandırmıştır. İnsanlık tarihinde uzun bir dönem imparatorluklar ve onların belirlediği uluslararası ilişkilenme sistemi hakim olmuştur. Daha sonra 16. yüzyıl ile birlikte öne çıkan, 17. ve 18. yüzyılda belirginleşen, genelde Avrupa’nın, özelde İngiltere’nin öncülüğünde gelişen güç dengelerine dayalı bir politika dünya sistemini biçimlendirmiştir. Bu süreçte çeşitli savaşlar yaşanmış, ilişkilenme biçimleri ve anlaşmalar gerçekleştirilmiştir.

Çağdaş anlamda diplomasinin ortaya çıkışı, yaşanan bu süreçlerden alınan miraslar olsa da, daha çok I. Dünya Savaşı’ndan sonra yaşanan gelişmelere bağlıdır. Avrupa’nın ekonomik olarak zayıflaması, toplumsal olarak bir çöküşü yaşaması ve sistem içindeki gücünü parça parça yitirmesi, bunun karşısında ABD’nin ve Sovyetler Birliği’nin belirginleşen birer güç olarak ön plana çıkması, böylece iki kutuplu dünya sisteminin gelişmesiyle uluslararası sistemin işleyiş kurallarının, siyasetinin buna göre yapılması; diplomasi de önemli bir gelişme yaratmış, soğuk savaş dönemi diplomasisi olarak tanımlanan süreç gelişmiştir. Soğuk savaş dönemine ait diplomasi önemli farklılıklar arz etmektedir, kendine has kuralları vardır. Soğuk savaş döneminin diplomasisi için siyah beyaz olduğu belirlenmesi kullanılır. İçinde çok fazla renkler yoktur, evet ve hayır sözcüklerini keskin bir şekilde içinde barındırır. O dönem her iki kutup açısından da birbirini teşhir ve tecrit etme, mümkün olduğunca ittifak toplamaya yaklaşımları en fazla öne çıkan yanlardır. Bu anlamda soğuk savaş diplomasi kutuplaşmayı yaratmış ve her iki kutup açısından bir yetkinleşme ve keskinleşme durumunu belli ölçülerde ortaya çıkarmış, aynı zamanda süper güç kavramını dünyamıza tanıtmıştır.

20. yüzyılla birlikte uluslararası sistemde ideolojiler çok belirgin bir şekilde karışmıştır. O dönemde komünizm, faşizm, sosyalizm hatta nasyonal sosyalizm (ulusal sosyalizm) olarak tabir edilen ideolojiler siyasete, uluslararası ilişkilenmelere çok belirgin bir biçimde yansımıştır. Daha önce böyle bir durum yoktu. Dönem dönem farklılıklar arz etse de ideolojilerin siyasete ve uluslararası ilişkilere damgasını vurması soğuk savaş diplomasisinin siyah beyazlığını da ortaya koymaktadır. Çünkü ideolojiler, siyasete uygulanınca, bu alanda katılığı ve dogmatizmi geliştirmiştir. Kutuplaşmanın yaratılmasında ve bir sistem olarak gelişmesinde ideolojilerin diplomasiye ve uluslararası ilişkiye damgasını vurması belirgin bir etkidir. O dönemde ABD bütün gücüyle ve imkanlarıyla Sovyetler Birliği’ni her yerde teşhir ve tecrit etmeye çalışmıştır. 17 yılında gerçekleşen Ekim Devrimi’nden sonra Sovyetler Birliği’nin birçok diplomatı Batılı ülkelerden kovulmuştur. 1918-19 yıllarında Sovyetler Birliği’nin sadece Almanya’da ve bunun dışındaki birkaç ülkede diplomatı vardı. Birçok ülkedeki temsilcileri geri gönderilmişti. Sovyetler Birliği’nin teşhir edilerek dışlanması, bütün dünyadan izole edilmesi ve bunun karşısında ittifak güçlerinin olabildiğince hızlı bir biçimde geliştirilmesiyle kutuplaşmanın yoğun bir şekilde ortaya çıkmasına yol açmıştır. Propagandada ağırlık verilen nokta bu olmuştur. O dönemde pek çok medya mensubu ABD veya o ittifaka dayalı güçler tarafından satın alınmıştır. Bu anlamda o süreç, gazeteciler açısından oldukça ayıplanacak bir süreçtir. Çünkü pek çok gazeteci ve medya yayın organı satın alınmış, Sovyetler Birliği’ne karşı birer propaganda aracı haline getirilmişler, bu temelde karşı propaganda faaliyetleri geliştirilmiştir. 17 yılında gerçekleşen Ekim Devrimi’nden sonraki dönem soğuk savaş dönemi olarak kabul edilse de, soğuk savaşın en çok kızıştığı dönem II. Dünya Savaşı’ndan sonraki dönemdir. O dönem günümüz uluslararası sistemine zemin teşkil etmektedir. Sovyetler Birliği’nin çöküşünden sonra oluşan boşluk hala yeni bir sistemle doldurulmuş değildir, sallantı durumu yaşanmaktadır. Günümüzde de çok yoğun çelişki ve çatışmaların iç içe yaşandığı, bu anlamda diplomasinin çok yoğun olduğu bir süreçten geçiyoruz. Bu dönemin bazı karakteristik özellikleri, soğuk savaş dönemine, Moskova-Washington çatışmasına dayanmaktadır. O dönemin yansımaları belli oranda aşılmış olsa da hala belirgin bazı izleri taşımaya devam etmektedir. Berlin duvarının yıkılmasıyla birbiriyle hiç görüşmeyen insanların görüşmesi, iki kutuplu dünya sisteminin yıkılarak küreselleşme adı altında dünyamızın adeta küçük bir köy haline getirilmek istenmesi, yeni bir uluslararası sistemin ve ilişkilenme ağının yaratılması anlamına da gelmektedir.

“Soğuk savaş” ve diplomasi

Günümüzde hakim kılınmak istenen düzene kaynaklık eden yaklaşımlar, 20. yüzyılın başlarına dayanmaktadır. 14 yılında başlayan I. Dünya Savaşı, Almanya’nın yenilgisiyle sonuçlanmıştır. Bunun üzerine ittifak güçleri bir araya gelerek barış antlaşmaları sürecini başlatmışlardır. Bu barış antlaşmaları, savaşın bittiği 18 yılından 19 yılına kadar devam etmiş ve böylelikle savaşın sonuçları toparlanmıştır. Dünya tarihinde günümüz diplomasisine kaynaklık eden önemli antlaşmalardan biri olan Versay Antlaşması 19 yılında imzalanmıştır. Bu antlaşma, Almanya’nın teslimiyetini ortaya koymaktadır. O süreçte dört büyükler adı verilen ülkelerin temsilcileri, İngiliz Lord George, Amerikalı Willson, Fransız Kamens ve İtalyan Orlando bir araya gelerek Almanya’nın yenilgisini ve kayıtsız, şartsız teslimiyetini içeren Versay Antlaşması’nı imzalamışlardır. Böylece ilk defa büyük güçler bir araya gelerek ortak bir şekilde, karşıt bir güce ilişkin anlaşma imzalamış ve dünyayı yavaş yavaş şekillendirmeye başlamışlardır. O anlaşma sonucunda bugünkü Lahey Adalet Divanı ve günümüzde İLO olarak adlandırılan Uluslararası Çalışma Örgütü kurulmuş, savaş suçu, insanlık suçu kavramları ortaya çıkmıştır. Bu anlaşma sonucunda Almanya, ordusunun önemli bir bölümünü terhis etmek ve Avrupa’ya savaşta yol açtığı yıkıma karşılık milyarlarca dolara varan tazminat ödemek zorunda kalmıştır. Belçika’ya topraklarının bazı kısımlarını, Fransa’ya uzun zaman uğrunda savaştığı *Arses-Loren bölgesini geri vermiş, Baltık bölgesiyle ulaşım kanallarını kaybetmiştir. Savaş sonucunda Versay Antlaşması’yla Almanya küçültülmüştür. Öte yandan bu antlaşma bazı uluslararası güçleri bir araya getiren temel olgulardan biri olmuş, ilk defa bir uluslararası örgütün kurulma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Dört büyükler olarak bilinen ülkeler bir araya gelince Wilson, 8 Ocak 1918’de14 maddelik bir bildirge sunmuştur. Wilson 14 Nokta adı verilen bu belagatla Amerika’nın savaş amaçlarını iki kısma ayırmıştır. Wilson 8 maddeyi yapılması zorunlu maddeler olarak şöyle açıklar; Açık diplomasi, denizlerin serbestliği, genel silahsızlanma, ticari engellerin kaldırılması, sömürgecilikle ilgili taleplerin tarafsız bir şekilde çözülmesi, Belçika’nın yeniden kurulması, Rus topraklarının boşaltılması, ve Milletler Cemiyeti’nin kurulması. Wilson geri kalan daha spesifik 6 maddeyi ise “zorunlu” değil de “gerekli” “arzu edilen” şeklinde sunar. Bunlarda Alsace-Lorraine’in Fransa’ya geri verilmesi, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparatorlukları sınırları içerisinde yaşayan azınlıklara özerklik verilmesi, İtalya’nın sınırlarının yeniden düzenlenmesi, Balkanların boşaltılması, Boğazların uluslararası statüye kavuşturulması ve denize çıkışı olan ba-

ğımsız Polonya’nın yeniden kurulması şeklinde sıralanır.

Günümüzde Birleşmiş Milletler adlı örgütün ilk hali olan Milletler Cemiyeti bu dönem kurulmuştur. I. Dünya Savaşı’nın sonucu olarak Versay Antlaşması’yla bazı temel güçlerin bir araya gelerek ortak hareket etme, yaşanan sorunlar karşısında ortak müdahale gücünü oluşturma ihtiyacı duymasından kaynaklı olarak böyle bir oluşuma gidilmiş, bu oluşumla dünyamızın daha farklı bir sisteme kavuşmasının ilk adımları atılmış, hatta giderek soğuk savaş ittifak cephesi parça parça gelişmeye başlamıştır. 19 Versay Antlaşması bu anlamda diplomasi tarihinde önemli bir kesit olarak ele alınmaktadır. Milletler Cemiyeti, Adalet Divanı, Uluslararası Çalışma Örgütü (İLO)’nun kurulması, uluslararası suç kavramının ortaya çıkmasıyla yavaş yavaş dünyamızın daha farklı bir sisteme geçmesinin ilk adımları atılmıştır. Bu adım giderek bir güç olarak belirginleşen ABD’nin öncülüğünde atılmıştır.

ABD 17 yılına kadar I. Dünya Savaşı’na katılmamıştır. Savaşın sonlarına doğru savaşa girerek oluşacak farklı dengelere müdahale etmiş ve bu anlamda savaşın kaderini belirlemiştir. Buradan aldığı güçle giderek daha etkin hale gelmiş, diplomasiye bir bütün olarak kendi karakterini yansıtmaya başlamıştır. Daha önce ABD oldukça izole olmuş, okyanuslar ötesinde, tek başına bir kıta olarak yaşamını sürdüren bir ülkedydi. 1800’lü yıllara kadar ABD’nin dışa dönük bir çalışması yoktu. 1800’lü yıllarda İspanya’nın Latin Amerika’ya yönelerek ABD’nin sınırlarını tehdit etmesi üzerine ABD’nin o zamanki başkanı *Monroe, daha sonra onun adını alan bir doktrin geliştirmiştir. Monroe, *“hiçbir yabancı güç gelip herhangi bir yerli gücün topraklarına saldırma hakkına sahip değildir. Eğer böyle bir durum olursa herkes savunma hakkına sahiptir, biz de kendi topraklarını savunmak isteyenlere yardım ederiz”* demiştir. ABD bu adımla belli bir çıkış yapmış olsa da tarihi boyunca içe dönük olan, sadece kendine dönük siyaset ve diplomasi yürüten bir yapılanması vardı. Bu durum 17’ye kadar devam etmiştir. Fakat 17 yılından sonra I. Dünya Savaşı’na katılmasıyla uluslararası sistem içerisinde çok farklı bir yere sahip olmuştur. 20. yüzyılın başından itibaren Avrupa giderek zayıflamış, savaştan dolayı ekonomisi tahrip olmuştur. Bu durum aslında savaştan yenilgiyle çıkan güçler kadar zafer kazanan güçler açısından da geçerlidir. ABD savaştan zarar görmemiş ekonomisi ile güçlü bir ülke durumundaydı. I. Dünya Savaşı boyunca silah ihracıyla ekonomisini güçlendirmişti. Savaş sonrasında yıkılmış, tahrip olarak Avrupa karşısında dinamik bir güç olarak uluslararası ilişkiler düzeneği içerisine girerek o dönem geliştirilen oluşumlarda, örneğin Versay Antlaşması’nda, Milletler Cemiyeti’nin ve Adalet Divanı’nın kurulmasında temel bir rol oynamıştır. Bunları geliştirirken hem kendi kıtasını güvenceye almış hem de o dönem yakın ittifak içinde olduğu İngiltere’nin yanında, yaşanan belli başlı gelişmelerin içinde yer almıştır.

20. yüzyılın başında yaşanan bu gelişmenin doğru anlaşılması, artık eski güç dengeleri yerine yavaş yavaş şekillenen süper güç kavramında ortaya çıkan iki kutuplu dünya sistemini ve uluslararası ilişkilerinin bu temelde şekillenişinin görülmesi, diplomasinin kavranması açısından oldukça önemlidir. Çünkü insanlık 20. yüzyılda yaşananlar üzerinden 21. yüzyıla adım atmış ve o dönem şekillenen sistem, oluşturulan kuruluşlar ve siyaset mantığı kendisini günümüze taşımıştır. İmparatorluklar döneminde veya güç dengelerinin olduğu dönemlerdeki gibi, bir iki devletin birbiriyle savaşımı değil, artık giderek ittifak halindeki güçlerin birbirine karşı savaşma durumu gelişmiş, I. Dünya Savaşı ile birlikte ittifaklaşma, ittifak halinde çözüme ve anlaşmaya gitme, daha sonraki süreçte takip etme, denetleme ve geliştirme çalışması mantığı uluslararası sistemde hakim olmuş, giderek daha fazla gelişmiş, diplomasi ve siyaseti şekillendirmiştir. Bu dönemde, yavaş yavaş soğuk savaş dönemine doğru adımlar atılmıştır.

Şehit Leyla Avaşın (Kezban Mavi) arkadaşın günlüğünden

Ay mehtabında dağ rüzgarı

Eylüllerin yıldönümü

Bugün 12 Eylül'ün yıldönümü. Ayrıca benim için de bir yıldönümü. Avrupa yurtseverleriyle son kez kucaklaştığım, Avrupa festivalinin üzerinden tam bir yıl geçti. Saç telimden ayaklarıma kadar “döner” yağı olduğum gözlerimin önüne geliyor, kendi kendime gülümsüyorum. Berlin yurtseverleriyle açtığımız stand ve vedalaşmalar. Deniz ve Rojîn'in, beni şaşırtıp hüzünlendiren Kemal hevalın gözyaşları ve diğerlerinin gözyaşlarından gönülden gönüle köprü oluşturduğu anlar... Baran ile son dondurmamızı yemek için dolaşmamız... Henüz 8 yaşında, tumbul, sevecen, çocuk filmlelerinin kahramanları gibi gülüşü... Annesi, babası benden hediye almaması için sıkıştırmış olmalı ki benim aldığım dondurmayı önce istemedi. İkna ettim, gittik. Benim sevdiğim dondurma yoktu, sadece ona aldım.

Bugün düzenlememiz oldu. Bir bayan bölüğü oluşturuldu. Onların pratiğinin içinde olmak isterdim. Tarihi bir şey!... PJKK'ye bağlı, erkeklerden tamamen bağımsız bir bölük.

Ben ekonomi takımındayım. Takım komutanımız Şırnaklı upuzun sarı saçları, ufak suratı olan Sosin heval. Önderlik sahasından yeni geldi. Manga komutanım tavşan dişli Küçük Güneyli Arın arkadaş. Yeni bir başlangıç daha! Geçen yıl bugün Avrupa'dan ayrılışla yeni bir başlangıç yapıyordum. Şimdi ise yeni düzenlemeyle yeni bir başlangıç başlıyor. Ne çok şey değişti, ne çok şey değişmedi... Yüreğim gitgede daha kök salıyor içimde. Hasret gübre, özlem su olup besliyor yüreğimi.

Eski ekonomi noktasına ulaştık. Erkek arkadaşlar kocaman 4-5 kazanı çamurla sıvayıp yerleşik ocaklar yapmışlar. Biz mangalarımızı yapıp akşam üzeri voleybol oynamaya gittik. Milisler, bir kaç erkek arkadaşla birlikte çok hoş bir oyun çıkardık.

12.09.1999, Pazar

Zümrüt gibi berrak çekici gözbebekler

Radyoda 20 kişinin yaralanmasına neden olan bir bombalama yapıldığını öğrendim. İstanbul'da, yasalaşan Sosyal Güvenlik Yasası'nı protesto için yapılmış. Devrimci Halk Cephesi ve DHP isimleri geçti. Acaba bizimkiler mi, diğerleri mi? Gerillada haberleşmemek kadar zor bir şey yoktur. Hasret de o yüzden gerillada daha acı.

Gece yatarken saatlerce Önderliğin gözlerini ve Önderlikle yemeğimizi anlattım arkadaşlara. Zümrüt gibi berrak, çekici, bağlayıcı gözbebekleri ve ta yüreğini ısıtan, ışınlar saçan gözün beyaz kısmı, bir karanlık mağaradan ışık saçan projektörlere benzeyen bakışları... Nasıl projektörlere çok uzun bakamazsan, Önderliğin gözlerinde de eriyeceğin kaygısıyla bakamıyorsun. Bakışların yüceliğinde kaybolmak güç istiyor, Zilan büyüklüğünü gerektiriyor. Oysa biz daha yolun başındayız. Kendimi yaratılan gerçeklik karşısında cüce hissediyorum. Hele Çerkez Helin'i dinledikten sonra kendimi daha da yetersiz hissediyorum.

Sabah arkadaşlar domuz avladılar. Henüz yavru ve daha önce gördüğüm domuza göre daha beyaz kıllara sahip. Sabah mangalarda pişirdik. Bazı arkadaşlar ve milislerin çoğu yemedi. Milislerden sadece Casim arkadaş yemiş. Ben genelde eti sevmediğimden yemedim.

Banyoya gittik. Yine çok hoş bir yerde banyo yapıyoruz. Tek tük sararan yapraklar

suyun üzerinde sakın, sabırlı yol alarak sonbaharın geldiğini söylüyor bizlere. Öğlen mangaya geldiğimizde her mangaya birer tane dış macunu gelmiş. Öyle sevindim ki! Mayıs ayından beri dişlerimi macunsuz fırçalıyordum. Dış fırçam o yüzden sapsarı olmuştu. Yüreğimin hediyesi; ucu değişen, mavi renkli. Mavi rengi çok seviyorum. Fırçanın yüzü gülecek.

Öğleden sonra katırla, pekmezın içine katılacak bir kumu getirmek üzere gittik. Amed, Fırat (orta yaşlı, oldukça zayıf, saçları dökülmüş, arka dişleri altın, uzun boylu, iyi bir aşçı olan yoldaş) ve ben gittik. Fırat arkadaş eski binaların harcının bu kumdan yapıldığını söyledi. Kumu kazıp elekten geçirdikten sonra katıra yükledik. Noktaya geldiğimizde bir kamyonetlik üzüm toplanmıştı bile. Arkadaşlar çok yorgundu. Ben ve Zinarın yoldaş domuz etini doğradık. İstemeyerek elimi ete bulaştırıyorum. Kendimi düşündüm. Katırın dilinden anlamadığım için zoraki noktaya getirebildim. Hiç yanaşmadığım et ve katır işleri yapıyorum. Mangada işler için hiç tartışma çıkmıyor, her şey gönüllüce. Çok yorgun olunsu da yapılıyor. Parti insanı nasıl da değiştiriyor! Tüm yoldaşlar evlerinde analarının kuzusuydu. Burada ise her işe giriyoruz. Kız kardeşler iş için kavga ederler, oysa burda sevgiyle iş yapılıyor.

Haber geldi; Garzan'dan geri çekilme yapan bir bölük arkadaştan 14'ü şehit düşmüş. Bir bölük Metina'ya geçerken kayıp vermiş. Amed'den gelen arkadaşlar kayıp vermişler. Türkiye'nin Sesi Radyosu 14 şehidimizi “bir tane” diye verdi. Barış düşmanları!

Akşam Zaxo ve Hatice arkadaşlar geldiler. Voleybol oynadık. Akşam sohbet ettik. Zaxo arkadaş Küçük Güneyli, geniş suratlı, sarışın, yeşil gözlü bir bayan arkadaş. Uzun, kıvrıkcık, sarı saçları var. Hatice arkadaş gidecek onun yerine bakacak.

13.09.1999, Pazartesi

“Gazap üzümleri”

Soğuk bir gece. Nöbette neredeyse donacaktım. Sabah üzüm toplamaya başladık. Kocaman leğenleri başımın üzerinde taşıyorum. Belim öyle ağrıyor ki! Sonra katırla uzaklardan üzüm taşımaya başladık. Katırlar için yapılmış sepetlerden her bir tanesi erik büyüklüğündeki üzümler sarkıyor. Kendi halinde büyüyen bu üzümler bakım olsa kim bilir ne kadar güzel olur. Artık sonbahar olduğundan rüzgar ve güneş bir arada. Benim mavi başörtüm bebek yüzü Zinarın'ın mavi zemin üzerine kırmızı çiçekli başörtüsü ile en acemice iş yapan ikiliyi oluşturuyoruz. “Gazap üzümleri” filmi ni çekiyormuşuz gibiyiz. Bu halim arkadaşların öyle hoşuna gidiyor ki “resmini çekip ailene göndereceğiz” diyorlar. Katırla diyalogum zaten gündem konusu. Katır inat ettikçe onu biraz okşuyorum, yürümesi için ikna ediyorum. Çok zevkli bir iş.

Fırın gibi hazırlanmış ocağın biraz üzerinde beton dökülmüş yerde Rüstem arkadaş ayaklarını dizlerine kadar sıvamış, üzüm eziyor. Bir boruyla üzüm suyu eleğe, oradan da tenekelere doldurulup ocağın üzerine giderek yolculuğunu tamamlıyor. Kaynayan kazana “kızvan” denilen bir ağaç dalı daldırıp koku vermesi ve daha kıvamında olması sağlanıyor. Rüstem arkadaşta, takım komutanımız Sosin, siyah saçlı Sozdar ve Amed arkadaş yardım ediyor. Öğleye doğru işime son verip elma büyüklüğünde incirlerden bir sepet doldurdum. Yoldaşlar için bir şeyler yapmak beni rahatlatıyor. Daha önce Amedli Arjin arkadaş istemişti. Bugün ekmekçi olduğu için incir yiyemeyecek. Albenili olgun incirlerin arkalarında bal tadında bir sıvı çıkıyor. Eğer o zaman toplanmazsa dalında kuru-

maya başlıyor. Daha tam olgunlaşmamış incirleri kopardığında ise sapından süt boşalıyor. Bir sepet topladım. Midemi bozma korkusuna rağmen epey de kendim yedim. Oysa küçükken inciri fazla sevmemişim. Ama Kürdistan incirleri balba-dem. Yüreğime buraları gezdirip bu güzelim meyvaları tattırabilecek miyim?

Kurşunlaşan hasret

Radyo bugün yine vatanımda deprem olduğunu söyledi. Üstelik bu sefer Ankara'da da olmuş. Anında o güzelim Samanpazarı'ndaki eski Ankara evlerinin yıkık, virane haline gelmiş görüntüleri gözlerimin önünde canlandı. Ankara'nın harabe olmasına asla dayanmamam. Hasretin kurşunlaştığı, haberleşememenin kavuruculuğunu hissediyorum. Gerillanın en zor yanı telefonsuzluk! Ankaram sana bir şey olmamalı. Henüz görmediğim yiğenim Deniz sana Kürdistan'ı, devrimin yarattığı insan güzelliklerini anlatmayı hayal ediyorum. Lüt-fen hayellerimin varolma şansı gitmesin.

14.09.1999, Salı

PKK'nin yarattığı yaşam tutkusu

Bulunduğumuz yerden biraz uzak bir köye gideceğiz. Tabii artık evlerin temel taşlarından başka iz kalmayan bir köy. Yolda bayan bölüğünün yanından geçtik. Su kenarında bir nokta yapmışlar. Cudi'den gelen bayan arkadaşlar vardı. Cıvı cıvı bütün yoldaşlar sarıldılar. Tabii önceden tanışanlar daha candan sarılıyordu. Geri çekilme yaparken düşmanın vurduğu darbelerden bahsettiler. Sonra erkek arkadaşların bölüğünün yanından geçtik. Şaka yollu “alanımıza girmeyin!” diyorlar. Ama her şakanın altında bir gerçek var. Kadının tamamen erkekten kopuşunu hazmedemedikleri her hallerinden belli.

Üzüm toplayacağımız yere geldik, tam bir cennet. Şimdiye kadar Haftanın'i anlatılmaz olarak niteliyordum. Demek ki henüz burasını görmediğim için olacak. Haftanın'ın hemen hemen her tarafını gören kulak gibi dağın başına oturmuş kayalar, göğe kale dikilmişcesine bulutları kucaklamaya çalışan kayalar, ışık vurdukça alımlı alımlı pırıldayan dağlar ve muhteşem akan bir nehir. Cevizin en büyüğü, şeftalinin, üzümün, incirin en lezzetlisi burada. İlk bakışta küçük bir vadicik sanıyorsun. Yukarı doğru tırmandıkça cennetin henüz kapısını keşfetmiş olduğunu görüyorsun. Eski köyden kalmış bağ sekileriyle genişleyip gidiyor.

Terk edilmiş bir dol, onca bakımsızlığına rağmen çok verimli. Terk edilmiş olduğu için dikenler, sarmaşıklar, üzüm asmaları sanki karışmış bir saç örgüsü gibi. İnsan yanaşmıyor. Reşit heval (milis) köylülere (toprakla uğraşanlara) özgü sabırla dikenleri temizliyor, biz de üzümleri topluyoruz. Yüksek ağaçlara dolanıp bu güzelliği kuş bakışı seyretmek isteyen asmalara ise ağaçlara tırmanarak ancak ulaşabiliyoruz. Oradan ip sarkıtıp sepeti yukarı çekiyoruz. Biz topluyoruz Ferhat arkadaş katırla noktaya taşıyor. Bir ara yoğun silah sesi geldi. İlk bakışta “arkadaşlar kuralızsızlık yapıyordur” dedik. (Dün akşam geyik vurmuşlardı. Akşam yemeğinde geyik eti yemiştik.) Sonra silah sesi daha da çoğaldı. Arjin arkadaş gidip yakındaki erkek arkadaşların bölüğüne sorup geldi. Cephaneci Aslan heval (küçükken süt kazanına düştüğü için eli dışı doğru bükük duran, buna rağmen benden iyi silah kullanan bir arkadaş) depodan yeni Şervanlar (yeni savaşıçılar) için silah çıkartıyor. Tabii her silahın çalışıp çalışmadığını deni-

yormuş! Bizim raxtlarımız üzerimizde olmadığı için kendimizi güvensiz hissediyoruz. Bundan sonra, her ihtimali düşünerek cebime bir bomba koyacağım.

Öğle yemeğimiz katırla geldi. Suyun kenarında yedik. Ben dayanamadım, küçüklü büyüklü havuzcukların birbirlerine şelaleyle devrettikleri su yolunun içine daldım. Şalvarımı dizlerime kadar sıvayıp billurların içinde dolaştım. Sonra baktım kocaman bir şelale var. Suyun sesi en güzel melodi! Zaten çocuklaşmak istiyordum. Kenarda oturan Arjin arkadaş ve Dilşa arkadaşta su sıçrat-tım. Sonra henüz yeni tanıdığım ve nasıl karşılayacaklarını bilmediğim için kendi başıma oynamaya devam ettim.

Akşam Arjin arkadaş bir çatışma anında nasıl kurtulabildiğini anlattı. Gerçekten savaşta hayatta kalabilmek bazen şansa bağlı, bazen anlık bir mesele. Çetelerin (korucu) sadece iki bayan arkadaş olduklarını görünce askerlerden azar iletmek ve hatta vurulmak korkusuna rağmen “gidin!” diye sessizce seslendiklerini anlattı. Savaş çok atik ve anında karar sahibi olmayı şart koşuyor.

Biraz milislerin durumundan bahsettik. Reşit arkadaş hüznü dolu, yakında gideceklerini ifade eden sözleri kulağımdan gitmiyor. Onları çok özleyeceğim. Onların fedakarlığı, çalışmaları karşısında bizim yaptıklarımız devede kulak. Bizler için kış hazırlığı yapıyorlar. Bu yapılanlardan ne yiyebilecekler ne de onlara bir faydası olacak. Hatta (ben Etruş koşullarında üç ay yaşadım) çok zorlanarak üç öğün yiyebilecekler. Avrupa'da da cephe çalışanlarının fedakarlıkları, çabaları beni daha çok partiye bağlıyordu. Burada da milislerin emekleri karşısında saygı duruşuna geçişim geliyor. Hele çok ihtiyar olduğu için “Mamo Muhammed” diye seslenilen, oğlu bölük komutanı olan ve kendisine asla “ihtiyar” denilmesinden hoşlanmayan hevalımızın bitmez tükenmez enerjisi bana yaşam sevinci katıyor. Her akşam voleyboldaki gözlerinin pırlıtısına bakıyorum. PKK'nin yarattığı yaşam tutkusuna bir kez daha (ve her seferinde) şükrediyorum.

Noktaya gelirken iç eyaletlerden erkek bölüğü ile karşılaştık. Onlar için kan ve ter döktükleri dağları bırakmak ne kadar da zordu.

Gece saatlerce yağmur yağdı. Arkadaşlar naylon getirdiler. Naylonu habire başımın altındaki çantamın üzerine çekmeye çalışıyorum. İçinde bir kitap, Önderliğin savunması var. (Defterlerim çok sıkı korumada.) Islanacak diye çok korkuyorum. Silahımı kontrol ettim. Yapraklar, dallar sınırlar ıslanmasını koruyabilir. Ben de çaresiz ıslanmayı tercih ediyorum. Zaten ayağımın biri olduğu gibi su. Ayakkabılarımı ters çevirip başımın ucuna koydum. Hiç olmazsa içi ıslanmasın.

15.09.1999, Çarşamba

Asimile edilemeyen katır

Sabah soğuktan şişmiş göz, sızlayan diz kapağı ve bel ağrısıyla uyandım. Manga komutanım Arın arkadaşla ekmekçiyiz. Bu sefer ekmeklerimiz gerçekten güzel çıktı. Maya var, tuz da var.

Bir ara atın yavrusunu sevmek istedim. Benden hep ürküyor. Arkadaşlar tutup yarımcı oldular. Avucuma tuz koyup taya vermemi istediler. Kahverengi tüylü şipşirin tay, minicik upuzun ağızıyla elimdeki tuzu yalamaya başladı. Çok sevimli bir yaratık.

Öğleden sonra lojistiğe gideceğiz. İki tane katır teslim edilecek. Ben birbirlerine bağlı katırların önde olanına oturdum. Anlaşılan katır çok yorgun ve aç. Bayan bölüğünden geçenken neşe ile onlara hava attım. Erkek arkadaşların bölüğünün yanından geçerken katır yoldan çıktı, bölüğe doğru yöneldi. İpi kuvvetle çektim, yola dönmedi. Arın arkadaş bir sopa ile “küt” diye öyle hızlı vurdu ki, tam da gözünün üzerine geldi. Sanki benim canım acıdı: “Ayy!” diye bağırdım. Hayvan ön ayaklarını havaya kaldırıp kişnedi ve kendimi yerde buldum. Şimdi “Ayy!” sesim daha içten ve gerçekçi. Bir yerim kırıldı sandım. Öyle güçlü bağırımsım ki voleybol oynayan erkek arkadaşlar başıma toplandı: Eskiden bizim bölükte olan Dirok ve Şemdin arkadaşla birlikte birkaç arkadaş daha başımda toplanmıştı. Yerde uzanmış ağlıyordum. Şemdin heval Kürtçe “Havan düştü zannettik!” demiş. Biraz yerde kıvrandıktan sonra ayağa kalktım. Arın arkadaş beni tekrar katıra bindirdi. Katır inatla voley-

bol sahasına gitti. İnip ipine asıldım. İnatchı hayvan kırırdamıyor. Arkadaşlar şaka yapıyorlar: “Hayvan Türkçe anlamıyor!” Neyse yine Arin arkadaşı yardımıma koştu. Zoraki lojistiğe ulaştık.

Şehit Zelal noktasına yakın olan harika bir yerde konumlanmışlar. Vadiden yukarı doğru dalga dalga yükselerek zirveleşen tepeler, kayalar akşamın kızıl ışıklarıyla daha bir alımlılaşmışlar. Suyun kenarında durup pırl pırl yanan suya ve dalgalanan tepelere baktım. Suyun ısıltısının yaşanmışlıkla bezendiği ölüm acısının (evlat acısının) olgunluğunu sergileyen, kalın kaşların altında içine gömülü çevresindeki derin çizgilerle yaşadığı yılların kanıtını taşıyan dipdiri gözler beni selamladı: Bedran yoldaş! Fiziğiyle tipik bir Kürt erkeği; yüreği yufka, görüntüsü ise sert! Hayvanlarını çok seviyor. Sadece düştüğümü söyledim, Arin arkadaşın havyanın canını yaktığını üzülmesin diye söylemedim.

Hayvanları teslim edip noktaya döndük. O halimle şehit Zelal noktasından Dola marksiste kadar yürüdük.

16.09.1999, Perşembe

Kayalıktaki terzhane

Arkadaşlar beni şifre hazırlamam için noktada bıraktı. Fırsattan istifade, Önderliğin “savunmalar”ını okuyup bitirdim. Günlüğümü yazdım. Silahımı temizledim. Sonra pekmez kaynatan arkadaşlara yardımcı gittim. Silahım temiz, “savunmalar” bitmiş olduğu için çok huzurluyum.

Akşama doğru takım komutanı Sosin heval beni terzhaneye gönderdi. Uzaktan “şu vadideki kayalıktla!” diye tarif etti. Araziye hakim olmadığım için kaygıyla gittim. Ama elimle koymuş gibi buldum. Kendi kendimle gururlandım. Yolda yanmış arazi, dalından yanarak büzüşmüş meyvalar, deşifre olmuş bir nokta olduğunu ifade ediyordu. Tepeye ulaştığımda mükemmel bir manzaraya karşı, minicik bir mağaranın içinde bir dikiş makinası beni karşıladı. Çiçek, Mizgin, Doza heval terzhane de çalışıyorlar. Mizgin eli becerikli Küçük Güneyli bir arkadaş. Doza uzun saçlı, güleç, cana yakın Batmanlı genç bir arkadaş. Yanımda getirdiğim Önderliğin “savunmalar”ını Çiçek arkadaşaya verdim. Birlikte bizim noktaya geldik. Gece Çiçek heval bizimle birlikte kaldı.

17.09.1999, Cuma

Kolektif çalışma

Sabah 06.00-07.00 nöbetçisiyim. Dün bütün gün arkadaşların kestiği odunları topluyor arkadaşlar. Afacan bir çocuk olan Cilo (11 yaşında, İran katımlı), bir ayağını mayında yitirmiş Ciger, Mamo Muhammed (en az 60 yaşında) ve diğer kadın yoldaşlarım hepsi şakalaşarak odunları taşıyorlar. Onları seyretmek o kadar hoşuma gitti ki! Neşeyle ve kolektif! Bizim afacan çocuğumuz sıkıldı kaytarıyor. Mardinli Şiyar arkadaş ayağındaki romatizma çok ilerlediği için bir elinde baston bir eli omuzundaki odun kütüğünü tutmuş. Öyle genç ki içim parçalandı. Nöbette değil orada olmayı ne çok isterdim.

Sabah banyoya gittik. Öğleden sonra eğitim ve voleybol oynama bizim için tam bir dinlenme arası oldu.

Akşam Doza ve Mizgin arkadaşlar ziyaretimize geldiler.

Eğitimi Şergo arkadaş verdi. Ünlü şair İdris Güzel yani. Bir türlü konuşma fırsatımız olmadı. Çok saygılı bir arkadaş. Şiirlerini okumayı çok isterdim.

18.09.1999, Cumartesi

Ankara’nın özlemi ve işkencesi

Sabah Zinarin ve Dilşah arkadaşlar PJKK’nin bir talimatı üzerine eğitim verdiler. Zinarin arkadaş yeni, çeviri yapı-

yor, oldukça heyecanlı. Sonra üzüm toplamaya devam ettik.

Öğleyin keşif uçakları çok yakınımızdan geçti. “Kobra saldırısı olma olasılığı vardır.” diyerek daha güvenli olan milislerin mangesına gittik. Orada dağ evlerini andıran tahta masada yemeğimizi yedik. Öğle sonrası Hevala Arjin ile ben birde çocuk yaşlarındaki Fırat yoldaşla lojistiğe gittik. Yine arkada kaldım. Hevala Arjin şalım olduğu halde geceleri çok üşüyorum diye benim için ikinci bir şal istedi. Arkadaşların beni düşünmeleri çok mutlu ediyor. Şal gerillanın battaniyesi, çuvallardan yük yapmak için ipi, parkesi, güneşten korunmak için baş örtüsü vs...

Gece rüyamda Ankara’yı gördüm. Lisenin durağını, Ayrancı Lisesi ve tam karşısında yeni Emniyet Binası öğrenciliğimden henüz inşaatı devam ediyordu. Sonra Üniversitede (politikleşince) bodrumunda ifadem alınan (peşi sıra eski Emniyet Binası’na götürülerek işkence gördüğüm yer) koskoca “modern” bina...

Ahh Ankaram ne kadar da özledim seni! Bugün ekstradan “ekmekçi” çıktı. Olası bir durumda gizleneceğimiz yere ekmek gömmek için.

Akşam içtima vakti nöbetleydim. Nöbet noktası yüksekte bir kaya üstü. Hem günbatımını hem içtimada yoldaşların görüntüsünü belleğime işledim.

19.09.1999, Pazar

Huzurlu uyudum

Noktada pekmez kaynatanlara yardım ettim. Birazda lacivert renkte (çok sevdiğim renklerden biri) şalımın püskülleri ni yapıyorum. Akşam terzhane toplantı (yönetim toplantısı) için geldiler. Çiçek heval, Doza, Mizgin ve takımımızdaki yoldaşlarla çok hoş sohbet ettik. Gece geç saatlerde huzurluca uyudum.

20.09.1999, Pazartesi

Atina heykelleri

Sabah nadir değişik bir kahvaltı! Milislerin arı kovanlarından aldığı enfes bal ile kahvaltı yaptık.

Hava da parçalı bulutlu öfkeme eşlik ediyor. Yakın yerlerden öğleye kadar üzüm topladık. Keşif uçakları tepemizde dolaşiyor. Bundan sonra kısa notlar alıp daha sonra yazacağım.

Atımız hastalandı. İki günün içinde tüm kemikleri dışarı çıktı. Öyle perişan bir hali var ki içim parçalanıyor. Yavrusu da hala emiyor. Arkadaşlar “iç hastalık olabilir” diyorlar. Ben de katırlardan sorumlu Guyî Mamo Muhammed’e “hastalık süttten taya geçer. Memelerine torba dikelim” diyorum. Gerçi milisler herşeyin tedavisini bilirler. Geçen gün tilki vurup yağını çıkarmışlar. Bir hasta için Etruş’a götürüceklermiş. Yine anason otlarını kurutup başağrı-sı, girip gibi hastalıklara kullanıyorlar. Hangi ot ne işe yarar biliyorlar.

Serhildan arkadaşın sıtma olduğunu daha bugün öğrendim. Oldukça zayıf, zorlukla yürüyebilen, daha 16 yaşında olan Serhildan yoldaş da olmasa atları sulayan olmaz. Onun babası gelmiş, ama arkadaşları görememiş. Serhildan heval biraz buna bozuluyor.

Öğlenin sıcaklığında gömme yapmaya gittik. Çıkan pekmezleri TC askerlerinin bıraktığı şaşal su şişelerini doldurup hemen depoluyoruz. Her hangi bir şey çıkmadan depolamak gerekiyor.

Avrupa’dan ayrılışımın yıldönümü. Son telefon, son kez tanıdık bir sesle, gönlümü anlayan sesle konuşuşum ve saatlerce çıkmayan telefondan sonra kart-sızlıktan yarım kalan konuşma... Belki de günlerce sohbet etsen de asla tamamlanamayacak doyumsuz sohbet...

Bugün bir buçuk saatlik boş zamanım vardı. Onu Atina heykellerine benzeyen, Zinarin yoldaşın şiirlerini ve yazdığı öyküyü okuyarak geçirdim.

21.09.1999, Salı

PKK’nin sembolik grubu

Yemekçiyim. Akşam arkadaşlar uzak bir noktaya göreve gittiler. Gece geç döndüler. 6 katır yükü elma getirip reçel için suyun yanına indirmişler. Herkes çok yorgun. Ben gönüllü yemekçi çıktım. Bahçelere inildiği için domates de getirmişler. Sa-bahtan öğleye kadar domates doğradım. Çok sıkıcı kör bir bıçakla daha da yorucu oluyor. Yemeğim öğleye zor yetiştii. Çok hoş bir domates yemeği... Piringten daha uzun bir süreyi alıyor, ama değişiklik iyidir.

Öğleden sonra Zinarin ile Sozdar arkadaşlar gömmeden bataniye getirdiler. Kan ter içinde kalmışlar. Ohh be, geceleri donmaktan kurtulacağız.

Gerillada çoraplarını, saçını yıkamak için izin almak gerekiyor. Silah temizlemek için de... “Komutan izin vermezse!” diye ilk başlarda alışamamıştım. Zorda kalmayınca saçımı bile yıkamıyordum. Şimdi alıştım, izin istedim, bugün bireysel temizliği yaptım. Akşam terzhane bize geldi.

Akşam BBC, Önderliğin “*Sembolik olarak bir grup PKK’linin silahlarıyla teslim olabileceğini*” söylüyordu. Bunun üzerine mangada siyasi değerlendirmeler yaptık. Konu sanattan, kadın özgürlüğünden açıldı. Geç saatlere kadar sohbet ettik. Gerçekten doyurucu bir sohbetti. Çiçek, Arjin ve ben herkes yattıktan sonra da sohbe devam ettik. Ta ki ben nöbete çağrılınca kadar.

Dolunaya az kalmış. Muhteşem bir ay eşliğinde nöbet tuttum.

22.09.1999, Çarşamba

Parti bize “huzur evi” açmalı

Yeni katılımlar (şervanên nû) yanıma za geldiler. İran’dan Türkiye’ye kadar katılımlar var. Öğleden önce iki yeni “şervan”la birlikte üzüm topladık. O kadar hızlı çalıştık ki ilk kez 10 katır yükünü saat 11.00 olmadan tamamladık. Saat 11.00’de haber geldi, noktaya gidiyoruz. Operasyon varmış. Diğer operasyon haberinde herkesin morali daha farklıydı. Şimdiki atmosfer ise ağır.

Zinarin taşıyıp bugün bütün öğleden önce Arjin ile birlikte yıkadıkları battaniyelere yanyorlar. İlk kez Hevalê Rüstem yerine üzümleri ezen Ferhat arkadaş 10 katır yükü üzümün boşa gitmesine yanyor. Vel-hasil hayıflanmalar çok. Bir önceki gün getirilen elmalar da boşa gidecek. Afacan, biraz da insanlara karşı saygısızca olan 11 yaşındaki Cilo üzüm asmasına çıkmış, “bugün var yarın yok! Haydi haydi kim yi-yiyor!” diyerek üzümleri indiriyor. Arazinin hepsi yakılacağı için tüm kış hazırlığı sabote olacak. Fırın gibi ocağı bozduk, tencere-leri gizledik. Nehrin dibine gömme yaptık. Kaynatılmış üzüm suyunu depoladık. Ezil-memiş üzümleri bir vadiye attık. Düşman hazırlığını yapıyor, biz de hazırlığımızı yapıyoruz. Düşman kumanyasını (askerin yi-yeyeceği) indiriyor, biz de yiyeceklerimizi saklıyoruz. Aksilik ya, öğlen ve akşam yemeği yapmak için bugün ne piring ne un var. Bir gün önceden kalan ekmeklerle öğ-le yemeği yedik. Akşam üzeri babacan Şergo arkadaş toplantı yaptı. Babacan ve sevgi dolu olduğu için “Cilo’ya ancak o katlanı”r” diye düşündüklerinden olsa gerek Cilo’yu onun yanına vermişler. Bölük üç grup şeklinde saklanacak. Bizim gideceğimiz yere önceden ekmek depolanmış, biz sadece su ve pekmez şişelerinden götürüreceğiz. (Pekmezleri düşmanın bıraktığı şaşal-lara dolduruyoruz.) Bu sefer manga komutanımız Arin arkadaşla birlikte fazla eşyalarımızı gömdük. Ben imha olacağımı da bilsem asla defterlerimi gömmem.

Hava kararınca yola koyulduk. Toplam 15 kişiyiz. Sorumlumuz Sosin heval. Terzhane (Çiçek, Mizgin, Doza) bizim manga (Arin, Arjin, Rehan, ben ve Cihan) Şiyar, Rüstem, milislerden Rambo (Ramazan), Reşit ve Hevala Serhildan... Aslında Mizgin yoldaş çok hasta “ay aney, oy dayê!” deyip çığlıklar atıyor. Grup sorumlusu “ses çıkarmayın!” dedikçe “ah!”larını içine gömüp ufak ufak inliyor. Heval Serhildan

yürürken çok zorlanıyor, ama çok gururlu; bir “ah!” bile çıkarmıyor. Elindeki bastonuna dayanarak ağır ağır yürüyor. Eskiden tanıyanlar anlatıyor: Hastalanmadan önce takım komutanı yardımcısıymış, çok atik ve güçlüymüş. Şimdi ne kadar buruk bir hali var, içim parçalanıyor! Adeta ince hastalığa yakalanmış gibi erimiş, beli bükülmüş. Arjin ile sohbetimizde “parti devrimden sonra bize huzur evi açmalı!” diye konuşuşumuz aklıma geliyor.

Kayaların haşinliğiyle dans etmek

Reşit heval öncümüz, öyle özenli ki! Gidip bir yerde oturduk. Ay ışığının çok net olduğu bir gece olması yüzünden rahat hareket edemiyoruz. Zaten düşman da bu tür ortamları tercih ediyor.

Saat 10.00’ doğru harekete geçtik. İz-lerimizi arkadan Şiyar yoldaş siliyor. Çok zor bir tepe tırmadık ve gireceğimiz mağaranın tam altındayız.

Ay ışığı dağları pist yapıp dans ediyor. Upuzun vadinin iki yamacında birbirlerine kur yapan dağlar ta Serbest tepesine kadar sıralanmış. Böylesi yükseklikten ay ışığında manzarayı seyretmek belki herkese nasip olmaz. Ama ben yorgunluktan bu zevkin tadına varamıyorum.

Reşit, Sosin ve Aslan arkadaş (Küçük-ken süt kazanına düşmüş, elinin biri devamlı dışa doğru kıvrık duran ve dirseğine kadar yanık olan, araziye hakim, herhangi bir durumda çok insiyatifli olduğu söylenen bir arkadaş) ve Şiyar arkadaş mağaraya çıktılar. Keçi kılından yapılan bir ip sarkıtıyorlar. Çok dik ve sarp kayalardan tırmanmamız gerekiyor. Bayan arkadaşlardan ilk Doza tırmandı. Batmanlı çok cana yakın, uzun kınalı ve dolgun saçları olan, İstanbul’da büyümüş, bazen utangaç ve çekingenleşen bir arkadaş. İkinci ben çıkıyorum. İyi tırmanarak tüm yoldaşlarımı şaşırttım. İlk Aslan arkadaş sonra Şiyar arkadaş elimizden tutuyor. Mağaranın hemen girişinde de Reşit arkadaş bizleri çekiyor. Onun hemen arkasında Sosin yoldaş karşılıyor.

İçerisi çok karanlık. Hemen hemen dört hücre büyüklüğünde koridor gibi. Herkes tek tek çıktı. Biraz topluca olan Küçük Güneyli Rehan arkadaş zorlandı, arkadaşları da zorladı. Arkadaşlar benim çıkışımı konuşuyor. Ben de onlara “benim güç sorunun var. Birazcık kaslarım gelişse harika bir gerilla olurum” diyorum.

Gerçekten kayaların haşinliğiyle adeta dans ediyorum. Onlarla bütünleşiyorum. Sanki kayaları çok seviyorum. Milisler Etruş’ta askeri eğitim veriyordu. Bir gün bizleri çok zorlayan kayalıklardan geçirdiler. Hatta hemen dibine arkadaşların dikkatsizliği ve tecrübesizliği yüzünden koskacaman bir kaya yuvarlandı. “Olsun!” demiştim; “ölümüm bu kayalıklardan olsun. Hiç olmazsa bu Kürdistan dağlarında mezar taşım olur.” Kayalardan öyle severek yürüyüşüm sanki yolumu açıyor. Herkese Kayseri’deki kayalıkları anlattım. Etruş’taki kayalarda ilk yürümenin o heyecanı olmasa da gene de severek yürüyorum.

Sabaha karşı herkes aynı “kalk!” saatimizde uyanmıştı.

Reşit arkadaşın mağara girişine özenle yerleştirdiği ağaç dallarının arasında vadi gözüküyor. Ben keşif yapan arkadaşın yanına gidip başımı dışarı uzattım. Hemen uyarı geldi. Sosin heval “görüntü verme!” diyor. Dürbünle yalandan bir bakıp yerime geçtim.

Mağarayı inceliyorum. Sanki su akıntısının yarattığı oyuntular var. Pürüzlü bir zemin, sanırım deliklerden sızan yağmur sularının bir eseri bu. Yeraltı mağarasının görüntüsü var. Yukarıya doğru baktım, Arin arkadaş üstte bir oyuntuya uzanmış. Biraz sonra Aslan heval de oraya çıktı. Yine üst tarafta önceden buraya getirilen ekmek çuvalı var. Herkes yerin rahatsızlığından, darlığından şikayetçi. Ben, Sosin, Reşit, Şiyar ve Doza arkadaşlar bu yer konusundaki konuşmalara katılmıyoruz.

Ben okuduğum kitabı gömmüştüm. Heval Çiçek’in yanında “Fedailer Kalesi Ala-

mut” adlı kitap var. Arjin bana “o psikolojiyle kitap okuyamazsın” dediği için gömmüş-tüm. Şimdi pişman oluyorum. (Öteki grupla giden Zinarin heval yazdığı öykü ve şiirlerini temize geçecek.) Çiçek heval “düşman bizim tepemizdeyken ben okuyordum” dedi. Bir kısım arkadaş tekrar uyuklamaya başlıyor. Rehan, Cihan arkadaş horladığı için müdahale ediyor.

Benim başım çok ağırlaştı. İçerideki ağır hava başımı daha çok ağrıtıyor. Elime şalım alıp, şalımın püsküllerini örmeye başlıyorum. Hevala Serhildan “getir ben yapayım” dedi. Ona uzattım, şimdi o yapıyor.

Birazdan tam altımızda bir grup arkadaş geçti. Saat 09.00’a doğru cihazdan “noktaya gidin!” talimatı geldi. Hepimiz o rahatsızlık delikten inip kendimizi aşağıya bıraktık. Benim midem bulanıyor, başım dönüyor, yürüyemiyorum. Bir ağaç gölgesinde uyukladım. Baktım aşağıdan “Leyla!” diye arkadaşlar sesleniyorlar. Çaresiz yürümeliyim! Tek Arjin arkadaş beni bekliyor. Yavaş yavaş noktaya geldik.

Su dahi içmeden hemen uzandım. Arkadaşlar 13.30’da yemek için kaldırdılar. Yedikten sonra yine yattım. Çok hastaayım. Saat 16.00’da uyandırdılar. Keşif uçakları başımızda dönüp duruyorlar. Tıpkı sinek vızıltısı gibi sesleri durmuyor; sanki başımı tırmalıyor. Hazırlandık, yola koyulduk. Ben arkada kaldıkça Hevala Arjin beni bekliyor. “Sen git!” diyorum. Bir kaç kez böyle oldu. Sonunda Hevala Arjin “ben seni beklerken ‘git!’ deme. Nasıl seni bırakır giderim!” dedi. Ben de ona “sen git!” demekten vazgeçtim.

Can pazarı

Yerimiz dar olduğu için bu gün Rambo ve Rüstem arkadaş gelmeyecek. Reşit arkadaş yine aynı özenle bize öncülük ediyor. Dün geceki konakladığımız yerde yine bekledik. Çiçek heval nöbetçiydi. Hava saldırısı başladı. Daha Çiçek heval farkına varmadan Hevala Sosin atıkçe “heval kalkın, helikopterler!” diyerek bize ağaç gölgesi, kaya altları, ay ışığında görül-meyecek yerlere gitmemizi söyledi.

Bombalar yağmaya başlamıştı bile. Ben iki üç kez “nöbetçiye haber verin!” di-yorum. Bu kargaşada kimse duymuyor. İzli mermiler hemen yakınımızdaki keşif tepemizi vurmaya başladı. “Kimse hareket etmesin!” talimatı geldi.

Cihan arkadaşın korktuğu o kadar belli ki! Hiç kolay değil. Şairin dediği gibi “can pazarı bu / şakaya gelmez!”

Bir saate yakın öyle oturduk. Arjin ve ben kısık sesle Cihan arkadaşla konuşuyoruz. Durgunlaşan, derin derin düşünmeye başlayan Cihan heval ilk önce ilk gördüğü operasyon olduğunu söyledi. Sonra Kela Rêş’t de bir operasyon gördüğünü, ama o zaman mağaradayken bomba atışları başlamış.

Sonra harekete geçtik. Aynı mağaraya geldik. Yine aynı arkadaşlar ilk önce çıktı. Bizler çıktık, sonra yeleklerimizi, raxtlarımızı, çantalarımızı, silahlarımızı iple çektik. Doza heval tek tek çanta ve silahlarımızı yerleştirdi. Reşit heval geri inip izlerimizi temizledi ve yerleştik. “Bütün yeri daraltan Rüstem ile Rambo imiş; yerimiz nasıl da genişledi!” diye şaka yaparak uyuduk.

Sabaha karşı uyandığımda Reşit arkadaş elinde dürbünle keşif yapıyordu. Tek uyanık olan oydu. Onun tedbirliliği, düzenliliği ve saygılı yaklaşımları bizler arasında sohbet konusu

Birazdan herkes uyandı. Ben kefiyemi yine ortaya çıkardım. Aslan arkadaş “getir yapalım!” diyor. Aslan, Serhildan, Sosin, Arin, Şiyar, Reşit ve ben yapmaya başladık. Bazen biri bırakıp biri başlıyor. Ama ben hiç ara vermiyorum.

Arkadaşlar dün gündüz noktadan hazırlıklı gelmişler; elmalar ve cevizler çıktı. Onlarla kahvaltı yaptık. Reşit arkadaş her işinde olduğu gibi bu işinde de düzenli. İp-likleri dolaştırmadan katlayıp veriyor. Bizim arkadaşlar ise kullanılmayacak şekilde dolaştırıyorlar. “Olsun, atmayın! Ben bir yerlerde kullanırım.” diyorum.

23.09.1999, Perşembe

“FEDAKARLIKLARIYLA ÖZGÜR YAŞAMA KÖPRÜ OLDULAR”

✿ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Hasan Hüseyin**
Doğum yeri ve tarihi: **Urfa, ...**
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **1999**
Xozmerek köyü-Pusu sonucu

✿ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Serdar**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **1999**
Kozluk ovası-Batman

✿ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Mazlum**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **Kasım 1999**
Mazgirt-Dersim

✿ Adı, soyadı: **İsmail KILIÇ**
Kod adı: **Şiyar**
Doğum yeri ve tarihi: **Dersim, ...**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Eylül 1999,**
Bar köyü-Dersim

✿ Adı, soyadı: **Gülcan ...**
Kod adı: **Dersim**
Doğum yeri ve tarihi: **Yılınlı köyü-**
Mazgirt, ...
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şehadet tarihi ve yeri: **28 Ağustos**
2000, Areki yaylaları

✿ Adı, soyadı: **Neşe YÜKSEL**
Kod adı: **Pınar**
Doğum yeri ve tarihi: **1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **28 Ağustos**
2000, Areki yaylaları Dersim

✿ Adı, soyadı: **Kader ERGİN**
Kod adı: **Doğan Cudi**
Doğum yeri ve tarihi: **Pınarbaşı**
Kayseri, 1966
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **28 Ağustos**
2000 Areki yaylaları-Dersim

✿ Adı, soyadı: **Rüstem Derik**
Kod adı: **Dılsoz**
Doğum yeri ve tarihi: **Güney (Küçük)**
Kürdistan, ...
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şehadet tarihi ve yeri: **28 Ağustos**
2000, Areki yaylaları-Dersim

✿ Adı, soyadı: **Ahmet TAMIRCI**
Kod adı: **Renas Sümbül**
Doğum yeri ve tarihi: **Elbistan, 1973**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **21 Ocak 2000**
Zerzan-Şemdinli- Pusu sonucu

✿ Adı, soyadı: **Rüstem, ...**
Kod adı: **Diyar**
Doğum yeri ve tarihi: **Haseki, 1982**
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **1 Mayıs 2001,**
Kandil

✿ Adı, soyadı: **Xezal KARA**
Kod adı: **Nergiz**
Doğum yeri ve tarihi: **Uludere-Hilal,**
1985
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **30 Ağustos**
2001, Kandil

✿ Adı, soyadı: **Doğu ŞEN**
Kod adı: **Rahman**
Doğum yeri ve tarihi: **Urfa, 1972**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şehadet tarihi ve yeri: **1 Ağustos**
2001, Kandil

✿ Adı, soyadı: **Şerife GÜVEN**
Kod adı: **Deniz Umut**
Doğum yeri ve tarihi: **Amed-Bismil,**
1983
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **30 Ağustos**
2001, Kandil

✿ Adı, soyadı: **Goran FERES**
Kod adı: **Pola**
Doğum yeri ve tarihi: **Süleymaniye,**
1981
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **24 Şubat**
2001, Dola Kokê-Çığ

✿ Adı, soyadı: **Necdet DEMİRKANDAN**
Kod adı: **Hamza**
Doğum yeri ve tarihi: **Silvan, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **16 Ekim 2001,**
Silvan

✿ Adı, soyadı: **Sena XALİL**
Kod adı: **Dılar Hasan**
Doğum yeri ve tarihi: **Derik, 1986**
Mücadeleye katılım tarihi: **2001**
Şehadet tarihi ve yeri: **9 Şubat 2002**

✿ Adı, soyadı: **Abdullah KARA**
Kod adı: **Berxwedan Hilal**
Doğum yeri ve tarihi: **Uludere, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **1989**
Şehadet tarihi ve yeri: **9 Kasım 2002,**
Kandil

✿ Adı, soyadı: **Filiz YERLİKAYA**
Kod adı: **Gulan**
Doğum yeri ve tarihi: **Adana, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **7 Haziran**
2002, Şehit Harun-Kompo sonucu

✿ Adı, soyadı: **Mehmet AYDIN**
Kod adı: **Eşref**
Doğum yeri ve tarihi: **Mardin-**
Kızıltepe
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **8 Ağustos**
2002, Kandil

✿ Adı, soyadı: **Abbas MUHAMMED**
Kod adı: **Brûsk Tekoşer**
Doğum yeri ve tarihi: **Hewler, 1983**
Mücadeleye katılım tarihi: **1996**
Şehadet tarihi ve yeri: **25 Şubat**
2002, Kandil

✿ Adı, soyadı: **Ali DEMİR**
Kod adı: **Tekin Akirê**

Doğum yeri ve tarihi: **Perwari, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1989**
Şehadet tarihi ve yeri: **27 Mayıs**
2002, Kandil

✿ Adı, soyadı: **Hamit Süleyman ARABİ**
Kod adı: **Ağit Batufa**
Doğum yeri ve tarihi: **Afrin, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **2000**
Şehadet tarihi ve yeri: **9 Aralık 2002,**
Kandil

✿ Adı, soyadı: **Fatma MUSTAFA**
Kod adı: **Ciwana Adar**
Doğum yeri ve tarihi: **Kobani, 1988**
Mücadeleye katılım tarihi: **2001**
Şehadet tarihi ve yeri: **13 Şubat**
2002

✿ Adı, soyadı: **Faruk ÇİÇEK**
Kod adı: **Toros Selim**
Doğum yeri ve tarihi: **Diyarbakır,**
1974

Mücadeleye katılım tarihi: **1990**
Şehadet tarihi ve yeri: **11 Mayıs**
2002, Dola Kokê

✿ Adı, soyadı: **Rızgar MUHAMMED**
Kod adı: **Helo**
Doğum yeri ve tarihi: **Halep, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **23 Temmuz**
2002, Asos çatışması

✿ Adı, soyadı: **Rezan DİLO**
Kod adı: **Rezan**
Doğum yeri ve tarihi: **Afrin, 1980**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şehadet tarihi ve yeri: **23 Temmuz**
2002, Asos çatışması

✿ Adı, soyadı: **Kemal XEMREVİ**
Kod adı: **Hevkar Xemrevi**
Doğum yeri ve tarihi: **Amediye, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1995**
Şehadet tarihi ve yeri: **25 Mayıs**
2002, Metina-Operasyon

✿ Adı, soyadı: **Sacide KARA**
Kod adı: **Bermal Kardelen**
Doğum yeri ve tarihi: **Mardin, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **10 Ağustos**
2002, Behdinan

✿ Adı, soyadı: **Zelox ...**
Kod adı: **Axin**
Doğum yeri ve tarihi: **Halep, 1980**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şehadet tarihi ve yeri: **16 Ağustos**

2002, Behdinan

✿ Adı, soyadı: **Cembelli TUNÇ**
Kod adı: **Aslan Yenilmez**
Doğum yeri ve tarihi: **Uludere-Mijin**
1984
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **15 Ağustos**
2002, Behdinan

✿ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Mahir Amed**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **19 Ağustos**
2002, Sergele-Tank pususu

✿ Adı, soyadı: **Mahmut ÖLÇER**
Kod adı: **Cigerxwin**
Doğum yeri ve tarihi: **Tatvan, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1995**
Şehadet tarihi ve yeri: **18 Ocak 2002,**
Silvan

✿ Adı, soyadı: **Abdullah PENAHEK**
Kod adı: **Berxwedan**
Doğum yeri ve tarihi: **Mahabat, 1982**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **18 Mayıs**
2002

✿ Adı, soyadı: **Akif GÜNEŞ**
Kod adı: **Akif**
Doğum yeri ve tarihi: **Lice, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1990**
Şehadet tarihi ve yeri: **22 Temmuz**
2002, Hasankeyf-Şikeftiya

✿ Adı, soyadı: **Faysal MUHAMMED**
Kod adı: **Dılşat Azad**
Doğum yeri ve tarihi: **Kobani, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şehadet tarihi ve yeri: **22 Temmuz**
2002, Hasankeyf-Şikeftiya,

✿ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Mahmut**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **22 Temmuz**
2002, Hasankeyf-Şikeftiya,

✿ Adı, soyadı: **Kaya KILICAK**
Kod adı: **Cilo Gever**
Doğum yeri ve tarihi: **Yüksekova,**
1976
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şehadet tarihi ve yeri: **17 Temmuz**
2002, Apê Musa-Çatışmada

✿ Adı, soyadı: **Vedat KAÇ**

Kod adı: **Şoreş Fis**
Doğum yeri ve tarihi: **Lice, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **8 Ocak 2002,**
Apê Musa-Çatışmada

✿ Adı, soyadı: **Faruk DÜĞÜNYORAN**
Kod adı: **Fırat**
Doğum yeri ve tarihi: **Pazarcık, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **2000**
Şehadet tarihi ve yeri: **31 Temmuz**
2002, Akdağ-Murat suyu

✿ Adı, soyadı: **Ahmet ŞAHİN**
Kod adı: **Bişar**
Doğum yeri ve tarihi: **Ağrı, 1982**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şehadet tarihi ve yeri: **2 Ocak 2002,**
Dersim-Çığ

✿ Adı, soyadı: **Özer YENGİN**
Kod adı: **Özer**
Doğum yeri ve tarihi: **Mazgirt, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **2 Ocak 2002,**
Dersim-Çığ

✿ Adı, soyadı: **Abdulmenaf BOZKUŞ**
Kod adı: **Xebat**
Doğum yeri ve tarihi: **Lice, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1991**
Şehadet tarihi ve yeri: **2 Mart 2002,**
Dersim-Çığ

✿ Adı, soyadı: **Reşit SAĞBAŞ**
Kod adı: **Dılxaş**
Doğum yeri ve tarihi: **Batman, 1977**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şehadet tarihi ve yeri: **31 Temmuz**
2002, Munzur suyu

✿ Adı, soyadı: **Kadir AKTAŞ**
Kod adı: **Şiyar**
Doğum yeri ve tarihi: **Midyat, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1996**
Şehadet tarihi ve yeri: **31 Temmuz**
2002, Munzur suyu

✿ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Baran**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şehadet tarihi ve yeri: **25 Ekim 2002,**
Kırmızı dağ-Pusu

✿ Adı, soyadı: **İzzet UZUNDEMİR**
Kod adı: **Hogir Sason**
Doğum yeri ve tarihi: **Malazgirt, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1991**
Şehadet tarihi ve yeri: **30 Ekim 2002,**
Çavreş-Karlıova pusu

✿ Adı, soyadı: **Cebrail YİĞİT**
Kod adı: **Bahtiyar**
Doğum yeri ve tarihi: **Amed, 1978**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şehadet tarihi ve yeri: **7 Mayıs 2002**
Mişare-Pusu sonucu

✿ Adı, soyadı: **Maşik TEKİN**
Kod adı: **Yılmaz Erdal**
Doğum yeri ve tarihi: **Batman, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şehadet tarihi ve yeri: **23 Mayıs**
2002, Mava

✿ Adı, soyadı: **Cafer TURAN**
Kod adı: **Ruhat**
Doğum yeri ve tarihi: **Eruh-Siirt,**
1982
Mücadeleye katılım tarihi: **2000**
Şehadet tarihi ve yeri: **16 Şubat**
2002, Lolan suyu

✪ Adı, soyadı: **İskender YILDIZ**
Kod adı: **Kendal Batman**
Doğum yeri tarihi: **1981, Batman**
Mücadeleye katılım tarihi: **1991, Avrupa**
Şahadet tarihi ve yeri: **2002 Eylül, Karlıova-Çavreş alanı**

✪ Adı, soyadı: **Fatma ABDULAZİZ**
Kod adı: **Rengin**
Doğum yeri ve tarihi: **Afrin, 1975**
Mücadeleye katılım tarihi: **1994**
Şahadet tarihi ve yeri: **7 Haziran 2002, Xinere**

✪ Adı, soyadı: **Neriman BOZAK**
Kod adı: **Sarya Pelşin**
Doğum yeri ve tarihi: **Nusaybin, 1983**
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şahadet tarihi ve yeri: **9 Aralık 2002, Xinere**

✪ Adı, soyadı: **Sait REŞO**
Kod adı: **Givera**
Doğum yeri ve tarihi: **Afrin, 1973**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992**
Şahadet tarihi ve yeri: **16 Ekim 2001, Silvan**

✪ Adı, soyadı: **Bahtiyar ...**
Kod adı: **Helo**
Doğum yeri ve tarihi: **Germiyan, 1978**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şahadet tarihi ve yeri: **18 Ocak 2001, Silvan**

✪ Adı, soyadı: **Yaşar ...**
Kod adı: **Salih Guyi**
Doğum yeri ve tarihi: **Uludere-Cudi, 1963**
Mücadeleye katılım tarihi: **1989**
Şahadet tarihi ve yeri: **30 Aralık 2002, Kelareş**

✪ Adı, soyadı: **Goran ...**
Kod adı: **Hejar**
Doğum yeri ve tarihi: **Süleymaniye, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997**
Şahadet tarihi ve yeri: **30 Aralık 2002, Kelareş**

✪ Adı, soyadı: **Mahmut DEMİRTAŞ**
Kod adı: **Rezan Batman**
Doğum yeri ve tarihi: **Gercüş, 1972**
Mücadeleye katılım tarihi: **1997, Yunanistan**
Şahadet tarihi ve yeri: **30 Aralık 2002, Kelareş**

✪ Adı, soyadı: **Mahmut ARDAN**
Kod adı: **Karker**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: **1993**
Şahadet tarihi ve yeri: **2002, Gevrek köyü**

✪ Adı, soyadı: ...
Kod adı: **Dilxaz**
Doğum yeri ve tarihi: **Batman, 1975**
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şahadet tarihi ve yeri: **31 Temmuz 2002, Munzur suyu-Ovacık**

✪ Adı, soyadı: **Neytullah GETİREN**
Kod adı: ...
Doğum yeri ve tarihi: **Mazıdağ, 1978**
Mücadeleye katılım tarihi: ...
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Aralık 2002, Kandil Çığ altında**

✪ Adı, soyadı: **Savaş EREN**
Kod adı: **Seyit Rıza Zilan Laç**
Doğum yeri ve tarihi: **Dersim, 1975**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Aralık 2002 Xinere**

✪ Adı, soyadı: **Firyal Ramazan**
Kod adı: **Beritan Kobani**
Doğum yeri ve tarihi: **Raqa, 1982**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Aralık 2002 Kandil dağı-Dola koke-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Senayet Muradi**
Kod adı: **Tara Rojhilat**
Doğum yeri ve tarihi: **Sine, 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **2001**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Aralık 2002 Kandil dağı-Dola koke-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Ali BULUT**
Kod adı: **Argeş**
Doğum yeri ve tarihi: **Elbistan, 1974**
Mücadeleye katılım tarihi: **1995-Paris (Gerillaya geliş Haziran 1996)**
Şahadet tarihi ve yeri: **Ocak 2003, Dola koke-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Güneş SICAK**
Kod adı: **Nujiyan Sorxwin**
Doğum yeri ve tarihi: **Viranşehir, 1983**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999, Stuttgart**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Şubat 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Elmira GALAŞOVI**
Kod adı: **Sarya**
Doğum yeri ve tarihi: **Gürcistan, 31 Ekim 1981**
Mücadeleye katılım tarihi: **1998, Bielefeld**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Şubat 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Salman AKBAŞ**
Kod adı: **Zaman Kızılırmak**
Doğum yeri ve tarihi: **Adana, 1967**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992, Adana**
Şahadet tarihi ve yeri: **Ocak 2003, Dola koke-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Şehnaz SAİT**
Kod adı: **Zozan Derik**
Doğum yeri ve tarihi: **1977 Derik**
Mücadeleye katılım tarihi: **1995**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Şubat 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Meryem ŞEVO**
Kod adı: **Dirok Dilxwaz**
Doğum yeri ve tarihi: **Tirbespi- 1980**
Mücadeleye katılım tarihi: **2001**

Şahadet tarihi ve yeri: **20 Şubat 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Kezban ELMAS**
Kod adı: **Bengin Fırat**
Doğum yeri ve tarihi: ...
Mücadeleye katılım tarihi: **2001**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Şubat 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Kelsume SÜLEYMAN**
Kod adı: **Çiçek Xemgin**
Doğum yeri ve tarihi: **Tirbespi, 1979**
Mücadeleye katılım tarihi: **1999**
Şahadet tarihi ve yeri: **20 Şubat 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

✪ Adı, soyadı: **Kadir CİN**
Kod adı: **Botan Sason**
Doğum yeri ve tarihi: **Beytülşebap, 1970**
Mücadeleye katılım tarihi: **Mayıs 1991**
Şahadet tarihi ve yeri: **10 Şubat 2003, Zagroslar**

✪ Adı, soyadı: **Cemşit ERGÜN**
Kod adı: **Xebat**
Doğum yeri ve tarihi: **Eruh, 1976**
Mücadeleye katılım tarihi: **1992, Botan**
Şahadet tarihi ve yeri: **Kış 2003, Xinere-Çığ düşmesi sonucu**

KADEK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Mustafa Karasu arkadaşın çığ sonucu şehit düşen 11 arkadaşın cenaze töreninde yaptığı konuşma

Hareketimiz şehitlerin güzelliklerinin toplamıdır

Mücadelemiz yirmi yılda Kürdistan dağlarında büyük zorluklarla bugünlere geldi. Sömürgeciliğe karşı verilen mücadelede, doğa koşullarında şehit düşen yoldaşlarımız da oldu. Bunların şahadetleri de en az düşmana karşı şehit düşen yoldaşlar kadar anlamlıdır. Bu dağlar, özgürlük dağlarıdır. Bu dağlarda yaşamak bile her gün halkın yüreğinde ve beyninde özgürlük düşüncesini üretiyor. Bu dağlarda durmak bile, halkımızın özgürlük ve bağımsızlık umudunu yeşertiyor. Bu nedenle bu dağlarda yaşamak, bu zorluklara katlanmak bile Kürdistan tarihi açısından başlı başına çok önemli bir olaydır. Bu açıdan doğa karşısında şehit düşen yoldaşlarımızın anısı Kürdistan dağlarında özgürlüğün gerekçesi olarak bundan sonraki mücadelemizde yaşayacaktır. Dağlarımız hiçbir zaman düşmana yenilmeyecek, düşman tarafından zapt edilmeyecek dağlardır. Biz bu dağlara düşmanın her türlü saldırısına karşı yaşamak ve ayakta kalmak için geldik. Bütün baskı ve saldırılara

rağmen gücümüz bugüne kadar ayakta kaldı. Özgürlük umudu ve düşüncesi ayakta kaldı. Yalnız ayakta kalmakla da yetinmedi, dünyanın her tarafındaki Kürtler dağlarda yaşayan özgürlük militanlarının umuduyla, ruhuyla ve düşüncesiyle şekillendi. Her gün kendisini yüceltti ve büyüttü. Bugün tüm zorluklara rağmen Kürdistan'da umut sürüyorsa, bunda şehitlerimizin rolü belirleyicidir. Düşman, “dağlarda açtırlar, susuzdurlar, soğukta yaşıyorlar” propagandası ile dağların yaşanmaz yerler olduğu düşüncesini yaratmaya çalışıyor. Ama bizim militanlarımız da, şehitlerimiz de, ordumuz da dağlarda yaşamanın en büyük şeref olduğunu; dağları sevmenin en büyük yurt sevgisi, halk sevgisi olduğunu bugüne kadar gösterdi. Nasıl ki müslümanlar ömürlerinin son günlerinde ölmek için kutsal topraklara giderse, bizim dağlarımıza da ölünecek kutsal topraklardır; şehit düşülecek kutsal topraklardır. Bu açıdan, bu dağlarda yaşamanın ve şehit düşmenin anlamı büyüktür.

Yarın özgürlük tarihimiz yazılırken, dağlarda zorluklara karşı mücadele etmenin de en büyük özgürlük ve halk tutkusu olduğu, sevginin en büyüğü olduğu yazılacaktır. Zaten gerilla, zorluklarda yaşamaya sevgisidir. Bir şehit arkadaşımızın dediği gibi, dağlardaki zorlu yaşamın ve yorulmanın tadını yaşadığımız için gelecekte Kürdistan topraklarında özgürlük ve demokrasi yeşerecektir. İşte şehit yoldaşlarımız en zor koşullarda her gün Kürt halkının özgürlük umudunu ürettiler, yeşerttiler. Geleceğin kazanılacak özgürlüğünde ve demokrasisinde onların payları büyük olacaktır. Zorluklara rağmen ülke ve dağ sevgisini yaşayarak güzellikleri elde etmenin sembolleri olarak tarihimizde yer alacaklardır. Onlar özgürlük mücadelesine fedaice hazırlanan yoldaşlardı. Fedailik, PKK'nin tüm şehitlerinin özüydü. İşte bu özü, bu yoldaşlarımız temsil ediyordu. O coşkuyu, heyecanı her an yaşayarak, yüzlerine yansıtarak, PKK'nin özünün ölmediğini bizlere her gün gösteriyor-

lardı. Bizler onların yüzüne bakarak PKK'deki fedailiğin güzelliğini, yiğitliğini görüyorduk. Şehit düşen arkadaşların böyle bir özelliği vardı. Bize düşen görev, bu özü özgürlük ve demokrasi mücadelesinde yaşatmaktır. Bu arkadaşların anısına bağlı olarak, dağları sevmenin en büyük sevgi olduğunu bundan sonra da herkese göstereceğiz. Gerçekten onlara borcumuz var. Onlara çok şey borçluyuz. Bugün Kürdistan tarihinde yaratılan bütün değerler onlara aittir. Bizler ilk şehidimiz Haki Karer'in cenazesinde de bulunduk, o zaman mücadelemiz bu düzeyde değildi, ancak o şehitlerin anısı, o şehitlerin özünde varolan ülke ve insanlık sevgisinin bu mücadeleyi mutlaka başarıya ulaştıracağı inancı vardı. Nitekim Başkan Apo, Haki Karer'in devrimciliğinde bulunan bu özü geliştire geliştire mücadeleyi bu noktaya getirdi. Mücadelemiz bugün şehitlerin yüreğinde ve beyninde bulunan tüm güzelliklerin toplamı sonucu bu noktaya geldi.

Hareketimiz bütün şehitlerin güzelliklerinin toplamıdır. Eğer bir parti bir özgürlük tanımı varsa, bir özgürlüğe ve bir harekete bağlı olunacaksa, bütün şehitlerimizin yaşamında varolan güzelliklerin, özlemlerin ve umutların toplamına bağlı olunacak. Bunun için de hangi koşullar altında olursa olsun özgürlük ve demokrasiye bağlanmak, bunun için mücadele etmek, gücünü göstermek gerekiyor. Bu temelde bu şehit yoldaşlarımıza, tüm şehitlerimizin yüreğindeki ve beynindeki özleryi yaşatacağımıza, bu öze bağlı kalarak tüm Kürdistan, Ortadoğu ve insanlık coğrafyasında bu özü yaşatacağımıza söz veriyoruz. Bu arkadaşların özgürlük umudu ve özlemi mücadelemizde mutlaka yaşayacaktır.

- Yaşasın Başkan Apo
- Yaşasın PKK'nin özü olan fedailik
- Yaşasın KADEK

27.02.2003

YAŞADIKLARIMIZIN BEDELİ

Yukarıya baktığınız zaman Güneş gizlemiyorsa gökyüzünü sizden ve kıyılarınızdan çekilip gitmiyorsa deniz. Terk eden sevgiler gibi ıslak ve kanatlarını çatınıza bırakıp kaçmıyorsa kuşlar
Ve ap ak karınlarındaki dinamit yaralarını sofranızda saklıyorsa balıklar
Ve korku sarısı yüzlerinize birer tokat gibi inmiyorsa şafaklar
Birileri... evet birileri yaşadığınız bu günlerin diyetini ödediği içindir.

Şehit Doktor Seyit Rıza Laç (....)

Bêdengiya Şevê

Govend
Di bêdengiya Şevê de barîna berfê
Di bêdengiya şevê de xemgîniya nesîm
Dana giyan di bêdengiya şevê de
Qetlîam bêdengiya şevê de
Êêê...ê heval

Di bêdengiya şevê de dostaniya mirin û jiyânê
Her weku dengê bilbil
Ya ku awazê giyanê dixwîne
Erê pir cewazê
Di bedengiya şevê de wek ku bêdengiya biyeban
Çûyînen bê xatir
Her weku rêwîtiyên dûr
Vebûna şeş stêrkên
Civîna şeş dilan

Di bêdengiya şevê de
Zivistana tîmexwar
Ya ku giyanên evîndaran digire
Merheba Nûjiyan, Sarya giyan
Her ji bo rêhevalên we yên din
Di bêdengiya şevê de
Evîndarên rojê
Yên çiraya jiyânê hilkirin
Û berê xwe dane baxçeyê evînê
Şeş rêwî
Şeş evîndar di rêya evînê de
Di Bêdengiya şevê de
Çûyînen bê xatir
Rêwîtiyên dûr
Di bêdengiya şevê de

Mahabat Penaber

(Çığda şehit düşen 6 bayan arkadaşın anısına)

ŞEHİTLERİMİZİN ANILARI

GERÇEK GÜÇ KAYNAĞIMIZDIR

İlk büyük kar yağdığında Seyit Rıza arkadaş ve Xebat arkadaş şehit vermiştik. Daha sonra MDKO Türkçe Şube'de Argeş arkadaşın olayı ve onun ardından MDKO Kürtçe İkinci Şube'de Botan arkadaşın aniden hastalanıp şehit düşme durumu yaşandı. Son yağışta ise DAB'da Zamanî arkadaş şehit düştü, çiğ altında kalan gruptaki diğer arkadaşlar kurtarıldı. Altı bayan arkadaş 20 Şubat günü şehit düştü. Bunlar Zozan, Sarya, Dirok, Çiçek, Nuiyan ve Bengin arkadaşlardır. Öğrendiğimiz kadarıyla henüz diğer alanlarda yaşanan böyle olumsuz olaylar yok.

Kış genelde herkesi etkiliyor, fakat belli ki bütün çabalarımıza rağmen tedbirlerimiz yetmedi. Bazı arkadaşlar "uğursuz bir kış" diyorlar. Ağır geçen bir kışın yaşandığı açıktır. Birçok bakımdan zorlayıcı oluyor. İnsan kaderci bakınca arkadaşların söyledikleri gibi anlamlandırmak durumunda kalıyor. Felaket düzeyinde yaşadığımız doğa olayları belli ki bizim için olabilecek kötülüklerin en kötüsü oldu. Bir ailenin kızı ya da oğlu gitse, dünya o ailenin başına yıkılır. Bu kış bizim 11 arkadaşımızı birden şehit düştü. Besbelli ki dayanma gücümüzü geliştirmemiz gerekiyor. Daha çok ders çıkarıcı yaklaşarak doğada yaşam gücümüzü ve tedbirlerimizi arttırmak durumundayız.

Çıkartacağımız önemli dersler ve geliştireceğimiz tedbirler olmalıdır. Olaylar hiç düşünmediğimiz veya tahmin etmediğimiz biçimde gelişti. Demek ki daha geniş düşünmemiz, dağda yaşamının derinliklerini daha fazla anlamamız gerekiyor. Doğayla mücadele ve doğa üzerindeki hakimiyet gücümüzü daha fazla arttırmaya çalışmalıyız. Bu tür kazalar biraz da normal aşacak biçimde gerçekleşiyor. O nedenle olmaz dememek, yaşam üzerinde daha sıkı ve çok yönlü durmak gerekiyor. Vadiler, yüksek alanlarda daha çok riskli oluyor. Ne kadar tecrübeyle ve bazı bilgilerle değerlendirme yapılsa da, doğa sürekli hareket halindedir. Dolayısıyla yapılan değerlendirmeler yetmeyebiliyor. Bir sarsıntı, bir ses veya gürültü, hatta küçük bir

etki bile hiç düşünülmeyen olayların yaşanmasına yol açabiliyor. Bu sonuçlar temelinde yerleşim ve yaşam düzenimizi daha tedbirli kılmanız gerekiyor.

Bayan arkadaşların yerleşim tarzı daha kolay ve denetimli olabilir, ama aynı zamanda fazla riskli oluyor. Bizim için en doğru olan, yaşamda, savaşta ve çalışmada gerilicilikte daha çok derinleşmektir. Başkalarına öykünmemiz veya dünyada olup bitenlere bakıp onları taklit etmek istememiz çok gerçekçi görünmüyor. Bizimki kendimize özgü ve koşullarımıza uygun olmak durumundadır. Zaten Apocu hareketin temel karakteri budur. Önderlik gerçekleşmesi bu esaslar üzerinde olmuştur. Bu nedenle bunun üzerinde yoğunlaşmamız bizim için daha doğru, gerçekçi ve sonuç vericidir. Bu bakımdan üslenme, yaşam ve hareket tarzımızı yeniden yeniden gözden geçirmemiz gerekiyor.

Bunu yaparken geri adım atmamak ve ters sonuçlar çıkarmamak önemlidir. Çıkartılacak sonuçlar dağdan, yani sağlam dayanaklardan uzaklaşmayı değil, onlarla daha sağlam ve dayanıklı bir biçimde bütünleşmeyi getirmeli; daha akıllı, tedbirli ve duyarlı bir sistem ve yaşam derinliği ortaya çıkarmalıdır. Bu konuda yanlış yapmamak gerekiyor. Ters yorumlama, gevşeklik ve duyarsızlık bu tür felaketlerin yaratıcısı oluyor. Tedbir almaz, ciddi ve duyarlı yaklaşımlarımızı derinliğine geliştirmesek bunun gibi hiç de hak etmediğimiz olumsuzluklarla karşılaşabiliriz. O bakımdan yaşam gerçeklerinden kopmamak çok büyük önem taşıyor. Önderlik, bize hep yaşam gerçeğinden kopmamayı, yaşama doğru yaklaşmayı, onu ciddiye almayı ve duyarlı olmayı öğütledi. Bunları sağlam ilkeler olarak edinmeli ve pratiğe çok yönlü bir biçimde geçirmeliyiz. Çünkü bunlar bizim pratiğimizden ve halkın uzun tarihi yaşamından çıkartılmış en sağlam insan dersleridir. Onlara büyük değer verip başarıyla yaşamsallaştırmayı her zaman esas almalıyız. Doğru ve özgür yaşamı, insani yaşamı bu yaratır. Yaşanan olaylar, olumsuzluklarıyla birlikte bu gerçekleri bize bir kere daha öğretiyor.

Önderlik, Hamza arkadaşın şehadetinde "görünmez, ama hepiniz üzerinde emeği çoktur" demişti. Bu yoldaşlarımızın hepimiz üzerinde görünür emekleri var. **Seyit Rıza** arkadaş, gerçekten de bir insan canlıydı. Belki çok uzun süre gözlemleyemedik, ama insana hizmet etmek O'nda bir tutkuydu, hayret verecek kadar hizmete bağlıydı. Xine-re'ye gelip giden arkadaşlarımızın yüzde doksan dokuzu üzerinde emeği vardır. Çok kritik bir dönem olan geri çekilme ve değişim döneminde, yani ağrılarımızın ve sancılar-

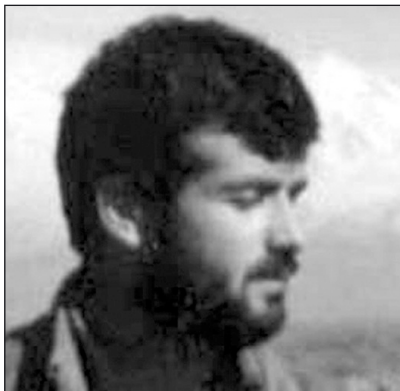

mızın çok arttığı, dişimizi sıkığımız bir dönemde gerçekten bir güç kaynağı oldu. Emeği, morali ve gece gündüz demeden gösterdiği çabayla birkaç yılda yoldaşlar üzerinde belki de en çok emek biriktiren bir düzeyi yakaladı. Seyit Rıza arkadaş, her zaman bu insanlarda cisimleşen yönleriyle anılacaktır.

Zamanî arkadaşla, bazı zorlanmalar yaşanmış olsa da, bedeli ağır, ama değerli çalışmalar yaptık. Bu biraz kaba bir çalışma olabilir, ama üretkendi ve önemli sonuçlar ortaya çıkardı. Aydınlanmamızda, bilgi edinmemizde, süreci derinliğine bilince çıkartmamızı sağlayacak kaynaklar bulmamızda Zamanî arkadaşın emeği oldu. Bu, herkes için geçerli olan bir emektir. Böyle bir çalışmayla dağ başında Önderlik savunmalarından tutalım, 70-80 adet kitaba kadar birçok yayının kaynak olarak bulunmasını sağladık. Bu kitaplar, hala da bize güç veren temel inceleme kaynaklarımızdır. Eğitimimizi o kaynaklar üzerinde yapıyoruz. Dolayısıyla görünmez, ama Zamanî arkadaşın her birimize değerli bir emeği geçiyor; bizim kendimizi hazırlamamızda cisimleşiyor. Doğru öğrenmek maddileşen ve pratikleşen bu emeği görmekten geçiyor. Dolayısıyla doğru öğrenebilmeliyiz.

Bayan arkadaşların da eğitim çalışmalarımıza önemli katkıları oldu. Biz okulda tartışma yaparken, onlar küçük bedenlerine sığdırdıkları dev yürekleriyle karda ve tipide bizi beklediler. Bu anlamda eğitimimizin güvenliği açısından önemli bir rolleri vardı. Büyük bir fedakarlık ve yüreklilikle zorlukları göğüsleyerek eğitimimize güç kattılar. Bu temelde daha sağlıklı ve güçlü tartışmalar yaptık, kendimizi hazırlamaya çalıştık. Bu da büyük bir emek yoğunlaşması veya emek cisimleşmesi oluyor. Bunu da doğru anlamamız, bu arkadaşları her zaman saygı ve minnetle anmamız gerekir.

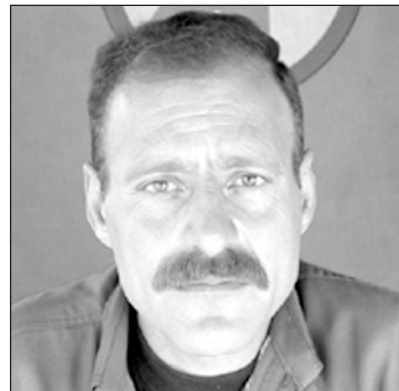
Bedeli ağır olan bir çalışma yürütüyoruz. Eksikliklerimiz ve duyarsızlığımız bu tür sonuçların ortaya çıkmasında rol oynuyor olabilir. Öte yandan büyük cesaret ve fedakarlık gösterilerek bu çalışmaların yapılması sağlanıyor. Yürütülen çalışmaların bedeli hiç de hafif değildir. Parça parça bakınca bireye çok ucuz görünüyor veya kişi fazla kavrayamıyor; fakat toplu ele alınca, daha derin bakınca nelerin bu çalışmada cisimleştiği çok net görülüyor. Esas olan bunu anlayabilmektir. Vicdan budur, doğru bakış açısı budur. Önderliğin istediği militan duyarlılık tam da bu kavrayışa ulaşmayı ifade ediyor. Bunlar sağa veya sola saptırılmadan, dosdoğru bir biçimde ve çizgi doğrultusunda anlayabileceğimiz, bize gerçekleri anlatabilecek olgulardır. Duyguysa doğru duygu, bilinçse doğru bilinç,

davranışsa doğru davranış bu kadar açık bir biçimde önümüzde duruyor. O nedenle eğitimimizin en güçlü yanı budur. En çok bundan ders çıkartarak kendimizi hazırlamalıyız; örgütlemeli, eğitmeli, pratik ve yaşam karşısında güçlü kılmalıyız. İnsan bencilliğinin girdabından tümüyle çıkabilmeliyiz. Bu değerler bizi kendi karanlıklarımızdan, insanın içine alındığı girdaplardan çekip çıkartacak büyük ve yüce değerlerdir. Onları doğru anlayacağız, derin kavrayacağız ve iyi özümseyeceğiz. Bu yaşam gerçeklerimizle sağlam bütünleşeceğiz. Bunu yaptığımız zaman en doğru, tutarlı ve eğitilmiş insanlar haline gelebiliriz.

İnsanı, yaşamla ölüm arasındaki çelişki terbiye eder. Şu çok iyi anlaşılıyor ki, böyle bir çelişki olmasa bir insani terbiye de gelişmez. Yaşamın değeri, anlamı ve güzelliği de burada ortaya çıkıyor. İç sorgulama, her türlü bencilliği aşma, toplumsallaşma, dayanışma ve sosyalite insanın yaşam ve ölüm çelişkisinden böyle bir sonuç çıkarabilmesiyle, yani yaşam ve ölüme anlam verebilmesiyle oluşuyor. Hayvanlar bunu içgüdüleriyle yaşıyorlar; insanlar ise akılları, yani anlayış ve kavrayışlarıyla yaşıyorlar. Böyle olunca yaşamın en anlamlı ve değerli bir biçimde gelişmesine, yine insani özelliklerin her bakımdan en derin gelişmesine yol açmak durumundadır. Biz de böyle bir yaşamın sahibiyiz. Bu yoldaşlarımızdan bunu öğreniyoruz. Onlarda sıkıştığımız her zaman başvuru güç alacağımız bir değer buluyoruz. Bu nedenle doğru sorgulayarak dersler çıkarmak, anıyı doğru özümseyip sahiplenmek açısından çok önemlidir. Bizi insan yapacak, insan olarak derinleştirecek; yaşamımızı güzel, zengin, onurlu ve şerefli kılacak olan bu noktadaki duyarlılığımız ve derinleşmemizdir. Bu, her türlü insani gelişmenin başlangıç ölçüsü olarak görülebilir. Bu olaylar vesilesiyle bunu da görebilmeliyiz.

Madem insani gelişme yollarını arıyor ve kendimizi eğitmeye çalışıyoruz; o zaman bunu gerçekçi, tam ve bütünlüklü olarak yapabilmeliyiz. Gerçek bir yoldaş olmanın gereklerini her zaman yerine getirebilmeliyiz. Bir militan veya bir insan olarak; düşünen, kendini örgütleyen ve yaşamına yön veren bir canlı olarak doğru tutum sahibi olmak böyle yapmaktan geçer. Bu bakımdan, acı da olsa, yaşadığımız olaylar çalışmalarımızı çok güçlendirdi; yaşamı nasıl anlayıp üretmemiz gerektiğini bize öğretti, herkes için en temel eğitim ve öğrenim kaynağı oldu. Çalışmalarımız bununla büyük derinlik ve güç kazanıyor. Bu olaylardan çıkardığımız derslerle ve yoldaşlarımızın yarattığı güçle en büyük sonuçları alacağımızı umut ediyoruz. Bunu

önümüzdeki dönemde göstereceğiz. Bu eğitim devrelerimizin mücadelemizin her alanına katacağı güç ve destek; zorlukları göğüsleme azmi, bilinci, fedakarlığı ve kararlılığı bu gerçekleri ortaya çıkaracaktır. Özgürleşen insanın, özgürleşen kadının baş eğmez dik duruşu ve tatlı gülüşü her zaman gözümüzün önünde olacak ve bize yol gösterecektir. Eğitim devremiz, bu yürekli ve fedakar yoldaşlarımızın yüce özlemlerini gerçekleştirme andı içecek, başarılarımız bunun üzerinde şekillenecektir.

Bu yoldaşlarımız bize her zaman yaşam ve mücadelede başarı gücü verecekler. Çalışmalarımızı bu esaslar üzerinde yürütüyoruz. En ciddi sorgulama, özeleştir, insani olanı tanıma ve kendini bu kötülüklerden temizleme bu biçimde gerçekleşiyor.

Yürüttüğümüz tartışmaların buradan alacağı büyük bir güç var. Bizi zorluyor olabilir, yaşam karşısında güçlenmek ve kötülüklerden arınmak kolay olmuyor. O bakımdan böyle büyük fedakarlıklardan ve cesarettan aldığımız güçle, kendi çalışmalarımızı daha başarılı ve sonuç alıcı bir biçimde yaptığımızı inanıyoruz. Onlar, özeleştir ve iç sorgulama yapmamızı kolaylaştırmışlardır. Önderlik zindan şehitleri için "fedakarlıklarıyla özgür yaşama köprü oldular" demişti. Bu yoldaşlarımız da kendimizi eğiterek düzeltmemizin ve ciddi bir özeleştiryle çizgi militanı haline getirmemizin köprüsü oldular. Bunu yapmamızın önünü açtılar. Beynimizde ve yüreğimizde yarattıkları etkiyle bunu gerçekleştirmemizi sağladılar. Bize en büyük güç ve desteği onlar verdiler. Bu temelde en güçlü sonuçların alındığına inanıyoruz. Bundan daha güçlü, etkileyici ve gerçekleri daha yakın gösteren bir durum olamazdı. Bunlar inkar edilemeyecek, saptırılamayacak veya görmezden gelinemeyecek kadar büyük gerçeklerdir. Bu bakımdan çizginin gerektirdiği sonucu başarıyla almış olmalıyız. Çıkardığımız derin sonuçlarla nasıl dönem militanı olunacağı sorusunu çözümlemiş olmalıyız. Zaten ulaşmayı hedeflediğimiz nokta buydu. Bu bakımdan yürüttüğümüz çalışmalarla birlikte yaşadığımız olaylar da bizi daha çok eğitiyor ve sonuç almamızı sağlıyor. Bunu gerçekleştirdiğimize inanıyoruz.

Bu temelde ant içiyoruz ki,

**Şehitler ölmez
Onlar doğru yaşamın gerçek sahipleri ve yol göstericileridir
Zilan çizgisinde fedaileşen ve özgürleşen kadın
doğru yaşamın kendisidir.
Biji Serok APO!**

24 Şubat 2003
İdeolojik Merkez

Xinere’de kış aylarında şehit düşen 11 arkadaşın anısına

Şafağa yol gösteren ‘gür bir ateş’

Umudun rengi ve zamanı var mıdır? Nedir umudun rengi ve ne vakit güler insan? Doğduğum ülkede anlatılan yaşanmış bir öykü vardır. Derler ki, gecenin bize göz kırpan utangaç sevgilileri, yıldızların bile ısıltısının görünmez olduğu karanlıklara boğulan gecelerde insanlar bir yudum güneşe susarlanmış. Zirveleşen karanlığın boğucu ve soğuk soluğunun kendi bitişini de içinde barındırdığını bilenler lacivert, gururlu, başı dik duran binyıllık dostları, zirvelere dönerlermiş yüzünü. Yürekler orada atar ve onlara can veren aceleyle koşuşturan sular aydınlıkla yıkanmanın hasretine düşerlermiş. Kızıl renkli şafağın sadakatine inanan büyük yürekler onunla buluşmanın vaktini kollarmış. İşte böyle zamanlarda güzel insanlar öne çıkar ve şafağa yol göstermek için gider o zirvelerde bir ateş yakarlarmış. “Gür bir ateş” Sonra o mevsimin yaşam tablosuna kızıl bir damla düşermiş. Kızıl ton gökyüzünün mavi derinliklerinde giderek yayılmış. İşte o zaman umudun, gençliğinin körpeliğinin heyecanını yudumlamış insanlar. Ve umut o kızıl giysileri ile gülümseyen şafak adıyla girmiş yüreklerle. Büyüdükçe büyümüş umut. Sonra sancılar içindeki gök bir ateş topu doğurmuş. Öykünün sonunda güneşin her günkü zorlu savaşının ardından insanlığa gülümseyişi anlatılır.

Bu topraklarda yaşayan herkes bilir bu öyküyü. Bu topraklar, bu topraklar ki insanlar hep hüznlerini yerlemiş. Kuru arpa unu ekmeğe katık edecek başka bir şeyleri olmazmış çünkü. Ne vaktittir merak etmekteyim umudun rengini. Çocukluğum bu öyküyü dinlemekle büyüdü. Umudun rengi neydi? Bir çalıkuşu fısıldamıyor kulağıma. Yaşam yanı başımda kurallarını sergilerken öğreniyorum: Benim ülkemde umudun rengi kızıldı. Güneşin müjdecisi şafak, yüreğimizi umutla sularken yaşam tablo-muzun gök kubbesini hep bu renge boyar çünkü.

Zaferden daha değerliydi umut. En değerli o muydu o zaman? Hayır, ondan daha değerli olanı vardı. Umudu yaratan, büyüten emektir bu. Umudun rengi yüreklerimizde “gür bir ateş” yakmaktadır. Ve o renkten daha ötesini merak ediyorum sonra. Umudu yaratanı. Öykünün başına tekrar dönüp umut emekçisinin bu öykünün hangi karesinde olduğunu aramaya koyuluyorum. Yaşananlar tarih olarak ad alıp yazılmaya başladığı günden bu yana devam eden bu öykünün her dönemindeki milyonlarca umut emekçisini toplayıp belleğime not düşüyorum. Karanlığın en dayanılmaz anında şafağın yol göstericisi dağ ateşlerini, “gür ateşleri” Preomete'nin ateşini birbirine elden ele devredenlere.

Nurhak dağının eteklerinde yaşayanlar da Zerdest'in diğer torunları gibi ateşi kutsal sayar ve de aydınlığı. Karanlık ve aydınlığın o bitmez mücadelesinde aydınlığa taraf olanlardandır. Gece ateşlerine su dökmeyiz, sabahın ilk ışıklarına dönerler yüzlerine. Yüreklerrinden geçen umudu bir kez de onlara söylerler. İbadetleri bu özde varolan yürekten söylenmiş sözlerdir. Şafağın atması, Nurhak'ın yalçın yüceliklerinin üzerinden olur orada. Yani umudun öyküsü laciverdi, asi bir dille anlatılır. O zirvelerde de şafağın yol göstericileri “gür ateşler” hiç sönmemiştir. Ne var ki orada atan yürekler bir daha dönmeyecekleri özlemi ile dolmuştur. Aydınlığın sancısı zorlu olmuş, Nurhak nice evladını güneşin ardı sıra uğurlamıştır. Umut yüklü şafaklar olmasa kaldıramazmış yürekler bu özlemi. Ama bilinirmiş ki, şafağın ardı sıra gidenlerle doğarmış güneş. Ona yol gösteren ve karanlıkları keskin bir kılıç ucu ile yırtan “gür gece ateşleri” ile.

Adı gibi yaşamının da anlamı buydu Argeş yoldaşın. Karanlıklar içindeki bir ülkenin çocuğu olarak yaşamının anlamı, atası Demirci Kawa'nın isyan ateşini devralan ve aydınlığa taşıyan bir mücadelenin içinde bu daha da büyüdü. Halkının yüreğinde umudu yeniden yeşerten bir dağ ateşi, tıpkı binlercesi gibi.

Lügatımızdan bir türlü çıkaramadığımız o kelime: Keşke. Geçip giden zamanın bir daha dönmeyecek olduğunu, acımasızlığı karşısında boynu bükük, teslim olmuş, anlamsız ve teslim olmuş çaresiz bir sözcük. Ve ben bununla başlamak zorundayım cümleme ne yazık ki. Keşke Argeş yoldaş gibi güzel bir insanı daha erken tanıyabilmiş olsaydım. Hep sözü edilen, canlı, heyecanı ve içtenliğini daha uzun bir zaman aralığında paylaşabilmiş olsaydım. Ben onu insan sevgisi ile dolu yüreğinden akan mısralarından tanıdım daha çok. Ve güler yüzlü merhabalarından. Suskunluğunun içte kanayan çağlayanı olurdu şiirleri. Ve şafağa gizlese de en büyüğünü, her gün insan olanla, güzel olanla buluşmanın sevinci ile merhaba derdi yoldaşlarına.

Çocukluk dinletilerinde hep Kabesi insan olan bir felsefenin bağlamadan süzülen melodileri vardı. Aslolan insandır öğüdünü duyardı kulakları. İnsan sevgisi demlenirdi yüreğinde. Oysa en güzel olan insandı ve en çirkin olan da. Yaşam denen o zorlu kavganın hangi zaman aralığında fark etti bunu? İnsana dair olana el uzatılmasın diye davrandığı vakit. Güzelle çirkinin en üst sınırını da insanda keşfetti ve bu koca çelişki yine de onun yaşamının anlamı oldu. Güzel olan, doğru olan kurtulmalıydı.

Ayın yıldızlara küstüğü, göz gözü görmeyen gecelerde bu kurtuluşu düşlerdi. Sonra çelişkinin diğer yanı hortlar, tutsak etmek isterdi düşleri ve kurtuluşa dair umudu. Öyle ya, yol göstereni olmazsa akmazdı şafak ve doğmazdı güneş. O vakit zirvelere çevrilen düş yüklü yüzler karanlığın pençesinde ezilmeliydi. Bunun karşısına düşen sonucu karışık denklemin içinde çözüp çıkardı: Ateş olmalıydı yürek, “gür bir ateş.” Kurtuluş düşüne koşuşu, en hızlı solukla oldu ve zirvelere ulaştığında düş düşlüğünden sıyrılmış, yakın bir geleceğin umudu olmuştu kurtuluş. İnsanın yaşam yolculuğunun her karesinde kendisine sorduğu ve yanıtının peşi sıra ilerlediği o soruyu yanıtlayalı çok olmuştu: Nasıl yaşamalı insan? Niçin yaşamalı? Yüksek bir sesle yazdı her harfini yanıtın: Özgürlük için. Ve yüzünü gökyüzü denizine çevirdi. “Şafaaak buradan” ve ilerledi. Şafağın peşi sıra gidenlerin hanesine yazdık adını. Dağın “gür ateşini” bir yıldız yapıp ardı sıra uğurladık şafağın. Yaşam tablosuna aydınlığın rengi . Umudun rengi... Anıları mücadelemize ışık tutacak

**Mücadele yoldaşları adına
Mizgin Nurhak**

Fırtınalar çoğaltıyor bizi

Kar ve o beyaz...

Mevsim bir felaketti ve o gün tufanın yenildiği gündü. Bine yakın gerilla beyaz dağlardan iniyor ve metrelerce yükselen kar üzerinde yürüyerek şehitler düzlüğünde toplanıyordu. Tören kalabalığının önünde on bir tabut ve dayanılmaz bir hüznü vardı. Seninle birlikte on bir arkadaşımızın buzdan bedenlerine bakıp, açıktan ve gizliden gözyaşları dökerken, konuşmacı arkadaş koca bir kar kütlesinin üstünde beliriverdi. Hüznü, inat ve söz karışımı, kasvetli ve farklı duruşuyla zaferi görebiliyorduk. “Hiç kimsenin adım bile atmadığı bu dağlarda yaşamak...” dedi. Kısa bir sessizlikte yutkunur gibi olmuştu ve devam etti: “İşte halkımız ve tüm insanlık , bu dağlarda ve bu koşullarda yaşadığımızı gördükçe özgürlüğe olan inancı artıyor ve bu onlara umut veriyor. Bu dağlarda kalıp yaşayabilmek bile bir özgürlüktür.”

Bu ayrılıkların anlamı ve dağa olan sınırsız sevgimizi anlatıyordu. Konuşmacı arkadaş ve hepimizin içindeki yas, hüznü bu konuşmayla coşkuya dönüştü. Bir kez daha tazelandık. Size vereceğimiz en büyük cevap, bu dağları daha çok sevmektir. Göksel ve bütün yeryüzü tanrılarına inat özgür kalmak ve özgür yaşamaktır. Tufanlarda şarkılar söylemekti. Ne karanlığın tanrıları, ne de uygarlığın canavarları bizi yenip, sizin unutulunuza neden olamayacaktı.

Zoru her zaman seveceğiz. “Hayat kolaylıkta biter” diyordu Başkan Apo. Bunu şimdi daha iyi anlıyoruz ve tufan-

larla uğraşmaya devam ediyoruz. Herkes sizin gittiğiniz saatlere dönüyor ... ve herkes sizi anlatıyordu. Senin gidişinle başlamıştı her şey.

O akşam kar, bize ölümü bir kez daha hatırlatmıştı. Tedirgin bekleyişin hursuz saatlerinde sabahı getirirken ilk senin haberi geldi. Seninle birlikte, değişik coğrafyalarda, sekiz canı o akşam kaybetmiştik.

İşte SEYİT!

Gidişin o kadar ani oldu ki, haberini bir boşluğa düşer gibi aldık. Ne ağlayabildik, ne de hüznü yetti bu ana. Kar ölümlerini ne de olsa bilirdik. Anlamı en zor ve kabulüne acılı bir inatla direndiğimiz gidişlerdi bunlar.

Şimdi sizin yokluğunuzu en sıcak ölümlere vuruyoruz. Anılarımız, bütün yaşadıklarımız ve yarım kalan planlarımızla sizi hatırlamak sıcak olacak, ama gidişinizin o soğuk maviliğini, o karlı gününü asla unutamayacağız. Gidişinizle yarım kalan her şeyi, sizi alan o soğuk ölümlere vuruyor ve herkes sizi hatırlıyor o gün... Ve siz yoksunuz!

Çok içten selamla ve içten bir gülümsemeyle bizleri karşıladığın o ilk günler geliyor aklımıza. Belki de herkes seni o sahra hastanesiyle tanıyor. Derme çatma, sayısız beton çatlağıyla haşır neşir-ken, kapıyı aralayanlara her sabah rastlanılan biri gibi gelmiyorsun. Bir doktor olsan da odana astığın gitarın ve harikulade sesin şaşırtıyor herkesi. Daha ilk gün herkesle kurduğun ilişkinin güzelliğini buluyoruz. İşte seni tanıyanlar ilk günü böyle anımsıyorlar.

Hatırlar mısın arkadaşlıkların güç buldukça tavizsizliğin de artıyordu. Ve işte biz seni en çok bu ilişkiyle tanıyoruz. Sende, ilişkiyi büyüten bir kavga biçimi vardı.

Sen gittiğinde bir çok meselin söylendi:

“Seyit, bir mektepli gibi görünse de, aslında bir emekçiydi” diye. Seni bu meselle, ördek ve kekliklere takıldığın; bahçe ekip, tavşanları kovaladığın o neşeli ve zevkli koşuşturmalarla bir kez daha anımsıyoruz. Seni dağa getiren gerçeklerin bu sözle ilişkisini anlıyoruz. Doktordun ve ellerinde koca nasırlar büyümüştün.

Kaçakçılar, yolcular ve sürgün olanlarla bütün canlılar geçirdi o sahra mekanından ve sen onlara zevkle bakardın.

Hatırlar mısın? Kasığından vurulan bir at getirmişlerdi. Beyaz önlüğüne sanki ona karışmıştın. Seni uzun zaman bekleyenler kızamadı. Beyaz at acıyla kıvrandıkça ona bir insana yaklaşıp gibi baktığını herkes fark etti. Uğraşların her canlıya hayat verdi.

İşte bu uğraşlar büyümüştü seni. Ve biz bununla seni bir kez daha tanıdık. Belki yarım kaldı. Bütün gerilla dişlerini yenileyemedin, balık tutamadın, Zagros zirvelerinde doyuncaya dek gezip, rüzgara şarkılar söyleyemedin, bu küçük ayrıntılar yarım kaldı.

Küçük de olsa bu ayrıntılar anlatıyor sizi. Tıpkı bir şiir gibi. İnsani değerlerden, ölümsüz özlerden, yaşam koşullarından, kavgasından kopmazlığıyla, bü-

tün o şifa dağıtıcılarından daha sahici ve güzelsiniz.

Ölüm denir mi buna, bilmiyoruz. Siz varsınız, yaşıyorsunuz gibi oluyoruz. Gidişiniz bütün ağızlarda yaşadığınız sonsuz bir ana dönüşüyor. Görünmez, ama bütün bir kavgayı var eden altı fedai, o küçük bedenli, ama içinde dünyalara sığmaz ve yenilmez altı kadın fedainin dev yüreğiyle birliktesin. Bengin, Çiçek, Zozan, Nujiyan, Dırok ve Sarya. Bu narin yüzlü dev yürekler, Sen ve Xebat giderken yaşıyorlardı. Günler sonra, felaket azgınlaştığında senin ve Xebat'ın acısına onlar da eklendi. Çığ onları sizin gibi gecenin karanlığında yakaladı. Sabah, gün aydınlandığında her yanımızda beyaz bir yangın vardı. Savaşların en acımasızını yaşıyorduk ve ruhumuz bu savaşta büyüyordu. Gücümüz yaralanmalarla tazeleniyordu. Sizin gidişinizle ruhumuzun sonsuz sorgusuna dalıyorduk.

İşte SEYİT!

Mevsim bu... Bizi yakan ve çoğaltan mevsim. Biz bu mevsimleri yendikçe büyüyörüz. Sizin anladığınız bu mevsimlerde çoğalıyor.

İşte SEYİT!

Soğuk ve beyazlar içinde bir gece vakti fırtınalara karışıyorsun ve kayboluyorsun. Senin bütün sıcaklığını anımsatan o renk, gidişinin soğukluğunu getiriyor. Kar, beyaz önlüğüne alıyor seni. Seni var eden renk, yokluğuna karışıyor.

Su hortumunu bağlamak için çıktığın kapıdan bir daha geri dönmüyorsun. Beyazlar içinde bir gece vakti fırtı-

naya karışıyorsun ve kaybediyorlar izini... Çığlıklar çağırıyor seni .... Sen yoksun!

İşte SEYİT, görüyorsun ya!

Bir inat gibi sizi yaşıyoruz. Sizi anlatmanın şimdiki zamanı hep sürecek. Sizi ve sizin gibi dağ yüzlü savaşçıları unutmak, ihanetimiz olacak. Ağlamıyoruz ve sizi yaşıyoruz.

Şimdi gidiyorsunuz. Çevrenizde tufanlara ve sizi götüren mevsimlere yeminli bin koca yürek var. Bugün soğuk işlemiyor bize. Sizinle birlikte gelen ve gidişi tıpkı ismi gibi zamansız olan Zamanı yoldaş da var. O sonsuz bir zamana giderken, bıraktığı bu zamanı emekleriyle anacağız. Argeş'i o hiç dinmeyen tebessümüyle hatırlayacağız ve delicesine hayaline kapılıp yaşamak istediği bu dağları bütün güzellikleriyle koruyarak yaşayacağız. Botan'ı alan hastalık içimizde büyüyen özgürlük salgınında kaybolacak...

İnanıyoruz ki sizi tanıyanların hiç biri ağlamayacak. Ve sizi bir gerilla gibi hep yaşayacak. Sizi... Sizi büyüten uğraşlar herkesin olacak. Sizi sevenler gidişinizi, emekle ve fırtınalarla büyüyen ve bir şiir kadar ince olan bu dağlarla anacak.

İşte böyle Seyit!

Senden geriye umudun sesini söyleyen bir gitar ve hiçbir zaman bitmeyecek özgürlük kavgan kaldı.

Bunlar sizi hep yaşatacak ... Ama yine de sizin gidişinize inanmak zor olacak...

Şehit Sefkan Kültür ve Sanat Okulu

ARTIK HALKLARIN KONUŞMA ZAMANIDIR

Baştarafı sayfa 2'de

Şu sonuç ortaya çıkmıştır: Mevcut hükümetler, siyasetçi ve politikacılar sorunlarımızı çözemiyor, sorunlarımıza güç getiremiyor. Bu konuda bir zihniyet değişimi yaşamıyorlar. Halen eski dönemlerden kalma politikalarla Ortadoğu'da yönetim ve iktidar olmaya devam etmek istiyorlar. Bunun da Ortadoğu halklarına en büyük zararı verdiği kesindir. Bu yönetimlerin bile bu anlayış ve kafayla yönetimlerini sürdürmeleri mümkün değildir. Dış müdahaleler de soruna çözüm olamaz. Sorunları ağırlaştırmaktan başka işe yaramaz. Bir yerde sorunu çözüyorum derken buna iki sorun ekler. Dış müdahalelerin bundan başka sonucu olamaz. Bu açıdan dış güçlerin sorunları çözeceği sorunlara yardımcı olacağını beklemek mümkün değildir. ABD'nin müdahalesi bölgeye yeni sorunlar getireceği kesindir. Dış müdahaleler sorunlara çözüm getiremezler getirdikleri de görülmüştür. Ancak dış müdahalelerin bazı sorunları gerçekleri ortaya çıkarması ve bunun sonucunda da çözüm arayışını hızlandırması gerçeği de tarihin bir diğer tanıklık ettiği doğrudur. Geçmişten beri dünyanın birçok yerinde dış müdahaleler yerel halklardaki arayışları artırmıştır. Dış müdahale yapanlar kaybetmiştir, ama sonuçta da bölge halkları, yerel güçler kendi doğal dengelerine uygun bir düzen kurma çabası içine girmişlerdir. Tarihte barbarların yıkıcılığından söz edilir. Dışarıdan gelen barbarların bazı şeyleri yıkmasından söz edilir ve bu yıkıntılar üzerine de halkların dinamiğinin ortaya çıktığı söylenir. Belki ABD'nin müdahalesinin sorunlara çözüm bulamayan anlayışların daha fazla görülmelerini sağlama açısından bir rolü olabilir. Nitekim birçok çevre bu müdahalenin nedenlerini tartışıyor. Ortadoğu halkları bunu daha da tartışacak. Bu müdahaleden

ABD'ye teslim olma değil bölgede bir daha dış güçlerin müdahalesi olmaması için neler yapılması gerektiği konusunda bir sonuca varmaya çalışacaklar. Bu konuda düşünceler, politika ve pratikler de zaman içinde gelişecektir. Nitekim daha şimdiden bu tartışmalar başlamıştır.

Kürt sorununa çözüm Ortadoğu sorunlarına çözümdür

Sonuç olarak Ortadoğu halklarını güç yapacak bir politik yaklaşımı geliştirmek gerekiyor. Başkan Apo'nun Demokratik Uygurlık Manifestosu'nda bunu en iyi biçimde ortaya koyduğunu düşünüyoruz. Tüm Ortadoğu halklarının, aydınların, demokratların, bu çözümlmeleri inceleyerek değerlendirmesinin gerektiğini düşünüyoruz. Demokratik değişimle, dönüşümle, zihniyet devrimiyle düşüncede bir hamle yapmak gerektiği görülüyor. Özellikle Irak, İran, Suriye ve Türkiye'nin Kürt sorununu çözerek demokratikleşmesi ve bu temelde kendilerini güçlendirmeleri önemlidir. Bunun sonucu da temel sorunlar çözüldüğü için bütün bölge halkları arasında ilişkileri gelişecek, bu ilişkileri Kürt sorunu bastırma biçiminde değil, Kürt sorununa çözüm getirilmesinden güç alarak yalnız Ortadoğu'nun dünya karşısında daha bir güç olarak tarih sahnesine çıkmasını sağlayacak gelişmeler ortaya çıkaracaktır. Kürt sorununun çözümü sadece bir halkın çözümü olmayacak Ortadoğu demokrasisinin özgürlüğünün gelişmesi açısından da çok önemli bir düzey açığa çıkaracaktır. Dünyaya örnek olacak bir demokrasi ve özgürlüğün gelişmesi gündeme gelecektir.

Ortadoğu halkları arasındaki sosyal, ekonomik, kültürel siyasal ilişkiler en üst düzeyle varacaktır. Irak, Türkiye, Suriye,

İran Kürt sorununu çözemedikleri için sürekli birbirlerine kuşkuyla bakıyorlardı. Kürt sorununu çözemedikleri için Kürt halkına kuşkuyla bakıyorlardı. Artık birbirlerine kuşkuyla bakan ülkeler olmaktan çıkacaklardır. Aslında bu kuşkuları tümüyle yersiz de değildi. Sorun çözülmediği müddetçe bu kuşkular devam edecektir. Bir İngiliz diplomatın dediği gibi Kürt sorunu çözülmedikçe dış güçler veya bölgedeki birçok güç gerektiğinde Kürtleri bir yağlı paçavra gibi ateşleyip birbirinin üzerine atacaktır, atmaktadır. Kürt sorunun çözümü bu tür kuşkuları kaygıları giderecektir.

Bütün Ortadoğu halklarının Kürtlere karşı tarihi sorumlulukları vardır. Binyıllardır kardeşçe ve birlikte yaşadıkları halka karşı çok yönüyle ortak kültürü paylaştıkları, aynı dili paylaştıkları Kürt halkına karşı bu kadar adaletsiz, haksız, çözümsüz, inkarcı küçümseyici bir yaklaşım kabul edilemez edilmemelidir. Özellikle bütün Ortadoğu'daki, İran ve Türkiye'nin sorumlu çevreleri ve düşünen çevreleri doğru politik tutum takınarak hem kendileri hem de Kürtler açısından olumlu gelişme yaratabilmelidirler. Daha önce de belirttiğimiz gibi ne Arap, Türk, Fars milliyetçiliği bölgede Kürt sorununu çözebilir ne de Kürt milliyetçiliği sorunu çözebilir. Milliyetçilikten uzak birlik ve kardeşlik çözümü önemlidir. Kürtler şimdi böyle bir ideolojik çizgi ve silaha sahiptirler. Başkan Apo'nun bütün yaşamı, halklarla kardeşlik ve demokratik birlik çerçevesinde olmuştur. Bunu en başta da Arap aydınları ve toplumu bilmektedir. O zaman bölge halkları açısından da, Kürtler açısından da Başkan Apo'nun bu seçeneğine şans vermek gerekir. Kürt sorununun ancak bu şekilde çözüleceğini Kürtlere göstermek hem de bölge halklarına Kürtlerle sorunun çözüm yolunun kolaylaştığını göstermek Başkan Apo'nun çizgisinden hareketle ve zihniyetle sorunların çözülmesi gerektiğini teşvik etmek gerekir. Başkan Apo'nun AIHM'e sunduğu savunmada ortaya koyduğu **demokratik özgür birlik çizgisi** yalnız Kürt halkının özgürlük ve demokrasi çizgisi değil, bütün Ortadoğu halklarının özgürlük ve demokrasi çizgisidir. Ve bu çizginin demokratik Ortadoğu birliğini amaçladığını da biliyoruz. Demokratik Ortadoğu birliği ile amaçlanan Ortadoğu halklarını birbiriyle çekişerek, zayıflamasını değil de, tarihinde varolan doğal federasyonu, doğal birlik içinde yaşamayı siyasal bir düzeye çıkararak, Ortadoğu'nun başlı başına dünyada bir güç olmasını sağlamak olmaktadır. Bu çizgi, Kürtlerle Türklerin, Kürtlerle Arapların, Kürtlerle Farsların, Türklerle Arapların, Farslarla Arapların kavgası söz konusu değildir. Tamamen Ortadoğu tarihine yakışır biçimde geçmişte varolan ortak değerlerde buluşmak, ortak paydalarda buluşmak ve buna dayanarak da yeni bir siyasal ve ekonomik çıkış yapmayı önüne hedef koymaktadır. Eğer Başkan Apo'nun çizgisi anlaşılır, uygulanabilirse Ortadoğu halkları kendi sorunlarını kendileri çözebilir. Ortadoğu halkları kardeşlik ve birlik içine girerek dış güçlerin müdahale etmesini engelleyebilir. Sorunların çözüldüğü bir Ortadoğu'da da dünyanın en süper güçleri olsa bile müdahale gücünü kendisinde bulamazlar.

Irak'a müdahalenin halkların çözümü açısından başlangıç hale getirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu müdahalenin bütün Ortadoğu halklarında bir sarsıntı yaratması, bir uyanış yaratması ve bu uyanışla birlikte özgürlük ve demokrasi temelinde, çağdaş değerler temelinde, ama Ortadoğu kimliğine bağlı olarak yeni bir uygarlıksal hamle gerektiğini düşünüyoruz. Ortadoğu'da demokrasi ve özgürlük birikimi az değildir. Ortadoğu halkları

hem kendi tarihine dayanarak hem de son yüzyılda verdiği mücadele ile önemli bir özgürlük ve demokrasi birikimi ortaya çıkarmışlardır. Bu birikimlerin onurlu, görkemli tarihlerini dünyanın her tarafında gelişen demokrasi ve özgürlük hareketiyle birleştirerek, 20. yüzyılda gelişen bilim ve tekniği de kendi hizmetlerine koşarak Ortadoğu'da demokrasi ve özgürlükler çağını başlatabilirler. Bunun tek çare olduğu artık açığa çıkmıştır.

Biz şuna inanıyoruz, artık halkların zamanı gelmiştir. Despotların, teokratik, oligarşik rejimlerin çağı geçmiştir. Yine askeri gücü, siyasi gücü, ekonomik gücü kullanarak dünyaya hakim olacak imparatorların, emperyalistlerin, süper güçlerin çağı da geçmiştir. Halkların çağının zamanı gelmiştir. Dünyada gelişen barış hareketleri de, Ortadoğu'da halkların özgürlük ve demokrasi özlemi de, bu çağın gücünü ortaya koymaktadır. Biz de Ortadoğu halkları olarak halkların zamanının geldiğini düşünerek, geçmiş binyıllarda halkların zamanlarının en fazla da buralarda yaşandığını görerek, insanlık tarihindeki ilk özgürlük hareketlerinin, muhalefet hareketlerinin, zalimlere karşı mücadeledenin yine bu coğrafya da geliştiğini bilerek gerekeni yapacağımız günler gelmiştir. Artık halkların konuşma zamanıdır, halklar konuşacaktır. ABD'nin müdahalesi, gelişen savaş belki acılar getirecektir. Ama bu acılar sonucunda bugüne kadar bölgede etkin olan iktidar anlayışların aşılacağı gibi kendi askeri ve siyasi gücüne dayanarak Ortadoğu'ya hakim olan dış güçlerde, halkların demokrasi ve özgürlük gücü, halkların kendi sorunlarına çözüm getirme gücü karşısında taşı taşı toplayıp gideceklerdir. Ortadoğu halklarıyla sadece ve sadece eşit ve özgür temelde ilişki kurma dışında başka biçimde Ortadoğu'da kalınamayacağını göreceklerdir.

KADININ TARİHLE HESAPLAŞMASI

Baştarafı 20'de

Zilan yoldaşın strateji ve taktiğe hakim eylemselliğinden özünü alan bu eylemsellik, aynı Zilan arkadaşın eyleminde olduğu gibi kadının Önderliğe olan bağlılığı ve sahiplenme düzeyini ortaya koyan; ihanet direniş, güzel çirkin ve doğru yanlışın sınırlarını keskinleştiren, netleştiren bir işlev kazanmıştır. Anamlı ve daha güzel yaşamlar gerçekleştirmek için kendini feda etme, bununla bile yetinmeme yeterlilikler karşısında yeterliliğin ne olduğunu gösterme açısından özgürlük çizgiyle eş değer anlam taşıyan bu şahadetlere bağlılığın gerekleri en güçlü bir tarzda yerine getirilmek durumundadır.

Kadın özgürlüğü perspektifi olmayan hiçbir çizgi başarıya ulaşamaz

Kadının örgütlenmesinin ve hatta giderek ordulaşma, birlik düzeyine ulaşma ve en son parti düzeyinde ifadeye kavuşmasının kaynağında bu etmenler yer almaktadır. Mart ayında Özgür Kadın Partisi'nin (PJA) 13 Mart 1999'da kuruluşunun yıl dönümü de kutlanmaktadır. Kadın özgürlüğünde emeği olan ve bedeller vermiş yoldaşlara bağlılığın bir göstergesi olarak yarım kalmış çalışma olarak Önderliğimizin değerlendirdiği çalışma uluslararası Komplö ile Başkan Apo'nun esir alınmasından sonra partileşerek komploya ve komploculara önemli bir yanıt vermiştir.

21. yüzyılın "cins çelişkinin keskin ve derinlikli yaşanacağı bir yüzyıl olması" tespitinden hareketle ele aldığımızda bu yüzyılda kadın sorununun gündemde önemli bir yer teşkil ettiği ve kadınların özgürlük arayışları açısından oldukça güçlendikleri bir yüzyıl gerçeği ile karşı karşıya olduğumuzu belirleyebiliriz. Bir araya geliş ve örgütlenme çabalarının yaygınlaştığı, ortak eylem zeminlerinde hareketliliklerin geliştiği ve dünyanın sorunlarına ilişkin kadınların tavır ve inisiyatiflerini sergileyerek söz ve eylemlerini güçlendirdikleri bir yüzyılı yaşadığımız açıktır. Bunun en güçlü yaşandığı zeminlerden birisi de bulunduğumuz coğrafya olmaktadır. Kadının yüzyıllardır uzağında kaldığı ya da kendine ait tarzıyla bir giriş yapamadığı siyaset olgusuna yaklaşımında belli gelişmeler yaşanmakta, kadına ait bir siyaset ile dünyanın, bölgenin sorunlarını çözüm perspektifi ile özgün örgütlenmelerin zemin ve birikimleri güçlenmektedir. Önderlik geçtiğimiz 8 Mart'ta bütün bu gelişmelerin yarattığı umut ve heyecanı tarihsel bağlamlarını da vurgulayarak **"kara, sert kışları aşır çiçeklenen kardelenler gibi, kadın baharlaşmalarının yaşanması"** temelinde ortaya koyduğu beklentiyle ifadelendirmişti. Bu, Kürdistan kadınına düşen rol ve görevlerin ağırlığıyla birlikte Ortadoğu ve dünya kadınlarına öncülük temelinde yerine getirilmesi gereken sorumluluk ve tarihsel açıdan kaybedilmemesi gereken fırsatlar anlamına da gelmektedir.

Çağımızda gerçek anlamda demokrasi, özgürlük, eşitlik, hak, adalet vb kavramların yaşamsallaşması ancak egemenlikli sistemin özünü ifade eden cinsler arası eşitsizliğin ortadan kalkması ve bu çelişkinin kaynağında gerçekleştirilecek köklü çözümle mümkündür. Kadın özgürlüğü perspektifi olmayan hiçbir çizginin çözüme ulaştırması mümkün değildir ve eşit bir çözümü getirmesi mümkün görülmemekte, eşitsizliklerin ve sakatlaşmanın kaynağında kurutulması önem taşımaktadır. Hele günümüzde tüm yakıcılığıyla savaşın yıkımlarını izlediğimiz bir dönemde bölgedeki hastalıkların çözüm ikisiri kadının öncülüğünde gelişecek halklar arası demokratik ve eşitlik mücadelesi olmaktadır. Bunu gerçekleştirecek önemli bir miras ve deneyim mevcuttur.

8 Mart etkinliklerinde gerek Kürdistan, Türkiye, gerekse Suriye, Rusya, Balkanlar, Avrupa'da yaşayan kadınların aktif katılım ve güçlü iddiaları ile verdikleri mesaj şudur ki; bugüne dek kadının irade ve rengi yadsınarak oluşturulan yasalar iflas etmiş, inkar ve eşitsizlik ekseninde şekillenen ilişki sistematiği ne sevgi, ne barış, ne özgürlüğü üretebilmiş, bunu gizlemek için gerçekleştirilen "sahte eşitlikçi ve demokratik" model ve çözümler miadını doldurmuştur. Kadınlar artık siyasal mücadelenin öncülüğüne aday olduklarını, sahte ve kendi iradelerine dayanmayan sözleşmeleri, savaş vb çözümsüzlükleri benimsemediklerini; güçlü, iradeli ve bilinçli bir tarzda geliştirdikleri örgütlülük ve

eylem düzeyiyle neolitik kültürün tarihin derinliklerinden kaynağını alan gücüyle yeniden yeşertme, büyüme iddiasında olduklarını açık ve net bir tarzda ortaya koymuşlardır. Ne savaş, ne barış dayatmasını ve çürütmesini bu aktivite ve kararlılık düzeyiyle sonuna dek barış ısrarı ile iflas ettirecek olan bu düzeydir.

Kadında özgürlük umutlarını doğuran; kendine güven ve irade sahibi bir güç olmasının arayışlarını yaratan Başkan Apo'nun yaşam felsefesi ve ideolojik çözümleme düzeyi, yine egemenlikli sisteme alternatif olarak yeni yaşam yaratma ısrarı emperyalizm cephesinde en büyük tehlike ve engel olarak görülmektedir. Egemenlikli sistemin uluslararası komploya gündeme getirmesinin kaynağında yatan, Apocu ideolojinin Ortadoğu halklarına sunduğu demokratik ve özgür yaşam alternatifi karşısında içine düşeceği çözülme, dağılma ve Önderliğin yeni, ama kökleri tarihte yatan kadın erkek ilişkisi ve yaşam düzeyi idi. Bu temelde Önderliğimizin esaretiyle yeni yaşam umutları, kadınlar ve halklar açısından demokrasi, özgürlük eşitlik idealleri karartılmak, yok edilmek istenmiş ve Ortadoğu bir zindana dönüştürülmeye çalışılmıştır. Demokratik çözüm çabalarıyla bu süreci de bir çözüm sürecine dönüştüren ve yüzyıllara yetecek ideolojik, politik, felsefik düzeyi **Özgür İnsan Savunması** ile topluma mal eden Önderliğimize verdiğimiz bir 8 Mart armağanı da yaratılan özgürlük düzeyini korumaya ve geliştir-

meye yönelik olarak kurulan Özgür Kadın Partisi olmuştur. Önemli bir deneyim ve tecrübeye dayalı olarak gerçekleştirilen partileşme olgusunda ciddi adımlar atılmakta, dünyanın her yerinde kadının yaşamaya devam ettiği taciz, tecavüz, açlık, yoksulluk, işsizlik, sağlık sorunları vb kadına ait çözüm bekleyen ve kaynağının egemenlikli sistemden alan sorunların çözümüne yönelik projeler geliştirilmektedir. PJA sadece Kürt kadınına değil, bölge ve dünya kadınlarına da Kadın Kurtuluş İdeolojisi ekseninde öncülük iddiasını taşımaktadır.

Geçtiğimiz 4 yılda bu yönde önemli adımlar atıldığını belirtmek mümkündür. Demokratik değişim dönüşüm süreci Kürt halkı, özelde de kadınlarında bir cevap bulmuş ve barış serhildanlarının öncülüğünü yapan kesim kadınlarımız, analarımız olmuştur. Kürt kadınları Gerek 8 Mart, gerek tecride karşı yürütülen etkinlikler, gerek Newroz yurtiçi yurtdışı bütün sahalarda kendi rengi, sloganları, talepleri ve coşkusuyla adeta kardelenler misali baharlaşmanın havasını yansıtmıştır. Yine Türkiye'deki seçim sürecindeki dinamizmi ve çalışma düzeyiyle yaşamın her alanında kendi karar ve iradesiyle aktif katılım sergileyeceğinin mesajını güçlü bir tarzda vermiştir.

2003 bize göstermiştir ki kadın, tercihlerinde kararlı, baharlaşmada ısısını aldığı Güneşin yarattığı güçle ısrarlı ve iddialıdır. Bu yeniden yaratılış anlamını taşımaktadır.

ÖZGÜRLÜK ÖNDERİMİZE

Tüm Parti Yapımıza

Toprak ananın bir kez daha yeniden yüzünü güneşe çevirdiği, güneşin ışığını ve ısınısını en derinlere kadar büyük bir hasretle içine çektiği yeni bir 21 Mart'ı yaşarken, baharlaşan doğayla, baharlaşan halkımız ve baharlaşan kadınla, başta yaşam güneşimiz Önderliğimizi ve tüm yoldaşlarımızı selamlıyor, 2003 Newrozlarını büyük bir coşkuyla kutluyoruz.

Her zamankinden daha fazla barışa, özgürlüğe ve adalete nefes nefese ihtiyaç duyulan kutsal Ortadoğu topraklarında, insanlığın en eski, fakat en diri en canlı özgürlük ve kardeşlik bayramı Newroz'u savaşa karşılarken; bir yandan yakılan, bombalanan, yok edilmek istenilen, diğer yandan yaşama yeniden gözünü, yüreğini açan, özgürlüğe, umuda doğan bir Ortadoğu gerçeği ile ölümün ve doğuşun en keskin sınırlarda kesiştiği gün olan Newroz'u yeniden karşılamış bulunmaktayız.

Bilinen bir gerçektir ki, özgür yaşam, bu topraklarda boy verdi. Özgürlük, önce filiz, sonra fidan, ağaç ve ardından orman oldu. Özgürlük ormanı içinde çok kasırgalar da esti; yakan, yıkan, hatta köklerine kadar sökmek isteyen kasırgalar tufanlar çok esti. Köleliğin yasaları, Hamurabilerin, Asurların yasaları kasırga oldu, tufan oldu.

Fakat tanrıça ananın kutsal, gizemli topraklarında hiçbir zaman bu kanunlar yer etmedi, yerşermedi. Yaşamın yakıcı gerçeği karşısında tek boy veren, özgürlük kanunu oldu. Değişmeyen, aşılamayan özgürlük ruhu ve kanunu oldu. İşte Newroz, tarihin dehlizlerinden günümüze kadar uzanan özgürlük ruhunun sönme-yen, karartılamayan tek ateşi ve kanunu oldu.

Ortadoğu halkları olarak fırtınalarda, kasırgalarda şiddet cenderesinde boğdurulmak istenilirken,kutsal doğuş günümüz Newroz'a yü-

reğimizin ve topraklarımızın derinliklerindeki özgürlük ruhundan güç almak, bu güçle savaşa karşı barışı ve kardeşliği güçlü kılmak temel hedefimiz olmalıdır. Olacaksa savaş, barış ve özgürlük için olacaktır.

Tüm günleri Newrozlaştırarak savaşa, tecrite, katliama son verme temelinde, barışı, adaleti, kardeşliği, toprağı tırmakla kazarcasına yaratmak en kutsal görevimizdir.

Önderliğimizin ve halkımızın özgürlüğü, yine Ortadoğu'nun kurtuluşu için 8 Mart'la başlayan, 21 Mart'ta zirveleşen özgürlük ateşini bahar hamlesine dönüştürerek; bu baharı, umudun, zaferin, özgürlüğün yeni doğuşu, yeni canlanışı yapmak, bu bağlamda Kürt kadınının öncülüğünü bunda doruklaştırarak, özgürleşen kadınla Newroz'u karşılamak yaşadığımız çalkantılı sürece Mazlum Doğanlar, Ronahiler, Berivanlar, Raşsanlar ve Semalar şahsında şehitlerimize verilecek en güçlü cevap olacaktır.

Doğuşun, bereketin, özgür yaşam karşısındaki duruşun kutsal günü Newroz'da, yeniden özgür kadının yaratıcısı Önderliğimizi büyük bir minnettarlıkla selamlarken, acılardan, savaşırlardan ilmek ilmek özgürlüğü yaratma hedefinde olan halkımızı ve bu baharı özgürlük hamlesiyle karşılayan tüm parti yapımızı da kadın yüreğinin en derin sevgileriyle selamlıyor ve Newroz Bayramlarını kutluyoruz.

– *Yaşasın özgür yaşam mimarı Başkan Apo*
– *Yaşasın KADEK ve PJA*
– *Yaşasın kutsal doğuş günü Newroz*
– *Kahrolsun her türden tecrit ve egemenlik*

Devrimci selam ve saygılar
PJA Koordinasyonu

Özgürlük Kahramanı Başkan Apo'ya

Newroz, nuroj yani yeni gün, yeni doğuş anlamında can bulmuştu. Bu topraklarda yeniliklerin öncü gücü olan halkımızın, bugün aynı mekanda tarihe çakılmak istendiği bir andı. Bir derviş sabırla yeni gününü karanlığın göbeğinden alan Başkan Apo'nun bu yaratılış destanının kahramanı olma onuruyla Newroz'u kutluyoruz.

Newrozlarda ateşle arınmanın efsanesini canlandıran, yeni doğuşu canı pahasına ödeyen şehitlerimizi saygıyla anıyor ve her biri Newroz'u halkların şenliğine dönüştürüp yüreğindeki ateşi tüm Ortadoğu'ya taşıyıp paylaşılan halkların kardeş canlısı halkımıza, Mazlum ve Agit yoldaşların zindan ve dağların eylem birlikteliğini yakalayan öncülüğün ardılı olan tüm parti yapımızın bu gününü kutluyoruz.

Kara kışa, sert, dondurucu ayazları ve bütün soğuklukları ardından gün ışıması ve ateşin kutsal birlikteliğinde buluşan baharın yeniden gelişiyile hayata kavuşmanın ilk pıhtılarıyla açılan Newroz çiçeklerinin çok renkliliğiyle tekrardan canlı, dinamik, sıcak ve umutla yaşam olanaklarına kavuşuyoruz. Baharın müjdecisi Newroz dondurulmuş bedenimizde her yıl bir atar damar rolü oynayarak bizi yaşam kaynağımıza döndürüyor. Can veren bu yaşam kaynağı direniş aşılayan bir anlam yüceliğidir.

Ortadoğu'nun tarihsel mirasını mücadele gerçeğimizin her anına nüfuz ettiren ve bu mirası giderek büyütüp evrenselleştiren Önderliğimizin Newroz'u bu anlamla yücelttiği ateşle yüreklerde harmanlanmıştır. Orada Zerdüştlükteki ateşin arılığında dostluklar yeniden kurulmuş, Prometheus'ların ciğerinin yenilenmesi için ölümsüz yaşam sırları paylaşılmış ve direniş, Kawa'nın demir örsünde çelikleşerek kurtuluşun baharını müjdelemiştir.

Demirci Kawa, halk arasındaki yol açıcılığıyla çalışmalarda yaşama öncülük eden seçkin ve saygın insanlara verilen bir isimdi ve Mazlum Doğan yoldaş, militanlıktaki iddiası, yoldaşıltaki öncülüğü, direnişinin seçkinliğiyle Çağdaş Kawa olmuştur. En zor, en karanlık bir dönemde öncü olmak, yaşam ışığını elden bırakmamak, umutlu ve inançlı olmak özgürlüğün kendisidir. Bu anlamda Mazlum yoldaş da Kürt halkının özgürlük onurudur. Zindan direnişçilerinin uğradığı büyük vahşeti, zorbalığı ve işkenceli yaşamı yoldaşlığın büyüklüğünde derinden hisseden Agit yoldaş,15 Ağustos Atılımı'nın komuta gücü olmuştur. Halkımızın özündeki yiğitliğin düşmanı yenen ve özgür yaşam olanaklarını açan komutanı olmuştur Komutan Agit.

Newroz'un büyüünde ateşin kızları olan Zekiye, Raşsan, Ronahi ve

Berivan yoldaşlar, Kürt kadınlarının öncülüğünü yaratmıştır. Tarihsel buluşma böyle devam ederken, Sema yoldaş, 8 Mart'tan 21 Mart'a uzanan bir köprü olma ısrarıyla canlanmış, *“kadınlar küllenen Kürt ateşinin kıvılcımlardır”* diyerek Kürdün dirilişini bedenindeki ateşle bütünlüştür. 21 Mart-28 Mart direniş meşalesinin elden ele ulaştırıldığı kahramanlık haftası olmuştur.

Tabii bu, aynı zamanda bize ağır görevlerimizin, büyük sorumluluklarımızın olduğunun hatırlatılmasıdır da. Başkan Apo, her zamanki gönül rahatlığıyla yoldaşlık görevini yerine getirmiştir. Ortadoğu'ya layık bir evlat olmanın bilinci ile tüm bu direnişleri sahiplenerek oradaki yaşam ateşini sönmeyecek bir evrene taşımıştır. Artık Newroz, Ortadoğu halklarının gönlünde sadece başkaldırı ve direnişin değil, özlenen yarınların umudu ve kendi değerlerine sahiplenmenin şiarı olmuştur. Bugün bu topraklarda kara kışlar estiren egemenlikli zihniyete karşı, Newroz'la, halkların baharlaşmasıyla karşı durmalıyız. Zalim Dehaklar, daha da çılgınlaşan sistemleriyle saldırmaktadır. Burada yaşanan, aslında uygarlıklar arası çatışmadır. İnsanlığın neolitik özle beslendiği kahraman, soylu, yaratıcı uygarlık ile Zeusların miras yiyiciliği ve ezilenlerin cansız bedenlerinde yükselmiş oldukları saltanatlarındaki talan karşı karşıyadır. Bu açıdan tarihi hesaplasmaların yaşandığı bu kader belirleme kesitinde, yeniliğe gebe olan değişimlerin öngününü yaşamaktayız. Yaratılacaksa bir sentez, Başkan Apo'nun Demokratik Uygarlık Manifestosu ışığında yürüteceğimiz zafer yürüyüşü ile olacaktır. Bu anlamda Newrozlar irade savaşımının zihniyette ve yürekte haklarını savunma ve elde etme mücadelesinin duruşudur. Bu mücadele ve duruşunun militan gücü olarak her dönemden daha donanımlı, ısrarlı, iddialı ve kararlı olarak zafere yürüyeceğiz.

– *Yaşasın Ortadoğu halklarının özgürlük kahramanı Başkan APO*
– *Yaşasın halkların baharlaşmasının meşru savunma gücü KADEK, PJA, HPG*
– *Yaşasın özgürlük baharlaşması Newroz*
– *Kahrolsun kadının ve halkların baharlaşmasından korkan her türlü gerici zihniyet.*

Devrimci selam ve saygılar
HPG Ana karargah PJA yönetimi

Çağdaş Prometheus Başkan Apo'ya

Özelde Kürdistan, genelde tüm Ortadoğu halklarınca barış, kardeşlik, birlik ve doğayı renklendirme bayramı olarak kutlanan Newroz'u karşılar-ken, demokratik birlik ve özgür barış yolunda, insanlık ve barış karşıtı karanlık güçlerden ateşi alıp insanlığa sunan Çağdaş Prometheus Başkan Apo şahsında Kürdistan, bölge ve insanlığın Newroz Bayramını kutluyoruz.

Newroz Bayramı'nı selamladığımız bu günde, Ortadoğu yine oldukça sıcak gelişmelerin merkezi durumunda. Irak'a müdahale paralelinde Kürdistan'ı işgal planları ve özellikle de Kongremiz, KADEK'e yönelik geliştirilmek istenen saldırılar göstermektedir ki, barış, kardeşlik ve demokratik çözüm çizgisine yönelik çok kapsamlı yönelimlerle karşı karşıya bulunmaktayız.

Demokratik Uygarlık Manifestosu'yla çağa damgasını vuran Başkan Apo önderliğinde ayağa kalkan Kürdistan halkı, serhildanlarıyla, kutsal direnişleriyle dün olduğu gibi bugün de en güçlü ve aktif direniş odağı olarak zalim Dehakların karşısında durmaktadır.Başkan Apo'yu sahiplenme temelinde gelişen halk serhildanları bir kez daha gerçek demokrasi ve barışın vazgeçilmezliğini ve bu çizgiye olan derin bağlılığı ortaya koymaktadır.

Bedenlerini dirhem dirhem Newroz ateşiyle eriten Mazlumların, Zekiye ve Semaların gücü ve bağlılığıyla Başkan Apo etrafında kenetlenerek, ateşten bir çember oluşturan Kürdistan halkı, bölge halklarına da barışın ve demokrasinin gerçek yolunu göstermekte ve aydınlatmaktadır.

Newroz gününde yaşadığımız bu sıcak gelişmeler karşısında bizler Behdinan sahası HPG güçleri olarak, bedenlerini Newroz'un kutsal ateşiyle yeniden diriltten, Newroz şehitlerimizden ve ateşle kavrularak çelikleşen halkımızın görkemli direnişlerinden aldığımız güçle Başkan Apo'ya olan bağlılığımızı yeniliyor, demokratik uygarlık ve meşru savunma çizgisinde daha derin bir inanç, bilinç ve fedai bir ruhla bu çizginin amansız takipçileri olacağımızın sözünü veriyoruz.

Bu kararlılıkla, Newroz şehitlerimizin anıları önünde saygıyla eğilirken, tekrardan Başkan Apo şahsında tüm Kürdistan ve bölge halklarının Newroz Bayramı'nı kutluyoruz.

– *Yaşasın demokratik uygarlık çizgisinin yaratıcısı çağdaş Prometheus Başkan Apo*
– *Yaşasın Kongremiz KADEK*
– *Yaşasın halkların barış, kardeşlik ve direniş günü Newroz*

Behdinan sahası
HPG Ana karargah Komutanlığı

Newroz'un Güneşi Başkan Apo'ya

Öncülüğünüzde Demirci Kawa'nın binyıllar öncesinde yaktığı isyan ateşinin yeniden canlandığı ve Mezopotamya'ya özgürlük yaydığı dağlarımızdan, özgürlük ordusunun yılmaz savaşçıları olarak yüreğimize sığmayan sevgi ve özlemlerimizle 21 Mart Mezopotamya halklarının dirilişi olan Newroz Bayramınızı kutluyoruz.

Newroz ateşinin özgürlük alevleriyle, insan, insani iradesinin esareti bedenlerini ateşe vererek yakan Mazlum, Zekiye, Berivan ve Ronahi yoldaşların şahsında tüm şehitlerimizi saygıyla anıyoruz.

2003 Newroz'u'nun Demokratik Uygarlık Manifestosu'nun aydınlığında yoğrulan beyin ve yüreklerimizle karşılar-ken, halklarımızın, şehitlerimizin kutsal topraklarımızın mücadele ile yaratılan tüm değerlerimizin ve hepsinin ifadesi olan Önderliğimizin meşru savunma gücü olarak, çağdaş Newrozları yaratmanın azim ve gücüne sahibiz. Newroz geleneğinin çağdaş yaratıcıları olan bizler, direniş gücümüzü Apocu düşünce, ruh ve ahlaktan almaktayız. Nasıl ki zulüm kalelerini yerle bir eden Newroz aydınlığı olduy-
sa, Apocu ruh da aynı rolü 21. yüzyılda oynayacaktır. Halkımızı ve halkları özgür yarınlara taşımamız için muhtaç olduğumuz her şeyi Apocu felsefeden alıp, yüksek bir inanç ve tempoyla dönemin askeri sanat bilimiyle donanarak, tarihi adımları atıp nihai zaferi yakalama kararlılığımız tamdır.

Kürt halkının çağdaş mücadelesini yaşam düzeyine çıkarma görevini, onurunu taşıırken, Ortadoğu halklarına Newroz'un özüne yaraşır baharları yaratmanın sorumluluğuna layık olma bilinci içindeyiz. Görevlerimizi size layık olma temelinde özgürlük ve demokratik yaşamı gerçekleştirmenin çabasındayız. Hepimiz başkomutanlığınızda özgürlük çizgisinin emir erleri olarak size layık olmaya, yetmez yanlarımızı Newroz ateşinde yakarak, gerçek yoldaşımız ve savaşçımız olma kararlılığınızdayız.

Emek ve çabanıza özgür yaşamla buluşma temelinde layık olarak bu topraklarda lanetli yaşamı yerle bir etmenin, büyük kararlılık ve iradesiyle doğru özgürlük gerillasi olma çabası içinde olacağız.

– *Yaşasın özgür güç önderimiz Başkan Apo*
– *Yaşasın 21 Mart diriliş bayramı*
– *Yaşasın HPG*
– *Yaşasın KADEK*

Devrimci selam ve saygılar
HPG Kandil batı cephesi karargah komutanlığı

Yaşam kaynağımız Başkan Apo'ya

Halkların emek ve yaratıcılıklarının kaynağı olan özgürce ve kardeşçe yaşama istemlerinin en canlı renklerle işlendiği Newroz tohumu, Kürdistan topraklarında kader olarak dayatılan tüm dogmaları, trajedileri, karanlıkları yıkarak baharlaşmaya duruyor. İnsanlığın öz değerleriyle yüklü bu özgürlük tohumunu yüreklerimize ustaca eken, bizi hep aydınlığı ve sıcaklığıyla özgür yaşama bağlayan güneşimiz Başkan Apo'yu tükenmez özlemimiz ve sonsuz bağlılığımızla Botan sahası öğrencileri olarak saygıyla selamlıyor, özgürlüğe doğuş bayramı Newroz'unu kutluyoruz.

Egemenliğe ve gericiliğe karşı kurtuluş bayrağının ilk dalgalandığı coğrafyada tarih, Kürt halkına bir kez daha kölelik zincirlerini parçalamanın öncülük görevini yüklüyor. Demirci Kawa'dan devralınan meşale Mazlumlar, Agitler, Raşsanlar ile özgürlük yangınına dönüşerek tüm Ortadoğu halklarını aydınlatıyor.

Tarih ile güncel, bu topraklarda bir kez daha buluşuyor. Ninova'yı küller altında bırakan tarih, zaman ve mekanla değişmeyen özgürlük fırtınasının İmralı'dan yaydığı enerjiyle Ortadoğu'nun yönünü umuda çevirmiş tüm yüreklerini tutuşturuyor. Tüm halklar, bu ateşin etrafında kenetlenerek saray ve tahtları bir kez daha sarsıyor. Irak müdahalesi ve bölge rejimlerinin paniği bundan duyulan korkunun itirafı oluyor.

Çok zorlu, acılı, ama kutsal yürüyüşünüzle öğrettiğiniz özgür yaşam felsefesiyle donanarak, güncellenen tarihte bu rolümüzü layıkıyla oynamaya iddiasıyla meşru savunma stratejimizi yetkince pratikleştirerek,

Newroz meşalesini devraldığımız şehitlerin huzurunda gerçekleştirme çabamızı arttırarak, Newroz'da yenilenme ve güçlenme coşkusuyla sözümüzün pratiğimiz olacağı kararlılığıyla özgürlük baharını karşılıyor.

2003 Newroz'u çağdaş zulüm tecritinin parçalanması ve Başkan Apo'yla özgürlükte ve özde buluşmayla Ortadoğu baharlaşmasını yaratacaktır.

– *Yaşasın halkların özgürlük ve diriliş bayramı Newroz*
– *Yaşasın özgürlük ve yaşam kaynağımız Başkan Apo*
– *Bijî KADEK*
– *Bijî serok Apo*

Devrimci selam ve saygılar
HPG Botan saha karargah komutanlığı

KADEK Genel Başkanlık Konseyi Üyesi Duran Kalkan ile yapılan röportajdır

Herkes için yaşanabilir demokratik Türkiye'yi birlikte yaratalım

Serxwebûn: Önceki gün koalisyon güçlerinin hava indirme operasyonu ile Kuzey Irak'a girdiği, Kürtlerin de ABD desteğinde Musul ve Kerkük'e girmeye hazırlandığı yönünde haberler çıktı. Kuzey Irak'ta ki son gelişmeleri KADEK nasıl değerlendiriyor?

Duran Kalkan: Irak'ın kuzeyine koalisyon güçlerinin askeri araç ve güç indirdiği bilgisi çok değişik kaynaklardan bize de geliyor. Bu güç ve araç nakliyesi gece havadan yapılıyor. Bunda Türkiye hava sahası kullanılıyor. Koalisyon güçlerinin indirme yaptığı sahalar, KDP ve YNK kontrolündeki alanlardır. KADEK'e bağlı güçlerin kontrol ettiği Medya Savunma Bölgeleri'nde, –ki bunlar Irak'ın kuzeyinin geniş dağlık alanlarını oluşturuyor– koalisyon güçlerine ya da başka kuvvetlere dair askeri güç yoktur. KDP ve YNK güçlerinin Musul ve Kerkük'e yönelik askeri saldırılara katılmak için hazırlandıkları bilgileri bize de ulaşıyor. Ancak şimdiye kadar ciddi bir askeri harekatta bulundukları bilgisi yok. Bu güçlerin mevcut askeri harekatta katılmalarının öyle kolay olacağını da sanmıyoruz. KADEK olarak, koalisyon güçleriyle birlikte Irak yönetimine karşı askeri saldırı yapmayı ve Kürt topraklarının bu amaçla kullanılmasını doğru da bulmuyoruz.

– Bugün KADEK, Kuzey Irak'ta nasıl bir profil çiziyor; örneğin Kuzey Irak'ta silahlı beş binin üzerinde KADEK'li olduğu belirtiliyor. KADEK'in Kuzey Irak'ta ki gücü (askeri ve sivil) nedir? Bu gücü nasıl kullanma yanlısı.

– Hem Irak hem de Türkiye'deki Kürt bölgelerinde KADEK'e bağlı silahlı güçlerin sayısı 5 binin üzerindedir. Bu güç, Irak'ın kuzeyindeki stratejik dağlık alanların çok büyük bir bölümüne üstlenmiş durumdadır. Ayrıca köylerde ve şehirlerde sivil halk içerisinde de KADEK çizgisine bağlı olan PÇDK'nin önemli bir örgütlenmesi vardır. Bu örgütlenme 36. paralelin kuzeyindeki kasaba ve köylerde olduğu gibi, 36. paralelin güneyindeki yerleşim yerlerinde de mevcuttur. KADEK'in mevcut sivil ve askeri gücü hiç kimseye bağlı olmayıp, özgür, kendi gücüne ve halka dayanarak yaşayan bir güç konumundadır. Bu güç, KADEK'in meşru savunma çizgisinde, Kürt sorununun barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözümüne bağlı, bunu esas alan bir güçtür. Demokrasi, özgürlük ve halkların kardeşliği dışında hiçbir değere ve güce bağlılığı yoktur. Kürt halkının demokratik çizgide bağımsız ve özgür iradesini temsil etmektedir. Dolayısıyla, KADEK gücünü barış ve Kürt sorununun demokratik çözümü yönünde, Kürt halkının ve bölge halklarının özgürlüğü ve kardeşliği için kullanıyor ve bundan sonra da kullanacaktır. Bu güç, gericiliğe ve dış müdahalelere alet olmayacaktır.

– Bazı Kürt gruplarının “Türkiye, başkalarının toprakları üzerinde plan kuruyor” yönünde açıklamaları oldu. Türkiye de buna karşılık kendi toprakları içerisinde giren, Türkiye haritasının da bir bölümünü içine alan Kürdistan haritası için,

“peki bu ne anlama geliyor?” dedi. Türkiye'nin sınırları içerisinde giren Kürdistan haritası sizce ne anlama geliyor?

– Kürdistan, coğrafi bir kavramdır. Kürt halkının büyük çoğunlukla yaşadığı toprak parçasını ifade etmektedir ve tarihsel olarak oluşmuştur. Bu topraklar için Kürdistan kavramını tarihte ilk defa Selçuklu Sultanı Sancar kullanmıştır. Dolayısıyla, esas itibarıyla Türklerin kullandığı bir kavram olmaktadır. Kürdistan olarak ifade edilen toprak parçası, bugün Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletlerinin sınırları içinde bölünmüş bulunmaktadır. Esasen Türkiye, Irak ve Suriye sınırları içindeki Kürdistan parçaları Mısır-ı Milli dahilindeydi. Ancak daha sonra Türkiye yönetiminin İngiliz ve Fransızlarla anlaşması sonucunda birer parça Irak ve Suriye'ye bırakıldı. Biz mevcut yaklaşımlar içinde Türkiye'nin başkalarının toprakları üzerinde herhangi bir plan kurduğunu görmüyoruz. Ancak Türkiye'nin de, Türklerin Ortadoğu'ya ve Anadolu'ya gelişini gerçekleştiren Selçukluların koyduğu ve Osmanlıların kullandığı Kürdistan kavramının kullanılmasından bu denli korkmalarını ve birinci dereceden yasak uygulamalarını da anlamıyoz.

Bu yaklaşım, “bölücülük fobisiyle” neredeyse Türkiye'nin elini kolunu bağlamış ve tüm gücünü tüketiyor. Oysa ne Selçuklular ne de Osmanlılar bu kavramı kullandıkları için bölünmediler. Tersine Ortadoğu'yu birleştirdiler ve bir bölge gücü oldular. Kürtlerin yaşadığı toprak parçası olarak, Kürdistan kavramını kullanmak ayrı şeydir, ayrı bir devlet kurmak başka bir şeydir. Kürdistan demek ayrı bir devlet kurmak anlamına gelmiyor. Biz, Kürt sorununun ayrı devlet kurmadan, mevcut sınırlar içerisinde ve demokratikleşme temelinde çözülebileceğine inanıyoruz.

– KADEK, bağımsız bir Kürt devleti konusuna nasıl yaklaşıyor?

– Bu konuya kısmen değindik. KADEK, Kürt halkının da, bölge halklarının da bağımsız ve iradeli olmasını istiyor. Bunun ise, ayrı siyasi devletler kurarak değil, düşüncesi ve vicdaniyla özgür, siyasi ve sosyal planda demokratik bir yapıya kavuşmakla gerçekleşeceğine inanıyor. Halkların özgürlüğü ve kardeşliği temelinde demokratikleşmeyi ve bölgesel birliği daha değerli buluyor ve bunun için çalışıp mücadele ediyor.”

ratik dönüşümüyle ilgileniyor. Halkların özgürlüğü ve kardeşliği temelinde demokratikleşmeyi ve bölgesel birliği daha değerli buluyor ve bunun için çalışıp mücadele ediyor. Bu durumu halklar için daha yararlı ve bölge gerçeği açısından daha uygulanır buluyor.

– Talabani ve Barzani birlikleri ile KADEK arasında nasıl bir gelişme yaşanıyor. KADEK'in bu birliklerle bir araya gelme durumu söz konusu mu?

– KADEK ile, KDP ve YNK arasındaki ilişkilerin kendine has bir özgünlüğü var. Aralarında aynı toplumdaki olmaya dayanan bir ilişkiyle, farklı ideolojik politik çizgiye sahip olmanın yarattığı bir mücadele mevcuttur. Bu ilişki ve mücadele, Kürt toplumunun yaşadığı koşullara bağlı olarak da daha çok özgünlük arz ediyor. Mevcut durumda çok ileri bir işbirliği olmadığı gibi, aralarında bir çatışma da yok. Ortak siyasi amaçlar olursa, bu güçler bir araya gelebilir. Bunu önümüzdeki sürecin koşulları belirleyecektir.

– Her ne kadar ABD yalanladıysa da

basında yer alan ABD-KADEK görüşmelerini, geline bu son noktada nasıl değerlendirmek gerekiyor? Başkanlık Konseyi'nden Mustafa Karasu imzasını taşıyan ve basında ABD ile federasyon pazarlığı olarak değerlendirilen bu görüşmeler bu savaşta nasıl şekilleniyor?

– Şimdiye kadar ciddi bir ABD-KADEK görüşmesi olduğunu ve pazarlıklar yapıldığını sanmıyoruz. Bundan sonra belirtilen biçimle görüşmelerin olup olmayacağını da gelişmeler gösterecektir. Şimdiden bir şey söylemek doğru olmaz. Ancak ABD, '91 Körfez Savaşı'ndan sonra Ortadoğu bölgesine yönelik en kapsamlı saldırısını Kürtlere ve hareketimize karşı yaptı. Tezgahlanan uluslararası komplo çerçevesinde, ABD eliyle Genel Başkanımız kaçırılıp Türkiye'ye verildi. Buradan yola çıkarsak, soruda ifade edilen türden görüşme ve pazarlıkların ABD ile TC devleti arasında yapıldığını düşünmek, daha doğru ve anlaşılır olur. Mevcut durumda bu tür bir ilişki aşılmaya çalışılıyor. Biz bunu olumlu buluyoruz. ABD ve KADEK arasında savaş koşullarında şekillenen bir ilişki ve görüşme de yok. Ancak şimdiki durumda bir çatışma durumu da mevcut değil.

– KADEK'in bu savaşta ve savaş sonrası söz konusu gelişmeler karşısındaki rolü nedir? KADEK ne istiyor?

– Önemli bir soru. KADEK, dört yıldır ısrarla serhildan diye tanımladığı, demokratik kitle eylemliğini geliştirmeye çalıştı. Bu demokratik kitle hareketi, başta Kürt toplumu olmak üzere Türkiye'nin ve tüm Ortadoğu'nun demokratik dönüşümünü hedeflediği gibi, bir bölge savaşını önlemeyi ve bölgede barışını tesis etmeyi de hedefliyordu. Ancak şimdiye kadar ki çabasıyla bunu gerçekleştirmeye gücü yetmedi ve bu çabalara rağmen Irak'ta savaş başladı. Bu durum, KADEK'in tutumunda herhangi bir değişiklik yapmadı. KADEK, yine savaşı önlemek ve barışı kazanmak için mücadele ediyor. Bunun da demokratik halk mücadelesiyle başarılabileceğine inanıyor. Dolayısıyla mevcut durumda, savaşa karşı da demokratik serhildanı geliştirmekte ısrarlıdır. Bunun da esas itibarıyla Türkiye'de gerçekleşeceğine inanıyor. Türkiye'de, Kürt sorununun demokratik çözümünü ve Türklerle Kürtlerin stratejik birliğini, Ortadoğu'da barışın kazanılması ve bölgenin demokratikleştirilmesi için anahtar niteliğinde görüyor. Kürt toplumunun yürüttüğü barış ve demokrasi mücadelesinin, bölgede barışın kazanılması ve demokratik değişimin yaşanması için öncül rolde olduğuna inanıyor. Bu rolü de Kürt-Türk stratejik ittifakı temelinde oynayabileceğine inanıyor. Bunun için Türkiye'nin tüm demokratik güçleriyle stratejik ittifak ve birlik yapmak istiyor. Bu temelde ideolojik ayrım yapmaksızın, Türkiye'nin tüm demokratik siyasi partilerini ve sivil toplum örgütlerini Demokratik Toplum Koordinasyonu biçiminde birleşerek, herkes için yaşanabilir, yeni demokratik Türkiye'yi birlikte yaratmaya çağırıyor.

“KADEK, savaşı önlemek ve barışı kazanmak için mücadele ediyor. Kürt toplumunun yürüttüğü barış ve demokrasi mücadelesinin, bölgede barışın kazanılması ve demokratik değişimin yaşanması için önemli olduğuna inanıyor. Bu rolü de Kürt-Türk stratejik ittifakı temelinde oynayabileceğine inanıyor. Bunun için Türkiye'nin tüm demokratik güçleriyle stratejik ittifak ve birlik yapmak istiyor.”